

	<ul style="list-style-type: none"> - իրավաբանական անձանց տրված՝ 3-րդ փուլ բաշխված վարկերի ընտրանքի համար, որոնց գծով ակնկալվող պարտքային կորուստները գնահատվում են անհատական հիմունքով, գնահատել ենք ապագա դրամական հոսքերի կանխատեսման համար Բանկի կողմից կիրառված ենթադրությունները, ներառյալ իրացվելի գրավի գծով գնահատված մուտքերը և իրացման ակնկալվող պայմանները՝ հիմք ընդունելով շուկայում հրապարակայնորեն հասանելի տեղեկատվությունը: - գնահատել ենք ակնկալվող պարտքային կորուստների հաշվարկի Բանկի մեթոդաբանության կանխատեսման կարողությունը՝ համեմատելով 2023թ. հունվարի 1-ի դրությամբ կատարած գնահատումները 2023թ. փաստացի արդյունքների հետ: - գնահատել ենք նաև, թե արդյոք ֆինանսական հաշվետվությունների բացահայտումներն ըստ պատշաճի արտացոլում են Բանկի ենթարկվածությունը պարտքային ռիսկին:
--	--

Այլ տեղեկատվություն

Ղեկավարությունը պատասխանատու է այլ տեղեկատվության համար: Այլ տեղեկատվությունը ներառում է տարեկան հաշվետվությունում պարունակվող տեղեկատվությունը, սակայն չի ներառում ֆինանսական հաշվետվությունները և վերջիններիս վերաբերյալ մեր աուդիտորական եզրակացությունը: Ակնկալվում է, որ տարեկան հաշվետվությունը կտրամադրվի մեզ այս աուդիտորական եզրակացության ամսաթվից հետո:

Ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ մեր եզրակացությունը չի անդադառնում այլ տեղեկատվությանը, և մենք չենք արտահայտի որևէ հավաստիացում այդ տեղեկատվության վերաբերյալ:

Ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի հետ կապված մեր պատասխանատվությունն է ընթերցել վերը նշված այլ տեղեկատվությանը, երբ այն դառնա հասանելի, և այդ տեղեկատվությունն ընթերցելիս դիտարկել, թե արդյոք ամկա են Էական անհամապատասխանություններ այլ տեղեկատվության և ֆինանսական հաշվետվությունների կամ աուդիտի ընթացքում մեր կողմից ձեռք բերված տեղեկատվության միջև կամ այլ Էական խեղաթյուրումներ:

Ղեկավարության և կառավարման օղակներում գտնվող անձանց պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Ղեկավարությունը պատասխանատու է ՖՀՄՍ ֆինանսական հաշվետվությունների ստանդարտների համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և ճշմարիտ ներկայացման, և այնպիսի ներքին հսկողության համար, որն ըստ ղեկավարության անհրաժեշտ է խարդախության կամ սխալի հետևանքով Էական խեղաթյուրումներից զերծ ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումն ապահովելու համար:

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս ղեկավարությունը պատասխանատու է Բանկի անընդհատ գործելու կարողության գնահատման համար՝ անհրաժեշտության դեպքում բացահայտելով անընդհատությանը վերաբերող հարցերը, ինչպես նաև հաշվապահական հաշվառման անընդհատության հիմունքը կիրառելու համար, եթե ղեկավարությունը չունի Բանկը լուծարելու կամ Բանկի

գործունեությունը դադարեցնելու մտադրություն, կամ չունի դրանից խուսափելու իրատեսական այլընտրանք:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձիք պատասխանատու են Բանկի ֆինանսական հաշվետվողականության գործընթացի վերահսկման համար:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Մեր նպատակն է ձեռք բերել ողջամիտ հավաստիացում առ այն, որ ֆինանսական հաշվետվություններն, ամբողջությամբ վերցված, զերծ են Եական խեղաթյուրումներից, անկախ դրանց խարդախության կամ սխալի հետևանքով առաջացման հանգամանքից և ներկայացնել մեր կարծիքը ներառող աուդիտորական եզրակացություն: Ողջամիտ հավաստիացումը բարձր մակարդակի հավաստիացում է, սակայն այն չի երաշխավորում, որ ԱՄՍ-ներին համապատասխան իրականացված աուդիտի ընթացքում միշտ կհայտնաբերվի Եական խեղաթյուրումը, երբ առկա է: Խեղաթյուրումները կարող են առաջանալ խարդախության կամ սխալի հետևանքով և համարվում են Եական, երբ խելամտորեն կարող է ակնկալվել, որ դրանք, առանձին կամ միասին վերցրած, կազդեն ֆինանսական հաշվետվությունների օգտագործողների՝ այդ ֆինանսական հաշվետվությունների հիման վրա կայացվող տնտեսական որոշումների վրա:

ԱՄՍ-ների համաձայն իրականացվող աուդիտի ողջ ընթացքում կիրառում ենք մասնագիտական դատողություն և պահպանում մասնագիտական կասկածամտություն: Ի լրումն՝

- հատկորոշում և գնահատում ենք խարդախության կամ սխալի հետևանքով ֆինանսական հաշվետվությունների Եական խեղաթյուրման ռիսկերը, նախագծում և իրականացնում ենք աուդիտորական ընթացակարգեր այդ ռիսկերին արձագանքելու նպատակով և ձեռք ենք բերում աուդիտորական ապացույցներ, որոնք բավարար համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքի համար: Խարդախության հետևանքով առաջացած Եական խեղաթյուրումը չհայտնաբերելու ռիսկն ավելի մեծ է, քան սխալի հետևանքով Եական խեղաթյուրումը չհայտնաբերելու ռիսկը, քանի որ խարդախությունը կարող է ներառել հանցավոր համաձայնություն, զեղծարարություն, միտումնավոր բացթողումներ, սխալ ներկայացումներ կամ ներքին հսկողության համակարգի շրջանցում:
- պատկերացում ենք կազմում աուդիտին վերաբերող ներքին հսկողության մասին՝ տվյալ հանգամանքներին համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր նախագծելու, և ոչ թե Բանկի ներքին հսկողության արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու համար:
- գնահատում ենք կիրառված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության տեղին լինելը և ղեկավարության կողմից կատարած հաշվապահական հաշվառման գնահատումների և կից բացահայտումների խելամտությունը:
- եզրահանգում ենք ղեկավարության կողմից հաշվապահական հաշվառման անընդհատության հիմունքի կիրառման տեղին լինելու վերաբերյալ և, հիմնվելով ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա՝ գնահատում ենք, արդյոք առկա է Եական անորոշություն դեպքերի կամ հանգամանքները հետ կապված, որոնք կարող են նշանակալի կասկած հարուցել Բանկի անընդհատ գործելու կարողության վերաբերյալ: Եթե մենք եզրահանգում ենք, որ առկա է Եական անորոշություն, մեզանից պահանջվում է մեր աուդիտորական եզրակացությունում ուշադրություն հրավիրել ֆինանսական հաշվետվությունների համապատասխան բացահայտումներին, կամ, եթե այդ բացահայտումները բավարար չեն, ձևափոխել մեր կարծիքը: Մեր եզրահանգումները հիմնված են մինչև մեր աուդիտորական եզրակացության ամսաթիվը ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա: Այնուամենայնիվ, ապագա դեպքերը կամ հանգամանքները կարող են հանգեցնել Բանկի կողմից անընդհատության հիմունքով գործունեությունը շարունակելու դադարեցմանը:

– գնահատում ենք ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացումը, կառուցվածքը և բովանդակությունը, ներառյալ բացահայտումները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած գործարքների և դեպքերի ճշմարիտ ներկայացումը:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձանց, ի թիվս այլ հարցերի, մենք տեղեկացնում ենք աուդիտի պլանավորված շրջանակի և ժամկետների, աուդիտի ընթացքում հայտնաբերված նշանակալի հարցերի, ներառյալ՝ ներքին հսկողությանը վերաբերող նշանակալի թերությունների մասին:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձանց տրամադրում ենք նաև հավաստիացում, որ պահպանել ենք անկախությանը վերաբերող էթիկայի պահանջները և տեղեկացնում ենք բոլոր հարաբերությունների և այլ հարցերի մասին, որոնք ըստ ողջամիտ ենթադրության, կարող են անդրադառնալ մեր անկախության վրա, և, կիրառելի լինելու դեպքում, ռիսկերը վերացնելու կամ անկախության պահպանմանն ուղղված միջոցառումների վերաբերյալ:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձանց հաղորդակցված հարցերից որոշում ենք այն հարցերը, որոնք առավել նշանակալի էին հաշվետու ժամանակաշրջանի ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի ընթացքում և, հետևաբար, հանդիսանում են աուդիտի առանցքային հարցեր: Մենք նկարագրում ենք այդ հարցերը մեր աուդիտորական եզրակացությունում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ օրենքով կամ կարգավորող ակտերով արգելված է հարցի հրապարակային բացահայտումը, կամ, երբ խիստ բացառիկ հանգամանքներում, որոշում ենք, որ տվյալ հարցը չպետք է ներկայացվի աուդիտորական եզրակացությունում, քանի որ կարող է ողջամտորեն ակնկալվել, որ դրա ներկայացման հետ կապված բացասական հետևանքներն ավելի շատ կլինեն, քան դրա ներկայացումից հանրային օգուտը:

Այս անկախ աուդիտորական եզրակացության ներկայացման հիմք հանդիսացող աուդիտի իրականացման համար պատասխանատու գործընկերն է՝

Իրինա Գևորգյան
Ղեկավար գործընկեր, «ԲԵՅ-ՓԻ-ԷՄ-ՋԻ ԱՐՄԵՆԻԱ» ՍՊԸ-ի տնօրեն

KPMG Armenia LLC
«ԲԵՅ-ՓԻ-ԷՄ-ՋԻ ԱՐՄԵՆԻԱ» ՍՊԸ
9 ապրիլի 2024թ.

	Ծնթյու.	2023թ. հազ. դրամ	2022թ. հազ. դրամ
Արդյունավետ տոկոսադրույքի մեղծողով հաշվարկված տոկոսային եկամուտ	5	51,261,723	39,899,958
Տոկոսային ծախս	5	(18,687,023)	(16,788,441)
Չուտ տոկոսային եկամուտ		32,574,700	23,111,517
Միջնորդավճարների և այլ վճարների տեսքով եկամուտ	6	9,889,473	7,187,756
Միջնորդավճարների և այլ վճարների տեսքով ծախս	6	(4,036,544)	(3,073,144)
Միջնորդավճարների և այլ վճարների տեսքով գուտ եկամուտ		5,852,929	4,114,612
Չուտ (վնաս)/օգուտ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքների գծով		(72,592)	355,977
Չուտ օգուտ փոխարժեքային տարբերություններից	7	7,528,491	12,609,714
Չուտ օգուտ իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերի գծով		-	218
Չուտ այլ գործառնական եկամուտ	8	489,364	373,211
Գործառնական եկամուտ		46,372,892	40,565,249
Ֆինանսական գործիքների (արժեզրկումից գուտ կորուստներ)/արժեզրկման գուտ վերականգնում	9	(512,730)	1,768,295
Գործառնական եկամուտն արժեզրկումից հետո		45,860,162	42,333,544
Անձնակազմի գծով ծախսեր		(8,265,913)	(8,909,257)
Այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր	10	(5,242,835)	(4,398,268)
Շահույթ մինչև շահութահարկով հարկումը		32,351,414	29,026,019
Շահութահարկի գծով ծախս	11	(5,987,961)	(5,380,377)
Շահույթ տարվա համար		26,363,453	23,645,642
Այլ համապարփակ եկամուտ/(վնաս)՝ առանց շահութահարկի			
<i>Հողվածներ, որոնք հետագայում չեն վերադասակարգվի որպես շահույթ կամ վնաս</i>			
Հողի և շենքերի վերագնահատում		2,558,708	-
<i>Ընդամենը հողվածներ, որոնք հետագայում չեն վերադասակարգվի որպես շահույթ կամ վնաս</i>		<i>2,558,708</i>	<i>-</i>
<i>Հողվածներ, որոնք վերադասակարգված են կամ կարող են հետագայում վերադասակարգվել որպես շահույթ կամ վնաս</i>			
Ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի փոփոխության գծով պահուստի շարժ.			
- իրական արժեքի գուտ փոփոխություն		283,436	(379,787)
- շահույթ կամ վնաս վերադասակարգված գուտ գումար		-	1,390
<i>Ընդամենը հողվածներ, որոնք վերադասակարգված են կամ կարող են հետագայում վերադասակարգվել որպես շահույթ կամ վնաս</i>		<i>283,436</i>	<i>(378,397)</i>
Տարվա այլ համապարփակ եկամուտ/(վնաս)՝ առանց շահութահարկի		2,842,144	(378,397)
Ընդամենը տարվա համապարփակ եկամուտ		29,205,597	23,267,245

8-ից 82-րդ էջերում ներկայացված ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատվել են Տնօրինության կողմից 2024թ. ապրիլի 9-ին և ստորագրվել են վերջինիս անունից:

Հայկ Ուկանյան
 Գործադիր տնօրեն

Արշալույս Սախակյան
 Գլխավոր հաշվապահ

	Ծնթգ.	2023թ. հազ. դրամ	2022թ. հազ. դրամ
ԱԿՏԻՎՆԵՐ			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	12	62,862,898	101,658,852
Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ		-	23,991
Բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխատվություններ	13	29,521,172	27,111,928
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	14	534,704	3,088,545
Ներդրումային արժեթղթեր	15		
– Բանկի կողմից պահվող		121,543,425	90,439,987
– Վաճառքի և հետգնման պայմանագրերի դիմաց գրավադրված		11,213,119	5,838,637
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	16	336,897,912	278,784,266
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	17	14,137,997	10,893,667
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	18	2,420,279	2,343,410
Այլ ակտիվներ	19	12,317,052	12,807,231
Ընդամենը ակտիվներ		591,448,558	532,990,514
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ			
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	20	5,143,275	6,329,864
Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	21	9,653,902	5,576,694
Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական պարտավորություններ		-	1,845
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	22	407,348,572	373,383,546
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	23	12,471,310	6,528,169
Այլ փոխառու միջոցներ	24	43,388,885	43,153,419
Ստորադաս փոխառություններ	24	6,285,253	6,102,830
Ընթացիկ հարկային պարտավորություն		4,376,994	4,223,221
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ	11	915,828	246,682
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	18	2,731,024	2,613,481
Այլ պարտավորություններ	25	6,534,863	8,437,707
Ընդամենը պարտավորություններ		498,849,906	456,597,458
ՍԵՓԱԿԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼ	26		
Բաժնետիրական կապիտալ		19,545,758	19,545,758
Էմիսիոն եկամուտ		7,753,923	7,753,923
Գլխավոր պահուստ		3,500,000	3,500,000
Ծենքերի վերագնահատման պահուստ		4,220,851	1,687,386
Ներդրումային արժեթղթերի վերագնահատման պահուստ		39,232	(244,204)
Զբաղիված շահույթ		57,538,888	44,150,193
Ընդամենը սեփական կապիտալ		92,598,652	76,393,056
Ընդամենը պարտավորություններ և սեփական կապիտալ		591,448,558	532,990,514

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը պետք է դիտարկվի ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

	2023թ. հազ. դրամ	2022թ. հազ. դրամ
Դրամական հոսքեր գործառնական գործունեությունից		
Ստացված տոկոսներ	50,534,335	39,564,896
Վճարված տոկոսներ	(16,436,262)	(16,547,030)
Ստացված միջնորդավճարներ և այլ վճարներ	9,860,025	7,160,312
Վճարված միջնորդավճարներ և այլ վճարներ	(4,036,544)	(3,073,144)
Չուտ մուտքեր իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներից	(50,446)	315,199
Չուտ մուտքեր արտարժույթով գործառնություններից	8,225,716	13,595,033
Այլ մուտքեր գործառնական գործունեությունից	489,364	187,434
Վճարված այլ ընդհանուր վարչական և անձնակազմի գծով ծախսեր	(12,451,170)	(9,516,830)
Գործառնական ակտիվների (աճ)/նվազում		
Բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխատվություններ	(2,483,021)	(16,349,821)
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	2,524,792	312,902
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	(55,405,540)	(72,866,310)
Այլ ակտիվներ	1,032,346	(5,584,105)
Գործառնական պարտավորությունների (նվազում)/աճ		
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	(1,074,968)	6,995,494
Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	3,675,525	(36,478,199)
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	28,695,525	143,463,311
Այլ պարտավորություններ	(1,717,167)	3,579,557
Գործառնական գործունեությունից ստացված զուտ դրամական միջոցներ՝ մինչև շահութահարկի վճարումը	11,382,510	54,758,699
Վճարված շահութահարկ	(5,785,042)	(2,211,400)
Գործառնական գործունեությունից ստացված դրամական հոսքեր	5,597,468	52,547,299
Դրամական հոսքեր ներդրումային գործունեությունից		
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների ձեռքբերում	(1,316,919)	(1,379,111)
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վաճառք	46,887	16,289
Ներդրումային արժեթղթերի ձեռքբերում	(147,676,447)	(7,225,487)
Մուտքեր իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերի վաճառքից և ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթերի մարումից	113,056,573	2,338,485
Ներդրումային գործունեության համար օգտագործված դրամական հոսքեր	(35,889,906)	(6,249,824)
Դրամական հոսքեր ֆինանսավորման գործունեությունից		
Վճարված շահարժիհներ	26 (13,000,001)	(6,000,094)
Մուտքեր թողարկված պարտքային արժեթղթերից	23 5,683,043	4,736,188
Թողարկված պարտքային արժեթղթերի մարում	23 -	(1,500,000)
Ստացված այլ փոխառու միջոցներ և ստորադաս պարտավորություններ	24 12,496,778	13,694,502
Այլ փոխառու միջոցների և ստորադաս պարտավորությունների մարում	24 (12,691,431)	(21,086,605)
Վարձակալության գծով պարտավորությունների վճարումներ	18 (774,703)	(722,644)
Ֆինանսավորման գործունեության համար օգտագործված դրամական հոսքեր	(8,286,314)	(10,878,653)
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ (նվազում)/աճ	(38,578,752)	35,418,822
Փոխանակման փոխարժեքի փոփոխության ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա	(247,308)	(9,631,992)
Արժեզրկման գծով պահուստի փոփոխությունների ազդեցությունը	30,106	(25,949)
Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները տարեսկզբի դրությամբ	101,658,852	75,897,971
Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները տարեվերջի դրությամբ	12 62,862,898	101,658,852

Դրամական հոսքերի մասին հաշվետվությունը պետք է դիտարկվի ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

հազ. դրամ	Բաժնետիրական կապիտալ	Էմիսիոն եկամուտ	Գլխավոր պահուստ	Հողի և շենքերի վերագնահատումից աճ	Ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի փոփոխության գծով պահուստ	Զբաղիված շահույթ	Ընդամենը սեփական կապիտալ
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2023թ.	19,545,758	7,753,923	3,500,000	1,687,386	(244,204)	44,150,193	76,393,056
Ընդամենը համապարփակ ֆինանսական արդյունք							
Տարվա շահույթ	-	-	-	-	-	26,363,453	26,363,453
Այլ համապարփակ եկամուտ							
Հողի և շենքերի վերագնահատում՝ առանց շահութահարկի	-	-	-	2,558,708	-	-	2,558,708
Ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի փոփոխության գծով պահուստ							
– իրական արժեքի գուտ փոփոխություն՝ առանց շահութահարկի	-	-	-	-	283,436	-	283,436
Ընդամենը այլ համապարփակ եկամուտ	-	-	-	2,558,708	283,436	-	2,842,144
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	-	2,558,708	283,436	26,363,453	29,205,597
Գործառնություններ սեփականատերերի հետ՝ գրանցված ուղղակիորեն սեփական կապիտալում							
Հայտարարված և վճարված շահաբաժիններ	-	-	-	-	-	(13,000,001)	(13,000,001)
Ընդամենը գործառնություններ սեփականատերերի հետ	-	-	-	-	-	(13,000,001)	(13,000,001)
Տեղափոխում վերագնահատումից աճից չբաշխված շահույթ	-	-	-	(25,243)	-	25,243	-
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2023թ.	19,545,758	7,753,923	3,500,000	4,220,851	39,232	57,538,888	92,598,652

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվությունը պետք է դիտարկվի ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

հազ. դրամ	Բաժնետիրական կապիտալ	Էմիսիոն եկամուտ	Գլխավոր պահուստ	Հողի և շենքերի վերագնահա- տումից աճ	Ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի փոփոխության գծով պահուստ	Զբաղիված շահույթ	Ընդամենը սեփական կապիտալ
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2022թ.	14,545,680	7,753,923	3,500,000	1,712,628	134,193	31,479,481	59,125,905
Ընդամենը համապարփակ ֆինանսական արդյունք							
Տարվա շահույթ	-	-	-	-	-	23,645,642	23,645,642
Այլ համապարփակ վնաս							
Ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի փոփոխության գծով պահուստ							
– իրական արժեքի գուտ փոփոխություն՝ առանց շահութահարկի	-	-	-	-	(379,787)	-	(379,787)
– շահույթ կամ վնաս վերադասակարգված գուտ գումար	-	-	-	-	1,390	-	1,390
Ընդամենը այլ համապարփակ վնաս	-	-	-	-	(378,397)	-	(378,397)
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	-	-	(378,397)	23,645,642	23,267,245
Գործառնություններ սեփականատերերի հետ՝ գրանցված ուղղակիորեն սեփական կապիտալում							
Բաժնետիրական կապիտալի համալրում	5,000,078	-	-	-	-	(5,000,078)	-
Հայտարարված և վճարված շահաբաժիններ	-	-	-	-	-	(6,000,094)	(6,000,094)
Ընդամենը գործառնություններ սեփականատերերի հետ	5,000,078	-	-	-	-	(11,000,172)	(6,000,094)
Տեղափոխում վերագնահատումից աճից չբաղիված շահույթ	-	-	-	(25,242)	-	25,242	-
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	19,545,758	7,753,923	3,500,000	1,687,386	(244,204)	44,150,193	76,393,056

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվությունը պետք է դիտարկվի ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

1 Ընդհանուր տեղեկատվություն

(ա) Կազմակերպչական կառուցվածքը և հիմնական գործունեությունը

«Ինելիքբանկ» ՓԲԸ-ն (Բանկ) հիմնադրվել է Հայաստանի Հանրապետությունում որպես փակ բաժնետիրական ընկերություն 1996թ-ին: Բանկի հիմնական գործունեությունն է ավանդների ներգրավումը, հաճախորդների հաշիվների սպասարկումը, վարկերի, երաշխավորությունների տրամադրումը, վճարահաշվարկային գործառնությունների, ինչպես նաև արժեթղթերով և արտարժույթով գործարքների իրականացումը: Բանկի գործունեությունը կարգավորվում է Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի (ՀՀ ԿԲ) կողմից: Բանկն ունի բանկային գործունեություն իրականացնելու լիցենզիա և Հայաստանի Հանրապետության ավանդների երաշխավորման համակարգի անդամ է:

Բանկի իրավաբանական հասցեն է՝ Հայաստանի Հանրապետություն, Երևան 0001, Թումանյան փ. 17:

Բանկն ունի 25 մասնաճյուղ (2022թ-ին՝ 24 մասնաճյուղ) և գլխամասային գրասենյակ: Բանկի ակտիվների և պարտավորությունների մեծամասնությունը գտնվում է Հայաստանի Հանրապետությունում:

Բանկի բաժնետերերն են Ավետիս Բալոյանը (39.98%) և Կարեն Սաֆարյանը (34.58%):

Կապակցված կողմերի հետ գործարքների վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված են Ծանոթագրություն 31-ում:

(բ) Հայաստանի գործարար միջավայրը

Բանկն իր գործունեությունն իրականացնում է Հայաստանում: Համապատասխանաբար, Բանկի գործունեության վրա ազդեցություն են ունենում Հայաստանի տնտեսությունը և ֆինանսական շուկան, որին բնորոշ է զարգացող շուկայի հատկանիշներ: Իրավական, հարկային և օրենսդրական համակարգերը շարունակում են զարգանալ, սակայն կարող են ունենալ տարբեր մեկնաբանություններ և ենթակա են հաճախակի փոփոխությունների, ինչը, այլ իրավական և ֆինանսական խոչընդոտների հետ մեկտեղ, լրացուցիչ բարդություններ է ստեղծում Հայաստանում գործող կազմակերպությունների համար:

2020թ. սեպտեմբերին Ադրբեջանի և Հայաստանի միջև բռնկվեց զինված հակամարտություն Լեռնային Ղարաբաղի վիճելի տարածքների շուրջ, որին հաջորդեց հրադադարի մասին համաձայնագիրը: Չնայած հրադադարի մասին համաձայնագրի, Հայաստանի և Ադրբեջանի զինված ուժերը ներքաշվեցին սահմանային բախման մեջ, ինչն իր հերթին մեծացրեց անորոշությունը գործարար միջավայրում: 2023թ. սեպտեմբերին Ադրբեջանի ռազմական ուժերը սկսեցին նոր ռազմական գործողություն, որի հետևանքով Լեռնային Ղարաբաղի բնակչությունը ստիպված էր լքել իր բնակավայրը և տեղափոխվել Հայաստան՝ Ադրբեջանին թողնելով հսկողությունը տարածքի նկատմամբ:

2022թ. փետրվարին Ռուսաստանի Դաշնության և Ուկրաինայի միջև բռնկված ռազմական հակամարտության պատճառով մի շարք երկրներ պատժամիջոցներ սահմանեցին Ռուսաստանի Դաշնության դեմ: Հակամարտությունն ազդեցություն ունի ոչ միայն երկու երկրների տնտեսական գործունեության, այլև՝ համաշխարհային տնտեսության վրա: Պատժամիջոցների արդյունքում աշխարհի շատ երկրներում հումքային և պարենային ապրանքների գներն աճել են, խախտվել են ռեսուրսների մատակարարման հաստատված կապերը, դիտվում է գնաճի ազդեցություն գների վրա, և վերլուծաբանները կանխատեսում են նաև տնտեսական հետևանքներ համաշխարհային արդյունաբերության համար:

Ֆինանսական հաշվետվություններն արտացոլում են Բանկի գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա Հայաստանի գործարար միջավայրի ազդեցության ղեկավարության գնահատականը: Ապագա գործարար միջավայրը կարող է տարբերվել ղեկավարության գնահատականից:

2 Պատրաստման հիմունքներ

(ա) Համապատասխանության հավաստում

Ներկայացված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհրդի կողմից հրապարակված ՖՀՄՄ ֆինանսական հաշվետվությունների ստանդարտների (ՖՀՄՄ ֆինանսական հաշվետվությունների ստանդարտներ) համաձայն:

(բ) Չափման հիմունքներ

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են սկզբնական արժեքի հիմունքով, բացառությամբ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքների և իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերի, որոնք ներկայացված են իրական արժեքով, և հողի ու շենքերի, որոնք ներկայացված են վերագնահատված արժեքով:

(գ) Ֆունկցիոնալ և ներկայացման արժույթ

Բանկի ֆունկցիոնալ արժույթը ՀՀ դրամն է (դրամ), որը, լինելով Հայաստանի Հանրապետության ազգային արժույթը, արտացոլում է Բանկի գործունեության հիմքում ընկած իրադարձությունների և հանգամանքների տնտեսական էությունը:

Դրամը նաև այս ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման արժույթն է: 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ ԿԲ-ի պաշտոնական փոխարժեքներն էին համապատասխանաբար 404.79 դրամ և 393.57 դրամ 1 ԱՄՆ դոլարի համար և համապատասխանաբար 447.90 դրամ և 420.06 դրամ 1 եվրոյի համար:

Ֆինանսական տեղեկատվությունը ներկայացված է դրամով՝ հազարների ճշտությամբ:

(դ) Գնահատումների և դատողությունների օգտագործում

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս ղեկավարությունը կատարել է դատողություններ, գնահատումներ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն ունեն Բանկի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման, ինչպես նաև ակտիվների, պարտավորությունների, եկամտի և ծախսի ներկայացված գումարների վրա: Փաստացի արդյունքները կարող են տարբերվել այդ գնահատումներից:

Գնահատումները և հիմքում ընկած ենթադրությունները շարունակաբար վերանայվում են: Հաշվապահական հաշվառման գնահատումների վերանայումները ճանաչվում են այն ժամանակաշրջանում, որում վերանայվել են, և այն սպազա ժամանակաշրջաններում, որոնց վրա կարող են ազդեցություն ունենալ:

Դատողություններ

Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման ընթացքում կատարված դատողությունների վերաբերյալ տեղեկատվությունը, որոնք նշանակալի ազդեցություն են ունեցել ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված գումարների վրա, ներկայացված է հետևյալ ծանոթագրություններում.

- ֆինանսական ակտիվների դասակարգում. այն բիզնես մոդելի գնահատում, որի շրջանակում պահվում են ակտիվները, և գնահատում, արդյոք ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները հանդիսանում են միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ – Ծանոթագրություն 4(ե) (i),
- չափանիշների սահմանում որոշելու համար, արդյոք տեղի է ունեցել ֆինանսական ակտիվի պարտքային ռիսկի նշանակալի ան սկզբնական ճանաչումից ի վեր, որոշելու համար ակնկալվող պարտքային կորուստների չափման մեջ սպազայամետ տեղեկատվությունը ներառելու մեթոդաբանությունը և ակնկալվող պարտքային կորուստների չափման համար օգտագործվող մոդելների ընտրություն – Ծանոթագրություն 27(գ):
- չափանիշների սահմանում՝ որոշելու համար ֆինանսական ակտիվների դուրսգրման սահմանաչափը, որից հետո վերականգնումներ չեն ակնկալվում:

Ենթադրություններ և գնահատման անորոշություն

Ենթադրությունների և գնահատման անորոշության վերաբերյալ տեղեկատվությունը, որոնց դեպքում առկա է նշանակալի ռիսկ, որ դրանք հաջորդ ֆինանսական տարվա ընթացքում կարող են հանգեցնել էական ճշգրտումների, ներկայացված է հետևյալ ծանոթագրություններում:

- ֆինանսական գործիքների արժեզրկում. որոշել էլակետային տվյալներն ակնկալվող պարտքային կորուստների գնահատման մոդելի համար – Ծանոթագրություն 27(գ),
- հողի և շենքերի վերագնահատում – Ծանոթագրություն 17:

3 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության էական մասերի փոփոխություններ

Կառուցվող շենքերի վերագնահատում

Բանկը վերանայել է հիմնական միջոցների իր հաշվառման մեթոդը սկզբնական ճանաչումից հետո հիմնական միջոցների որոշակի դասերի չափման տեսանկյունից: Բանկը նախկինում չափում էր կառուցվող շենքերը՝ օգտագործելով սկզբնական արժեքի մոդելը: 2023թ. դեկտեմբերի 31-ին Բանկը որոշեց փոխել «Հող և շենքեր» դասում ներառված կառուցվող շենքերի հաշվառման մեթոդը, քանի որ գտնում է, որ արժեքի վերագնահատման մոդելն ավելի արդիական տեղեկատվություն է տրամադրում իր ֆինանսական հաշվետվությունների օգտագործողներին՝ առավել համապատասխանելով իր մրցակիցների կողմից կիրառվող մոտեցումներին: Բացի այդ, գնահատման հասանելի մեթոդներն ապահովում են շենքի իրական արժեքի արժանահավատ գնահատում: Բանկը վերագնահատման մոդելը կիրառել է առաջընթաց:

Սկզբնական ճանաչումից հետո կառուցվող շենքերը չափվում են իրական արժեքով վերագնահատման ամսաթվի դրությամբ, մանրամասները ներկայացված են Ծանոթագրություն 17-ում:

Նոր և փոփոխված ստանդարտներ և ստանդարտների մեկնաբանություններ

Բանկը վաղաժամ չի կիրառել հրապարակված, սակայն դեռևս ուժի մեջ չմտած որևէ նոր ստանդարտ, մեկնաբանություն կամ փոփոխություն այս ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս:

Որոշ փոփոխություններ և մեկնաբանություններ առաջին անգամ կիրառվում են 2023թ-ին, սակայն նշանակալի ազդեցություն չունեն Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների և հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության վրա:

Տեղեկատվություն հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության էական մասերի վերաբերյալ

Բանկը կիրառում է «Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության բացահայտումը» (ՀՀՄՄ 1-ի և ՖՀՄՄ վերաբերյալ գործնական առաջարկներ 2-ի փոփոխություններ) 2023թ. հունվարի 1-ից: Թեև փոփոխությունները չեն հանգեցրել որևէ փոփոխության հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունում, դրանք ազդեցություն են ունեցել ֆինանսական հաշվետվություններում բացահայտված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության վերաբերյալ տեղեկատվության վրա:

Փոփոխությունները պահանջում են բացահայտել հաշվապահական հաշվառման «էական», այլ ոչ «նյութական» մասերը: Փոփոխությունները ներառում են նաև ուղեցույց հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության բացահայտման հետ կապված էականության հասկացության կիրառման վերաբերյալ՝ օգնելով կազմակերպություններին տրամադրել կազմակերպությանը հատուկ հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության վերաբերյալ օգտակար տեղեկատվություն, որն անհրաժեշտ է օգտագործողներին ֆինանսական հաշվետվություններում ներառված այլ տեղեկատվությունը հասկանալու համար:

Ղեկավարությունը վերանայել է հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը և թարմացրել է Ծանոթագրություն 4-ում «Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության էական մասեր» (2022թ-ին՝ «Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասեր») բացահայտված որոշակի տեղեկատվությունը՝ փոփոխություններին համապատասխան:

4 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության էական մասեր

Ստորև ներկայացված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը հետևողականորեն կիրառվել է այս ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված բոլոր ժամանակաշրջանների համար:

(ա) Արտարժույթով գործառնություններ

Արտարժույթով գործառնությունները վերահաշվարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի գործառնության ամսաթվի փոխարժեքով:

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ արտարժույթով դրամային ակտիվները և պարտավորությունները վերահաշվարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի այդ օրվա փոխարժեքով:

Վերահաշվարկից առաջացող փոխարժեքային տարբերությունները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ բաժնային գործիքների վերահաշվարկից առաջացող տարբերությունների, որոնց հետ կապված որոշում է կայացվել իրական արժեքի հետագա փոփոխությունները ներկայացնել այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմում:

(բ) Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքներ են կանխիկը և ՀՀ ԿԲ-ում և այլ բանկերում պահվող սահմանափակումներ չունեցող մնացորդները (նոստրո հաշիվներ): ՀՀ ԿԲ-ում պահվող պարտադիր պահուստային ավանդը չի համարվում դրամական միջոցների համարժեք, քանի որ դրանից միջոցների ելքագրումը սահմանափակված է: Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում:

(գ) Տոկոսներ

Արդյունավետ տոկոսադրույք

Տոկոսային եկամուտը և ծախսը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Արդյունավետ տոկոսադրույքն այն դրույքն է, որը ֆինանսական գործիքի ակնկալվող ժամկետի համար գնահատված ապագա դրամական վճարումները կամ մուտքերը գեղջում է ճիշտ մինչև՝

- ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեք կամ
- ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեք:

Ֆինանսական գործիքների, բացառությամբ ձեռք բերված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված ակտիվների, արդյունավետ տոկոսադրույքը հաշվարկելիս Բանկը գնահատում է ապագա դրամական հոսքերը՝ դիտարկելով ֆինանսական գործիքի բոլոր պայմանագրային պայմանները, սակայն առանց հաշվի առնելու ակնկալվող պարտքային կորուստները: Ձեռք բերված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների համար հաշվարկվում է պարտքային ռիսկով ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույք՝ կիրառելով գնահատված ապագա դրամական հոսքերը՝ ներառյալ ակնկալվող պարտքային կորուստները:

Արդյունավետ տոկոսադրույքի հաշվարկը ներառում է գործարքի գծով ծախսումները և վճարված կամ ստացված բոլոր միջնորդավճարները և գումարները, որոնք կազմում են արդյունավետ տոկոսադրույքի անբաժանելի մասը: Գործարքի գծով ծախսումները ներառում են այն լրացուցիչ ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ձեռքբերմանը կամ թողարկմանը:

Ամորտիզացված արժեք և համախառն հաշվեկշռային արժեք

Ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեքն այն գումարն է, որով ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական պարտավորությունը չափվում է սկզբնական ճանաչման պահին՝ հանած մայր գումարի վճարումները, գումարած կամ հանած արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված սկզբնական և մարման ենթակա գումարների միջև տարբերության կուտակային ամորտիզացիան և, ֆինանսական ակտիվների համար՝ ճշգրտված ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստի մասով:

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը ֆինանսական ակտիվի ամորտիզացված արժեքն է նախքան ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստի մասով ճշգրտումը:

Տոկոսային եկամտի և ծախսի հաշվարկ

Ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության արդյունավետ տոկոսադրույքը հաշվարկվում է ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության սկզբնական ճանաչման պահին: Տոկոսային եկամուտը և ծախսը հաշվարկելիս արդյունավետ տոկոսադրույքը կիրառվում է ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ (եթե ակտիվը պարտքային առումով արժեզրկված չէ) կամ պարտավորության ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Արդյունավետ տոկոսադրույքը վերանայվում է լողացող տոկոսադրույքով գործիքների դրամական հոսքերի պարբերական վերագնահատման արդյունքում՝ շուկայական դրույքների փոփոխություններն արտացոլելու նպատակով:

Այնուամենայնիվ, սկզբնական ճանաչումից հետո պարտքային առումով արժեզրկված դարձած ֆինանսական ակտիվների համար տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքը ֆինանսական ակտիվի ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Եթե ակտիվն այլևս չի համարվում պարտքային առումով արժեզրկված, տոկոսային եկամտի հաշվարկը կրկին իրականացվում է համախառն հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ:

Սկզբնական ճանաչման պահին պարտքային առումով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների համար տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է կիրառելով պարտքային ռիսկով ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույքն ակտիվի ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Տոկոսային եկամտի հաշվարկը չի իրականացվում համախառն հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ, նույնիսկ եթե ակտիվի պարտքային ռիսկը նվազում է:

Տեղեկատվությունն այն մասին, թե որ դեպքերում են ֆինանսական ակտիվները համարվում պարտքային առումով արժեզրկված, ներկայացված է Ծանոթագրություն 3 (ե) (iv) կետում:

Ներկայացում

Ծահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում ներկայացված արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված տոկոսային եկամուտը ներառում է՝

- ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների գծով տոկոսները,
- իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային գործիքների գծով տոկոսները:

Ծահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում ներկայացված տոկոսային ծախսը ներառում է ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական պարտավորությունների գծով տոկոսային ծախսը:

(դ) Վճարներ և միջնորդավճարներ

Վճարների և միջնորդավճարների տեսքով եկամուտը և ծախսերը, որոնք կազմում են ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության արդյունավետ տոկոսադրույքի անբաժանելի մասը, ներառվում են արդյունավետ տոկոսադրույքի հաշվարկում (տես Ծանոթագրություն 4(գ)):

Վճարների և միջնորդավճարների տեսքով այլ եկամուտը, ներառյալ հաշիվների սպասարկման վճարները և վճառքների գծով միջնորդավճարները, ճանաչվում է համապատասխան ծառայությունը մատուցելիս: Եթե չի ակնկալվում, որ փոխատվության հանձնառությունը կհանգեցնի վարկի տրամադրման, ապա համապատասխան փոխատվության հանձնառության գծով վճարը ճանաչվում է գծային մեթոդով՝ հանձնառության ժամկետի ընթացքում:

Հաճախորդի հետ պայմանագիրը, որի արդյունքում Բանկի ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչվում է ֆինանսական գործիք, կարող է մասնակիորեն գտնվել ՖՀՄՍ 9-ի գործողության ոլորտում և մասնակիորեն՝ ՖՀՄՍ 15-ի գործողության ոլորտում: Նման դեպքերում Բանկը նախ կիրառում է ՖՀՄՍ 9-ը՝ առանձնացնելու և չափելու համար պայմանագրի այն մասը, որը գտնվում է ՖՀՄՍ 9-ի գործողության ոլորտում, այնուհետև կիրառում է ՖՀՄՍ 15-ը՝ պայմանագրի մնացած մասի համար:

Վճարների և միջնորդավճարների տեսքով այլ ծախսերը հիմնականում վերաբերում են գործարքների գծով վճարներին և սպասարկման վճարներին, որոնք ծախսագրվում են ծառայությունը ստանալիս: Վճարների և միջնորդավճարների տեսքով այլ ծախսերը հիմնականում վերաբերում են գործարքների գծով վճարներին և սպասարկման վճարներին, որոնք առաջանում են հաճախորդների հետ իրականացված փաստացի գործարքներից: Ծախսերը, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են եկամտի առաջացմանը և չեն բխում հաճախորդների հետ իրականացված փաստացի գործարքներից, Բանկը դասակարգում է որպես այլ գործառնական ծախսեր: Մնացած բոլոր ծախսերը դասակարգվում են որպես ընդհանուր վարչական ծախսեր:

(ե) Ֆինանսական ակտիվներ և ֆինանսական պարտավորություններ

i. Դասակարգում

Ֆինանսական ակտիվներ

Սկզբնական ճանաչման պահին ֆինանսական ակտիվը դասակարգում է որպես ամորտիզացված արժեքով չափվող, իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող կամ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող:

Ֆինանսական ակտիվը չափվում է ամորտիզացված արժեքով, եթե այն բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմանները և նախորոշված չէ որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող:

- ակտիվը պահվում է այնպիսի բիզնես մոդելի շրջանակում, որի նպատակն է պահել ակտիվը պայմանագրային դրամական հոսքեր հավաքելու համար և
- ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացնում են դրամական հոսքեր, որոնք միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ են:

Պարտքային գործիքը չափվում է իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով, եթե այն բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմանները և նախորոշված չէ որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող:

- ակտիվը պահվում է այնպիսի բիզնես մոդելի շրջանակում, որի նպատակն իրագործվում է թե՛ պայմանագրային դրամական հոսքերը հավաքելու և թե՛ ֆինանսական ակտիվները վաճառելու միջոցով և
- ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացնում են դրամական հոսքեր, որոնք միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ են:

Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտքային ֆինանսական ակտիվների գծով օգուտները և կորուստները ճանաչվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում, բացառությամբ ստորև ներկայացվածների, որոնք ճանաչվում են նույն կերպ ինչ որ և ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների գծով օգուտը և կորուստները:

- արդյունավետ տոկոսադրույթի մեթոդով հաշվարկված տոկոսային եկամուտ,
- ակնկալվող պարտքային կորուստ և հակադարձումներ և
- արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից օգուտներ և կորուստներ:

Մյուս բոլոր ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող:

Բացի այդ, սկզբնական ճանաչման պահին Բանկը կարող է անշրջելիորեն նախորոշել ֆինանսական ակտիվը, որն այլապես բավարարում է ամորտիզացված արժեքով կամ իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվելու պահանջները, որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող, եթե դա կվերացնի կամ էականորեն կնվազեցնի հաշվառման անհամապատասխանությունը, որը հակառակ դեպքում կառաջանար:

Վերադասակարգում

Ֆինանսական ակտիվները չեն վերադասակարգվում սկզբնական ճանաչումից հետո, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ Բանկը փոխում է ֆինանսական ակտիվների կառավարման իր բիզնես մոդելը:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Բանկն իր ֆինանսական պարտավորությունները, բացառությամբ ֆինանսական երաշխավորությունների և փոխատվության հանձնառությունների, դասակարգում է ամորտիզացված արժեքով չափվող կամ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական պարտավորությունների դասին:

Վերադասակարգում

Ֆինանսական պարտավորությունները չեն վերադասակարգվում սկզբնական ճանաչումից հետո:

ii. Ապահանջում

Ֆինանսական ակտիվներ

Բանկն ապահանջում է ֆինանսական ակտիվն այն դեպքում, երբ ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները կորցնում են իրենց ուժը, կամ երբ փոխանցում է դրամական հոսքեր ստանալու իրավունքներն այնպիսի գործարքում, որում փոխանցվում են ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն ու հատույցները, կամ որում Բանկը ոչ փոխանցում, ոչ էլ պահպանում է սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն ու հատույցները և չի պահպանում ֆինանսական ակտիվի նկատմամբ հսկողությունը:

Ֆինանսական ակտիվն ապահանջելիս ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի (կամ ապահանջված մասի վրա բաշխված հաշվեկշռային արժեքի) և (i) ստացված հատուցման (ներառյալ ձեռք բերված որևէ նոր ակտիվ՝ հանած ստանձնած որևէ նոր պարտավորություն) և (ii) այլ համապարփակ արդյունքում ճանաչված կուտակային օգուտի կամ կորստի գումարի տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

Որպես այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող նախորդված բաժնային ներդրումային արժեթղթերի գծով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմում ճանաչված կուտակային օգուտը/կորուստը չի ճանաչվում շահույթում կամ վնասում նշված արժեթղթերի ապահանջման ժամանակ: Ապահանջման պահանջները բավարարող փոխանցված ֆինանսական ակտիվներում Բանկի կողմից ստեղծված կամ պահպանված մասնակցությունը ճանաչվում է որպես առանձին ակտիվ կամ պարտավորություն:

Բանկն իրականացնում է գործարքներ, որոնցով փոխանցում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված ակտիվները, սակայն պահպանում է փոխանցված ակտիվների սեփականության հետ կապված բոլոր կամ, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն ու հատույցները կամ դրանց մի մասը: Նման դեպքերում փոխանցված ակտիվները չեն ապահանջվում: Այսպիսի գործարքների օրինակներ են արժեթղթերի փոխատվությունը և վաճառքի ու հետգնման գործարքները:

Գործարքներում, որոնցում Բանկը ոչ պահպանում է, ոչ էլ փոխանցում է ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն ու հատույցները, և պահպանում է ակտիվի նկատմամբ հսկողությունը, Բանկը շարունակում է ճանաչել ֆինանսական ակտիվն այդ ֆինանսական ակտիվում իր շարունակվող ներգրավվածության չափով, որն այն չափն է, որով Բանկը ենթարկվում է փոխանցված ակտիվի արժեքի փոփոխությունների ազդեցությանը:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Բանկն ապահանջում է ֆինանսական պարտավորությունն այն դեպքում, երբ իր պայմանագրային պարտականությունները կատարվում են, կամ չեղյալ են համարվում, կամ ուժը կորցնում են:

iii. Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների վերափոխում

Ֆինանսական ակտիվներ

Եթե ֆինանսական ակտիվի պայմանները վերափոխվում են, Բանկը գնահատում է, արդյոք վերափոխված ակտիվի դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են: Եթե դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են («նշանակալի վերափոխում»), ապա սկզբնական ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները համարվում են ուժը կորցրած: Այս դեպքում սկզբնական ֆինանսական ակտիվն ապաճանաչվում է և ճանաչվում է նոր ֆինանսական ակտիվ իրական արժեքով՝ գումարած պայմաններին համապատասխանող գործարքի գծով ծախսումները: Որպես փոփոխության մաս ստացված վճարները հաշվառվում են հետևյալ կերպ.

- վճարները, որոնք դիտարկվում են նոր ակտիվի իրական արժեքը որոշելիս, և վճարները, որոնք իրենցից ներկայացվում են պայմաններին համապատասխանող գործարքի գծով ծախսումների հատուցում, ներառվում են ակտիվի սկզբնական չափման մեջ,
- մյուս վճարները ներառվում են շահույթում կամ վնասում՝ որպես ապաճանաչումից օգուտի կամ կորուստի մաս:

Գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվների կամ ֆինանսական պարտավորությունների դրամական հոսքերի վերափոխումը չի դիտարկվում որպես վերափոխում, եթե բխում է գոյություն ունեցող պայմանագրային պայմաններից, օրինակ՝ Բանկի կողմից տոկոսադրույքների փոփոխությունը ՀՀ ԿԲ-ի հիմնական տոկոսադրույքի փոփոխությունների արդյունքում, եթե վարկային պայմանագրով Բանկն իրավունք ունի կատարել նման փոփոխություն:

Բանկն իրականացնում է փոփոխության նշանակալի լինելու քանակական և որակական գնահատում, այսինքն, գնահատում է, արդյոք սկզբնական ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբերվում են վերափոխված կամ փոխարինված ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերից: Բանկը գնահատում է վերափոխման նշանակալի լինելը դիտարկելով քանակական և որակական գործոնները հետևյալ հերթականությամբ՝ որակական գործոններ, քանակական գործոններ, որակական և քանակական գործոնների համատեղ ազդեցություն: Եթե դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են, ապա սկզբնական ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները համարվում են ուժը կորցրած: Այս գնահատումն իրականացնելիս Բանկը կիրառում է ֆինանսական պարտավորությունների ապաճանաչման համար օգտագործված ուղեցույցին նմանատիպ ուղեցույց:

Բանկը եզրահանգում է, որ վերափոխումը նշանակալի է հետևյալ որակական գործոնների հիման վրա.

- ֆինանսական ակտիվի արժույթի փոփոխություն,
- գրավի կամ պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցների փոփոխություն,
- ֆինանսական ակտիվի պայմանների այնպիսի փոփոխություն, որը հանգեցնում է միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ հանդիսանալու չափանիշի հետ անհամապատասխանությանը:

Եթե դրամական հոսքերի վերափոխումը պայմանավորված է փոխառուի ֆինանսական դժվարություններով, ապա որպես կանոն վերափոխման նպատակն է առավելագույն չափով վերականգնել ակտիվը պայմանագրի սկզբնական պայմաններով, այլ ոչ՝ սկզբնավորել նոր ակտիվ նշանակալիորեն տարբեր պայմաններով: Եթե Բանկը մտադիր է այնպես վերափոխել ֆինանսական ակտիվը, որպեսզի ներվեն դրամական հոսքերը, ապա այն նախ դիտարկում է, արդյոք ակտիվի մի մասը պետք է դուրս գրվի նախքան վերափոխումը կատարելը (տես ստորև ներկայացված դուրսգրման քաղաքականությունը): Այս մոտեցումն ազդում է քանակական գնահատման արդյունքի վրա և նշանակում է, որ ապաճանաչման չափանիշները միշտ չէ որ բավարարվում են նման դեպքերում: Բանկն իրականացնում է նաև որակական գնահատում՝ վերափոխման նշանակալի լինելը գնահատելու համար:

Եթե ամորտիզացված արժեքով կամ իրական արժեքով՝ այլ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվի վերափոխումը չի հանգեցնում ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչմանը, Բանկը նախ վերահաշվարկում է ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը, կիրառելով ակտիվի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը, և արդյունքում առաջացող ճշգրտումը ճանաչում է որպես վերափոխումից օգուտ կամ կորուստ շահույթում կամ վնասում: Լողացող տոկոսադրույքով ֆինանսական ակտիվների համար վերափոխումից օգուտը կամ կորուստը

հաշվարկելու համար օգտագործված սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը ճշգրտվում է արտացոլելու համար ընթացիկ շուկայական պայմանները փոփոխության պահին: Վերափոխման շրջանակում ցանկացած կրած ծախսում կամ վճար կամ ստացված վճար ճշգրտում է վերափոխված ֆինանսական ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը և ամորտիզացվում է վերափոխված ֆինանսական ակտիվի մնացած ժամկետի ընթացքում:

Եթե նման վերափոխումն իրականացվում է փոխառուի ֆինանսական դժվարությունների պատճառով, ապա օգուտը կամ կորուստը ներկայացվում է արժեզրկումից կորուստների հետ միասին: Մյուս դեպքերում այն ներկայացվում է որպես արդյունավետ տոկոսադրույքով հաշվարկված տոկոսային եկամուտ:

Հաստատուն տոկոսադրույքով վարկերի համար, որոնց դեպքում փոխառուն հնարավորություն ունի վաղաժամ մարել վարկն անվանական արժեքով՝ առանց էական տուգանքի, Բանկը հաշվառում է տոկոսադրույքի վերափոխումը մինչև ընթացիկ շուկայական տոկոսադրույքի մակարդակը՝ կիրառելով լողացող տոկոսադրույքով ֆինանսական գործիքների համար գործող ուղեցույցը: Սա նշանակում է, որ արդյունավետ տոկոսադրույքը ճշգրտվում է առաջընթաց:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Բանկն ապահանջում է ֆինանսական պարտավորությունը, երբ վերափոխվում են վերջինիս պայմանները և երբ վերափոխված պարտավորության դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են: Այս դեպքում վերափոխված պայմանների հիման վրա ճանաչվում է նոր ֆինանսական պարտավորություն իրական արժեքով: Մարված ֆինանսական պարտավորության և վերափոխված պայմաններով նոր ֆինանսական պարտավորության հաշվեկշռային արժեքների տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում: Վճարված հատուցումը ներառում է փոխանցված ոչ ֆինանսական ակտիվները (առկայության դեպքում) և ստանձնած պարտավորությունները, այդ թվում՝ նոր վերափոխված ֆինանսական պարտավորությունը:

Բանկն իրականացնում է վերափոխման նշանակալի լինելու քանակական և որակական գնահատում՝ դիտարկելով որակական գործոնները, քանակական գործոնները և որակական և քանակական գործոնների համատեղ ազդեցությունը: Բանկը եզրահանգում է, որ վերափոխումը նշանակալի է հետևյալ որակական գործոնների հիման վրա.

- ֆինանսական պարտավորության արժույթի փոփոխություն,
- գրավի կամ պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցների փոփոխություն,
- փոխարկման հնարավորության ներառում,
- ֆինանսական պարտավորության ստորադասության փոփոխություն:

Քանակական գնահատման համար պայմանները նշանակալիորեն տարբեր են, եթե նոր պայմաններով դրամական հոսքերի զեղչված ներկա արժեքը, ներառյալ վճարված վճարները զուտ ստացված վճարներով և զեղչված սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով, նվազագույնը 10 տոկոսով տարբերվում է սկզբնական ֆինանսական պարտավորության մնացած դրամական հոսքերի զեղչված ներկա արժեքից:

Եթե ֆինանսական պարտավորության վերափոխումը չի բավարարում ապահանջման պայմանները, պարտավորության ամորտիզացված արժեքը վերահաշվարկվում է, զեղչելով վերափոխված դրամական հոսքերը սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով, և արդյունքում առաջացող օգուտը կամ կորուստը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում: Լողացող դրույքով ֆինանսական պարտավորությունների համար վերափոխումից օգուտը կամ կորուստը հաշվարկելու համար օգտագործված սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը ճշգրտվում է արտացոլելու համար ընթացիկ շուկայական պայմանները վերափոխման պահին: Ցանկացած կրած ծախսում կամ վճար ճանաչվում է որպես պարտավորության հաշվեկշռային արժեքի ճշգրտում և ամորտիզացվում է վերափոխված ֆինանսական պարտավորության մնացորդային ժամանակահատվածում գործիքի արդյունավետ տոկոսադրույքի վերահաշվարկի միջոցով:

iv. Արժեզրկում

Տես նաև Ծանոթագրություն 27(գ):

Բանկը ճանաչում է կորստի պահուստ ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չհասնող հետևյալ ֆինանսական գործիքների համար.

- պարտքային գործիքներ հանդիսացող ֆինանսական ակտիվներ,
- ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրեր և
- փոխատվության հանձնառություններ:

Բաժնային գործիքներում ներդրումների գծով արժեզրկումից կորուստ չի ճանաչվում:

Բանկը կորստի պահուստը չափում է ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորուստներին հավասար գումարով, բացառությամբ հետևյալ գործիքների, որոնց համար վնասի գծով պահուստը չափվում է 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներին հավասար գումարով.

- պարտքային ներդրումային արժեթղթեր, որոնք համարվում են ցածր պարտքային ռիսկ ունեցող հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և
- այլ ֆինանսական գործիքներ, որոնց գծով պարտքային ռիսկը նշանակալիորեն չի անել սկզբնական ճանաչումից ի վեր (տես Ծանոթագրություն 27(գ)):

12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներն իրենցից ներկայացնում են ակնկալվող պարտքային կորուստների այն մասը, որոնք առաջանում են ֆինանսական գործիքի գծով հաշվետու ամսաթվից հետո 12 ամսում հնարավոր պարտագանցման դեպքերից: Ֆինանսական գործիքները, որոնց գծով ճանաչվում են 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներ, դիտարկվում են որպես 1-ին փուլի ֆինանսական գործիքներ:

Ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորուստներն իրենցից ներկայացնում են այն ակնկալվող պարտքային կորուստները, որոնք առաջանում են բոլոր հնարավոր պարտագանցման դեպքերից ֆինանսական գործիքի ակնկալվող ժամկետի ընթացքում: Ֆինանսական գործիքները, որոնց գծով ճանաչվում են ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորուստներ, դիտարկվում են որպես 2-րդ փուլի ֆինանսական գործիքներ (եթե պարտքային ռիսկը նշանակալիորեն անել է սկզբնական ճանաչումից ի վեր, բայց ֆինանսական գործիքները պարտքային առումով արժեզրկված չեն) և 3-րդ փուլի ֆինանսական գործիքներ (եթե ֆինանսական գործիքները պարտքային առումով արժեզրկված են):

Ակնկալվող պարտքային կորուստների չափում

Ակնկալվող պարտքային կորուստները պարտքային կորուստների հավանականությամբ կշռված գնահատականն են և չափվում է հետևյալ կերպ.

- *ֆինանսական ակտիվներ, որոնք պարտքային առումով արժեզրկված չեն հաշվետու ամսաթվի դրությամբ*՝ որպես բոլոր դրամական պակասորդների ներկա արժեք (դրամական պակասորդը պայմանագրին համապատասխան Բանկին հասանելիք դրամական հոսքերի և Բանկի կողմից ակնկալվող ստացվելիք դրամական հոսքերի միջև տարբերությունն է),
- *ֆինանսական ակտիվներ, որոնք պարտքային առումով արժեզրկված են հաշվետու ամսաթվի դրությամբ*՝ որպես համախառն հաշվեկշռային արժեքի և գնահատված ապագա դրամական հոսքերի ներկա արժեքի տարբերությունն,
- *օգտագործված փոխատվության հանձնառություններ*՝ որպես հետևյալ նշվածների միջև տարբերության ներկա արժեք՝ պայմանագրային դրամական հոսքերի, որոնք երթակա են վճարման Բանկին, եթե օգտագործում է փոխառությունը ստանալու իրավունքը, և այն դրամական հոսքերի, որոնք Բանկն ակնկալում է ստանալ,
- *ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրեր*՝ որպես այն ակնկալվող վճարումների ներկա արժեք, որոնք փոխհատուցում են տիրապետողին կրած պարտքային կորուստը՝ հանած այն գումարները, որոնք Բանկն ակնկալում է հետ ստանալ:

Տես նաև Ծանոթագրություն 27(գ):

Վերանայված պայմաններով ֆինանսական ակտիվներ

Եթե ֆինանսական ակտիվի պայմանները վերաբանակցվում են կամ փոփոխվում են կամ գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվը փոխարինվում է նորով փոխառուի ֆինանսական դժվարությունների պատճառով, գնահատվում է ֆինանսական ակտիվն ապաճանաչելու անհրաժեշտությունը (տես Ծանոթագրություն 4(ե)(ii)), և ակնկալվող պարտքային կորուստները չափվում են հետևյալ կերպ.

- Եթե ակնկալվող վերանայումը չի հանգեցնում գոյություն ունեցող ակտիվի ապաճանաչմանը, ապա փոփոխված ֆինանսական ակտիվից ակնկալվող դրամական հոսքերը ներառվում են գոյություն ունեցող ակտիվի գծով դրամական պակասուրդի հաշվարկում (տես Ծանոթագրություն 27(գ)):
- Եթե ակնկալվող վերանայումը հանգեցնում է գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչմանը, ապա նոր ակտիվի ակնկալվող իրական արժեքը դիտարկվում է որպես գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվից առաջացող վերջնական դրամական հոսքեր՝ վերջինիս ապաճանաչման ժամանակ: Այդ գումարը ներառվում է գոյություն ունեցող ակտիվի գծով դրամական պակասուրդի հաշվարկում, որը գեղջվում է ապաճանաչման ակնկալվող ամսաթվից մինչև հաշվետու ամսաթիվը՝ կիրառելով գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը:

Պարտքային առումով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվներ

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Բանկը գնահատում է անորոշագույն արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվները և իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային ֆինանսական ակտիվները պարտքային առումով արժեզրկված լինելու տեսանկյունից: Ֆինանսական ակտիվը պարտքային առումով արժեզրկված է, եթե տեղի են ունեցել մեկ կամ ավելի դեպքեր, որոնք բացասական ազդեցություն ունեն այդ ֆինանսական ակտիվի գնահատված ապագա դրամական հոսքերի վրա:

Ֆինանսական ակտիվի պարտքային առումով արժեզրկված լինելու ապացույցներից են հետևյալ դեպքերի վերաբերյալ դիտելի տվյալները.

- փոխառուի կամ թողարկողի նշանակալի ֆինանսական դժվարությունները,
- պայմանագրի խախտումը, ինչպիսին է պարտագանցումը կամ ժամկետանց դառնալը,
- Բանկի կողմից վարկի կամ փոխատվության պայմանների այնպիսի վերանայումը, որը Բանկն այլ հանգամանքներում չէր դիտարկի,
- հավանականությունը, որ փոխառուն կսնանկանա կամ այլ կերպ ֆինանսապես կվերակազմակերպվի, կամ
- արժեթղթի համար գործող շուկայի վերացումը ֆինանսական դժվարությունների պատճառով:

Վարկը, որի պայմանները վերաբանակցվել են փոխառուի վիճակի վատթարացման պատճառով, սովորաբար համարվում է պարտքային առումով արժեզրկված, եթե գոյություն չունի ապացույց, որ պայմանագրային դրամական հոսքերը չստանալու ռիսկը նշանակալիորեն նվազել է և չկան արժեզրկման այլ հայտանիշներ: Բացի այդ, ֆիզիկական անձանց տրվող վարկերի դեպքում պարտքային առումով արժեզրկված է համարվում 90 կամ ավելի օր ժամկետանց վարկը:

Պետական պարտատոմսերում ներդրման պարտքային առումով արժեզրկված լինելը գնահատելիս Բանկը դիտարկում է հետևյալ գործոնները.

- Վարկունակության շուկայական գնահատականը՝ արտացոլված պարտատոմսերի եկամտաբերությունում:
- Վարկունակության վարկանիշային գործակալությունների գնահատումները:
- Նոր պարտքի թողարկման համար կապիտալի շուկաներ մուտք գործելու երկրի կարողությունը:
- Պարտքի պայմանների վերանայման հավանակությունը, որի արդյունքում տիրապետողները կարող են վնաս կրել պարտքը կամավոր կամ պարտադիր կերպով ներելու պատճառով:
- Գործող միջազգային աջակցման մեխանիզմները, որոնք թույլ են տալիս որպես «վերջին հնարավոր վարկատու» տվյալ երկրին տրամադրել անհրաժեշտ աջակցություն, ինչպես նաև կառավարությունների և գործակալությունների հրապարակային հայտարարություններում նշված այդ մեխանիզմները կիրառելու մտադրությունը: Դա ներառում է նշված մեխանիզմների աշխատանքի արդյունավետության և, անկախ քաղաքական մտադրություններից, պահանջվող չափանիշները բավարարելու կարողության առկայության գնահատումը:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստի ներկայացումը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում

Ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով կորստի պահուստը ներկայացվում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում հետևյալ կերպ.

- *ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ՝* որպես նվազեցում ակտիվների համախառն հաշվեկշռային արժեքից,
- *փոխաստվության հանձնառություններ և ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրեր՝* սովորաբար որպես պահուստ,
- *երբ ֆինանսական գործիքը ներառում է թե՛ օգտագործված և թե՛ չօգտագործված բաղադրիչ, և Բանկը չի կարող նույնականացնել փոխաստվության հանձնառության բաղադրիչի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստներն օգտագործված բաղադրիչի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստներից առանձին՝* Բանկը ներկայացնում է ընդհանուր կորստի պահուստ երկու բաղադրիչների համար: Ընդհանուր գումարը ներկայացվում է որպես նվազեցում օգտագործված բաղադրիչի համախառն հաշվեկշռային արժեքից: Կորստի պահուստի ավելցուկը օգտագործված բաղադրիչի համախառն հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ ներկայացվում է որպես պահուստ, և
- *իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային գործիքներ՝* ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում կորստի պահուստ չի ճանաչվում, քանի որ այս ակտիվների համար հաշվեկշռային արժեքը վերջիններիս իրական արժեքն է: Այնուամենայնիվ, կորստի պահուստը բացահայտվում և ճանաչվում է իրական արժեքի փոփոխությունների գծով պահուստում:

Դուրսգրումներ

Վարկերը և պարտքային արժեթղթերը դուրս են գրվում (ամբողջությամբ կամ մասնակիորեն), երբ գոյություն չունի ամբողջությամբ վերցրած ֆինանսական ակտիվը կամ դրա մի մասը վերականգնելու ողջամիտ ակնկալիք: Դուրսգրումը սովորաբար իրականացվում է այն դեպքում, երբ Բանկը որոշում է, որ փոխառուն չունի այնպիսի ակտիվներ կամ եկամտի աղբյուրներ, որոնցից կարող է ստանալ բավարար դրամական հոսքեր դուրսգրման ենթակա գումարները մարելու համար: Այս գնահատումն իրականացվում է առանձին յուրաքանչյուր ակտիվի համար:

Նախկինում դուրսգրված գումարների փոխհատուցումը ներառվում է «ֆինանսական գործիքների արժեզրկումից զուտ կորուստներ» հոդվածում՝ շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում:

Դուրսգրված ֆինանսական ակտիվների գծով կարող են դեռևս կիրառվել հարկադիր միջոցներ՝ վճարման ենթակա գումարների փոխհատուցման Բանկի ընթացակարգերի հետ համապատասխանություն ապահովելու համար:

(գ) Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխաստվություններ

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում «հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխաստվություններ» հոդվածը ներառում է.

- ամորտիզացված արժեքով չափվող հաճախորդներին տրված վարկերը (տես Ծանոթագրություն 4(ե)(i)), որոնք սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով՝ գումարած գործարքի գծով լրացուցիչ ուղղակի ծախսումները, իսկ հետագայում՝ ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

(ե) Ներդրումային արժեթղթեր

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում «ներդրումային արժեթղթեր» հոդվածը ներառում է.

- ամորտիզացված արժեքով չափվող պարտքային ներդրումային արժեթղթերը (տես Ծանոթագրություն 4(ե)(i)), որոնք սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով՝ գումարած գործարքի գծով լրացուցիչ ուղղակի ծախսումները, իսկ հետագայում՝ ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը,

- իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթերը (տես՝ Ծանոթագրություն 4(ե)(i)) և
- բաժնային ներդրումային արժեթղթերը, որոնք նախորոշված են որպես այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող (տես Ծանոթագրություն 4(ե)(i)):

(ը) Ավանդներ, թողարկված պարտքային արժեթղթեր, այլ փոխառություններ և ստորադաս պարտավորություններ

Ավանդները, թողարկված պարտքային արժեթղթերը, այլ փոխառությունները և ստորադաս պարտավորությունները սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով՝ հանած գործարքի գծով լրացուցիչ ուղղակի ծախսումները, և հետագայում չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

(թ) Ֆինանսական երաշխավորություններ և փոխատվության հանձնառություններ

Ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրով Բանկից պահանջվում է կատարել սահմանված վճարումներ՝ փոխհատուցելու համար վնասը, որը կրում է այդ պայմանագրի տիրապետողը՝ որոշակի դերիտորի կողմից պարտքային գործիքի պայմանների համաձայն վճարումը ժամանակին չկատարելու հետևանքով: Փոխատվության հանձնառություններն իրենցից ներկայացնում են նախապես սահմանված պայմաններով վարկ տրամադրելու կայուն հանձնառություններ:

Ֆինանսական երաշխավորությունները կամ շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով փոխառություն տրամադրելու հանձնառությունները սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով: Հետագայում դրանք չափվում են հետևյալ նշվածներից ավելի բարձրով՝ ՖՀՄՄ 9-ի համաձայն որոշված կորստի պահուստից (տես Ծանոթագրություն 4(ե)(iv)) և սկզբնապես ճանաչված գումարից՝ հանած, երբ տեղին է, ՖՀՄՄ 15-ի սկզբունքներին համապատասխան ճանաչված եկամտի կուտակային գումարը:

Բանկը չունի իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող փոխատվության հանձնառություններ:

Այլ փոխատվության հանձնառությունների համար Բանկը ճանաչում է կորստի պահուստ (տես Ծանոթագրություն 4(ե)(iv)) ՖՀՄՄ 9-ի համաձայն:

Ֆինանսական երաշխավորությունների և փոխատվության հանձնառությունների գծով առաջացող պարտավորությունները ներառվում են այլ պարտավորությունների կազմում:

(ժ) Հետգնման և հակադարձ հետգնման պայմանագրեր

Վաճառքի և հետգնման պայմանագրերով («ռեպո») վաճառված արժեթղթերը հաշվառվում են որպես գրավով ապահովված ֆինանսավորման գործարքներ, որի դեպքում արժեթղթերն արտացոլվում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, իսկ պայմանագրային կողմի պարտավորությունը ներառվում է ռեպո գործարքների գծով կրեդիտորական պարտքերի կազմում: Վաճառքի և հետգնման գների տարբերությունն իրենից ներկայացնում է տոկոսային ծախս և ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում ռեպո պայմանագրի գործողության ժամկետի ընթացքում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Հետադարձ վաճառքի պայմանագրերով («հակադարձ ռեպո») ձեռք բերված արժեթղթերը գրանցվում են որպես հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով դերիտորական պարտքեր: Ձեռքբերման և վերավաճառքի գների տարբերությունն իրենից ներկայացնում է տոկոսային եկամուտ և ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում ռեպո պայմանագրի գործողության ժամկետի ընթացքում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Եթե հետադարձ վաճառքի պայմանագրով ձեռք բերված ակտիվները վաճառվում են երրորդ անձանց, արժեթղթերը վերադարձնելու պարտավորությունն արտացոլվում է որպես առևտրական նպատակով պահվող պարտավորություն և չափվում է իրական արժեքով:

(ի) Հիմնական միջոցներ

(i) Մեփական ակտիվներ

Հիմնական միջոցների միավորները հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և արժեզրկումից կորուստները:

Երբ հիմնական միջոցի միավորը բաղկացած է օգտակար ծառայության տարբեր ժամկետներ ունեցող նշանակալի մասերից, այդ մասերը հաշվառվում են որպես հիմնական միջոցների առանձին միավորներ:

(ii) Վերագնահատում

Հողատարածքը և շենքերը ենթակա են վերագնահատման կանոնավոր հիմունքով: Վերագնահատման հաճախականությունը կախված է վերագնահատման ենթակա հողատարածքի և շենքերի իրական արժեքների փոփոխություններից: Եթե հողատարածքի և շենքի հաշվեկշռային արժեքը վերագնահատման հետևանքով աճում է, աճը ճանաչվում է որպես այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք: Մակայն եթե այդ աճը վերականգնում է նույն ակտիվի շահույթում կամ վնասում ճանաչված նախկին վերագնահատումների արդյունքում առաջացած նվազումը, ապա այն ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում: Եթե հողատարածքի և շենքի հաշվեկշռային արժեքը վերագնահատման հետևանքով նվազում է, նվազումը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում: Մակայն եթե այդ նվազումը վերականգնում է նույն ակտիվի սեփական կապիտալում որպես այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք ճանաչված նախկին վերագնահատումների արդյունքում առաջացած աճը, ապա այն ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում:

(iii) Մաշվածություն

Մաշվածությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում գծային մեթոդով առանձին ակտիվների օգտակար ծառայության ընթացքում: Մաշվածության հաշվարկը սկսվում է հիմնական միջոցի ձեռքբերման ամսաթվից, իսկ սեփական ուժերով կառուցված ակտիվների դեպքում՝ վերջիններիս կառուցումն ավարտելու և շահագործման հանձնելու պահից: Օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետները հետևյալն են.

- շենքեր 50 տարի
- համակարգիչներ և կապի սարքավորումներ 5-ից 7 տարի
- վարձակալված գույքի բարելավում 9 տարի
- փոխադրամիջոցներ 5 տարի
- այլ 5-ից 7 տարի

(լ) Բաժնետիրական կապիտալ

(i) Սովորական բաժնետոմսեր

Սովորական բաժնետոմսերի և բաժնետոմսերի օպցիոնների թողարկմանն ուղղակիորեն վերագրելի լրացուցիչ ծախսումները, ներառյալ հարկերը, ճանաչվում են որպես սեփական կապիտալի նվազեցում:

(ii) Էմիսիոն եկամուտ

Թողարկված բաժնետոմսերի անվանական արժեքից ավել վճարվող գումարը ճանաչվում է որպես Էմիսիոն եկամուտ:

(iii) Ծահաբաժիններ

Ծահաբաժիններ հայտարարելու և վճարելու Բանկի կարողությունը կարգավորվում է Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կանոնակարգերով:

Սովորական բաժնետոմսերի գծով շահաբաժիններն արտացոլվում են որպես չբաշխված շահույթի

(ի) Առգրավված գրավ

Առգրավված գույքը հաշվառվում է սկզբնական արժեքից և գուտ իրացման արժեքից նվազագույնով:

(ծ) Հարկում

Շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն մասի, որը վերաբերում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի հոդվածներին կամ ուղղակիորեն սեփական կապիտալում ճանաչված բաժնետերերի հետ գործարքներին, որի դեպքում շահութահարկը ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում կամ ուղղակիորեն սեփական կապիտալում:

Ընթացիկ հարկը հարկի այն գումարն է, որն ակնկալվում է վճարել տարվա հարկվող եկամտի գծով կիրառելով այն դրույքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, և ներառում է նախորդ տարիների համար վճարման ենթակա հարկի գծով ճշգրտումները: Ընթացիկ հարկի վճարման ենթակա կամ ստացվելիք գումարն իրենից ներկայացնում է հարկի վճարման կամ ստացման ենթակա ակնկալվող գումարի լավագույն գնահատականը, որն արտացոլում է շահութահարկի հետ կապված անորոշությունը, եթե այդպիսին կա:

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները ճանաչվում են ֆինանսական հաշվետվություններում արտացոլվելու նպատակով որոշվող ակտիվների ու պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկային նպատակների համար օգտագործվող գումարների միջև ժամանակավոր տարբերությունների գծով: Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները չեն ճանաչվում այն ժամանակավոր տարբերությունների գծով, որոնք գործարքի պահին ո՛չ ազդում են հաշվապահական կամ հարկվող շահույթի կամ վնասի վրա և ո՛չ առաջացնում են հավասար հարկվող կամ նվազեցվող ժամանակավոր տարբերություններ:

Հետաձգված հարկային ակտիվներ ճանաչվում են չօգտագործված հարկային վնասների, չօգտագործված հարկային զեղչերի և նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների գծով այն չափով, որով հավանական է, որ Բանկն ապագայում կունենա հարկվող շահույթ, որի դիմաց դրանք կարող են օգտագործվել: Ապագա հարկվող շահույթը որոշվում է հարկվող ժամանակավոր տարբերությունների մարումից առաջացող գումարի հիման վրա: Եթե հարկվող ժամանակավոր տարբերությունների գումարը բավարար չէ հետաձգված հարկային ակտիվն ամբողջությամբ ճանաչելու համար, դիտարկվում է գոյություն ունեցող ժամանակավոր տարբերությունների մարումներով ճշգրտված ապագա հարկվող շահույթը, որը որոշվում է Բանկի գործարար ծրագրերի հիման վրա: Հետաձգված հարկային ակտիվները վերանայվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և նվազեցվում են այն չափով, որով այլևս հավանական չէ, որ համապատասխան հարկային օգուտը կիրացվի: Այս նվազեցումները վերականգնվում են, եթե մեծանում է ապագա հարկվող շահույթ ստանալու հավանականությունը:

Հետաձգված հարկային ակտիվների և պարտավորությունների չափումն արտացոլում է այն հարկային հետևանքները, որոնք կառաջանան կախված այն եղանակից, որով Բանկը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում ակնկալում է փոխհատուցել կամ մարել իր ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքները:

(կ) Սեզմենտային հաշվետվություններ

Գործառնական սեզմենտը Բանկի բաղադրիչ է, որը ներգրավված է ձեռնարկատիրական գործունեությունում, որից կարող է վաստակել հասույթներ և կրել ծախսեր (ներառյալ Բանկի այլ բաղադրիչների հետ գործառնություններից հասույթները և ծախսերը), որի գործառնական արդյունքները կանոնավոր կերպով վերանայվում են գլխավոր գործառնական որոշում կայացնողի կողմից՝ սեզմենտին միջոցների բաշխման վերաբերյալ որոշում կայացնելու և դրա գործունեության արդյունքները գնահատելու նպատակով, և որի գծով առկա է առանձին ֆինանսական տեղեկատվություն: Ղեկավարությունը գտնում է, որ Բանկը բաղկացած է մեկ գործառնական սեզմենտից:

(հ) Գեռևա չկիրառվող նոր ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

Մի շարք նոր ստանդարտներ և ստանդարտների փոփոխություններ գործում են 2023թ. հունվարի 1-ից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար, և թույլատրվում է այդ ստանդարտների և փոփոխությունների վաղաժամ կիրառումը: Այնուամենայնիվ, այս ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս Բանկը վաղաժամ չի կիրառել նոր կամ փոփոխված ստանդարտները:

Ստորև ներկայացված նոր կամ փոփոխված ստանդարտներն ըստ ակնկալիքների նշանակալի ազդեցությունն չեն ունենա Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

- Պարտավորությունների դասակարգում ընթացիկ և ոչ ընթացիկ դասերի և կովենանտներ ունեցող ոչ ընթացիկ պարտավորություններ (ՀՀՄՍ 1- փոփոխություններ)
- Մատակարարների ֆինանսավորման պայմանավորվածություններ (ՀՀՄՍ 7-ի և ՖՀՄՍ 7-ի փոփոխություններ)
- Վարձակալության գծով պարտավորությունը վաճառքի և հետադարձ վարձակալություն գործարքների դեպքում (ՖՀՄՍ 16-ի փոփոխություններ)
- Փոխանակման հնարավորության բացակայություն (ՀՀՄՍ 21-ի փոփոխություններ)

5 Չուտ տոկոսային եկամուտ

	2023թ. հազ. դրամ	2022թ. հազ. դրամ
Արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված տոկոսային եկամուտ		
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	40,650,525	31,691,759
Ներդրումային արժեթղթեր	8,627,543	7,701,476
Բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխատվություններ	1,764,746	454,132
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	208,282	24,986
Այլ	10,627	27,605
Ընդամենը տոկոսային եկամուտ	51,261,723	39,899,958
Տոկոսային ծախս		
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	12,313,878	8,906,103
Այլ փոխառություններ	3,816,867	3,619,665
Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	944,638	2,652,965
Ստորադաս փոխառություններ	597,459	663,384
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	577,873	492,910
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	303,149	281,065
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	133,159	172,349
Ընդամենը տոկոսային ծախս	18,687,023	16,788,441
Չուտ տոկոսային եկամուտ	32,574,700	23,111,517

6 Միջնորդավճարների և այլ վճարների տեսքով եկամուտ

	2023թ. հազ. դրամ	2022թ. հազ. դրամ
Պլաստիկ քարտերի սպասարկման ծառայություններ	6,290,065	3,429,303
Դրամական փոխանցումներ	1,241,626	894,992
Հաշիվների սպասարկում և հեռավար համակարգի ծառայություններ	1,234,969	868,844
Դրամական միջոցների կանխիկացում	431,445	1,257,176
Երաշխավորությունների և ակրեդիտիվների տրամադրում	313,790	190,038
Այլ	377,578	547,403
Ընդամենը միջնորդավճարների և այլ վճարների տեսքով եկամուտ	9,889,473	7,187,756
Պլաստիկ քարտերի սպասարկման ծառայություններ	3,065,723	2,069,587
SMS-ի միջոցով ծանուցման վճարներ	440,312	205,412
Ֆինանսական կազմակերպությունների հետ իրականացվող կանխիկ և անկանխիկ գործառնությունների գծով ծախսեր	269,201	570,705
Դրամական փոխանցումներ	204,401	197,911
Այլ	56,907	29,529
Ընդամենը միջնորդավճարների և այլ վճարների տեսքով ծախս	4,036,544	3,073,144
Միջնորդավճարների և այլ վճարների տեսքով զուտ եկամուտ	5,852,929	4,114,612

Կատարման պարտականություններ և հասույթի ճանաչման քաղաքականություն

Հաճախորդների հետ պայմանագրերից ստացվող միջնորդավճարների և այլ վճարների տեսքով եկամուտը չափվում է հաճախորդի հետ կնքված պայմանագրով սահմանված հատուցման հիման վրա: Բանկը ճանաչում է հասույթը, երբ հաճախորդին է փոխանցում ծառայության նկատմամբ հսկողությունը: Պայմանավորված ծառայությունների բնույթով՝ Բանկը չունի էական պայմանագրի գծով ակտիվներ և պարտավորություններ:

Ծառայության տեսակը	Կատարման պարտականությունների բնույթը և կատարման ժամկետները, ներառյալ վճարման նշանակալի պայմանները	Հասույթի ճանաչումը ՖՀՄՍ 15-ի համաձայն
Ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց մատուցվող բանկային ծառայություններ	Բանկը մատուցում է բանկային ծառայություններ ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց, այդ թվում՝ հաշիվների կառավարման, վարկային քարտերի և հաշիվների սպասարկման, փոխանցումների ծառայություններ: Հաշիվների ընթացիկ կառավարման և սպասարկման վճարները գանձվում են հաճախորդի հաշվից ամսական կտրվածքով: Բանկը կանոնավոր կերպով սահմանում է դրույքաչափեր ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց մատուցվող բանկային ծառայությունների համար առանձին հիմունքով: Գործարքների վճարները, ներառյալ դրամական փոխանցումների և գործարքների մշակման վճարները գանձվում են հաճախորդի հաշվից՝ գործարքն իրականացնելիս կամ ծառայությունը մատուցելիս:	Հաշիվների վարումից ստացվող հասույթը ճանաչվում է ժամանակի ընթացքում՝ ծառայությունների մատուցմանը զուգընթաց: Գործարքների և գործարքների մշակման վճարները ճանաչվում են ժամանակի որոշակի պահին՝ գործարքն իրականացնելիս կամ ծառայությունը մատուցելիս:

7 Չուտ օգուտ փոխարժեքային տարբերություններից

	2023թ. հազ. դրամ	2022թ. հազ. դրամ
Չուտ օգուտ արտարժույթի առք ու վաճառքի գործառնություններից	8,225,716	13,595,033
Չուտ կորուստ արտարժույթի վերագնահատումից	(697,225)	(985,319)
	7,528,491	12,609,714

8 Չուտ այլ գործառնական եկամուտ

	2023թ. հազ. դրամ	2022թ. հազ. դրամ
Եկամուտ տույժերից և տուգանքներից	589,816	525,404
Այլ	(100,452)	(152,193)
	489,364	373,211

9 Ֆինանսական գործիքների (արժեզրկումից զուտ կորուստներ)/ արժեզրկման զուտ վերականգնում

	2023թ. հազ. դրամ	2022թ. հազ. դրամ
Հաճախորդներին տրված վարկեր	(484,942)	1,796,060
Ներդրումային արժեթղթեր	(55,859)	6,882
Փոխատվության հանձնառություններ և ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրեր	(32,629)	80,454
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	30,106	(25,949)
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	26,119	(82,069)
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	2,239	(401)
Բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխատվություններ	2,236	(6,682)
	(512,730)	1,768,295

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված է հաճախորդներին տրված վարկերի գծով կորստի պահուստի սկզբնական և վերջնական մնացորդների համադրումը 2023թ. և 2022թ. համար:

հազ. դրամ	2023թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	212,066	16,642	374,136	602,844
Տեղափոխում 1-ին փուլ	1,332	(1,332)	-	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	(369)	379	(10)	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	(1,460)	(3,543)	5,003	-
Կորստի պահուստի զուտ վերաչափում	(21,212)	(10,767)	(278,977)	(310,956)
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ֆինանսական ակտիվներ	183,136	-	-	183,136
Վերականգնումներ	-	-	297,314	297,314
Չուտ դուրսգրումներ	-	-	(81,582)	(81,582)
Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխություններ	6,764	47	1,439	8,250
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	380,257	1,426	317,323	699,006

հազ. դրամ	2023թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	1,310,093	1,360,176	1,932,843	4,603,112
Տեղափոխում 1-ին փուլ	254,483	(234,818)	(19,665)	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	(59,363)	75,118	(15,755)	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	(47,938)	(518,821)	566,759	-
Կորստի պահուստի զուտ վերաչափում	(2,006,987)	861,823	(384,648)	(1,529,812)
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ֆինանսական ակտիվներ	2,142,574	-	-	2,142,574
Վերականգնումներ	-	-	2,028,856	2,028,856
Չուտ դուրսգրումներ	-	-	(3,189,295)	(3,189,295)
Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխություններ	233	75	51	359
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	1,593,095	1,543,553	919,146	4,055,794

հազ. դրամ	2022թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Հաճախորդներին տրված՝ ամորտիզացված արժեքով չափվող վարկեր – իրավաբանական անձիք				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	214,663	125,734	848,969	1,189,366
Տեղափոխում 1-ին փուլ	122,647	(71,782)	(50,865)	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	(113)	1,085	(972)	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	(9)	(147)	156	-
Կորստի պահուստի զուտ վերաչափում	(226,182)	(33,288)	(193,171)	(452,641)
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ֆինանսական ակտիվներ	131,357	-	-	131,357
Վերականգնումներ	-	-	433,309	433,309
Չուտ դուրսգրումներ	-	-	(596,250)	(596,250)
Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխություններ	(30,297)	(4,960)	(67,040)	(102,297)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	212,066	16,642	374,136	602,844

հազ. դրամ	2022թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Հաճախորդներին տրված՝ ամորտիզացված արժեքով չափվող վարկեր – ֆիզիկական անձիք				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	1,650,619	1,823,929	3,428,153	6,902,701
Տեղափոխում 1-ին փուլ	580,624	(523,579)	(57,045)	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	(92,467)	154,847	(62,380)	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	(29,709)	(346,745)	376,454	-
Կորստի պահուստի զուտ վերաչափում	(2,063,486)	252,190	(818,928)	(2,630,224)
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ֆինանսական ակտիվներ	1,267,359	-	-	1,267,359
Վերականգնումներ	-	-	3,056,662	3,056,662
Չուտ դուրսգրումներ	-	-	(3,983,773)	(3,983,773)
Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխություններ	(2,847)	(466)	(6,300)	(9,613)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	1,310,093	1,360,176	1,932,843	4,603,112

10 Այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր

	2023թ. հազ. դրամ	2022թ. հազ. դրամ
Մաշվածություն և ամորտիզացիա*	1,702,807	1,684,589
Համակարգչային ծրագրերի և սերվերի սպասարկման ծախսեր	818,539	619,215
Վճարումներ Ավանդների հատուցումը երաշխավորող հիմնադրամին	603,691	439,657
Վերանորոգման և սպասարկման ծախսեր	451,214	379,249
Շուկայավարում և հասարակայնության հետ կապեր	354,897	392,743
Մասնագիտական ծառայություններ**	147,341	88,095
Ապահովագրություն	120,690	113,563
Անվտանգության ծառայություն	113,789	76,461
Չհատուցվող հարկեր	104,849	69,148
Վարձակալության ծախսեր	91,613	42,203
Կապի ծառայություններ	86,206	82,717
Գրասենյակային ծախսեր	73,680	72,860
Վարկային բյուրոյին վճարված վճարներ	34,233	61,571
Այլ	539,286	276,197
	5,242,835	4,398,268

* 2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա մաշվածության և ամորտիզացիայի գումարում ներառված 512,227 հազար դրամ գումարը (2022թ-ին՝ 510,518 հազար դրամ) վերաբերում է օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվների ամորտիզացիային (տես Ծանոթագրություն 18 (ա, բ)):

** 2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա մասնագիտական ծառայությունների գումարում ներառված Բանկի 2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ՖՀՄՍ համաձայն պատրաստված ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի արժեքը՝ 43,200 հազար դրամի չափով և ոչ աուդիտորական ծառայությունների արժեքը՝ 8,280 հազար դրամի չափով, որոնք պետք է վճարվեն աուդիտորական ընկերությանը: Նշված բոլոր գումարները ներկայացված են ներառյալ ԱԱՀ:

11 Ծահութահարկի գծով ծախս

	2023թ. հազ. դրամ	2022թ. հազ. դրամ
Ընթացիկ տարվա հարկի գծով ծախս	5,938,815	5,539,438
Պակաս հաշվարկված նախորդ տարիներում	3,886	1,390
Հետաձգված հարկային ակտիվների և պարտավորությունների փոփոխություններ՝ ժամանակավոր տարբերությունների առաջացման և հակադարձման հետևանքով	45,260	(160,451)
Ընդամենը ծախս շահութահարկի գծով	5,987,961	5,380,377

2023թ-ին ընթացիկ հարկի գծով կիրառելի հարկի դրույքաչափը կազմում է 18% (2022թ-ին՝ 18%):

Հարկի արդյունավետ դրույքաչափի համադրում դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

	2023թ. հազ. դրամ	%	2022թ. հազ. դրամ	%
Շահույթը մինչև շահութահարկով հարկումը	32,351,414		29,026,019	
Շահութահարկ՝ հաշվարկված հարկի կիրառելի դրույքաչափով	5,823,254	18.0	5,224,683	18.0
Չնվազեցվող ծախսեր	160,821	0.5	154,304	0.5
Պակաս հաշվարկված նախորդ տարիներում	3,886	0.0	1,390	0.0
Ընդամենը ծախս շահութահարկի գծով	5,987,961	18.5	5,380,377	18.5

(ա) Հետաձգված հարկային ակտիվներ և պարտավորություններ

Ֆինանսական հաշվետվություններում արտացոլելու նպատակով որոշված ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկային նպատակներով օգտագործվող գումարների միջև ժամանակավոր տարբերություններն առաջացնում են զուտ հետաձգված հարկային պարտավորություններ 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

Գործող հարկային օրենսդրության համաձայն՝ նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունները մարման ժամկետ չունեն:

Ստորև ներկայացված են ժամանակավոր տարբերությունների փոփոխությունները 2023թ. դեկտեմբերի 31-ին և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարիների ընթացքում:

հազ. դրամ	Մնացորդը առ 1 հունվարի 2023թ.	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված	Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2023թ.
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	5,987	(5,419)	-	568
Բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխատվություններ	(23,741)	(32,386)	-	(56,127)
Ներդրումային արժեթղթեր	83,045	(69,795)	(62,218)	(48,968)
Հանախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	(242,129)	183,015	-	(59,114)
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	(639,875)	29,774	(561,668)	(1,171,769)
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	(421,814)	(13,836)	-	(435,650)
Այլ ակտիվներ	(22,991)	27,178	-	4,187
Հանախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	-	33,803	-	33,803
Այլ փոխառու միջոցներ	(38,136)	15,557	-	(22,579)
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	470,427	21,157	-	491,584
Այլ պարտավորություններ	582,545	(234,308)	-	348,237
Ընդամենը հետաձգված հարկային ակտիվներ/ (պարտավորություններ)	(246,682)	(45,260)	(623,886)	(915,828)

հազ. դրամ	Մնացորդը առ 1 հունվարի 2022թ.	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված	Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	1,316	4,671	-	5,987
Բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխատվություններ	(5,575)	(18,166)	-	(23,741)
Ներդրումային արժեթղթեր	(3,643)	3,624	83,064	83,045
Հանախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	(156,262)	(85,867)	-	(242,129)
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	(576,772)	(63,103)	-	(639,875)
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	(362,700)	(59,114)	-	(421,814)
Այլ ակտիվներ	40,737	(63,728)	-	(22,991)
Այլ փոխառու միջոցներ	(38,839)	703	-	(38,136)
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	398,904	71,523	-	470,427
Այլ պարտավորություններ	212,637	369,908	-	582,545
Ընդամենը հետաձգված հարկային ակտիվներ/ (պարտավորություններ)	(490,197)	160,451	83,064	(246,682)

12 Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

	2023թ. հազ. դրամ	2022թ. հազ. դրամ
Դրամական միջոցներ դրամարկղում	16,896,071	16,942,913
Նոստրո հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում	14,341,469	73,706,221
Նոստրո հաշիվներ այլ բանկերում		
- A1-ից A3 վարկանիշով	678,480	1,909,766
- Baa1-ից Baa3 վարկանիշով	158,335	-
- Ba1-ից Ba3 վարկանիշով	353,429	759,278
- B1-ից ցածր վարկանիշով	1,970	2,036
- վարկանիշ չունեցող	528,038	615,026
Ընդամենը նոստրո հաշիվներ այլ բանկերում	1,720,252	3,286,106
Կարճաժամկետ տեղաբաշխումներ բանկերում		
- A1-ից A3 վարկանիշով	21,753,838	-
- Ba1-ից Ba3 վարկանիշով	-	1,180,873
- վարկանիշ չունեցող*	8,154,423	6,576,000
Ընդամենը կարճաժամկետ տեղաբաշխումներ բանկերում	29,908,261	7,756,873
Ընդամենը համախառն դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	62,866,053	101,692,113
Պարտքային կորստի պահուստ	(3,155)	(33,261)
Ընդամենը զուտ դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	62,862,898	101,658,852

Պարտքային որակը բացահայտելիս Բանկն օգտագործում է «Moody's» վարկանիշային գործակալության վարկանիշները: Բանկի գնահատմամբ վարկանիշ չունեցող գործիքների համար պայմանագրային կողմ հանդիսացող բանկերի վարկանիշը մոտավորապես համապատասխանում է «Moody's» գործակալության վարկանիշային համակարգի B1-ից B3 վարկանիշին: Բանկի գնահատմամբ այդ մնացորդներից միջոցների ելքագրելու իրավունքը չի սահմանափակվում:

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքներն ամբողջությամբ դասված են 1-ին փուլ և չափվում են ամորտիզացված արժեքով 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը, բացի ՀՀ ԿԲ-ից, ունի տեղաբաշխված միջոցներ պայմանագրային կողմ հանդիսացող մեկ բանկում (2022թ-ին Բանկը տեղաբաշխված միջոցներ ուներ միայն ՀՀ ԿԲ-ում), որոնց մնացորդները գերազանցում են Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը: 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այդ մնացորդների ընդհանուր գումարը կազմում է 22,279,985 հազար դրամ (2022թ-ին այդպիսի մնացորդներ չկային):

Նոստրո հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում

ՀՀ ԿԲ-ում պահվող նոստրո հաշիվները վերաբերում են վճարահաշվարկային գործունեությանը (տես Ծանոթագրություն 13) և անհրաժեշտության դեպքում կարող են ելքագրվել:

13 Բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխատվություններ

	2023թ. հազ. դրամ	2022թ. հազ. դրամ
Վարկային քարտերով գործառնությունների համար դեպոնացված միջոց ՀՀ ԿԲ-ում	5,427,500	3,615,000
Ավանդ ՀՀ ԿԲ-ում, պարտադիր պահուստներ	23,357,078	19,826,268
Բանկերին տրված փոխատվություններ		
– Baa1-ից Ba3 վարկանիշով	161,916	393,570
– վարկանիշ չունեցող	257	3,052,350
Երաշխավորությունների դիմաց գրավադրված՝ ավանդներ ոչ ռեզիդենտ բանկերում		
– A1 վարկանիշով	236,802	230,239
– Baa1 վարկանիշով	335,925	-
Սովորական ձևի գնման պայմանագրեր – արտարժույթային սփոթ գործարքներ		
– A1-ից A3 վարկանիշով	342	1,130
– վարկանիշ չունեցող	5,798	53
Ընդամենը բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրված համախառն վարկեր և փոխատվություններ	29,525,618	27,118,610
Պարտքային կորստի պահուստ	(4,446)	(6,682)
Ընդամենը բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրված զուտ վարկեր և փոխատվություններ	29,521,172	27,111,928

Պարտքային որակը բացահայտելիս Բանկն օգտագործում է «Moody's» վարկանիշային գործակալության վարկանիշները: Բանկի գնահատմամբ վարկանիշ չունեցող գործիքների համար պայմանագրային կողմ հանդիսացող բանկերի վարկանիշը մոտավորապես համապատասխանում է «Moody's» գործակալության վարկանիշային համակարգի Ba3-ից B1 վարկանիշին:

(ա) Մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում

Մնացորդները ՀՀ ԿԲ-ում ներառում են վարկային քարտերով գործառնությունների համար ՀՀ ԿԲ-ում դեպոզիտացված միջոցը, որը ոչ տոկոսակիր ավանդ է, որը հաշվարկվում է ՀՀ ԿԲ-ի կողմից սահմանված կանոնակարգերի համաձայն և որի ելքագրումը սահմանափակված է:

Բանկերից պահանջվում է ՀՀ ԿԲ-ում պահել կանխիկ ավանդ (պարտադիր պահուստ) ներգրավված միջոցների համար: ՀՀ դրամով ներգրավված միջոցների համար պարտադիր պահուստը կազմում է 4% և ամբողջությամբ պահվում է ՀՀ դրամով: Արտարժույթով ներգրավված միջոցների համար պարտադիր պահուստը կազմում է 18%, որից 6%-ը պահվում է ՀՀ դրամով, իսկ 12%-ը՝ ներգրավված միջոցների համապատասխան արտարժույթով (2022թ-ին՝ 10%՝ ՀՀ դրամով և 8%՝ ներգրավված միջոցների համապատասխան արտարժույթով): ՀՀ դրամով պահվող ավանդը ելքագրելու Բանկի իրավունքը չի սահմանափակվում օրենսդրությամբ, սակայն եթե Բանկը չի ապահովում պահուստի նվազագույն միջին օրական գումարը, վերջինիս նկատմամբ կարող են կիրառվել պատժամիջոցներ: ՀՀ դրամով պահվող պարտադիր պահուստները դասակարգվում են որպես դրամական միջոցներ և դրանց դրամական համարժեքներ (տես Ծանոթագրություն 12), քանի որ կարող են ելքագրվել անհրաժեշտության դեպքում:

Արտարժույթով պահվող պարտադիր պահուստի համար Բանկն պարտավոր է ապահովել նվազագույն մնացորդ յուրաքանչյուր օրվա վերջում: Այս պահուստները չեն համարվում դրամական միջոցներ և դրանց դրամական համարժեքներ և ներառված են բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկերի և փոխատվությունների կազմում:

(բ) Բանկերին և այլ ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկերի և փոխատվությունների կենտրոնացում

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չունի պայմանագրային կողմ հանդիսացող բանկ, բացառությամբ ՀՀ ԿԲ-ի, որի մնացորդները գերազանցում են Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը:

(գ) Բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկերի և փոխատվությունների պարտքային որակ

Բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկերը և փոխատվությունները ժամկետանց կամ արժեզրկված չեն և ամբողջությամբ դասված են 1-ին փուլ 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ: Բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրված բոլոր վարկերը և փոխատվությունները չափվում են ամորտիզացված արժեքով 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

14 Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ

	2023թ. հազ. դրամ	2022թ. հազ. դրամ
Վարկանիշ չունեցող փոքր և միջին չափի հայկական ֆինանսական կազմակերպություններից ստացվելիք գումարներ,	534,760	-
Վարկանիշ չունեցող հայկական բանկերից ստացվելիք գումարներ	-	3,090,840
Ընդամենը հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք համախառն գումարներ	534,760	3,090,840
Պարտքային կորստի պահուստ	(56)	(2,295)
Ընդամենը հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գուտ գումարներ	534,704	3,088,545

Հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարները ժամկետանց չեն:

Բանկի գնահատմամբ 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ վարկանիշ չունեցող հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարների վարկանիշը մոտավորապես համապատասխանում է «Moody's» վարկանիշային գործակալության B2 վարկանիշին (2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ B2 վարկանիշին):

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չունի այնպիսի պայմանագրային կողմ հանդիսացող բանկ կամ այլ ֆինանսական կազմակերպություն, որի գծով մնացորդները գերազանցում են Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը:

Հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարները վերագրելի են խոշոր հայկական բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին: Այդ բոլոր գումարները դասված են 1-ին փուլ և չափվում են ամորտիզացված արժեքով 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

(ա) Ակտիվների համար որպես ապահովություն ընդունված գրավ

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարների դիմաց գրավադրված էին հետևյալ իրական արժեքով արժեթղթերը:

	2023թ. հազ. դրամ	2022թ. հազ. դրամ
Հայաստանի Հանրապետության պետական արժեթղթեր	566,433	3,128,294
Արժեթղթերի ընդամենը իրական արժեք	566,433	3,128,294

15 Ներդրումային արժեթղթեր

(ա) Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր

	2023թ. հազ. դրամ	2022թ. հազ. դրամ
Բանկի կողմից պահվող		
Պարտքային և հաստատուն եկամտով այլ գործիքներ		
– Հայաստանի Հանրապետության պետական արժեթղթեր	12,921,901	3,055,575
Ընդամենը պետական պարտատոմսեր	12,921,901	3,055,575
Կորպորատիվ պարտատոմսեր		
– վարկանիշ չունեցող*	122,544	119,154
Ընդամենը կորպորատիվ պարտատոմսեր	122,544	119,154
Բաժնային գործիքներ		
Կորպորատիվ բաժնետոմսեր	30,792	30,754
Ընդամենը Բանկի կողմից պահվող արժեթղթեր	13,075,237	3,205,483
Վաճառքի և հետզնման պայմանագրերի դիմաց գրավադրված		
Պարտքային և հաստատուն եկամտով այլ գործիքներ		
– Հայաստանի Հանրապետության պետական արժեթղթեր	-	5,838,637
Ընդամենը վաճառքի և հետզնման պայմանագրերի դիմաց գրավադրված արժեթղթեր	-	5,838,637
Ընդամենը իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	13,075,237	9,044,120

(բ) Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր

	2023թ. հազ. դրամ	2022թ. հազ. դրամ
Բանկի կողմից պահվող		
Պարտքային և հաստատուն եկամտով այլ գործիքներ		
- Հայաստանի Հանրապետության պետական արժեթղթեր	62,252,341	70,882,297
- Aaa վարկանիշով օտարերկրյա պետությունների պետական պարտատոմսեր	11,243,779	3,495,846
- ՀՀ պետական եվրոպարտատոմսեր	11,178,477	10,862,517
- Baa3 վարկանիշով օտարերկրյա պետությունների պետական պարտատոմսեր	905,887	-
Ընդամենը պետական պարտատոմսեր	85,580,484	85,240,660
Կորպորատիվ պարտատոմսեր		
- A1-ից A3 վարկանիշով	5,543,643	-
- Baa1-ից Baa3 վարկանիշով	5,092,727	-
- Ba1-ից Ba3 վարկանիշով	8,374,450	1,122,291
- B1 կամ ցածր վարկանիշով	814,056	-
- վարկանիշ չունեցող*	3,273,682	1,058,598
Ընդամենը կորպորատիվ պարտատոմսեր	23,098,558	2,180,889
Ընդամենը Բանկի կողմից պահվող արժեթղթեր	108,679,042	87,421,549
Վաճառքի և հետգնման պայմանագրերի դիմաց գրավադրված		
Պարտքային և հաստատուն եկամտով այլ գործիքներ		
- Հայաստանի Հանրապետության պետական արժեթղթեր	11,236,919	-
Ընդամենը վաճառքի և հետգնման պայմանագրերի դիմաց գրավադրված արժեթղթեր	11,236,919	-
Ընդամենը համախառն ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	119,915,961	87,421,549
Պարտքային կորստի պահուստ	(234,654)	(187,045)
Ընդամենը զուտ ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	119,681,307	87,234,504

Պարտքային որակը բացահայտելիս Բանկն օգտագործում է «Moody's» վարկանիշային գործակալության վարկանիշները: Բանկի գնահատմամբ 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ վարկանիշ չունեցող կորպորատիվ պարտատոմսերի վարկանիշը մոտավորապես համապատասխանում է «Moody's» վարկանիշային գործակալության A2-ից B2 վարկանիշին (2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ B2-ին):

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը, բացի ՀՀ կառավարությունից, ունի մեկ պայմանագրային կողմ (2022թ-ին՝ միայն ՀՀ կառավարությունը), որի մնացորդները գերազանցում են Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը: 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այդ մնացորդների ընդհանուր գումարը կազմում է 11,243,779 հազար դրամ (2022թ-ին այդպիսի մնացորդներ չկային):

Բանկը վաճառում է արժեթղթեր հետգնման պայմանագրերի շրջանակում և ձեռք է բերում արժեթղթեր վերավաճառքի պայմանագրերի շրջանակում:

Հետգնման պայմանագրերի շրջանակում վաճառված արժեթղթերը փոխանցվում են երրորդ կողմին, և Բանկը ստանում է դրամական միջոցներ դրա դիմաց: Պայմանագրային կողմերը կարող են վերագրավադրել կամ վերավաճառվել այդ ֆինանսական ակտիվները Բանկի կողմից պարտագանցման բացակայության դեպքում, սակայն պայմանագրային կողմը պարտավոր է վերադարձնել արժեթղթերը պայմանագրի ժամկետի ավարտին: Բանկը որոշել է, որ պահպանում է այդ արժեթղթերի հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերը և հատույցները, այդ իսկ պատճառով, չի ապահանջել դրանք: Ստացված դրամական միջոցները ճանաչվում են որպես ֆինանսական ակտիվ, իսկ գրավի ձեռքբերման գինը մարելու պարտականության գծով ճանաչվում է ֆինանսական պարտավորություն և ներառվում է հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարների կազմում (Ծանոթագրություն 21):

Այդ գործարքներն իրականացվում են փոխատվության, արժեթղթերի փոխառության և փոխատվություն ստանդարտ գործառնություններին բնորոշ պայմաններով:

Բոլոր ներդրումային արժեթղթերը ամբողջությամբ դասված են 1-ին փուլ 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

2023թ. ընթացքում ամորտիզացված արժեքով չափվող պարտքային ներդրումային արժեթղթերի ձեռքբերման արդյունքում պորտֆելի համախառն հաշվեկշռային արժեքն աճել է 36,316,354 հազար դրամով (2022թ-ին՝ 6,666,522 հազար դրամով), որի հետևանքով 12-ամսյա հիմունքով չափվող կորստի պահուստը համապատասխանաբար աճել է 61,992 հազար դրամով (2022թ-ին՝ 7,381 հազար դրամով): 2023թ. ընթացքում 4,112,191 հազար դրամ (2022թ-ին՝ զրո) ընդհանուր համախառն հաշվեկշռային արժեքով ամորտիզացված արժեքով չափվող պարտքային ներդրումային արժեթղթերի մարման արդյունքում 1-ին փուլի կորստի պահուստը նվազել է 8,645 հազար դրամով (2022թ-ին՝ զրո):

16 Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ

	2023թ. հազ. դրամ	2022թ. հազ. դրամ
Հաճախորդներին տրված՝ ամորտիզացված արժեքով չափվող վարկեր		
Վարկեր խոշոր ընկերություններին	83,415,131	77,416,711
Վարկեր փոքր և միջին չափի ընկերություններին	96,202,109	82,683,984
Ընդամենը իրավաբանական անձանց տրված վարկեր	179,617,240	160,100,695
Ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր		
Սպառողական վարկեր	67,001,890	54,091,195
Հիփոթեքային վարկեր	63,625,746	48,795,801
Վարկային քարտեր	9,611,642	8,075,742
Այլ վարկեր ֆիզիկական անձանց	19,867,922	12,926,788
Ընդամենը ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր	160,107,200	123,889,526
Հաճախորդներին տրված՝ ամորտիզացված արժեքով չափվող համախառն վարկեր	339,724,440	283,990,221
Պարտքային կորստի պահուստ	(4,754,800)	(5,205,955)
Հաճախորդներին տրված՝ ամորտիզացված արժեքով չափվող զուտ վարկեր	334,969,640	278,784,266
Հաճախորդներին տրված՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող վարկեր		
Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր	1,928,272	-
Ընդամենը հաճախորդներին տրված՝ ամորտիզացված արժեքով և շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող վարկեր	336,897,912	278,784,266

(ա) Իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց տրված վարկերի պարտքային որակը

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց տրված վարկերի պարտքային որակի վերաբերյալ 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	1-ին փուլ հազ. դրամ	2-րդ փուլ հազ. դրամ	3-րդ փուլ հազ. դրամ	Ընդամենը հազ. դրամ
Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր				
Վարկեր խոշոր ընկերություններին				
– ոչ ժամկետանց	83,146,594	268,537	-	83,415,131
Ընդամենը համախառն վարկեր խոշոր ընկերություններին	83,146,594	268,537	-	83,415,131
Պարտքային կորստի պահուստ	(196,481)	(440)	-	(196,921)
Ընդամենը գուտ վարկեր խոշոր ընկերություններին	82,950,113	268,097	-	83,218,210
Վարկեր փոքր և միջին չափի ընկերություններին				
– ոչ ժամկետանց	95,281,950	46,217	301,073	95,629,240
– մինչև 30 օր ժամկետանց	12,915	52,246	9,223	74,384
– 30-90 օր ժամկետանց	-	1,993	155,058	157,051
– ավելի քան 90 օր ժամկետանց	-	-	341,434	341,434
Ընդամենը համախառն վարկեր փոքր և միջին չափի ընկերություններին	95,294,865	100,456	806,788	96,202,109
Պարտքային կորստի պահուստ	(183,776)	(985)	(317,323)	(502,084)
Ընդամենը գուտ վարկեր փոքր և միջին չափի ընկերություններին	95,111,089	99,471	489,465	95,700,025
Ընդամենը իրավաբանական անձանց տրված համախառն վարկեր	178,441,459	368,993	806,788	179,617,240
Ընդամենը իրավաբանական անձանց տրված գուտ վարկեր	178,061,202	367,568	489,465	178,918,235
Ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր				
Սպառողական վարկեր				
– ոչ ժամկետանց	62,196,574	2,606,657	256,864	65,060,095
– մինչև 30 օր ժամկետանց	471,778	152,873	44,324	668,975
– 30-90 օր ժամկետանց	-	446,829	69,215	516,044
– ավելի քան 90 օր ժամկետանց	-	-	756,776	756,776
Ընդամենը համախառն սպառողական վարկեր	62,668,352	3,206,359	1,127,179	67,001,890
Պարտքային կորստի պահուստ	(1,323,942)	(1,413,720)	(775,718)	(3,513,380)
Ընդամենը գուտ սպառողական վարկեր	61,344,410	1,792,639	351,461	63,488,510
Հիփոթեքային վարկեր				
– ոչ ժամկետանց	63,347,063	118,842	73,119	63,539,024
– մինչև 30 օր ժամկետանց	52,154	-	-	52,154
– ավելի քան 90 օր ժամկետանց	-	-	34,568	34,568
Ընդամենը համախառն հիփոթեքային վարկեր	63,399,217	118,842	107,687	63,625,746
Պարտքային կորստի պահուստ	(4,038)	(3,047)	(23,296)	(30,381)
Ընդամենը գուտ հիփոթեքային վարկեր	63,395,179	115,795	84,391	63,595,365

	1-ին փուլ հազ. դրամ	2-րդ փուլ հազ. դրամ	3-րդ փուլ հազ. դրամ	Ընդամենը հազ. դրամ
Վարկային քարտեր				
- ոչ ժամկետանց	9,178,796	246,017	14,723	9,439,536
- մինչև 30 օր ժամկետանց	26,504	13,970	2,666	43,140
- 30-90 օր ժամկետանց	-	44,356	6,134	50,490
- ավելի քան 90 օր ժամկետանց	-	-	78,476	78,476
Ընդամենը համախառն վարկային քարտեր	9,205,300	304,343	101,999	9,611,642
Պարտքային կորստի պահուստ	(145,802)	(115,802)	(66,983)	(328,587)
Ընդամենը զուտ վարկային քարտեր	9,059,498	188,541	35,016	9,283,055
Այլ վարկերի ֆիզիկական անձանց				
- ոչ ժամկետանց	19,517,650	29,918	40,353	19,587,921
- մինչև 30 օր ժամկետանց	45,574	19,601	8,004	73,179
- 30-90 օր ժամկետանց	-	19,843	100,752	120,595
- ավելի քան 90 օր ժամկետանց	-	-	86,227	86,227
Ընդամենը համախառն այլ վարկեր ֆիզիկական անձանց	19,563,224	69,362	235,336	19,867,922
Պարտքային կորստի պահուստ	(119,311)	(10,985)	(53,151)	(183,447)
Ընդամենը զուտ այլ վարկեր ֆիզիկական անձանց	19,443,913	58,377	182,185	19,684,475
Ընդամենը ֆիզիկական անձանց տրված համախառն վարկեր	154,836,093	3,698,906	1,572,201	160,107,200
Ընդամենը ֆիզիկական անձանց տրված զուտ վարկեր	153,243,000	2,155,352	653,053	156,051,405
Ընդամենը հաճախորդներին տրված համախառն վարկեր	333,277,552	4,067,899	2,378,989	339,724,440
Ընդամենը հաճախորդներին տրված զուտ վարկեր	331,304,202	2,522,920	1,142,518	334,969,640

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց տրված վարկերի պարտքային որակի վերաբերյալ 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	1-ին փուլ հազ. դրամ	2-րդ փուլ հազ. դրամ	3-րդ փուլ հազ. դրամ	Ընդամենը հազ. դրամ
Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր				
Վարկեր խոշոր ընկերություններին				
- ոչ ժամկետանց	76,014,921	1,317,772	-	77,332,693
- ավելի քան 90 օր ժամկետանց	-	-	84,018	84,018
Ընդամենը համախառն վարկեր խոշոր ընկերություններին	76,014,921	1,317,772	84,018	77,416,711
Պարտքային կորստի պահուստ	(100,343)	(7,481)	(105)	(107,929)
Ընդամենը զուտ վարկեր խոշոր ընկերություններին	75,914,578	1,310,291	83,913	77,308,782
Վարկեր փոքր և միջին չափի ընկերություններին				
- ոչ ժամկետանց	80,555,209	914,945	355,072	81,825,226
- մինչև 30 օր ժամկետանց	18,529	40,163	49,983	108,675
- 30-90 օր ժամկետանց	-	14,038	-	14,038
- ավելի քան 90 օր ժամկետանց	-	-	736,045	736,045
Ընդամենը համախառն վարկեր փոքր և միջին չափի ընկերություններին	80,573,738	969,146	1,141,100	82,683,984
Պարտքային կորստի պահուստ	(111,721)	(9,162)	(374,030)	(494,913)
Ընդամենը զուտ վարկեր փոքր և միջին չափի ընկերություններին	80,462,017	959,984	767,070	82,189,071
Ընդամենը իրավաբանական անձանց տրված համախառն վարկեր	156,588,659	2,286,918	1,225,118	160,100,695
Ընդամենը իրավաբանական անձանց տրված զուտ վարկեր	156,376,595	2,270,275	850,983	159,497,853
Ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր				
Սպառողական վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	48,484,836	2,305,243	220,834	51,010,913
- մինչև 30 օր ժամկետանց	395,129	144,281	34,272	573,682
- 30-90 օր ժամկետանց	-	364,662	67,892	432,554
- ավելի քան 90 օր ժամկետանց	-	-	2,074,046	2,074,046
Ընդամենը համախառն սպառողական վարկեր	48,879,965	2,814,186	2,397,044	54,091,195
Պարտքային կորստի պահուստ	(1,037,373)	(1,256,287)	(1,711,148)	(4,004,808)
Ընդամենը զուտ սպառողական վարկեր	47,842,592	1,557,899	685,896	50,086,387
Հիփոթեքային վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	48,648,394	53,106	17,388	48,718,888
- մինչև 30 օր ժամկետանց	18,456	-	-	18,456
- 30-90 օր ժամկետանց	-	8,712	4,985	13,697
- ավելի քան 90 օր ժամկետանց	-	-	44,760	44,760
Ընդամենը համախառն հիփոթեքային վարկեր	48,666,850	61,818	67,133	48,795,801
Պարտքային կորստի պահուստ	(3,513)	(1,811)	(4,684)	(10,008)
Ընդամենը զուտ հիփոթեքային վարկեր	48,663,337	60,007	62,449	48,785,793

	1-ին փուլ հազ. դրամ	2-րդ փուլ հազ. դրամ	3-րդ փուլ հազ. դրամ	Ընդամենը հազ. դրամ
Վարկային քարտեր				
- ոչ ժամկետանց	7,545,679	175,948	5,784	7,727,411
- մինչև 30 օր ժամկետանց	26,809	13,943	2,734	43,486
- 30-90 օր ժամկետանց	-	32,967	5,440	38,407
- ավելի քան 90 օր ժամկետանց	-	-	266,438	266,438
Ընդամենը համախառն վարկային քարտեր	7,572,488	222,858	280,396	8,075,742
Պարտքային կորստի պահուստ	(129,234)	(80,629)	(172,411)	(382,274)
Ընդամենը զուտ վարկային քարտեր	7,443,254	142,229	107,985	7,693,468
Այլ վարկերի ֆիզիկական անձանց				
- ոչ ժամկետանց	12,611,503	55,461	25,626	12,692,590
- մինչև 30 օր ժամկետանց	78,103	4,836	6,099	89,038
- 30-90 օր ժամկետանց	-	37,068	3,331	40,399
- ավելի քան 90 օր ժամկետանց	-	-	104,761	104,761
Ընդամենը համախառն այլ վարկեր ֆիզիկական անձանց	12,689,606	97,365	139,817	12,926,788
Պարտքային կորստի պահուստ	(139,973)	(21,448)	(44,602)	(206,023)
Ընդամենը զուտ այլ վարկեր ֆիզիկական անձանց	12,549,633	75,917	95,215	12,720,765
Ընդամենը ֆիզիկական անձանց տրված համախառն վարկեր	117,808,909	3,196,227	2,884,390	123,889,526
Ընդամենը ֆիզիկական անձանց տրված զուտ վարկեր	116,498,816	1,836,052	951,545	119,286,413
Ընդամենը հաճախորդներին տրված համախառն վարկեր	274,397,568	5,483,145	4,109,508	283,990,221
Ընդամենը հաճախորդներին տրված զուտ վարկեր	272,875,411	4,106,327	1,802,528	278,784,266

Ստորև ներկայացված են 2023թ. դեկտեմբերի 31-ին և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարիների ընթացքում ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց տրված վարկերի համախառն հաշվեկշռային արժեքի նշանակալի փոփոխությունները, որոնք հանգեցրել են կորստի պահուստի փոփոխությունների:

հազ. դրամ	2023թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Հաճախորդներին տրված՝ ամորտիզացված արժեքով չափվող վարկեր – իրավաբանական անձիք – համախառն հաշվեկշռային արժեք				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	156,588,659	2,286,918	1,225,118	160,100,695
Տեղափոխում 1-ին փուլ	817,449	(817,449)	-	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	(72,414)	80,371	(7,957)	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	(139,125)	(71,135)	210,260	-
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ֆինանսական ակտիվներ	91,284,298	-	-	91,284,298
Ամբողջությամբ կամ մասնակի մարված ֆինանսական ակտիվներ	(89,392,399)	(1,249,078)	(957,059)	(91,598,536)
Ակտիվի զուտ փոփոխություն տոկոսների և արտարժույթի վերագնահատումից	19,354,991	139,366	120,694	19,615,051
Վերականգնումներ	-	-	297,314	297,314
Դուրսգրումներ	-	-	(81,582)	(81,582)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	178,441,459	368,993	806,788	179,617,240

հազ. դրամ	2023թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Հաճախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով չափող վարկեր – ֆիզիկական անձիք – համախառն հաշվեկշռային արժեք				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	117,808,909	3,196,227	2,884,390	123,889,526
Տեղափոխում 1-ին փուլ	621,003	(589,663)	(31,340)	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	(3,972,652)	3,995,801	(23,149)	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	(623,853)	(704,782)	1,328,635	-
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ֆինանսական ակտիվներ	83,714,558	-	-	83,714,558
Ամբողջությամբ կամ մասնակի մարված ֆինանսական ակտիվներ	(65,225,421)	(2,765,777)	(1,798,398)	(69,789,596)
Ակտիվի զուտ փոփոխություն տոկոսների և արտարժույթի վերազնահատումից	22,513,549	567,100	372,502	23,453,151
Վերականգնումներ	-	-	2,028,856	2,028,856
Դուրսգրումներ	-	-	(3,189,295)	(3,189,295)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	154,836,093	3,698,906	1,572,201	160,107,200

հազ. դրամ	2022թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Հաճախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով չափող վարկեր – իրավաբանական անձիք – համախառն հաշվեկշռային արժեք				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	118,029,184	6,213,936	2,533,489	126,776,609
Տեղափոխում 1-ին փուլ	2,530,942	(2,349,807)	(181,135)	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	(64,938)	257,667	(192,729)	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	(5,082)	(1,302)	6,384	-
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ֆինանսական ակտիվներ	98,264,653	-	-	98,264,653
Ամբողջությամբ կամ մասնակի մարված ֆինանսական ակտիվներ	(62,542,849)	(1,375,165)	(614,427)	(64,532,441)
Ակտիվի զուտ փոփոխություն տոկոսների և արտարժույթի վերազնահատումից	376,749	(458,411)	(163,523)	(245,185)
Վերականգնումներ	-	-	433,309	433,309
Դուրսգրումներ	-	-	(596,250)	(596,250)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	156,588,659	2,286,918	1,225,118	160,100,695

հազ. դրամ	2022թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Հաճախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով չափող վարկեր – ֆիզիկական անձիք – համախառն հաշվեկշռային արժեք				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	94,337,816	3,958,626	4,267,744	102,564,186
Տեղափոխում 1-ին փուլ	1,244,979	(1,166,270)	(78,709)	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	(2,472,265)	2,558,974	(86,709)	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	(749,606)	(722,465)	1,472,071	-
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ֆինանսական ակտիվներ	62,322,673	-	-	62,322,673
Ամբողջությամբ կամ մասնակի մարված ֆինանսական ակտիվներ	(50,213,944)	(1,769,087)	(2,097,971)	(54,081,002)
Ակտիվի զուտ փոփոխություն տոկոսների և արտարժույթի վերազնահատումից	13,339,256	336,449	335,075	14,010,780
Վերականգնումներ	-	-	3,056,662	3,056,662
Դուրսգրումներ	-	-	(3,983,773)	(3,983,773)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	117,808,909	3,196,227	2,884,390	123,889,526

(բ) Պարտքային կորստի պահուստի գնահատման համար կիրառվող հիմնական ենթադրություններ և դատողություններ

Պարտքային կորստի պահուստի գնահատման համար կիրառվող հիմնական ենթադրությունները և դատողությունները ներկայացված են Ծանոթագրություն 27-ի (բ) կետում:

(գ) Գրավի և պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցների վերլուծություն

Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր

Բանկը որպես կանոն գրավ է պահանջում իրավաբանական անձանցից:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն իրավաբանական անձանց տրված վարկերի համար որպես ապահովություն ծառայող գրավի և պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցների բնույթի վերաբերյալ (առանց արժեզրկման):

	Հաճախորդներին տրված վարկեր, հաշվեկշռային արժեք	
	2023թ. հազ. դրամ	2022թ. հազ. դրամ
Անշարժ գույք	145,403,825	133,191,832
Սարքավորումներ	3,392,545	828,756
Դրամական միջոցներ և ավանդներ	3,187,256	8,325,125
Փոխադրամիջոցներ	1,554,905	535,596
Անձնական երաշխավորություններ	18,783,458	10,458,294
Պաշարներ	-	2,812,578
Այլ գրավ	8,035,052	2,494,689
Ընդամենը հաճախորդներին տրված՝ արժեզրկման անհատական հայտանիշ չունեցող վարկեր	180,357,041	158,646,870
Պարտքային առումով արժեզրկված վարկեր		
Անշարժ գույք	239,815	835,553
Այլ գրավ	249,651	15,429
Ընդամենը պարտքային առումով արժեզրկված վարկեր	489,466	850,982
Ընդամենը իրավաբանական անձանց տրված վարկեր	180,846,507	159,497,852

Ղեկավարության գնահատմամբ վարկերի, այդ թվում՝ 3-րդ փուլ դասված վարկերի իրական արժեքը ցածր չէ առանձին վարկերի հաշվեկշռային արժեքից:

Բանկն ունի վարկեր, որոնց համար գրավի իրական արժեքը գնահատվել է վարկի տրամադրման ամսաթվի դրությամբ և չի վերանայվել հետագա փոփոխություններն արտացոլելու համար, ինչպես նաև վարկեր, որոնց գրավի իրական արժեքը չի որոշվել: Որոշ վարկերի համար գրավի իրական արժեքը վերանայվել է հաշվետու ամսաթվի դրությամբ: Գրավի գնահատման վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացվում է կախված այն հանգամանքից, թե երբ է այն գնահատվել, եթե նման գնահատում իրականացվել է:

Մի քանի տեսակի գրավով ապահովված վարկերի համար բացահայտվում է այն գրավը, որն առավել տեղին է արժեզրկման գնահատման համար: Ֆիզիկական անձանցից, օրինակ՝ ՓՄՁ վարկառուների բաժնետերերից ստացված երաշխավորությունները չեն դիտարկվում արժեզրկման գնահատման նպատակների համար:

Ոչ ժամկետանց և չարժեզրկված վարկերի վերադարձելիությունը հիմնականում կախված է վարկառուների վճարունակությունից, այլ ոչ գրավի արժեքից, և Բանկի համար պարտադիր չէ վերանայել գրավի գնահատումը յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր

Ֆիզիկական անձանց տրամադրված վարկերը ներառում են սպառողական վարկերը, վարկային քարտերը, հիփոթեքային և այլ վարկերը: Սպառողական վարկերը, վարկային քարտերը և այլ վարկերը (բացառությամբ ոսկու գրավով վարկերի) հիմնականում գրավով ապահովված չեն:

Այլ վարկերը ներառում են 6,547,235 հազար դրամ (2022թ-ին՝ 4,906,711 հազար դրամ) համախառն հաշվեկշռային արժեքով ոսկու գրավով վարկերը: Ոսկու գրավի իրական արժեքն առնվազն հավասար է համապատասխան վարկերի հաշվեկշռային արժեքներին՝ հիմք ընդունելով վարկի տրամադրման ամսաթվին որոշված արժեքները:

Հիփոթեքային վարկեր

Հիփոթեքային վարկերի դիմաց գրավադրվում է վարկի առարկա հանդիսացող անշարժ գույքը: Բանկի քաղաքականության համաձայն՝ հիփոթեքային վարկերը տրամադրվում են առավելագույնը 70% վարկ/արժեք հարաբերակցությամբ՝ վարկի տրամադրման ամսաթվի դրությամբ: Անշարժ գույքի գրավի իրական արժեքն առնվազն հավասար է համապատասխան վարկերի հաշվեկշռային արժեքներին՝ հիմք ընդունելով վարկի տրամադրման ամսաթվին որոշված արժեքները:

(դ) Առգրավված գրավ

2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ընթացքում Բանկը ձեռք է բերել 290,502 հազար դրամ (2022թ-ին՝ 62,293 հազար դրամ) հաշվեկշռային արժեքով ակտիվներ՝ հանախորդներին տրված վարկերի դիմաց գրավադրված միջոցների առգրավման միջոցով: Առգրավված գրավից 859,050 հազար դրամ գումարով գրավը վանառել է 2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ընթացքում (2022թ-ին՝ 293,334 հազար դրամ): 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ առգրավված գրավը ներառում է.

	2023թ. հազ. դրամ	2022թ. հազ. դրամ
Անշարժ գույք	3,959,394	4,382,644
Այլ	160,144	305,443
Նվազեցում մինչև իրացման գուտ արժեք	(103,183)	(123,054)
Ընդամենը առգրավված գրավ	4,016,355	4,565,033

Բանկը մտադիր է վանառել այս ակտիվները հնարավորինս սեղմ ժամկետներում:

(ե) Գրավադրված ակտիվներ

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 23,226,747 հազար դրամ ընդհանուր գումարով հանախորդներին տրված վարկերը (2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 22,246,260 հազար դրամ) ծառայում են որպես գրավ այլ փոխառությունների համար (տես Ծանոթագրություն 24):

(զ) Իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց տրված վարկերի աշխարհագրական և ըստ տնտեսության ճյուղերի վերլուծություն

Վարկերը տրամադրվել են հիմնականում Հայաստանի Հանրապետությունում գտնվող հաճախորդներին, որոնք իրենց գործունեությունն իրականացնում են տնտեսության հետևյալ ճյուղերում.

	2023թ. հազ. դրամ	2022թ. հազ. դրամ
Առևտուր	70,078,318	60,828,355
Ծինարարություն	23,435,021	13,065,568
Արդյունաբերություն	21,678,025	20,439,750
Սննդի և խմիչքի արտադրություն	19,996,026	18,552,681
Տրանսպորտ և կապ	12,726,412	11,503,268
Ներդրումային ընկերություններ	2,811,532	13,996,931
Տուրիզմ, հյուրանոցային և ռեստորանային ծառայություններ	2,732,753	2,597,760
Էներգետիկայի ոլորտ	2,687,539	1,626,417
Գյուղատնտեսություն, անտառտնտեսություն և փայտամշակում	1,360,897	925,324
Այլ	24,038,984	16,564,641
Ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր	160,107,205	123,889,526
	341,652,712	283,990,221
Պարտքային կորստի պահուստ	(4,754,800)	(5,205,955)
	336,897,912	278,784,266

(է) Պարտքային ռիսկին ենթարկվածություն

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի մեկ վարկառու կամ կապակցված վարկառուների խումբ, որին տրամադրված վարկի մնացորդները գերազանցում են Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը (2022թ-ին այդպիսի վարկառու չկար): 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այդ մնացորդների ընդհանուր գումարը կազմում է 9,291,316 հազար դրամ (2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 5,989,099 հազար դրամ (առանց որպես գրավ ստացված դրամական միջոցների)):

(ը) Վարկերի մարման ժամկետներ

Վարկային պորտֆելի մարման ժամկետների վերլուծությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 27-ի (դ) կետում, որն արտացոլում է հաշվետու ամսաթվից մինչև վարկերի պայմանագրով նախատեսված մարման ժամկետը մնացած ժամանակահատվածը:

17 Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ

հազ. դրամ	Հոդ և շենքեր	Վարձակա- ված գույքի բարելավում	Սարքա- վորումներ	Փոխադրա- միջոցներ	Ոչ նյութական ակտիվներ	Այլ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք/ վերագնահատված արժեք							
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2023թ.	6,039,465	515,422	4,695,299	382,555	5,767,401	1,700,202	19,100,344
Ավելացումներ	237,797	67,799	313,494	17,522	502,122	175,919	1,314,653
Օտարումներ	-	(228)	-	(15,071)	-	(31,588)	(46,887)
Կուտակված մաշվածության բացառում	(280,638)	-	-	-	-	-	(280,638)
Վերագնահատում	3,120,376	-	-	-	-	-	3,120,376
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2023թ.	9,117,000	582,993	5,008,793	385,006	6,269,523	1,844,533	23,207,848
Մաշվածություն և ամորտիզացիա							
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2023թ.	(220,096)	(277,751)	(3,365,006)	(306,027)	(2,602,582)	(1,435,215)	(8,206,677)
Տարվա մաշվածություն և ամորտիզացիա	(60,542)	(35,564)	(473,761)	(35,700)	(515,326)	(69,687)	(1,190,580)
Օտարումներ	-	228	-	15,071	-	31,469	46,768
Կուտակված մաշվածության բացառում	280,638	-	-	-	-	-	280,638
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2023թ.	-	(313,087)	(3,838,767)	(326,656)	(3,117,908)	(1,473,433)	(9,069,851)
Հաշվեկշռային արժեք Առ 31 դեկտեմբերի 2023թ.	9,117,000	269,906	1,170,026	58,350	3,151,615	371,100	14,137,997
Սկզբնական արժեք/ վերագնահատված արժեք							
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2022թ.	5,957,451	424,989	4,433,035	363,408	5,136,628	1,603,208	17,918,719
Ավելացումներ	82,014	78,433	407,680	34,065	648,093	128,826	1,379,111
Օտարումներ	-	-	(145,416)	(23,051)	(17,320)	(11,699)	(197,486)
Վերադասակարգում	-	12,000	-	8,133	-	(20,133)	-
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	6,039,465	515,422	4,695,299	382,555	5,767,401	1,700,202	19,100,344
Մաշվածություն և ամորտիզացիա							
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2022թ.	(162,056)	(244,735)	(3,040,670)	(283,251)	(2,117,093)	(1,370,578)	(7,218,383)
Տարվա մաշվածություն և ամորտիզացիա	(58,040)	(33,016)	(463,641)	(45,828)	(491,507)	(82,039)	(1,174,071)
Օտարումներ	-	-	145,235	23,051	6,018	11,472	185,777
Վերադասակարգում	-	-	(5,930)	-	-	5,930	-
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	(220,096)	(277,751)	(3,365,006)	(306,027)	(2,602,582)	(1,435,215)	(8,206,677)
Հաշվեկշռային արժեք Առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	5,819,369	237,671	1,330,293	76,528	3,164,819	264,987	10,893,667

Վերագնահատված ակտիվներ

Եթե շենքերը չվերագնահատվեին, 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հողի և շենքերի հաշվեկշռային արժեքը կկազմեր 3,969,621 հազար դրամ (2022թ-ին՝ 3,731,142 հազար դրամ):

Ծեփերի իրական արժեքը վերջին անգամ որոշվել և գրանցվել է 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ անկախ լիցենզավորված գնահատող ընկերության՝ «ԱրՎիԷՄ Քոնսալտ» ՄԴԸ-ի կողմից իրականացված գնահատման հիման վրա: Իրական արժեքը որոշվել է օգտագործման նպատակի, տարիքի, գտնվելու վայրի և վիճակի առումով նմանատիպ գույքի համար հայտարարված սկզբնական վաճառքի գների հիման վրա՝ կիրառելով գործակիցներ ելակետային գներն օգտագործման նպատակի, տարիքի, գտնվելու վայրի և վիճակի տարբերությունների մասով ճշգրտելու համար:

Հողի և շենքերի իրական արժեքը դասվել է իրական արժեքի հիերարխիայի 3-րդ մակարդակ՝ կիրառված գնահատման մեթոդի դիտելի ելակետային տվյալների նշանակալի ոչ դիտելի ճշգրտումների (գործակիցների) պատճառով:

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի 322,360 հազար դրամ գումարով հանձնառություններ հիմնական միջոցների գծով (2022թ-ին Բանկն այդպիսի հանձնառություններ չուներ):

Հողի և շենքերի արժեքում ներառված է անավարտ շինարարության գնահատված արժեքը 4,200,000 հազար դրամի չափով (2022թ-ին՝ 2,869,000 հազար դրամ):

18 Վարձակալություն

Բանկը վարձակալում է ակտիվներ, մասնավորապես, մասնաճյուղերի տարածքները և այլ տարածքներ, որոնց վարձակալության ժամկետը որպես կանոն կազմում է 10 տարի:

Ստորև ներկայացված է այն վարձակալությունների մասին տեղեկատվությունը, որոնց շրջանակում Բանկը հանդես է գալիս որպես վարձակալ:

(ա) Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ

	2023թ. հազ. դրամ	2022թ. հազ. դրամ
Մնացորդը առ 1 հունվարի	2,343,410	2,015,000
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվների ավելացումներ	660,268	838,928
Ժամանակաշրջանի մաշվածության գումար	(512,227)	(510,518)
Վարձակալության ավարտված պայմանագրեր	(71,172)	-
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	2,420,279	2,343,410

(բ) Ճահույթում կամ վնասում ճանաչված գումարներ

	2023թ. հազ. դրամ	2022թ. հազ. դրամ
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվների մաշվածություն	512,227	510,518
Վարձակալության գծով պարտավորությունների գծով տոկոսներ	303,149	281,065

(գ) Պարտավորությունների և ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքերի փոփոխությունների համադրում

	2023թ. հազ. դրամ	2022թ. հազ. դրամ
Մնացորդը առ 1 հունվարի	2,613,481	2,216,132
Փոփոխություններ ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքերի հետ կապված		
Վարձակալության գծով պարտավորությունների վճարում	(774,703)	(722,644)
Ընդամենը փոփոխություններ ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքերի հետ կապված	(774,703)	(722,644)
Այլ փոփոխություններ		
Վարձակալության գծով պարտավորությունների ավելացումներ	660,268	838,928
Տոկոսային ծախս	303,149	281,065
Ավարտված վարձակալություն	(71,171)	-
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	2,731,024	2,613,481

19 Այլ ակտիվներ

	2023թ. հազ. դրամ	2022թ. հազ. դրամ
Վճարահաշվարկային ծառայություններ մատուցող կազմակերպություններից ստացվելիք գումարներ*	3,958,968	4,483,935
Պարտքային կորստի պահուստ	(71,351)	(97,470)
Ընդամենը ամորտիզացված արժեքով չափվող այլ ֆինանսական ակտիվներ	3,887,617	4,386,465
Մատակարարներին տրված կանխավճարներ	4,126,585	3,270,433
Առգրավված ակտիվներ	4,016,355	4,565,033
Պաշարներ	246,355	503,095
Թանկարժեք մետաղների ստանդարտացված ձուլակտորներ	27,049	69,104
Այլ	13,091	13,101
Ընդամենը այլ ոչ ֆինանսական ակտիվներ	8,429,435	8,420,766
Ընդամենը այլ ակտիվներ	12,317,052	12,807,231

* Դեկավարության գնահատմամբ 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ վճարահաշվարկային ծառայություններ մատուցող կազմակերպություններից ստացվելիք գումարների վարկանիշը մոտավորապես համապատասխանում է «Moody's» վարկանիշային գործակալության B2 վարկանիշին (2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ B2 վարկանիշին):

Այլ ակտիվներն արժեզրկված կամ ժամկետանց չեն: Բոլոր ֆինանսական ակտիվները դասված են 1-ին փուլ:

20 Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ

	2023թ. հազ. դրամ	2022թ. հազ. դրամ
Բանկերից ստացված վարկեր	5,140,961	6,305,517
Սովորական ձևի գնման պայմանագրեր – արտարժույթային սվիֆ գործարքներ	1,580	24,044
Այլ բանկերի թղթակցային հաշիվներ	14	14
Այլ	720	289
Ընդամենը բանկերի ավանդներ և մնացորդները	5,143,275	6,329,864

21 Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ

	2023թ. հազ. դրամ	2022թ. հազ. դրամ
Հետգնման պայմանագրերի շրջանակում ՀՀ ԿԲ-ին վճարվելիք գումարներ	6,007,754	5,576,694
Հետգնման պայմանագրերի շրջանակում տեղական բանկերին վճարվելիք գումարներ	3,646,148	-
	9,653,902	5,576,694

Հետգնման պայմանագրերի դիմաց գրավադրված են ամորտիզացված արժեքով չափվող 11,236,919 հազար դրամ գումարով ներդրումային արժեթղթերը, որոնց իրական արժեքը կազմում է 9,924,871 հազար դրամ 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ (2022թ-ին՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող՝ 5,838,637 հազար դրամ գումարով արժեթղթեր):

22 Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ

	2023թ. հազ. դրամ	2022թ. հազ. դրամ
Ընթացիկ հաշիվներ և ցրահանջ ավանդներ		
- Ֆիզիկական անձիք	138,826,250	114,304,940
- Իրավաբանական անձինք	90,318,840	102,849,363
Ժամկետային ավանդներ		
- Ֆիզիկական անձիք	148,603,124	111,928,586
- Իրավաբանական անձինք	29,600,358	44,300,657
	407,348,572	373,383,546

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներից և ավանդներից 5,220,713 հազար դրամ գումարով մնացորդները (2022թ-ին՝ 9,161,787 հազար դրամ) ծառայում են որպես գրավ Բանկի կողմից տրամադրված վարկերի և փոխաստվության հանձնառությունների դիմաց:

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չունի հաճախորդ (2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ մեկ հաճախորդ), որի մնացորդները գերազանցում են Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը: 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այդ մնացորդների ընդհանուր գումարը կազմում էր 52,701,647 հազար դրամ:

23 Թողարկված պարտքային արժեթղթեր

	2023թ. հազ. դրամ	2022թ. հազ. դրամ
ՀՀ դրամով թողարկված տեղական պարտատոմսեր	4,544,898	4,546,263
ԱՄՆ դոլարով թողարկված տեղական պարտատոմսեր	7,926,412	1,981,906
	12,471,310	6,528,169

2023թ. ընթացքում Բանկը թողարկել է պարտքային արժեթղթեր ԱՄՆ դոլարով՝ 15,000 հազար ԱՄՆ դոլար անվանական արժեքով, որոնցից 14,500 հազար ԱՄՆ դոլար գումարով արժեթղթերը տեղարաշխվել են 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ (2022թ-ին՝ պարտքային արժեթղթեր ՀՀ դրամով՝ 2,000,000 հազար դրամ անվանական արժեքով և ԱՄՆ դոլարով՝ 5,000 հազար ԱՄՆ դոլար անվանական արժեքով):

Բանկի կողմից թողարկված պարտատոմսերը ցուցակված են Հայաստանի ֆոնդային բորսայում:

Պարտավորությունների և ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքերի փոփոխությունների համադրում

	2023թ. հազ. դրամ	2022թ. հազ. դրամ
Մնացորդը առ 1 հունվարի	6,528,169	3,589,601
Ֆինանսավորման գործունեությունից ստացված դրամական հոսքերի հետ կապված փոփոխություններ		
Մուտքեր թողարկումից	5,683,043	4,736,188
Թողարկված պարտքային արժեթղթերի մարում	-	(1,500,000)
Ընդամենը ֆինանսավորման գործունեությունից ստացված դրամական հոսքերի հետ կապված փոփոխություններ	5,683,043	3,236,188
Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունների ազդեցությունը	242,472	(262,045)
Այլ փոփոխություններ		
Տոկոսային ծախս	577,873	492,910
Վճարված տոկոսներ	(560,247)	(528,485)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	12,471,310	6,528,169

24 Այլ փոխառություններ և ստորադաս փոխառություններ

	2023թ. հազ. դրամ	2022թ. հազ. դրամ
Գրավով չապահովված փոխառություններ միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից	18,596,688	22,294,484
Գրավով ապահովված փոխառություններ ՀՀ կառավարությունից և ՀՀ ԿԲ-ից	21,491,346	17,619,809
Գրավով ապահովված փոխառություններ հայկական ֆինանսական կազմակերպություններից	3,300,851	3,239,126
	43,388,885	43,153,419
Ստորադաս փոխառություններ միկրոֆինանսավորման միջազգային հիմնադրամից	6,285,253	6,102,830
	49,674,138	49,256,249

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի երկու ֆինանսական կազմակերպությունից (2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ երեք) ստացված փոխառություններ, որոնց մնացորդները գերազանցում են Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը: 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այդ մնացորդների ընդհանուր գումարը կազմում է 31,281,834 հազար դրամ (2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 38,201,213 հազար դրամ):

Ստորադաս փոխառությունն իրենից ներկայացնում է կապակցված կողմ չհանդիսացող միկրոֆինանսավորման միջազգային հիմնադրամից ստացված փոխառությունը, որի մարման ժամկետը լրանում է 2026թ. փետրվարին:

Ստացված փոխառությունները Բանկը դիտարկում է որպես ստորադաս փոխառություններ, եթե սնանկության դեպքում փոխառությունը մարվում է Բանկի մյուս բոլոր այլ պարտավորությունների ամբողջական կատարումից հետո:

Բանկը չի խախտել փոխառության պայմանագրերի արտաքին սահմանափակումները (կովենանտները) 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

Պարտավորությունների և ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքերի փոփոխությունների համադրում

հազ. դրամ	Այլ փոխառություններ	Ստորադաս փոխառություններ	Ընդամենը
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2023թ.	43,153,419	6,102,830	49,256,249
Ֆինանսավորման գործունեությունից ստացված դրամական հոսքերի հետ կապված փոփոխություններ			
Մուտքեր	12,496,778	-	12,496,778
Մարումներ	(12,691,431)	-	(12,691,431)
Ընդամենը ֆինանսավորման գործունեությունից ստացված դրամական հոսքերի հետ կապված փոփոխություններ	(194,653)	-	(194,653)
Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունների ազդեցությունը	265,880	183,047	448,927
Այլ փոփոխություններ			
Տոկոսային ծախս	3,816,867	597,459	4,414,326
Վճարված տոկոսներ	(3,652,628)	(598,083)	(4,250,711)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2023թ.	43,388,885	6,285,253	49,674,138

հազ. դրամ	Այլ փոխառություններ	Ստորադաս փոխառություններ	Ընդամենը
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2022թ.	52,839,543	7,441,804	60,281,347
Ֆինանսավորման գործունեությունից ստացված դրամական հոսքերի հետ կապված փոփոխություններ			
Մուտքեր	13,694,502	-	13,694,502
Մարումներ	(21,086,605)	-	(21,086,605)
Ընդամենը ֆինանսավորման գործունեությունից ստացված դրամական հոսքերի հետ կապված փոփոխություններ	(7,392,103)	-	(7,392,103)
Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունների ազդեցությունը	(2,274,526)	(1,298,550)	(3,573,076)
Այլ փոփոխություններ			
Այլ փոփոխություններ	(63,178)	(29,194)	(92,372)
Տոկոսային ծախս	3,619,665	663,384	4,283,049
Վճարված տոկոսներ	(3,575,982)	(674,614)	(4,250,596)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	43,153,419	6,102,830	49,256,249

25 Այլ պարտավորություններ

	2023թ. հազ. դրամ	2022թ. հազ. դրամ
Աշխատակիցներին վճարվելիք գումարներ	1,951,077	3,079,961
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	1,762,179	3,447,644
Ընդամենը այլ ֆինանսական պարտավորություններ	3,713,256	6,527,605
Վճարվելիք հարկեր՝ բացառությամբ շահութահարկի	1,094,723	441,598
Այլ կանխավճարներ	640,229	721,450
Արձակուրդի պահուստ	607,421	392,895
Ակնկալվող կորուստների պահուստ փոխառվածքային հանձնառությունների և ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրերի գծով	219,242	186,613
Այլ ոչ ֆինանսական պարտավորություններ	259,992	167,546
Ընդամենը այլ ոչ ֆինանսական պարտավորություններ	2,821,607	1,910,102
Ընդամենը այլ պարտավորություններ	6,534,863	8,437,707

26 Բաժնետիրական կապիտալ

(ա) Թողարկված կապիտալ և էմիսիոն եկամուտ

Հայտարարված, թողարկված և շրջանառության մեջ գտնվող բաժնետիրական կապիտալը բաղկացած է 181,821 սովորական բաժնետոմսից (2022թ-ին՝ 181,821): Բոլոր բաժնետոմսերի անվանական արժեքը կազմում է 107,500 դրամ (2022թ-ին՝ 107,500):

2022թ. ընթացքում Բանկը համալրել է իր բաժնետիրական կապիտալը չբաշխված շահույթի հաշվին՝ 5,000,078 հազար դրամի չափով:

Սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերերն իրավունք ունեն ստանալ ժամանակ առ ժամանակ հայտարարվող շահաբաժինները և քվեարկել Բանկի բաժնետերերի տարեկան ընդհանուր ժողովներում՝ մեկ բաժնետոմս՝ մեկ ձայն սկզբունքով:

(բ) Պահուստների բնույթը և նպատակը

Հողի և շենքերի վերագնահատումից աճ

Հողի և շենքերի վերագնահատումից աճը ներառում է հողի և շենքերի վերագնահատման կուտակային դրական տարբերությունը՝ մաշվածությունը, ապաճանաչումը կամ արժեզրկումը (առկայության դեպքում) չբաշխված շահույթ փոխանցելուց հետո:

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերի վերագնահատման պահուստ

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերի վերագնահատման պահուստը ներառում է իրական արժեքի կուտակային գուտ փոփոխությունը՝ մինչև ակտիվների ապաճանաչումը կամ արժեզրկումը (արժեզրկումը կիրառելի է միայն պարտքային ներդրումային արժեթղթերի համար):

(զ) Ճահաբաժիններ

Վճարման ենթակա շահաբաժինները սահմանափակվում են ՀՀ օրենսդրության համաձայն որոշվող Բանկի առավելագույն չբաշխված շահույթի չափով:

2023թ. ընթացքում Բանկը հայտարարել և վճարել է 13,000,001 հազար դրամ գումարով շահաբաժիններ (2022թ-ին՝ 6,000,094 հազար դրամ) սովորական բաժնետոմսերի գծով: Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող շահաբաժինները կազմում են 71,499 դրամ (2022թ-ին՝ 33,000 դրամ):

27 Ռիսկերի կառավարում

Ռիսկերի կառավարումը հիմնարար նշանակություն ունի բանկային գործունեության համար և Բանկի գործառնությունների կենսական տարրն է: Շուկայական, պարտքային և իրացվելիության ռիսկերն այն հիմնական ռիսկերն են, որոնց ենթարկվում է Բանկը:

(ա) Ռիսկերի կառավարման քաղաքականություն և ընթացակարգեր

Ռիսկերի կառավարման քաղաքականության նպատակն է բացահայտել, վերլուծել և կառավարել այն ռիսկերը, որոնց ենթարկվում է Բանկը, սահմանել ռիսկերի համապատասխան սահմանաչափերը և հսկողության մեխանիզմները, անընդհատ վերահսկել ռիսկերի մակարդակները և դրանց համապատասխանությունը սահմանված սահմանաչափերին: Ռիսկերի կառավարման քաղաքականությունը և ընթացակարգերը կանոնավոր կերպով վերանայվում են՝ շուկայական պայմանների, առաջարկվող պրոդուկտների և ծառայությունների փոփոխությունները և հայտնվող լավագույն պրակտիկան արտացոլելու նպատակով:

Տնօրինությունը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման համակարգի աշխատանքի, առանցքային ռիսկերի կառավարման գործընթացի հսկողության, ռիսկերի կառավարման քաղաքականության ու ընթացակարգերի վերանայման և խոշոր գործարքների հաստատման համար:

Ռիսկերի կառավարման կենտրոնը պատասխանատու է ռիսկերի մեղմացմանն ուղղված միջոցառումների վերահսկողության և իրականացման ու ռիսկերի համար սահմանված սահմանաչափերում Բանկի գործունեության իրականացումն ապահովելու համար: Ռիսկերի կառավարման կենտրոնի ղեկավարը պատասխանատու է ռիսկերի ընդհանուր կառավարման, ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ռիսկերի բացահայտման, չափման, կառավարման և ներկայացման համար ընդհանուր սկզբունքների ու մեթոդների կիրառումն ապահովելու համար: Նա հաշվետու է ուղղակիորեն Տնօրինությանը և անուղղակիորեն՝ Տնօրենների խորհրդին:

Պարտքային, շուկայական և իրացվելիության ռիսկերը թե՛ պորտֆելի և թե՛ առանձին գործառնությունների մակարդակով կառավարվում ու վերահսկվում են Վարկային կոմիտեների համակարգի միջոցով և Ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման կոմիտեի (ԱՊԿԿ) կողմից: Որոշումների կայացմանը գործընթացի արդյունավետությունը բարձրացնելու նպատակով՝ Բանկը ստեղծել է վարկային կոմիտեների հիերարխիա՝ կախված ռիսկին ենթարկվածության տեսակից և չափից:

Ռիսկի թե՛ արտաքին և թե՛ ներքին գործոնները բացահայտվում և կառավարվում են Բանկի ներսում: Բանկը հատուկ ուշադրություն է դարձնում ռիսկի բոլոր գործոնների բացահայտմանը և ռիսկերի մեղմացմանն ուղղված ընթացիկ միջոցառումների բավարար լինելու որոշմանը: Բացի պարտքային և շուկայական ռիսկերի ստանդարտ վերլուծություն իրականացնելուց, Ռիսկերի կառավարման կենտրոնը վերահսկում է ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ռիսկերը, կազմակերպելով կանոնավոր հանդիպումներ գործառնական բաժինների հետ՝ նրանց գործունեության ոլորտներին առնչվող մասնագիտական դատողություններ ստանալու համար:

(բ) Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկը ֆինանսական գործիքի իրական արժեքի կամ ապագա դրամական հոսքերի տատանման ռիսկն է շուկայական գների փոփոխությունների հետևանքով: Շուկայական ռիսկը ներառում է արժույթային, տոկոսադրույթային և այլ գնային ռիսկերը: Շուկայական ռիսկն առաջանում է տոկոսակիր և բաժնային ֆինանսական գործիքների բաց դիրքերի գծով, որոնք ենթարկվում են շուկայի ընդհանուր և առանձնահատուկ փոփոխությունների ազդեցությանը և շուկայական գների ու

արտարժույթի փոխարժեքների փոփոխականության մակարդակի փոփոխություններին: Շուկայական ռիսկի կառավարման նպատակն է կառավարել և հսկել շուկայական ռիսկին ենթարկվածությունը և պահպանել այն ընդունելի սահմանաչափերում՝ միաժամանակ ապահովելով ռիսկի դիմաց եկամտաբերության օպտիմալացումը:

Շուկայական ռիսկի կառավարման համար պատասխանատվություն է կրում ԱՊԿԿ-ն, որը գլխավորում է Գլխավոր տնօրենը: Շուկայական ռիսկի սահմանաչափերը հաստատվում են Տնօրինության կողմից՝ Ռիսկերի կառավարման կենտրոնի առաջարկությունների հիման վրա:

Բանկը կառավարում է շուկայական ռիսկը՝ սահմանելով բաց դիրքերի սահմանաչափեր ֆինանսական գործիքների գծով, տոկոսադրույքների փոփոխության ժամկետներ, արտարժույթի դիրքեր, որոնք կանոնավոր կերպով վերահսկվում, ուսումնասիրվում և հաստատվում են Տնօրինության կողմից:

Բացի այդ, Բանկն իրականացնում է մեծ թվով սթրես-թեստեր առանձին պորտֆելների և Բանկի ընդհանուր դիրքի վրա շուկայի բազմաթիվ բացառիկ սցենարների ֆինանսական ազդեցությունը մոդելավորելու համար: Սթրես-թեստերը ցույց են տալիս կորուստների հավանական չափը, որոնք կարող են առաջանալ արտասովոր պայմաններում:

(i) Տոկոսադրույքի ռիսկ

Ուղենիշային տոկոսադրույքի բարեփոխում

Ընդհանուր դիտարկում

Ողջ աշխարհում իրականացվում է հիմնական ուղենիշային տոկոսադրույքների ֆունդամենտալ բարեփոխում, որի շրջանակում նախատեսվում է որոշ միջբանկային առաջարկի տոկոսադրույքները (IBORs) փոխարինել այլընտրանքային գրեթե ոչ ռիսկային տոկոսադրույքներով (IBOR բարեփոխում): 2021թ-ից Բանկը կատարում է փոփոխություններ այն ֆինանսական գործիքների հետ կապված, որոնց պայմանագրային պայմանները հաշվարկված են IBORs-ի հիման վրա՝ նոր ուղենիշային տոկոսադրույքներ կիրառելու համար:

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի մնացած ֆինանսական գործիքների տոկոսադրույքները, որոնք հիմնված էին IBOR-ի վրա, հաշվարկվել են ԱՄՆ դոլարի LIBOR-ի հիման վրա, որի վերաբերյալ տեղեկատվությունը կիրառարակվի վեց ամիս: Այդ տեղեկատվությունը այլևս չի տրամադրվի 2024թ. սեպտեմբերից հետո, ինչպես հայտարարվել է Ֆինանսական կարգավորման և վերահսկողության մարմնի (FCA) կողմից, և ԱՄՆ դոլարի LIBOR-ի համար այլընտրանքային տոկոսադրույքն է ապահովված օվերնայթ ֆինանսավորման տոկոսադրույքը (SOFR):

Հիմնական ռիսկերը, որոնց Բանկը ենթարկվել է IBOR բարեփոխման արդյունքում, գործառնական ռիսկերն են, օրինակ՝ վարկային պայմանագրերի պայմանների վերաբանակցումը վարկառուների հետ երկկողմանի բանակցությունների միջոցով, պայմանագրերի պայմանների վերանայումը, IBOR կորերն օգտագործող համակարգերի թարմացումը և բարեփոխման և կանոնակարգերի փոփոխության ռիսկերին առնչվող գործառնական գործունեության հսկողության մեխանիզմների վերանայումը: Ֆինանսական ռիսկը հիմնականում սահմանափակվում է տոկոսադրույքային ռիսկով:

Ֆինանսական և գործառնական վարչությունը վերահսկում և կառավարում է Բանկի անցումն այլընտրանքային տոկոսադրույքներին: Ֆինանսական և գործառնական վարչությունը գործառնական սեզմենտի հետ մեկտեղ գնահատում է տրամադրված վարկերը, փոխատվության հանձնառությունները, պարտավորությունները և ամանցյալ գործիքները IBOR-ի վրա հիմնված դրամական հոսքերի առկայության տեսանկյունից, թե արդյոք այդ պայմանագրերում կպահանջվեն փոփոխություններ IBOR բարեփոխման արդյունքում և ինչպես կառավարել IBOR բարեփոխման վերաբերյալ հաղորդակցման գործընթացը պայմանագրային կողմերի հետ: Ֆինանսական և գործառնական վարչությունը հաշվետու է Տնօրինությանը և անհրաժեշտության դեպքում համագործակցում է այլ բաժինների հետ: Այն պարբերաբար հաշվետվություններ է ներկայացնում ԱՊԿԿ-ին տոկոսադրույքի ռիսկի կառավարման օժանդակելու համար:

Այն պայմանագրերի համար, որոնց տոկոսադրույքները հաշվարկված են IBOR-ի հիման վրա և որոնց գործողության ժամկետը լրանում է IBOR տոկոսադրույքի վերաբերյալ տեղեկատվության հրապարակման ակնկալվող դադարեցումից հետո, Բանկը սահմանել է պայմանագրային պայմանները փոփոխելու քաղաքականություն: Այդ փոփոխությունները ներառում են վերապահում նախատեսող կետերի ավելացումը կամ IBOR տոկոսադրույքի փոխարինումն այլընտրանքային ուղենիշային տոկոսադրույքով, եթե այդպիսի փոփոխությունը թույլատրվում է տեղական օրենսդրությամբ:

Բանկը հաստատել է քաղաքականություն, որի համաձայն 2023թ. փետրվարի 1-ից բոլոր նոր տրամադրված լողացող տոկոսադրույքով վարկերի տոկոսադրույքները կապակցված լինեն Չիկագոյի ապրանքային բորսայի (CME) կողմից հրապարակված ժամկետային ապահովված օվերնայթ ֆինանսավորման տոկոսադրույքին (SOFR)՝ ԱՄՆ դոլարով տրամադրված վարկերի համար:

Բանկը վերահսկում է IBOR-ից նոր ուղենիշային տոկոսադրույքներին անցման գործընթացն ուսումնասիրելով այն պայմանագրերի ընդհանուր արժեքը, որոնք դեռ չեն անցել այլընտրանքային ուղենիշային տոկոսադրույքի, և այն պայմանագրերի արժեքը, որոնք ներառում են վերապահում նախատեսող համապատասխան կետ: Բանկը համարում է, որ պայմանագրի տոկոսադրույքը դեռ չի փոխարինվել այլընտրանքային ուղենիշային տոկոսադրույքով («չբարեփոխված պայմանագիր»), եթե պայմանագրի տոկոսադրույքը հաշվարկված է այնպիսի ուղենիշային տոկոսադրույքի հիման վրա, որը դեռ ենթակա է IBOR բարեփոխման, նույնիսկ եթե այն ներառում է վերապահում նախատեսող կետ

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ IBOR բարեփոխումն այն արտաբաժնյան հետ կապված, որոնցով Բանկն ունի ֆինանսական գործիքներ, ընդհանուր առմամբ ավարտված էր: Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն Բանկի ֆինանսական գործիքների IBOR տոկոսադրույքների և նոր ուղենիշային տոկոսադրույքների վերաբերյալ, որոնցով փոփարինվել կամ փոխարինվում են ֆինանսական գործիքների տոկոսադրույքները, ինչպես նաև նոր տոկոսադրույքներին անցման գործընթացի կարգավիճակի վերաբերյալ:

Արտաբաժնյա	Ուղենիշային տոկոսադրույքը մինչև բարեփոխումը	Ուղենիշային տոկոսադրույքը բարեփոխումից հետո	Կարգավիճակը առ 31 դեկտեմբերի 2023թ.
ԱՄՆ դոլար	ԱՄՆ դոլարի LIBOR	SOFR	Ընթացքում է

Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններին չբարեփոխված պայմանագրերի և վերապահում նախատեսող համապատասխան կետ ներառող պայմանագրերի ընդհանուր արժեքները 2023թ. հունվարի 1-ի և 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ: Աղյուսակի գումարներն իրենցից ներկայացնում են հաշվեկշռային արժեքները:

	ԱՄՆ դոլարի LIBOR	
	Չբարեփոխված պայմանագրերի ընդհանուր արժեքը	Որից վերապահում նախատեսող կետ ներառող պայմանագրերի արժեքը
հազ. դրամ		
31 դեկտեմբերի 2023թ.		
Այլ փոխառություններ	7,838,349	7,838,349
	7,838,349	7,838,349
1 հունվարի 2023թ.		
Այլ փոխառություններ	8,439,735	8,439,735
	8,439,735	8,439,735

Տոկոսադրույքային ռիսկը ֆինանսական գործիքի իրական արժեքի կամ ապագա դրամական հոսքերի տատանման ռիսկն է շուկայական տոկոսադրույքների փոփոխությունների հետևանքով: Բանկը ենթարկվում է իր ֆինանսական վիճակի և դրամական հոսքերի վրա շուկայում գերակշռող տոկոսադրույքների տատանումների ազդեցությանը: Նման տատանումները կարող են ավելացնել տոկոսային մարժան, սակայն կարող են նաև նվազեցնել այն կամ հանգեցնել կորուստների՝ տոկոսադրույքների անսպասելի փոփոխությունների դեպքում:

Տոկոսադրույքի ճեղքվածքի վերլուծություն

Տոկոսադրույքի ռիսկը հիմնականում կառավարվում է տոկոսադրույքների ճեղքվածքի հսկողության միջոցով: Ստորև ամփոփ կերպով ներկայացված է տոկոսադրույքների ճեղքվածքի վերաբերյալ տեղեկատվությունը հիմնական ֆինանսական գործիքների համար:

հազ. դրամ	Մինչև 3 ամիս	3-6 ամիս	6-12 ամիս	1-5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Ոչ տոկոսակիր	Հաշվեկշռ. արժեք
31 դեկտեմբերի 2023թ. ԱԿՏԻՎՆԵՐ							
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	30,970,316	-	-	-	-	31,892,582	62,862,898
Բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխատվություններ	-	335,874	-	-	-	29,185,298	29,521,172
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	534,704	-	-	-	-	-	534,704
Ներդրումային արժեթղթեր	12,705,919	7,347,997	4,292,057	62,859,030	45,520,749	30,792	132,756,544
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	34,105,706	31,685,546	54,825,410	201,614,946	14,666,304	-	336,897,912
	78,316,645	39,369,417	59,117,467	264,473,976	60,187,053	61,108,672	562,573,230
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ							
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	5,140,961	-	-	-	-	2,314	5,143,275
Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	9,653,902	-	-	-	-	-	9,653,902
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ*	130,983,012	45,515,069	62,583,674	22,554,808	-	145,712,009	407,348,572
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	66,040	2,714,026	261,536	9,429,708	-	-	12,471,310
Այլ փոխառու միջոցներ	2,998,449	13,367,566	5,144,683	19,637,994	2,240,193	-	43,388,885
Ստորադաս փոխառություններ	303,754	-	288,827	5,692,672	-	-	6,285,253
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	126,486	123,278	248,479	1,393,272	839,509	-	2,731,024
	149,272,604	61,719,939	68,527,199	58,708,454	3,079,702	145,714,323	487,022,221
	(70,955,959)	(22,350,522)	(9,409,732)	205,765,522	57,107,351	(84,605,651)	75,551,009

«Մինչև 3 ամիս» դասում ներառված են 83,431,283 հազար դրամ գումարով ցպահանջ ավանդները, որոնց տոկոսադրույքները հրապարակվում են Բանկի կողմից և այդ տոկոսադրույքները բարձրացվում/նվազեցվում են միայն Բանկի հայեցողությամբ:

հազ. դրամ	Մինչև 3 ամիս	3-6 ամիս	6-12 ամիս	1-5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Ոչ տոկոսակիր	Հաշվեկշռ. արժեք
31 դեկտեմբերի 2022թ. ԱԿՏԻՎՆԵՐ							
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	7,889,971	-	-	-	-	93,768,881	101,658,852
Բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխատվություններ	45,849	-	2,993,793	-	-	24,072,286	27,111,928
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	3,088,545	-	-	-	-	-	3,088,545
Ներդրումային արժեթղթեր	1,496,097	6,327,746	5,748,404	36,388,145	46,287,478	30,754	96,278,624
Հանախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	26,938,366	28,895,709	64,645,009	147,417,951	10,887,231	-	278,784,266
	39,458,828	35,223,455	73,387,206	183,806,096	57,174,709	117,871,921	506,922,215
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ							
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	6,305,517	-	-	-	-	24,347	6,329,864
Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	5,576,694	-	-	-	-	-	5,576,694
Հանախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	164,754,161	24,395,145	68,714,650	26,724,818	-	88,794,772	373,383,546
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	60,319	-	6,467,850	-	-	6,528,169
Այլ փոխառու միջոցներ	1,324,418	4,492,493	5,092,730	29,476,638	2,767,140	-	43,153,419
Ստորադաս փոխառություններ	199,280	-	-	5,903,550	-	-	6,102,830
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	130,820	180,668	211,965	1,465,401	624,627	-	2,613,481
	178,290,890	29,128,625	74,019,345	70,038,257	3,391,767	88,819,119	443,688,003
	(138,832,062)	6,094,830	(632,139)	113,767,839	53,782,942	29,052,802	63,234,212

«Մինչև 3 ամիս» դասում ներառված են 128,359,532 հազար դրամ գումարով ցպահանջ ավանդները, որոնց տոկոսադրույքները հրապարակվում են Բանկի կողմից և այդ տոկոսադրույքները բարձրացվում/նվազեցվում են միայն Բանկի հայեցողությամբ:

Միջին արդյունավետ տոկոսադրույքներ

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են տոկոսակիր ակտիվների և պարտավորությունների միջին արդյունավետ տոկոսադրույքները 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ: Այդ տոկոսադրույքներն իրենցից ներկայացնում են ակտիվների և պարտավորությունների մինչև մարման ժամկետն ընկած ժամանակահատվածի մոտավոր եկամտաբերությունը:

	2023թ.			2022թ.		
	Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %			Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %		
	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար	Այլ արտարժույթ	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար	Այլ արտարժույթ
Տոկոսաբեր ակտիվներ						
Նոստրո հաշիվներ բանկերում	-	0.05%-0.1%	0.04%-0.25%	-	0.05%-0.1%	0.04%-0.25%
Բանկերում տեղաբաշխված կարճաժամկետ միջոցներ	-	5.10%	9.99%	-	2.50%	6.0%
Բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխատվություններ	-	-	2.80%	-	-	-
Հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	9.90%	-	-	11.00%	-	-
Ներդրումային արժեթղթեր						
- Ամորտիզացված արժեթղծ չափվող ներդրումային արժեթղթեր	9.20%	6.01%	6.94%	9.11%	4.79%	-
- Իրական արժեթղծ՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	10.88%	6.53%	-	10.49%	6.53%	-
Հանախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	16.54%	8.81%	7.68%	16.05%	8.65 %	5.34%
Տոկոսակիր պարտավորություններ						
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	9.96%	4.44%	-	10.80%	-	7.50%
Հետզնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	9.43%	4.35%	-	10.80%	-	-
Հանախորդների ժամկետային ավանդներ	9.48%	3.34%	1.38%	9.51%	2.92%	1.35%
Հանախորդների ընթացիկ հաշիվներ	0.88%	0.08%	0.04%	-	-	-
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	10.08%	4.48%	-	9.78%	4.00 %	-
Ստորադաս փոխառություններ	-	10.63%	-	-	10.63%	-
Այլ փոխառու միջոցներ	8.60%	8.31%	-	8.75%	6.25%	-
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	12.22%	-	-	11.50%	-	-

Տոկոսադրույքի զգայնության վերլուծություն

Տոկոսադրույքի ճեղքվածքի վերլուծության վրա հիմնված տոկոսադրույքի կառավարումը լրացվում է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների զգայնության հսկողությամբ: Ստորև ներկայացված է տոկոսադրույքների փոփոխությունների (վերագնորոշման ռիսկ) նկատմամբ զուտ շահույթի կամ վնասի և սեփական կապիտալի (առանց հարկերի) զգայնության վերլուծությունը, որն իրականացվել է տոկոսակիր ակտիվների և պարտավորությունների, բացառությամբ տոկոսակիր դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների, հանախորդների ընթացիկ հաշիվների և ցպահանջ ավանդների, եկամտաբերության բոլոր կորերի 100 բազիսային կետով (բկ) զուգահեռ նվազման կամ աճի պարզեցված սցենարի և 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ դիրքերի հիման վրա:

	2023թ. հազ. դրամ	2022թ. հազ. դրամ
100 բկ զուգահեռ աճ	(616,902)	22,797
100 բկ զուգահեռ նվազում	616,902	(22,797)

Ստորև ներկայացված է սեփական կապիտալի զգայնության վերլուծությունն իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքների իրական արժեքի փոփոխությունների նկատմամբ, որն իրականացվել է 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ դիրքերի և եկամտաբերության բոլոր կորերի 100 բազիսային կետով (բկ) զուգահեռ նվազման կամ աճի պարզեցված սցենարի հիման վրա:

	2023թ. Սեփական կապիտալ հազ. դրամ	2022թ. Սեփական կապիտալ հազ. դրամ
100 բկ զուգահեռ աճ	(218,495)	(156,740)
100 բկ զուգահեռ նվազում	218,495	156,740

(ii) Արժույթային ռիսկ

Բանկն ունի մի շարք արտարժույթներով արտահայտված ակտիվներ և պարտավորություններ:

Արժույթային ռիսկը ֆինանսական գործիքի իրական արժեքի կամ ապագա դրամական հոսքերի տատանման ռիսկն է արտարժույթի փոխարժեքների փոփոխությունների հետևանքով: Թեև Բանկը հեջավորում է իր ենթարկվածությունն արժույթային ռիսկին, այս գործառնությունները չեն որակվում որպես հեջավորման փոխհարաբերություն՝ ՖՀՄՄ պահանջների համաձայն:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների կառուցվածքն ըստ արժույթների 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	ԱՄՆ դոլար հազ. դրամ	Եվրո հազ. դրամ	Այլ արտարժույթ հազ. դրամ	Ընդամենը հազ. դրամ
ԱԿՏԻՎՆԵՐ				
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	22,320,900	8,607,008	10,077,165	41,005,073
Բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխատվություններ	18,883,439	5,209,997	-	24,093,436
Ներդրումային արժեթղթեր	34,226,250	10,601,200	-	44,827,450
Հանախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	82,821,660	13,480,071	91,959	96,393,690
Այլ ակտիվներ	1,759,476	58,151	13,984	1,831,611
Ընդամենը ակտիվներ	160,011,725	37,956,427	10,183,108	208,151,260
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ				
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	3,240,476	872	423	3,241,771
Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	3,646,148	-	-	3,646,148
Հանախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	127,215,846	39,307,663	8,820,303	175,343,812
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	7,926,413	-	-	7,926,413
Այլ փոխառու միջոցներ	10,104,017	-	-	10,104,017
Ստորադաս փոխառություններ	6,285,253	-	-	6,285,253
Այլ պարտավորություններ	325,652	526,104	5,425	857,181
Ընդամենը պարտավորություններ	158,743,805	39,834,639	8,826,151	207,404,595
Զուտ դիրքը	1,267,920	(1,878,212)	1,356,957	746,665
Արժույթային սվոփի պայմանագրեր	738,762	487,481	(1,226,243)	-
Զուտ դիրքը	2,006,682	(1,390,731)	130,714	746,665

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների կառուցվածքն ըստ արժույթների 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	ԱՄՆ դոլար հազ. դրամ	Եվրո հազ. դրամ	Այլ արտարժույթ հազ. դրամ	Ընդամենը հազ. դրամ
ԱԿՏԻՎՆԵՐ				
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	10,279,691	64,721,612	9,485,969	84,487,272
Բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխատվություններ	16,747,991	3,710,018	1,130	20,459,139
Ներդրումային արժեթղթեր	15,604,426	573	-	15,604,999
Հանախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	75,006,620	20,725,697	159,661	95,891,978
Այլ ակտիվներ	1,336,219	241,612	75,949	1,653,780
Ընդամենը ակտիվներ	118,974,947	89,399,512	9,722,709	218,097,168
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ				
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	1,144	22,618	2,801,883	2,825,645
Հանախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	116,946,649	73,261,330	6,972,701	197,180,680
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	1,981,907	-	-	1,981,907
Այլ փոխառու միջոցներ	11,586,038	-	-	11,586,038
Ստորադաս փոխառություններ	6,102,830	-	-	6,102,830
Այլ պարտավորություններ	575,637	602,285	10,053	1,187,975
Ընդամենը պարտավորություններ	137,194,205	73,886,233	9,784,637	220,865,075
Չուտ դիրքը	(18,219,258)	15,513,279	(61,928)	(2,767,907)
Ածանցյալ գործիքների ազդեցությունը (արժույթային սկոպի)	19,078,493	(17,238,489)	(135,115)	1,704,889
Չուտ դիրքը	859,235	(1,725,210)	(197,043)	(1,063,018)

Ստորև աղյուսակում ներկայացված 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ դրամի փոխարժեքի նվազումը հետևյալ արտարժույթների նկատմամբ կավելացներ (կնվազեցներ) սեփական կապիտալը և շահույթը կամ վնասը ստորև ներկայացված գումարների չափով: Վերլուծությունն իրականացվել է մինչև հարկումը հիմունքով և հիմք են ընդունվել արտարժույթների փոխարժեքների փոփոխությունները, որոնք Բանկը դիտարկում է որպես ողջամտորեն հնարավոր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ: Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունից առաջացող եկամուտը (ծախսը) ենթակա չէ հարկման (ենթակա չէ նվազեցման): Վերլուծությունը ենթադրում է, որ մյուս բոլոր փոփոխականները, մասնավորապես տոկոսադրույքները, կմնան անփոփոխ:

	2023թ. հազ. դրամ	2022թ. հազ. դրամ
ՀՀ դրամի նկատմամբ ԱՄՆ դոլարի փոխարժեքի աճ 20%-ով	401,336	171,847
ՀՀ դրամի նկատմամբ եվրոյի փոխարժեքի աճ 20%-ով	(278,146)	(345,042)

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ դրամի փոխարժեքի աճը վերոնշյալ արտարժույթների նկատմամբ կունենար գումարային առումով նույն, սակայն հակառակ ազդեցություն վերը նշված գումարների վրա՝ ելնելով այն ենթադրությունից, որ մյուս բոլոր փոփոխականները կմնան անփոփոխ:

(գ) Պարտքային ռիսկ

Պարտքային ռիսկը ֆինանսական վնաս կրելու ռիսկն է, երբ հաճախորդը կամ ֆինանսական գործիքի պայմանագրային կողմը չի կատարում իր պայմանագրային պարտականությունները: Բանկում գործում են պարտքային ռիսկին ենթարկվածությունը կառավարող քաղաքականությունը և ընթացակարգեր (թե՛ ճանաչված ֆինանսական ակտիվների և թե՛ չճանաչված պայմանագրային հանձնառությունների համար), ներառյալ պորտֆելի գծով ռիսկի կենտրոնացումը սահմանափակելու վերաբերյալ ուղեցույցները և Վարկային կոմիտեի և Ռիսկերի կառավարման կենտրոնի ստեղծումը՝ պարտքային ռիսկն ակտիվորեն վերահսկելու նպատակով: Պարտքային ռիսկի կառավարման քաղաքականությունն ուսումնասիրվում և հաստատվում է Տնօրինության կողմից:

Պարտքային ռիսկի կառավարման քաղաքականությունը սահմանում է՝

- վարկի դիմումների ուսումնասիրման և հաստատման ընթացակարգերը,
- վարկառուների (իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց) վճարունակության գնահատման մեթոդաբանությունը,
- պայմանագրային կողմերի, թողարկողների և ապահովագրական ընկերությունների վճարունակության գնահատման մեթոդաբանությունը,
- գրավի գնահատման մեթոդաբանությունը,
- վարկերի փաստաթղթավորման պահանջները,
- վարկերի և այլ գործիքների, որոնց գծով Բանկը ենթարկվում է պարտքային ռիսկի, շարունակական հսկողության և մշտադիտարկման ընթացակարգերը:

Իրավաբանական անձանց վարկի դիմումները պատրաստվում են հաճախորդների հետ աշխատող համապատասխան մենեջերների կողմից և փոխանցվում են ռիսկերի կառավարման բաժնին, որը պատասխանատու է իրավաբանական անձանց տրված վարկերի պորտֆելի համար: Վերլուծական հաշվետվությունները հիմնվում են հաճախորդի գործունեության և ֆինանսական արդյունքների կառուցվածքային վերլուծության վրա: Այնուհետև, վարկի դիմումը և հաշվետվությունն անցնում են անկախ ուսումնասիրություն Բաժնի ղեկավարի կողմից: Վարկային կոմիտեն ուսումնասիրում է վարկի դիմումը ռիսկերի կառավարման բաժնի կողմից ներկայացված նյութերի հիման վրա:

Բանկը շարունակաբար վերահսկում է պարտքային ռիսկին ենթարկվող առանձին գործիքների կատարողականը և կանոնավոր կերպով վերագնահատում է իր հաճախորդների վճարունակությունը: Ուսումնասիրությունն իրականացվում է հաճախորդի ամենավերջին ֆինանսական հաշվետվությունների և փոխառուի կողմից տրամադրված կամ Բանկի կողմից այլ կերպ ձեռք բերված տեղեկատվության հիման վրա: Ֆիզիկական անձանց վարկի դիմումներն ուսումնասիրվում են Ֆիզիկական անձանց վարկավորման բաժնի կողմից Ռիսկերի կառավարման բաժնի հետ մեկտեղ մշակված գնահատման մոդելների և տվյալների ստուգման ընթացակարգերի միջոցով:

Բացի առանձին հաճախորդների վերլուծությունից, վարկային պորտֆելը գնահատվում է Ռիսկերի կառավարման բաժնի կողմից՝ վարկերի կենտրոնացման և շուկայական ռիսկերի տեսանկյունից:

Պարտքային ռիսկին ենթարկվածության առավելագույն չափը, որպես կանոն, արտացոլվում է ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքներում՝ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում և չճանաչված պայմանագրային հանձնառությունների գումարներում: Ակտիվների և պարտավորությունների հնարավոր հաշվանցումն էական ազդեցություն չունի պոտենցիալ վարկային ռիսկի նվազեցման վրա:

Որպես կանոն գրավ չի պահանջվում ամացյալ ֆինանսական գործիքների գծով պահանջների, արժեթղթերում ներդրումների, բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկերի և փոխատվությունների համար, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ արժեթղթերը պահվում են որպես հակադարձ հետգնման և արժեթղթերի փոխառության գոծառությունների մաս:

Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների գրավի և այդ վարկերի և փոխատվությունների գծով պարտքային ռիսկի կենտրոնացման վերլուծությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 16-ում:

Չճանաչված պայմանագրային հանձնառությունների գծով պարտքային ռիսկին առավելագույն ենթարկվածությունը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ներկայացված է Ծանոթագրություն 29-ում:

Պարտքային ռիսկ. Ակնկալվող պարտքային կորուստների գումարները

Արժեզրկման գնահատման համար օգտագործվող ելակետային տվյալներ, ենթադրություններ և մեթոդներ

Տես հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը Ծանոթագրություն 3 (ե) (iv) կետում:

Արժեզրկման գնահատում

Բանկն ակնկալվող պարտքային կորուստները հաշվարկում է հավանականությամբ կշռված մի շարք սցենարներով գնահատելու համար ակնկալվող դրամական պակասությունը՝ գեղջված արդյունավետ տոկոսադրույքի մոտարկմամբ: Դրամական պակասությունը պայմանագրին համապատասխան Բանկին հասանելիք բոլոր պայմանագրային դրամական հոսքերի և Բանկի կողմից ակնկալվող ստացվելիք դրամական հոսքերի միջև տարբերությունն է: Ստորև ներկայացված են ակնկալվող պարտքային կորուստների հաշվարկի մեթոդները և առանցքային տարրերը:

Պարտագանցման հավանականություն *Պարտագանցման հավանականությունը* որոշակի ժամանակահատվածի ընթացքում պարտագանցման հավանական լինելու գնահատումն է: Պարտագանցումը կարող է տեղի ունենալ միայն որոշակի պահի՝ գնահատված ժամանակահատվածում, եթե գործիքը նախկինում չի ապահանաչվել և դեռևս պորտֆելում է:

Պարտքի գումարը պարտագանցման պահին *Պարտքի գումարը պարտագանցման պահին* ապագա պարտագանցման ամսաթվի դրությամբ պարտքի գնահատված գումարն է՝ հաշվի առնելով հաշվետու ամսաթվից հետո պարտքի գումարի ակնկալվող փոփոխությունները, ներառյալ մայր գումարի և տոկոսների վճարումները պայմանագրով նախատեսված կարգով կամ այլ կերպ, փոխառություն ստանալու իրավունքի օգտագործումը և բաց թողնված վճարումների գծով հաշվեգրված տոկոսները:

Կորուստը պարտագանցման դեպքում *Կորուստը պարտագանցման դեպքում* դա այն կորուստի գնահատված գումարն է, որը կառաջանա, եթե որոշակի պահի տեղի ունենա պարտագանցում: Այն հիմնված է վճարման ենթակա պայմանագրային դրամական հոսքերի և այն դրամական հոսքերի տարբերության վրա, որոնք վարկատուն ակնկալում է ստանալ, այդ թվում՝ գրավի իրացումից: Այն սովորաբար արտահայտվում է որպես պարտագանցման պահին պարտքի գումարի տոկոս:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստը հիմնված է այն պարտքային կորուստների վրա, որոնք ակնկալվում է, որ կառաջանան ակտիվի ամբողջ ժամկետի ընթացքում (ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորուստներ), եթե տեղի չի ունեցել պարտքային ռիսկի նշանակալի աճ սկզբնական ճանաչումից ի վեր, որի դեպքում պահուստը հիմնվում է 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստների վրա:

12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներն իրենցից ներկայացնում են ակնկալվող պարտքային կորուստների այն մասը, որոնք առաջանում են ֆինանսական գործիքի գծով հաշվետու ամսաթվից հետո 12 ամսում հնարավոր պարտագանցման դեպքերից: Ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորուստները և 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստները հաշվարկվում են անհատական կամ խմբային հիմունքով կախված ֆինանսական գործիքների համապատասխան պորտֆելի բնույթից:

Բանկի կողմից մշակված քաղաքականության համաձայն՝ յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում գնահատվում է, թե արդյոք տեղի է ունեցել ֆինանսական գործիքի պարտքային ռիսկի նշանակալի աճ սկզբնական ճանաչումից ի վեր՝ հաշվի առնելով ֆինանսական գործիքի ամբողջ ժամկետի մնացած մասի ընթացքում պարտագանցման տեղի ունենալու ռիսկի փոփոխությունը:

Վերը նշված գործընթացի հիման վրա Բանկը խմբավորում է իր վարկերն ըստ փուլերի՝ 1-ին փուլի, 2-րդ-փուլի, 3-րդ փուլի և ձեռք բերված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված, ինչպես ներկայացված է ստորև.

1-փուլ	Վարկերի սկզբնական ճանաչման ժամանակ Բանկը ճանաչում է պահուստ 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստների հիման վրա: 1-ին փուլի վարկերը ներառում են նաև գործիքներ, որոնց պարտքային ռիսկը բարելավվել է, և վարկը վերադասակարգվել է 2-րդ փուլից:
2-րդ փուլ	Երբ վարկի պարտքային ռիսկը նշանակալիորեն աճում է սկզբնական ճանաչումից ի վեր, սակայն չկա պարտքային առումով արժեզրկված լինելու վկայություն, Բանկը ձևավորում է պահուստ ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով: 2-րդ փուլի վարկերը ներառում են նաև գործիքներ, որոնց պարտքային ռիսկը բարելավվել է, և վարկը վերադասակարգվել է 3-րդ փուլից:
3-րդ փուլ	Վարկերը համարվում են պարտքային առումով արժեզրկված: Բանկը ձևավորում է պահուստ ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով:
Ձեռք բերված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված	Ձեռք բերված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված ակտիվները սկզբնական ճանաչման պահին պարտքային առումով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվներ են: Սկզբնական ճանաչման պահին ձեռք բերված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված ակտիվները հաշվառվում են իրական արժեքով, և տոկոսային եկամուտը հետագայում ճանաչվում է պարտքային ռիսկով ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույքի հիման վրա: Ակնկալվող պարտքային կորուստները ճանաչվում կամ ապաճանաչվում է այնքանով, որքանով հետագայում փոխվում են ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորուստները:

Պարտագանցման սահմանում

Բանկը համարում է, որ ֆինանսական գործիքի գծով տեղի է ունեցել պարտագանցում և, հետևաբար, այն դասում է 3-րդ փուլ (պարտքային առումով արժեզրկված) ակնկալվող պարտքային կորուստների հաշվարկի համար, բոլոր այն դեպքերում, երբ փոխառուի պարտավորությունները դառնում են 90 օր ժամկետանց՝ պայմանագրով նախատեսված ժամկետից, բացառությամբ պարտքային արժեթղթերի և բանկային ավանդների, որոնց դեպքում դիտարկվում է ավելի քան 30 օր ժամկետանցությունը:

Հաճախորդի կողմից պարտականությունների չկատարման որակական գնահատման շրջանակում Բանկը նաև դիտարկում է տարբեր դեպքերը, որոնք կարող են վկայել վճարման անհավանականության մասին՝ հիմնվելով դեկավարության դատողությունների վրա: Եթե այդ դեպքը տեղի է ունենում, Բանկը մանրամասն դիտարկում է, թե արդյոք դրա արդյունքում հաճախորդը պետք է դիտարկվի որպես պարտականությունները չկատարած և դասվի 3-րդ փուլ՝ ակնկալվող պարտքային կորուստների հաշվարկի համար, կամ արդյոք 2-րդ փուլ դասելը տեղին է:

Պարտագանցման հավանականության գնահատման գործընթաց

Պահառուական և միջբանկային հարաբերություններ

Բանկի պահառուական և միջբանկային հարաբերությունները և պայմանագրային կողմերն իրենցից ներկայացնում են ֆինանսական ծառայություններ մատուցող կազմակերպություններ, բանկեր, բրոքերներ և դիլերներ, ֆոնդային բորսաներ և քլիրինգային կազմակերպություններ: Այս հարաբերությունների հետ կապված Բանկը վերլուծում է հրապարակայնորեն հասանելի տեղեկատվությունը, մասնավորապես ֆինանսական տեղեկատվությունը և արտաքին աղբյուրներից ստացված այլ տվյալները, օրինակ՝ արտաքին վարկանիշները:

Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ

Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների գծով պարտագանցման հավանականությունը հիմնված է անցյալ ժամանակաշրջանների տեղեկատվության վրա և հաշվարկվում է հավանականության փոփոխության մատրիցների միջոցով՝ հիմք ընդունելով վարկային պորտֆելների ժամկետայնության վերաբերյալ անցյալ ժամանակաշրջանների տեղեկատվությունը:

Հավանականությունը հաշվարկվում է որպես ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ ընդհանուր վարկերի ժամկետանց դասերի միջև տեղափոխվող վարկերի մասնաբաժինը: Պարտագանգման հավանականությունը հաշվարկելիս Բանկը դիտարկում է կանխատեսվող մակրոտնտեսական ցուցանիշները, որոնք էական ազդեցություն ունեն պարտագանգման հավանականության վրա:

Իրավաբանական անձանց ներքին վարկանիշներ

2023թ-ին Բանկն մշակել և ներդրել է ներքին վարկանիշային մոդել իր իրավաբանական անձ հանդիսացող հաճախորդների համար, որոնց համար արժեզրկումից կորուստները հաշվարկվում են պորտֆելի մակարդակով:

Արդյունքում, պարտագանգման հավանականությունը գնահատելու համար իրավաբանական անձանց տրված վարկերի մոտ 98.8%-ի համար օգտագործվել են ներքին վարկանիշներ:

Բանկի ներքին իրավական ակտերի համաձայն՝ հաճախորդների վարկանիշների գնահատման համար օգտագործվում են հետևյալ գործոնների խմբերը.

- Ֆինանսական ցուցանիշներ և գործակիցներ,
- Գործունեության ոլորտ/տնտեսության ճյուղ,
- Վարկային պատմություն;
- Վարքագծային և այլ գործոններ:

Կիրառված վարկանիշային մոդելի համաձայն՝ հաճախորդի հնարավոր ամենաբարձր վարկանիշը AAA է, իսկ ամենացածրը՝ D:

Կիրառված վարկանիշային մոդելի համաձայն՝ պարտագանգման հավանականության դրույքները վերագրելի են վարկանշավորված հաճախորդներին՝ կախված նրանց վարկանիշից:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացվում է տեղեկատվություն 1-ին փուլ դասված իրավաբանական անձանց տրված վարկերի պարտքային որակի մասին, որոնց Բանկը շնորհել է ներքին վարկանիշներ 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ և սահմանել է պարտագանգման հավանականության համապատասխան տիրույթ:

	Համախառն գումար	Պարտքային կորստի պահուստ	Չուտ գումար	Պարտագանգման հավանականության տիրույթ
AAA-A	148,148,705	147,457	12,077,722	0.09%-0.61%
BBB-B	29,118,897	168,786	19,588,575	0.61%-5.07%
C	940,388	19,245	21,171,437	3.55%-8.53%
D	1,241,853	42,776	39,408,965	6.00%- 14.16%
	179,449,843	378,264	179,071,578	

Պարտքի գումարը պարտագանցման պահին

Պարտքի գումարը պարտագանցման պահին իրենից ներկայացնում է արժեզրկման տեսանկյունից գնահատման ենթակա ֆինանսական գործիքների համախառն հաշվեկշռային արժեքը՝ հաշվի առնելով թե՛ պարտքի գումարը մեծացնելու հանախորդի կարողությունն առաջիկա պարտագանցման դեպքում և թե՛ հնարավոր վաղաժամ մարումը: 1-ին փուլի վարկի գծով պարտագանցման պահին պարտքի գումարը հաշվարկելու նպատակով՝ Բանկը գնահատում է 12 ամսում հնարավոր պարտագանցման դեպքերը 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստները հաշվարկելու համար: 2-րդ և 3-րդ փուլերի ֆինանսական գործիքների համար պարտագանցման պահին պարտքի գումարը դիտարկվում է գործիքի ամբողջ ժամկետի ընթացքում տեղի ունեցող դեպքերի համար:

3-րդ փուլի ֆինանսական գործիքների համար պարտքի գումարը պարտագանցման պահին հավասար է այդ վարկերի հաշվեկշռային արժեքին:

Պարտքի գումարը պարտագանցման պահին որոշվում է նախքան պարտագանցման տեղի ունենալու ամսաթիվը չկատարված պարտականություններով վարկերի վերաբերյալ անցյալ ժամանակաշրջանների տվյալների հիման վրա:

Կորուստը պարտագանցման դեպքում

Հանախորդներին տրված 1-ին փուլի վարկերի, ինչպես նաև անհատական հիմունքով ոչ խոշոր 2-րդ և 3-րդ փուլերի վարկերի համար, Բանկը պարտագանցման դեպքում կորուստը հաշվարկում է պորտֆելի մակարդակով: Բանկը պարտագանցման դեպքում կորստի չափը հաշվարկելու համար օգտագործում է պարտագանցման ամսաթվից հետո վերականգնումների վերաբերյալ անցյալ ժամանակաշրջանների տվյալները չկատարված պարտականություններով բոլոր վարկերի կտրվածքով: Հավաքագրվում է պարտագանցման ամսաթվից հետո դրամական հոսքերի վերաբերյալ ամբողջ տեղեկատվությունը և գեղչվում է պարտագանցման ամսաթվի դրությամբ՝ յուրաքանչյուր վարկի արդյունավետ տոկոսադրույքով: Դրամական հոսքերի վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներառում է չկատարված պարտականություններով վարկերի գծով ստացված բոլոր տեսակի դրամական միջոցները (վարկերի մարումից ստացված դրամական միջոցներ, երաշխավորից ստացված դրամական միջոցներ, գրավի վաճառքից ստացված դրամական միջոցներ և այլն):

Պարտքային ռիսկի նշանակալի աճ

Բանկի կողմից մշակված քաղաքականության համաձայն՝ յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում գնահատվում է, թե արդյոք տեղի է ունեցել ֆինանսական գործիքի պարտքային ռիսկի նշանակալի աճ սկզբնական ճանաչումից ի վեր: Որպես հիմնական չափանիշ Բանկն օգտագործում է վարկերի ժամկետանց օրերի քանակի վերաբերյալ տեղեկատվությունը: Բանկը համարում է, որ պարտքային ռիսկը նշանակալիորեն աճել է սկզբնական ճանաչումից ի վեր, եթե ակտիվների գծով վճարումներն ավելի քան 30 օր ժամկետանց են, սակայն ոչ ավել քան 90 օր բոլոր ակտիվների համար, բացառությամբ պարտքային ներդրումային արժեթղթերի և բանկային ավանդների:

Պարտքային ռիսկի աճը գնահատելիս Բանկի ղեկավարությունը դիտարկում է նաև հետևյալ գործոնները՝

- տվյալ վարկառուի ժամկետանց օրերի քանակը Հայաստանի այլ ֆինանսական կազմակերպություններում,
- վարկառուի զգալի ֆինանսական դժվարությունները,
- վարկի պայմանների վերանայումը վարկառուի ֆինանսական վիճակի վատթարացման պատճառով,
- մակրոտնտեսական ցուցանիշների վատթարացումը և դրանց հնարավոր ազդեցությունը վարկառուի ֆինանսական արդյունքների վրա:

Ապագայամետ տեղեկատվություն և տարբեր տնտեսական սցենարներ

Ակնկալվող պարտքային կորուստների մոդելներում Բանկը որպես ապագայամետ տեղեկատվություն օգտագործում է ստորև ներկայացված մակրոտնտեսական ցուցանիշները՝

- ԱՄՆ դոլար/ՀՀ դրամ փոխարժեքը,
- արտահանման ծավալները:

Ապագայամետ տեղեկատվությունը Բանկը ստանում երրորդ կողմերից (Արժույթի միջազգային հիմնադրամից և ՀՀ կենտրոնական բանկից): Բանկի Պարտքային ռիսկի կառավարման վարչության փորձագետները որոշում են տարբեր սցենարներին վերագրելի կշիռները:

2023թ-ին բազային կանխատեսումների հետ մեկտեղ (տեղի ունենալու 60% հավանականությամբ) Բանկն օգտագործում է նաև ցնցող մակրոտնտեսական փոփոխականներ ակնկալվող պարտքային կորուստները լավատեսական (տեղի ունենալու 15% հավանականությամբ) և վատատեսական (տեղի ունենալու 25% հավանականությամբ) սցենարներով հաշվարկելու համար: 2022թ-ին Բանկը չի կիրառել կշիռներ սցենարների համար: Բանկը գնահատում է պարտագանցման դրույքի և մակրոտնտեսական գործոնների միջև հարաբերությունները հիմնվելով սովորական փոքրագույն քառակուսիների ռեգրեսիայի մոդելների վրա: Մոդելում օգտագործված ընտրված փոփոխականները տարբեր են՝ կախված վարկային պորտֆելներից:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են ակնկալվող պարտքային կորուստների հաշվարկի յուրաքանչյուր սցենարում օգտագործված մակրոտնտեսական ցուցանիշները/ենթադրությունները 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	ԱՊԿ սցենար	Որոշված հավանականություն, %	2024թ.
Հիմնական գործոն			
ԱՄՆ դոլար/ՀՀ դրամ փոխարժեք	Լավատեսական	60%	404.8
	Բազային	15%	431.9
	Վատատեսական	25%	527.4
Արտահանում, մլն. ԱՄՆ դոլար	Լավատեսական	60%	973.1
	Բազային	15%	948.5
	Վատատեսական	25%	913.4

Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցում

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված բացահայտումները ներառում են այն ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները, որոնք՝

- հաշվանցվում են Բանկի ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում կամ
- հանդիսանում են իրավաբանորեն ամրագրված հաշվանցման գլխավոր պայմանագրի կամ համանման գործիքներին վերաբերող նմանատիպ պայմանագրերի առարկա՝ անկախ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում հաշվանցվելու հանգամանքից:

Նմանատիպ պայմանագրերը ներառում են ածանցյալ գործիքների քլիրինգի պայմանագրերը, հետզնման գլխավոր պայմանագրերը և արժեթղթերի փոխատվության գլխավոր պայմանագրերը: Համանման ֆինանսական գործիքները ներառում են ածանցյալ գործիքները, վաճառքի և հետզնման պայմանագրերը, հակադարձ վաճառքի և հետզնման պայմանագրերը և արժեթղթերի փոխառության և փոխատվության պայմանագրերը: Ֆինանսական գործիքները, այդ թվում՝ վարկերը և ավանդները, չեն բացահայտվում ստորև ներկայացվող աղյուսակներում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ հաշվանցվում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում:

Բանկը ստանում և ընդունում է գրավ շուկայում շրջանառվող արժեթղթերի տեսքով վաճառքի և հետզնման, հակադարձ վաճառքի և հետզնման պայմանագրերի գծով: Այս գրավի համար գործում են տվյալ ոլորտում ընդունված ստանդարտ պայմանները: Սա նշանակում է, որ որպես գրավ ստացված/տրամադրված արժեթղթերը կարող են գրավադրվել կամ վաճառվել գործարքի ժամկետի ընթացքում, սակայն պետք է վերադարձվեն մինչև գործարքի ավարտը: Այս պայմանները յուրաքանչյուր պայմանագրային կողմին իրավունք են տալիս նաև դադարեցնել համապատասխան գործարքը՝ պայմանագրային կողմի կողմից գրավ տրամադրելու անկարողության դեպքում:

Վերը նշված պայմանագրերը չեն բավարարում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում հաշվանցման պայմանները: Պատճառն այն է, որ այս պայմանագրերը տալիս են ճանաչված գումարները հաշվանցելու իրավունք, որն իրագործելի է միայն Բանկի կամ պայմանագրային կողմերի կողմից պարտագանցում կատարելու, անվճարունակ դառնալու կամ սնանկանալու դեպքում: Բացի այդ Բանկը և վերջինիս պայմանագրային կողմերը մտադիր չեն հաշվարկի իրականացնել գուտ հիմունքով, կամ իրացնել ակտիվը և մարել պարտավորությունը միաժամանակ:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են հաշվանցման ենթակա, իրագործելի գլխավոր պայմանագրերի կամ նմանատիպ պայմանագրերի առարկա հանդիսացող ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

հազ. դրամ

Ֆինանսական ակտիվների/ պարտավորությունների տեսակներ	Ճանաչված ֆինանսական ակտիվի/ պարտավորության համախառն գումարներ	Ֆին. վիճակի մասին հաշվետվությունում հաշվանցված՝ ճանաչված ֆին. պարտավորության/ ակտիվի համախառն գումար	Ֆին. վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացված ֆին. ակտիվների/ պարտավորությունների գուտ գումար	Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում	Զուտ գումար
				չհաշվանցված գումարներ Ֆինանսական գործիքներ (ոչ դրամական միջոցներով ապահովվածություն)	
Հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	534,704	-	534,704	(534,704)	-
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ	534,704	-	534,704	(534,704)	-
Հետզնման պայմանագրերի գծով վնարվելիք գումարներ	(9,653,902)	-	(9,653,902)	9,653,902	-
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ	(9,653,902)	-	(9,653,902)	9,653,902	-

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են հաշվանցման ենթակա, իրագործելի գլխավոր պայմանագրերի կամ նմանատիպ պայմանագրերի առարկա հանդիսացող ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

հազ. դրամ

Ֆինանսական ակտիվների/ պարտավորությունների տեսակներ	Ճանաչված ֆինանսական ակտիվի/ պարտավորության համախառն գումարներ	Ֆին. վիճակի մասին հաշվետվությունում հաշվանցված՝ ճանաչված ֆին. պարտավորության/ ակտիվի համախառն գումար	Ֆին. վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացված ֆին. ակտիվների/ պարտավորությունների գուտ գումար	Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում	Զուտ գումար
				չհաշվանցված գումարներ Ֆինանսական գործիքներ (ոչ դրամական միջոցներով ապահովվածություն)	
Հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	3,088,545	-	3,088,545	(3,088,545)	-
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ	3,088,545	-	3,088,545	(3,088,545)	-
Հետզնման պայմանագրերի գծով վնարվելիք գումարներ	(5,576,694)	-	(5,576,694)	5,576,694	-
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ	(5,576,694)	-	(5,576,694)	5,576,694	-

Վերը աղյուսակներում բացահայտված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացված ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների համախառն և գուտ գումարները չափվում են ամորտիզացված արժեքով ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում:

(դ) Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը ենթադրում է, որ Բանկը կունենա դժվարություններ ֆինանսական պարտավորությունների հետ կապված իր պարտականությունները կատարելիս, որոնք մարվելու են դրամական միջոցներ կամ այլ ֆինանսական ակտիվ տրամադրելով: Իրացվելիության ռիսկն առաջանում է ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության անհամապատասխանության դեպքում: Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության և տոկոսադրույքների համապատասխանությունը և/կամ վերահսկվող անհամապատասխանությունը իրացվելիության կառավարման հիմնարար գործոնն է: Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության ամբողջական համապատասխանությունը սովորական չէ ֆինանսական կազմակերպությունների համար՝ պայմանավորված իրականացվող գործարքների տարաբնույթությամբ և ժամկետների անորոշությամբ: Անհամապատասխանությունը հնարավորություն է տալիս բարձրացնել շահութաբերությունը, սակայն կարող է նաև մեծացնել կորուստների ռիսկը:

Բանկի կողմից իրացվելիության ռիսկի կառավարման նպատակն է ցանկացած պահի ապահովել բոլոր անհրաժեշտ միջոցները՝ դրամական հոսքերի հետ կապված պարտականությունները սահմանված ժամկետներում կատարելու համար: Իրացվելիության ռիսկի կառավարման քաղաքականությունն ուսումնասիրվում և հաստատվում է Տնօրենների խորհրդի կողմից:

Բանկը ձգտում է պահպանել ֆինանսավորման աղբյուրների տարբերակված և կայուն կառուցվածք, որը կազմված է այլ բանկերից և ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված երկարաժամկետ և կարճաժամկետ վարկերից, հիմնական կորպորատիվ հաճախորդների և անհատների ավանդներից, ինչպես նաև բարձր իրացվելի ակտիվների տարբերակված պորտֆելները՝ իրացվելիության անկանխատեսելի պահանջներն արագ և արդյունավետ բավարարելու համար:

Իրացվելիության ռիսկի կառավարման քաղաքականությունը պահանջում է՝

- դրամական հոսքերի կանխատեսում ըստ հիմնական արտարժույթների և այդ դրամական հոսքերի հետ կապված պահանջվող իրացվելի ակտիվների մակարդակի դիտարկում,
- ֆինանսավորման աղբյուրների տարբերակված կառուցվածքի պահպանում,
- պարտքերի կենտրոնացման և կառուցվածքի կառավարում,
- փոխառու միջոցների հաշվին ֆինանսավորման ներգրավման ծրագրերի մշակում,
- բարձր իրացվելի ակտիվների պորտֆելի պահպանում, որը կարելի է հեշտությամբ վաճառվել որպես ապահովություն՝ դրամական հոսքերի դադարեցման դեպքում,
- իրացվելիության և ֆինանսավորման անընդհատությունն ապահովող ծրագրերի մշակում,
- օրենսդրական պահանջների հետ իրացվելիության ցուցանիշների համապատասխանության մոնիթորինգ:

Գանձապետարանը գործարար ստորաբաժանումներից ստանում է տեղեկատվություն վերջիններիս ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրացվելիության կառուցվածքի և ապագայում պլանավորվող գործունեությունից ակնկալվող դրամական հոսքերի կանխատեսումների վերաբերյալ: Այնուհետև, Գանձապետարանը ձևավորում է կարճաժամկետ իրացվելի ակտիվների համապատասխան պորտֆել, որը հիմնականում բաղկացած է բանկերին տրված վարկերից և այլ միջբանկային գործիքներից՝ նպատակ ունենալով ապահովել իրացվելիության բավարար մակարդակ Բանկում:

Գանձապետարանն իրականացնում է իրացվելիության դիրքի հսկողություն օրական կտրվածքով և իրացվելիության կանոնավոր ստրես-թեսթեր՝ շուկայական սովորական և ոչ բարենպաստ պայմանները ներառող տարբեր սցենարների շրջանակում: Սովորական շուկայական պայմաններում իրացվելիության դիրքի վերաբերյալ հաշվետվությունները ներկայացվում են վերադաս դեկավարությանը շաբաթական կտրվածքով: Իրացվելիության կառավարման վերաբերյալ որոշումները կայացնում է ԱՊԿԿ-ի կողմից և իրականացվում են Գանձապետարանի կողմից:

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված են ֆինանսական պարտավորությունների և փոխատվության հանձնառությունների գծով չզեղչված դրամական հոսքերը՝ ըստ պայմանագրով սահմանված ամենավաղ մարման ժամկետի: Աղյուսակներում ներկայացված դրամական ներհոսքի և արտահոսքի ընդհանուր համախառն գումարն իրենից ներկայացնում է չզեղչված պայմանագրային դրամական հոսքերը ֆինանսական պարտավորությունների կամ փոխատվության հանձնառությունների գծով: Ֆինանսական երաշխավորությունների պայմանագրերի համար երաշխավորության առավելագույն գումարը վերագրվում է այն ամենավաղ ժամանակաշրջանին, որի ընթացքում երաշխավորությունը կարող է օգտագործվել:

Ստորև ներկայացված է ֆինանսական պարտավորությունների վերլուծությունն ըստ մարման ժամկետների 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

հազ. դրամ	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 6 ամիս	6-ից 12 ամիս	1-ից 5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	(Ներհոսքի)/ արտահոսքի ընդհանուր համախառն գումար	Հաշվեկշռ. արժեք
Ֆինանսական պարտավորություններ								
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	5,146,136	-	-	-	-	-	5,146,136	5,143,275
Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	9,660,064	-	-	-	-	-	9,660,064	9,653,902
Հանձնարողների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	246,122,498	31,259,106	46,962,065	65,724,457	24,551,035	-	414,619,161	407,348,572
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	66,574	2,829,917	275,505	10,255,333	-	13,427,329	12,471,310
Այլ փոխառու միջոցներ	474,892	1,207,324	6,892,942	8,375,911	31,029,127	3,569,163	51,549,359	43,388,885
Ստորադաս փոխառություններ	-	543,696	-	307,306	6,820,507	-	7,671,509	6,285,253
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	68,810	137,621	198,931	382,094	2,087,877	1,017,876	3,893,209	2,731,024
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	803,303	315,437	-	2,594,516	-	-	3,713,256	3,713,256
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ	262,275,703	33,529,758	56,883,855	77,659,789	74,743,879	4,587,039	509,680,023	490,735,477
Փոխառվողության հանձնառություններ	58,431,886	-	-	-	-	-	-	-

Ստորև ներկայացված է ֆինանսական պարտավորությունների վերլուծությունն ըստ մարման ժամկետների 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

հազ. դրամ	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 6 ամիս	6-ից 12 ամիս	1-ից 5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	(Ներհոսքի)/ արտահոսքի ընդհանուր համախառն գումար	Հաշվեկշռ. արժեք
Ֆինանսական պարտավորություններ								
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	6,348,700	-	-	-	-	-	6,348,700	6,329,864
Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	5,581,638	-	-	-	-	-	5,581,638	5,576,694
Հանախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	231,662,786	22,383,078	25,366,680	71,954,419	29,172,839	-	380,539,802	373,383,546
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	-	259,357	259,357	7,005,921	-	7,524,635	6,528,169
Այլ փոխառու միջոցներ	468,996	950,626	5,751,220	6,679,738	35,010,442	3,093,368	51,954,390	43,153,419
Ստորադաս փոխառություններ	-	302,072	-	297,147	7,254,665	-	7,853,884	6,102,830
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	8,499	170,107	116,437	401,231	1,936,322	886,980	3,519,576	2,613,481
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	3,447,644	-	3,079,961	-	-	-	6,527,605	6,527,605
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ								
- Ներհոսք	(3,056,238)	-	-	-	-	-	(3,056,238)	-
- Արտահոսք	3,033,052	-	-	-	-	-	3,033,052	1,845
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ	247,495,077	23,805,883	34,573,655	79,552,089	80,380,189	3,980,348	469,827,044	450,217,453
Փոխատվության հանձնառություններ	42,292,678	-	-	-	-	-	-	-

Վերը և ստորև ներկայացված աղյուսակներում հաճախորդների նկատմամբ պարտավորություններում ներառված են ֆիզիկական անձանց ժամկետային ավանդները: Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության համաձայն՝ Բանկը պարտավոր է վճարել ֆիզիկական անձանց ժամկետային ավանդներն ըստ ավանդատուի պահանջի, որի դեպքում ավանդատուն կորցնում է հաշվեգրված տոկոսները: Վերը ներկայացված աղյուսակում այդ ավանդները դասակարգված են ըստ պայմանագրային մարման ժամկետների: Ստորև ներկայացված է այդ ավանդների դասակարգումն ըստ մարման ժամկետների:

	2023թ. հազ. դրամ	2022թ. հազ. դրամ
Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս ժամկետով	15,995,272	12,077,722
1-ից 3 ամիս ժամկետով	24,479,567	19,588,575
3-ից 6 ամիս ժամկետով	33,909,799	21,171,437
6-ից 12 ամիս ժամկետով	53,945,782	39,408,965
Ավելի քան 1 տարի ժամկետով	20,272,704	19,681,887
	148,603,124	111,928,586

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված գումարների վերլուծությունն ըստ պայմանագրային մարման ժամկետների:

հազ. դրամ	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 12 ամիս	1-ից 5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Անժամկետ	Ժամկետանց	Ընդամենը
ԱՎՏՈՒՎՆԵՐ								
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	62,862,898	-	-	-	-	-	-	62,862,898
Բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխատվություններ	168,285	-	572,641	-	-	28,780,246	-	29,521,172
Հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	534,704	-	-	-	-	-	-	534,704
Ներդրումային արժեթղթեր	11,422,798	1,283,121	11,640,054	62,859,030	45,520,749	30,792	-	132,756,544
Հանախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	8,334,844	20,976,504	75,605,821	163,972,278	63,765,088	-	4,243,377	336,897,912
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	-	-	-	-	-	14,137,997	-	14,137,997
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	-	-	-	-	-	2,420,279	-	2,420,279
Այլ ակտիվներ	3,499,030	273,920	3,862,690	391,653	-	4,289,759	-	12,317,052
Ընդամենը ակտիվներ	86,822,559	22,533,545	91,681,206	227,222,961	109,285,837	49,659,073	4,243,377	591,448,558
ՊԵՐՏՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ								
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	5,143,275	-	-	-	-	-	-	5,143,275
Հետզնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	9,653,902	-	-	-	-	-	-	9,653,902
Հանախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	245,984,925	30,710,096	108,098,743	22,554,808	-	-	-	407,348,572
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	66,040	2,975,562	9,429,708	-	-	-	12,471,310
Ստորադաս փոխառու միջոցներ	-	303,754	288,827	5,692,672	-	-	-	6,285,253
Այլ փոխառություններ	417,646	1,112,214	14,058,925	25,559,908	2,240,192	-	-	43,388,885
Հետաձգված հարկային պարտավորություն	-	-	-	-	-	915,828	-	915,828
Ընթացիկ հարկային պարտավորություն	-	4,376,994	-	-	-	-	-	4,376,994
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	42,674	83,812	371,757	1,393,272	839,509	-	-	2,731,024
Այլ պարտավորություններ	803,303	1,006,813	3,201,937	1,522,810	-	-	-	6,534,863
Ընդամենը պարտավորություններ	262,045,725	37,659,723	128,995,751	66,153,178	3,079,701	915,828	-	498,849,906
Չուտ դիրքը	(175,223,166)	(15,126,178)	(37,314,545)	161,069,783	106,206,136	48,743,245	4,243,377	92,598,652

Բացասական կարճաժամկետ ժամկետայնության դիրքը կառավարելու համար Բանկը հիմնվում է ներդրումային արժեթղթերի պորտֆելի վրա, որից 13,075,237 հազար դրամ գումարով ներդրումային արժեթղթերը կարող են վճարվել, իսկ 119,915,961 հազար դրամ գումարով ներդրումային արժեթղթերը կարող են գրավադրվել հետզնման պայմանագրերի դիմաց, և հիմնվում է այն ենթադրության վրա, որ ժամկետային ավանդները կերկարաձգվեն մարման ժամկետից հետո և այն հանգամանքի վրա, որ ցպահանջ պարտավորությունների նվազագույն օրական մնացորդը պակաս չի եղել 194,330,035 հազար դրամից վերջին երկու տարիների ընթացքում:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված գումարների վերլուծությունն ըստ պայմանագրային մարման ժամկետների:

հազ. դրամ	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 12 ամիս	1-ից 5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Անժամկետ	Ժամկետանց	Ընդամենը
ԱՆՏԻՎՆԵՐ								
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	101,658,852	-	-	-	-	-	-	101,658,852
Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ	7,925	-	16,066	-	-	-	-	23,991
Բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխատվություններ	439,815	787	2,992,956	-	-	23,678,370	-	27,111,928
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	3,088,545	-	-	-	-	-	-	3,088,545
Ներդրումային արժեթղթեր	827,209	668,888	12,076,150	36,388,145	46,287,478	30,754	-	96,278,624
Հանախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	10,265,672	15,977,875	75,531,481	123,594,498	47,964,102	-	5,450,638	278,784,266
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	-	-	-	-	-	10,893,667	-	10,893,667
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	-	-	-	-	-	2,343,410	-	2,343,410
Այլ ակտիվներ	7,288,635	64,605	610,826	224	-	4,842,941	-	12,807,231
Ընդամենը ակտիվներ	123,576,653	16,712,155	91,227,479	159,982,867	94,251,580	41,789,142	5,450,638	532,990,514
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ								
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	6,329,864	-	-	-	-	-	-	6,329,864
Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	5,576,694	-	-	-	-	-	-	5,576,694
Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ	303	-	1,542	-	-	-	-	1,845
Հանախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	231,586,248	21,962,685	93,109,795	26,724,818	-	-	-	373,383,546
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	-	60,319	6,467,850	-	-	-	6,528,169
Ստորադաս փոխառու միջոցներ	-	199,280	-	5,903,550	-	-	-	6,102,830
Այլ փոխառու միջոցներ	450,580	873,838	9,585,223	29,476,638	2,767,140	-	-	43,153,419
Հետաձգված հարկային պարտավորություն	-	-	-	-	-	246,682	-	246,682
Ընթացիկ հարկային պարտավորություն	-	4,223,221	-	-	-	-	-	4,223,221
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	8,756	172,169	496,335	1,495,214	441,007	-	-	2,613,481
Այլ պարտավորություններ	5,357,746	-	3,079,961	-	-	-	-	8,437,707
Ընդամենը պարտավորություններ	249,310,191	27,431,193	106,333,175	70,068,070	3,208,147	246,682	-	456,597,458
Զուտ դիրքը	(125,733,538)	(10,719,038)	(15,105,696)	89,914,797	91,043,433	41,542,460	5,450,638	76,393,056

Իրացվելիության ռիսկի կառավարման համար Բանկի կողմից կիրառվող հիմնական ցուցանիշը բարձր իրացվելի ակտիվների և ցպահանջ պարտավորությունների հարաբերակցությունն է: Այս նպատակով բարձր իրացվելի ակտիվները ներառում են դրամական միջոցները, նոստրո հաշիվները, ՀՀ կառավարության և ՀՀ ԿԲ-ի կողմից թողարկված պարտքային արժեթղթերը և այլ կորպորատիվ պարտքային արժեթղթերը, որոնց համար գործում է ակտիվ և իրացվելի շուկա, որոնք գրավադրված չեն և որոնց օգտագործումը ոչ մի կերպ սահմանափակված չէ: Ցպահանջ պարտավորությունները ներառում են հաճախորդների ընթացիկ հաշիվները, ցպահանջ ավանդները և ըստ պահանջի վճարման ենթակա այլ պարտավորությունները: Ստորև ներկայացված է բարձր իրացվելի ակտիվների և ցպահանջ պարտավորությունների հարաբերակցությունը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	2023թ. հազ. դրամ Առդիտի չենթարկված	2022թ. հազ. դրամ Առդիտի չենթարկված
Դեկտեմբեր ամսվա միջին ցուցանիշ	74.32%	80.12%

Վերը ներկայացված հարաբերակցությունը կիրառվում է նաև ՀՀ ԿԲ-ի կողմից սահմանված իրացվելիության սահմանաչափի հետ համապատասխանությունը գնահատելու համար, որը չպետք է պակաս լինի 60%-ից:

28 Կապիտալի կառավարում

Բանկի կապիտալի կառավարման առաջնային նպատակներն են ապահովել համապատասխանություն Բանկի կապիտալի համար գործող արտաքին պահանջներին և պահպանել բարձր պարտքային վարկանիշ ու կապիտալի լավ ցուցանիշներ՝ գործունեությանն աջակցելու և բաժնետիրական արժեքը առավելագույնի հասցնելու համար:

Բանկը կառավարում է իր կապիտալի կառուցվածքը և կատարում է ճշգրտումներ տնտեսական պայմանների փոփոխությունների ու իր գործունեության ռիսկային բնույթին համապատասխան: Կապիտալը կառուցվածքը պահպանելու կամ դրա հետ կապված ճշգրտումներ կատարելու համար Բանկը կարող է ճշգրտել բաժնետերերին վճարվելիք շահաբաժինների գումարը, վերադարձնել կապիտալը բաժնետերերին կամ թողարկել արժեթղթեր: Կապիտալի կառավարման նպատակները, քաղաքականությունը և ընթացակարգերը չեն փոփոխվել նախորդ տարիների համեմատությամբ:

Բանկի կապիտալի չափի պահանջները սահմանվում և վերահսկվում են ՀՀ ԿԲ-ի կողմից: ՀՀ ԿԲ-ի ներկայիս պահանջների համաձայն՝ բանկերի նվազագույն ընդհանուր կապիտալը պետք է կազմի 30,000,000 հազար դրամ (2022թ-ին՝ 30,000,000 հազար դրամ): 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի կապիտալի չափը համապատասխանում էր ՀՀ ԿԲ-ի կողմից սահմանված նվազագույն չափին:

Բանկը որպես կապիտալ սահմանում է օրենսդրությամբ վարկային կազմակերպությունների համար որպես կապիտալ սահմանված հոդվածները: ՀՀ ԿԲ-ի կողմից սահմանված կապիտալի ներկայիս պահանջների համաձայն, որոնք հիմնված են Բազելյան համաձայնագրի սկզբունքների վրա, բանկերը պետք է ապահովեն, որպեսզի կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների հարաբերակցության ցուցանիշը («կապիտալի համարժեքության ցուցանիշ») բարձր լինի սահմանված նվազագույն մակարդակից: 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ սահմանված նվազագույն մակարդակը կազմում էր 12%: 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի կապիտալի համարժեքության ցուցանիշը համապատասխանում էր օրենսդրությամբ սահմանված ցուցանիշին:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է ՀՀ ԿԲ-ի պահանջների համաձայն հաշվարկված կապիտալի համարժեքության ցուցանիշը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	2023թ. հազ. դրամ Աուդիտի չենթարկված	2022թ. հազ. դրամ Աուդիտի չենթարկված
Հիմնական կապիտալ	85,455,552	63,570,962
Լրացուցիչ կապիտալ	6,907,272	4,410,500
Ընդամենը կապիտալ	92,362,824	67,981,462
Ընդամենը ռիսկով կշռված ակտիվներ՝ ներառյալ պարտքային, շուկայական և գործառնական ռիսկերը	505,042,841	378,314,737
Ընդամենը կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների տոկոսային հարաբերակցությունը (ընդամենը կապիտալի հարաբերակցությունը)	18.29%	17.9%

Ռիսկով կշռված ակտիվները չափվում են ռիսկի կշիռների հիերարխիայի միջոցով, որոնք դասակարգված են ըստ բնույթի և արտացոլում են յուրաքանչյուր ակտիվի և պայմանագրային կողմի հետ կապված պարտքային, շուկայական և այլ ռիսկերի գնահատականը՝ հաշվի առնելով պահանջներին համապատասխանող ցանկացած գրավ կամ երաշխավորություն: Նմանատիպ մոտեցում է կիրառվում չճանաչված պայմանագրային հանձնառությունների համար՝ որոշակի ճշգրտումներով՝ հնարավոր կորուստների առավել պայմանական բնույթն արտացոլելու նպատակով:

29 Փոխատվության հանձնառություններ

Բանկն ունի վարկեր տրամադրելու հանձնառություններ: Այս հանձնառությունները նախատեսում են վարկային ռեսուրսների տրամադրում հաստատված վարկերի, վարկային քարտերի սահմանաչափերի և օվերդրաֆաների տեսքով:

Բանկը տրամադրում է ֆինանսական երաշխավորություններ և ակրեդիտիվներ երրորդ անձանց հանդեպ հանախորդների պարտավորությունների կատարումը երաշխավորելու համար: Այս պայմանագրերն ունեն հաստատուն ժամկետներ՝ սովորաբար մինչև հինգ տարի:

Փոխատվության հանձնառությունների, ֆինանսական երաշխավորությունների և ակրեդիտիվների հետ կապված Բանկը կիրառում է պարտքային ռիսկի կառավարման նույն քաղաքականությունը և ընթացակարգերը, որոնք գործում են իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց վարկեր տրամադրելիս:

Աղյուսակում փոխատվության հանձնառությունների գծով արտացոլված գումարները ենթադրում են, որ գումարներն ամբողջությամբ տրամադրված են: Աղյուսակում երաշխավորությունների և ակրեդիտիվների գծով արտացոլված գումարներն իրենցից ներկայացնում են առավելագույն հաշվապահական վնասը, որը կճանաչվի հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, եթե պայմանագրային կողմերը չկատարեն իրենց պայմանագրային պարտականությունները:

	2023թ. հազ. դրամ	2022թ. հազ. դրամ
Պայմանագրային գումար		
Վարկերի և վարկային գծերի տրամադրման հանձնառություններ	32,491,542	26,692,455
Վարկային քարտերի տրամադրման հանձնառություններ	9,226,945	7,254,261
Ֆինանսական երաշխավորություններ և ակրեդիտիվներ	16,713,399	8,345,962
	58,431,886	42,292,678
Պարտքային կորստի պահուստ	(219,242)	(186,613)

Վերը ներկայացված պայմանագրերով նախատեսված ընդհանուր փոխառվածքային հանձնառությունները պարտադիր չէ որ իրենցից ներկայացնեն դրամական միջոցների գծով ապագա պահանջներ, քանի որ այս հանձնառությունները կարող են ուժը կորցնել կամ դադարել մինչև կատարվելը: Փոխառվածքային հանձնառությունները դասված են 1-ին փուլ:

30 Պայմանական դեպքեր

(ա) Դատական վարույթներ

Բնականոն գործունեության ընթացքում Բանկը կարող է հանդես գալ որպես դատական վարույթների և հայցերի կողմ: Ղեկավարությունը գտնում է, որ նման վարույթների կամ հայցերի արդյունքում առաջացող պարտավորությունների վերջնական գումարը, եթե այդպիսիք լինեն, նշանակալի բացասական ազդեցություն չի ունենա ֆինանսական վիճակի կամ ապագա գործունեության արդյունքների վրա:

(բ) Պայմանական հարկային պարտավորություններ

Հայաստանի հարկային համակարգը, լինելով համեմատաբար նոր, բնորոշվում է օրենսդրության, պաշտոնական պարզաբանումների և դատական որոշումների հանախակի փոփոխություններով, որոնք երբեմն հստակ չեն, հակասական են, ինչը ենթադրում է տարբեր մեկնաբանություններ: Հարկերը ենթակա են ստուգման և ուսումնասիրության հարկային մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են սահմանել տույժեր և տուգանքներ: Հարկային օրենսդրության խախտման դեպքում հարկային մարմիններն իրավասու չեն առաջադրել հարկերի գծով լրացուցիչ պարտավորություններ, տույժեր կամ տուգանքներ, եթե խախտման ամսաթվից անցել է երեք տարի:

Այս հանգամանքները Հայաստանում կարող են առաջացնել այլ երկրների ռիսկերի համեմատ շատ ավելի մեծ ռիսկեր: Ղեկավարությունը գտնում է, որ համապատասխանաբար է ճանաչել հարկային պարտավորությունները՝ Հայաստանի կիրառելի հարկային օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատական որոշումների իր մեկնաբանությունների հիման վրա: Այնուամենայնիվ, համապատասխան իրավասու մարմինները կարող են ունենալ այլ մեկնաբանություններ, և հետևանքները կարող են էական լինել այս ֆինանսական հաշվետվությունների համար, եթե իրավասու մարմիններին հաջողվի գործադրել իրենց մեկնաբանությունները:

31 Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

(ա) Գործարքներ Տնօրենների խորհրդի և Տնօրինության անդամների հետ

Ստորև ներկայացված է անձնակազմի գծով ծախսերում ներառված ընդհանուր վարձատրությունը դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարիների համար:

	2023թ. հազ. դրամ	2022թ. հազ. դրամ
Աշխատակիցների կարճաժամկետ հատուցումներ	<u>842,389</u>	<u>1,148,262</u>

Այս գումարները ներառում են Տնօրենների խորհրդի և Տնօրինության անդամների դրամային հատուցումները:

Ստորև ներկայացված են Տնօրենների խորհրդի և Տնօրինության անդամների հետ գործարքների մնացորդները և միջին արդյունավետ տոկոսադրույքները 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	2023թ. հազ. դրամ	Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %	2022թ. հազ. դրամ	Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն				
Հանախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	375,916	11.78%	420,543	11.78%
Հանախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	<u>4,700,762</u>	<u>7.82%</u>	<u>1,275,780</u>	<u>4.66%</u>

Ստորև ներկայացված են Տնօրենների խորհրդի և Տնօրինության անդամների հետ գործարքների գծով շահույթում կամ վնասում արտացոլված գումարները դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար:

	2023թ. հազ. դրամ	2022թ. հազ. դրամ
Շահույթ կամ վնաս		
Տոկոսային եկամուտ	43,888	35,785
Տոկոսային ծախս	(213,205)	(96,359)
Այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր	<u>-</u>	<u>(569)</u>

(զ) Գործարքներ այլ կապակցված կողմերի հետ

Այլ կապակցված կողմերը հիմնականում իրենցից ներկայացնում են Տնօրենների խորհրդի և Տնօրինության անդամների հետ կապակցված կողմերը:

Ստորև ներկայացված են 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այլ կապակցված կողմերի հետ գործարքների մնացորդները և համապատասխան միջին արդյունավետ տոկոսադրույքները, ինչպես նաև 2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա շահույթում կամ վնասում այդ գործարքների գծով արտացոլված գումարները:

	Բաժնետերեր		Այլ կապակցված կողմեր	
	հազ. դրամ	Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք %	հազ. դրամ	Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք %
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն				
ԱԿՏԻՎՆԵՐ				
Տրված վարկեր (համախառն)	4,146	12.56%	912,072	5.66%
Պարտքային կորստի պահուստ	(13)		(427)	
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ				
Հանախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	8,949,841	5.59%	1,179,724	7.46%
Ծախսեր (վնաս)				
Տոկոսային եկամուտ	56		35,234	
Տոկոսային ծախս	(363,922)		(58,081)	
Այլ ծախսեր	-		(422,964)	

Ստորև ներկայացված են 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այլ կապակցված կողմերի հետ գործարքների մնացորդները և համապատասխան միջին արդյունավետ տոկոսադրույքները, ինչպես նաև 2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա շահույթում կամ վնասում այդ գործարքների գծով արտացոլված գումարները:

	Բաժնետերեր		Այլ կապակցված կողմեր	
	հազ. դրամ	Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք %	հազ. դրամ	Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք %
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն				
ԱԿՏԻՎՆԵՐ				
Տրված վարկեր (համախառն)	-		78,590	11.16%
Պարտքային կորստի պահուստ	-		(192)	
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ				
Հանախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	5,723,813	3.10%	566,720	8.25%
Ծախսեր (վնաս)				
Տոկոսային եկամուտ	35		8,914	
Տոկոսային ծախս	(72,297)		(11,958)	
Այլ ծախսեր	-		(507,707)	

32 Ֆինանսական ակտիվներ և պարտավորություններ. Իրական արժեք և հաշվապահական հաշվառման դասակարգում

Բանկը ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը չափելիս կիրառում է ստորև ներկայացված իրական արժեքի հիերարխիան, որն արտացոլում է չափումների ժամանակ օգտագործված ելակետային տվյալների նշանակալիությունը:

- 1-ին մակարդակ. նույն գործիքների համար գործող շուկայում գնանշված գները (չճշգրտված):
- 2-րդ մակարդակ. 1-ին մակարդակում ներառված գնանշված գներից տարբեր ելակետային տվյալները, որոնք դիտելի են կամ ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ), կամ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գներից ստացվող): Այս դասակարգը ներառում է այն գործիքները, որոնց գնահատման համար կիրառվել են նմանատիպ գործիքների համար գործող շուկայում գնանշված գները, նմանատիպ գործիքների համար գնանշված գներն ակտիվ չհամարվող շուկաներում, կամ գնահատման այլ մեթոդներ, որտեղ բոլոր նշանակալի ելակետային տվյալներն ուղղակիորեն կամ անուղղակիորեն դիտելի են շուկայական տվյալներից:
- 3-րդ մակարդակ. ոչ դիտելի ելակետային տվյալներ: Այս դասակարգը ներառում է բոլոր այն գործիքները, որոնց դեպքում գնահատման մեթոդները ներառում են դիտելի տվյալների վրա չհիմնված ելակետային տվյալները և ոչ դիտելի ելակետային տվյալները նշանակալի ազդեցություն ունեն գործիքի գնահատման վրա: Այս դասակարգը ներառում է այն գործիքները, որոնք գնահատվում են նմանատիպ գործիքների համար գնանշված գների հիման վրա, որոնց գծով պահանջվում են նշանակալի ոչ դիտելի ճշգրտումներ կամ ենթադրություններ՝ գործիքների միջև տարբերություններն արտացոլելու համար:

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ բոլոր ֆինանսական գործիքների, բացառությամբ ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթերի, գնահատված իրական արժեքները մոտավորապես համապատասխանում են դրանց հաշվեկշռային արժեքներին:

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքը ցածր էր վերջիններիս 119,681,308 հազար դրամ հաշվեկշռային արժեքից (2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 87,234,504 հազար դրամ) 5,186,858 հազար դրամով (2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 5,116,935 հազար դրամով):

Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխառությունների և հաճախորդների ընթացիկ հաշիվների և ավանդների իրական արժեքը դասվել է իրական արժեքի հիերարխիայի 3-րդ մակարդակին, իսկ այլ փոխառությունների, ստորադաս փոխառությունների, թողարկված պարտքային արժեթղթերի և ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքը դասվել է իրական արժեքի հիերարխիայի 2-րդ մակարդակին:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների վերլուծությունը՝ իրական արժեքի հիերարխիայի համապատասխան մակարդակների կտրվածքով: Գումարները հիմնված են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված գումարների վրա:

հազ. դրամ	1-ին մակարդակ	2-րդ մակարդակ	3-րդ մակարդակ	Ընդամենը
Իրական արժեքով չափվող ակտիվներ և պարտավորություններ				
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային ներդրումային արժեթղթեր	-	13,044,445	-	13,044,445
Կորպորատիվ բաժնետոմսեր	-	-	30,792	30,754
Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող հաճախորդներին տրված վարկեր	-	-	1,928,272	1,928,272

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների վերլուծությունը՝ իրական արժեքի հիերարխիայի համապատասխան մակարդակների կտրվածքով: Գումարները հիմնված են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված գումարների վրա:

հազ. դրամ	1-ին մակարդակ	2-րդ մակարդակ	3-րդ մակարդակ	Ընդամենը
Իրական արժեքով չափվող ակտիվներ և պարտավորություններ				
Իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային ներդրումային արժեթղթեր	-	9,013,366	-	9,013,366
Կորպորատիվ բաժնետոմսեր	-	-	30,754	30,754
Աժանցյալ ակտիվներ	-	23,991	-	23,991
Աժանցյալ պարտավորություններ	-	1,845	-	1,845

Իրական արժեքի այս գնահատականի նպատակն է ներկայացնել այն մոտավոր գինը, որը շուկայի մասնակիցների միջև սովորական գործարքում կստացվեր ակտիվը վաճառելու կամ կվճարվեր պարտավորությունը փոխանցելու համար չափման ամսաթվի դրությամբ: Այնուամենայնիվ, հաշվի առնելով անորոշությունները և կողմնակալ դատողությունները, իրական արժեքը չպետք է դիտվի որպես իրացման գին՝ անմիջապես ակտիվների վաճառքի կամ պարտավորությունների փոխանցման ժամանակ:

Գնահատման մեթոդները ներառում են զուտ ներկա արժեքի և գեղջված դրամական հոսքերի մոդելները, նմանատիպ գործիքների հետ համեմատությունը, որոնց համար առկա են շուկայական դիտելի գներ, և գնահատման այլ մոդելները: Գնահատման մեթոդներում կիրառվող ենթադրությունները և ելակետային տվյալները ներառում են ոչ շիսկային և ուղենիշային տոկոսադրույքները, վարկային սփրեդերը և այլ հավելավճարները, որոնք օգտագործվում են գեղջման դրույքները, պարտատոմսերի և բաժնետոմսերի գները, արտարժույթի փոխարժեքները, բաժնային գործիքների և բաժնային գործիքների ինդեքսի գները գնահատելու համար: Գնահատման մեթոդների նպատակն է ստանալ այն իրական արժեքը, որն արտացոլում է ֆինանսական գործիքի գինը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, որը կորոշվեր շուկայի մասնակիցների կողմից «անկախ կողմերի միջև գործարքում»:

«Ինեկորանկ» ՓԲԸ

Ֆինանսական հաշվետվություններ

**2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված
ֆինանսական տարվա համար**

Բովանդակություն

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն.....	3
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվություն	8
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն.....	9
Դրամական հոսքերի մասին հաշվետվություն.....	10
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն.....	11
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ.....	13

«Քեյ-Փի-Էմ-Ջի Արմենիա» ՍՊԸ
Հայաստանի Հանրապետություն, Երևան 0010
Վ. Սարգսյան փ. 26/1
«Էրեբունի Պլազա» բիզնես կենտրոն, 8-րդ հարկ
Հեռախոս + 374 (10) 595 999
Վեբ կայք www.kpmg.am

Անկախ աուդիտորական Եզրակացություն

«Ինեկոբանկ» ՓԲԸ-ի Բաժնետերերին

Կարծիք

Մենք աուդիտի ենք ենթարկել «Ինեկոբանկ» ՓԲԸ-ի (Բանկ) ֆինանսական հաշվետվությունները, որոնք ներառում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը՝ առ 31 դեկտեմբերի 2022թ., այդ ամսաթվին ավարտված տարվա շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի, սեփական կապիտալում փոփոխությունների և դրամական հոսքերի մասին հաշվետվությունները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրությունները, որոնք ներառում են հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասերը և այլ բացատրական տեղեկատվություն:

Մեր կարծիքով, կից ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր Էական առումներով ճշմարիտ են ներկայացնում Բանկի ֆինանսական վիճակը 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, ինչպես նաև այդ ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական արդյունքները և դրամական հոսքերը՝ Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհրդի կողմից հրապարակված ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ) համաձայն:

Կարծիքի հիմք

Մենք աուդիտն իրականացրել ենք Աուդիտի միջազգային ստանդարտներին (ԱՄՍ) համապատասխան: Այդ ստանդարտներից բխող մեր պատասխանատվությունը լրացուցիչ ներկայացված է մեր եզրակացության «Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար» բաժնում: Մենք անկախ ենք Բանկից՝ համաձայն Հաշվապահների Էթիկայի միջազգային ստանդարտների խորհրդի կողմից հրապարակած Պրոֆեսիոնալ հաշվապահի Էթիկայի միջազգային կանոնագրքի (ներառյալ՝ Անկախության միջազգային ստանդարտները) (ՀԷՄՍԽ կանոնագիրք) և Հայաստանի Հանրապետությունում ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի նկատմամբ կիրառելի Էթիկայի պահանջների, և կատարել ենք Էթիկայի պահանջման մեր այլ պարտականություններն այս պահանջներին և ՀԷՄՍԽ կանոնագրքին համապատասխան: Մենք գտնում ենք, որ ձեռք ենք բերել բավարար համապատասխան աուդիտորական ապացույցներ՝ մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Աուդիտի առանցքային հարցեր

Աուդիտի առանցքային հարցեր են հանդիսանում այն հարցերը, որոնք ըստ մեր մասնագիտական դատողության, առավել նշանակալի էին հաշվետու ժամանակաշրջանի ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի ընթացքում: Մենք անդրադարձել ենք այդ հարցերին ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համատեքստում՝ որպես մեկ ամբողջություն և ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ մեր կարծիքը ձևավորելիս և չենք տրամադրում առանձին կարծիք այս հարցերի վերաբերյալ:

Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխառությունների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստներ

Տեղեկատվությունը ներկայացված է ֆինանսական հաշվետվություններին կից Ծանոթագրություն 17-ում:

Աուդիտի առանցքային հարց	Աուդիտի առանցքային հարցի հետ կապված իրականացված աուդիտորական ընթացակարգեր
<p>Հաճախորդներին տրված վարկերը և փոխառությունները կազմում են ընդհանուր ակտիվների 52%-ը և ներառում են ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստը, որը գնահատվում է կանոնավոր հիմունքով և զգայուն է կիրառվող ենթադրությունների նկատմամբ, որոնք ներկայացված են ստորև:</p> <p>Ակնկալվող պարտքային կորուստների գնահատման մոդելը ղեկավարությունից պահանջում է կատարել մասնագիտական դատողություններ և ենթադրություններ հետևյալ առանցքային հարցերի հետ կապված.</p> <ul style="list-style-type: none"> - պարտքային ռիսկի նշանակալի աճի և պարտազանցման դեպքերի ժամանակին բացահայտում հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխառությունների հետ կապված (բաշխում 1-ին, 2-րդ և 3-րդ փուլերի միջև՝ ՖՀՄՍ 9 «Ֆինանսական գործիքներ» (այսուհետ՝ ՖՀՄՍ 9) համաձայն), - պարտազանցման տեղի ունենալու հավանականության և պարտազանցման դեպքում առաջացող կորստի գնահատում, - ակնկալվող դրամական հոսքերի, այդ թվում՝ գրավի իրացումից ակնկալվող դրամական հոսքերի կանխատեսում 3-րդ փուլ դասված հաճախորդներին տրված վարկերի համար: <p>Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխառությունների մեծ ծավալի և ակնկալվող պարտքային կորուստների ժամկետների և գումարների գնահատման բարդության և սուբյեկտիվության պատճառով, այս հարցը դիտարկվում է որպես աուդիտի առանցքային հարց:</p>	<p>Մենք վերլուծել ենք ակնկալվող պարտքային կորուստների գնահատմանը վերաբերող Բանկի մեթոդաբանության և քաղաքականության առանցքային դրույթները ՖՀՄՍ 9-ի պահանջների հետ համապատասխանության տեսանկյունից՝ գործընթացում ներգրավելով նաև պարտքային ռիսկի գծով մասնագետներին:</p> <p>Ակնկալվող պարտքային կորուստների գնահատման հետ կապված ղեկավարության կողմից կատարված մասնագիտական դատողությունների և ենթադրությունների տեղին լինելը վերլուծելու համար մենք իրականացրել ենք հետևյալ աուդիտորական ընթացակարգերը.</p> <ul style="list-style-type: none"> - իրավաբանական անձանց տրված վարկերի համար գնահատել ենք վարկերի փուլերի միջև բաշխումը հսկող համակարգի կառուցվածքը և աշխատանքը: - Ֆիզիկական անձանց տրված վարկերի համար գնահատել ենք ժամկետանցության ժամանակին բացահայտումը և ժամկետանց օրերի հաշվարկը հսկող համակարգի կառուցվածքը, աշխատանքը և ստուգել ենք գործառնական արդյունավետությունը: - իրավաբանական անձանց տրված վարկերի ընտրանքի համար ստուգել ենք, թե արդյոք փուլերը ճիշտ են որոշված Բանկի կողմից՝ վերլուծելով ֆինանսական և ոչ ֆինանսական տեղեկատվությունը, ինչպես նաև Բանկի կողմից կիրառված ենթադրությունները և մասնագիտական դատողությունները: - 1-ին, 2-րդ և 3-րդ փուլերին բաշխված հաճախորդներին տրված վարկերի համար, որոնք գծով ակնկալվող պարտքային կորուստները գնահատվում են խմբային հիմունքով, գնահատել ենք համապատասխան մոդելների տեղին լինելը և համադրել ենք մոդելի ելակետային տվյալներն առաջնային փաստաթղթերի տվյալների հետ ընտրանքային կարգով: - իրավաբանական անձանց տրված՝ 2-րդ փուլ բաշխված վարկերի ընտրանքի համար, որոնք գծով ակնկալվող պարտքային կորուստները գնահատվում

	<p>են անհատական հիմունքով, գնահատել ենք պարտագանցման դեպքում առաջացող կորստի և պարտագանցման տեղի ունենալու հավանականության հաշվարկում օգտագործված ելակետային տվյալների տեղին լինելը:</p> <ul style="list-style-type: none"> - իրավաբանական անձանց տրված՝ 3-րդ փուլ բաշխված վարկերի ընտրանքի համար, որոնց գծով ակնկալվող պարտքային կորուստները գնահատվում են անհատական հիմունքով, գնահատել ենք ապագա դրամական հոսքերի կանխատեսման համար Բանկի կողմից կիրառված ենթադրությունները, ներառյալ իրացվելի գրավի գծով գնահատված մուտքերը և իրացման ակնկալվող պայմանները՝ հիմք ընդունելով շուկայում հրապարակայնորեն հասանելի տեղեկատվությունը - գնահատել ենք ակնկալվող պարտքային կորուստների հաշվարկի Բանկի մեթոդաբանության կանխատեսման կարողությունը՝ համեմատելով 2022թ. հունվարի 1-ի դրությամբ կատարած գնահատումները 2022թ. փաստացի արդյունքների հետ: - գնահատել ենք նաև, թե արդյոք ֆինանսական հաշվետվությունների բացահայտումներն ըստ պատշաճի արտացոլում են Բանկի ենթարկվածությունը պարտքային ռիսկին:
--	--

Այլ տեղեկատվություն

Դեկլարությունը պատասխանատու է այլ տեղեկատվության համար: Այլ տեղեկատվությունը ներառում է տարեկան հաշվետվությունում պարունակվող տեղեկատվությունը, սակայն չի ներառում ֆինանսական հաշվետվությունները և վերջիններիս վերաբերյալ մեր աուդիտորական եզրակացությունը: Ակնկալվում է, որ տարեկան հաշվետվությունը կտրամադրվի մեզ այս աուդիտորական եզրակացության ամսաթվից հետո:

Ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ մեր եզրակացությունը չի անդրադառնում այլ տեղեկատվությանը, և մենք չենք արտահայտի որևէ հավաստիացում այդ տեղեկատվության վերաբերյալ:

Ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի հետ կապված մեր պատասխանատվությունն է ընթերցել վերը նշված այլ տեղեկատվությանը, երբ այն դառնա հասանելի, և այդ տեղեկատվությունն ընթերցելիս դիտարկել, թե արդյոք առկա են Էական անհամապատասխանություններ այլ տեղեկատվության և ֆինանսական հաշվետվությունների կամ աուդիտի ընթացքում մեր կողմից ձեռք բերված տեղեկատվության միջև կամ այլ Էական խեղաթյուրումներ:

Ղեկավարության և կառավարման օղակներում գտնվող անձանց պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Ղեկավարությունը պատասխանատու է ՖՀՄՍ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և ճշմարիտ ներկայացման, և այնպիսի ներքին հսկողության համար, որն ըստ ղեկավարության անհրաժեշտ է խարդախության կամ սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրումներից զերծ ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումն ապահովելու համար:

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս ղեկավարությունը պատասխանատու է Բանկի անընդհատ գործելու կարողության գնահատման համար՝ անհրաժեշտության դեպքում բացահայտելով անընդհատությանը վերաբերող հարցերը, ինչպես նաև հաշվապահական հաշվառման անընդհատության հիմունքը կիրառելու համար, եթե ղեկավարությունը չունի Բանկը լուծարելու կամ Բանկի գործունեությունը դադարեցնելու մտադրություն, կամ չունի դրանից խուսափելու իրատեսական այլընտրանք:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձիք պատասխանատու են Բանկի ֆինանսական հաշվետվողականության գործընթացի վերահսկման համար:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Մեր նպատակն է ձեռք բերել ողջամիտ հավաստիացում առ այն, որ ֆինանսական հաշվետվություններն, ամբողջությամբ վերցված, զերծ են էական խեղաթյուրումներից, անկախ դրանց խարդախության կամ սխալի հետևանքով առաջացման հանգամանքից և ներկայացնել մեր կարծիքը ներառող աուդիտորական եզրակացություն: Ողջամիտ հավաստիացումը բարձր մակարդակի հավաստիացում է, սակայն այն չի երաշխավորում, որ ԱՄՍ-ներին համապատասխան իրականացված աուդիտի ընթացքում միշտ կհայտնաբերվի էական խեղաթյուրումներ, երբ առկա է: Խեղաթյուրումները կարող են առաջանալ խարդախության կամ սխալի հետևանքով և համարվում են էական, երբ խելամտորեն կարող է ակնկալվել, որ դրանք, առանձին կամ միասին վերցրած, կազդեն ֆինանսական հաշվետվությունների օգտագործողների՝ այդ ֆինանսական հաշվետվությունների հիման վրա կայացվող տնտեսական որոշումների վրա:

ԱՄՍ-ների համաձայն իրականացվող աուդիտի ողջ ընթացքում կիրառում ենք մասնագիտական դատողություն և պահպանում մասնագիտական կասկածամտություն: Ի լրումն՝

- հատկորոշում և գնահատում ենք խարդախության կամ սխալի հետևանքով ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրման ռիսկերը, նախագծում և իրականացնում ենք աուդիտորական ընթացակարգեր այդ ռիսկերին արձագանքելու նպատակով և ձեռք ենք բերում աուդիտորական ապացույցներ, որոնք բավարար համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքի համար: Խարդախության հետևանքով առաջացած էական խեղաթյուրումը չհայտնաբերելու ռիսկն ավելի մեծ է, քան սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրումը չհայտնաբերելու ռիսկը, քանի որ խարդախությունը կարող է ներառել հանցավոր համաձայնություն, զեղծարարություն, միտումնավոր բացթողումներ, սխալ ներկայացումներ կամ ներքին հսկողության համակարգի շրջանցում:
- պատկերացում ենք կազմում աուդիտին վերաբերող ներքին հսկողության մասին՝ տվյալ հանգամանքներին համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր նախագծելու, և ոչ թե Բանկի ներքին հսկողության արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու համար:
- գնահատում ենք կիրառված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության տեղին լինելը և ղեկավարության կողմից կատարած հաշվապահական հաշվառման գնահատումների և կից բացահայտումների խելամտությունը:
- եզրահանգում ենք ղեկավարության կողմից հաշվապահական հաշվառման անընդհատության հիմունքի կիրառման տեղին լինելու վերաբերյալ և, հիմնվելով ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա՝ գնահատում ենք, արդյոք առկա է էական անորոշություն դեպքերի կամ հանգամանքները հետ կապված,

որոնք կարող են նշանակալի կասկած հարուցել Բանկի անընդհատ գործելու կարողության վերաբերյալ: Եթե մենք եզրահանգում ենք, որ առկա է Էական անորոշություն, մեզանից պահանջվում է մեր աուդիտորական եզրակացությունում ուշադրություն հրավիրել ֆինանսական հաշվետվությունների համապատասխան բացահայտումներին, կամ, եթե այդ բացահայտումները բավարար չեն, ձևափոխել մեր կարծիքը: Մեր եզրահանգումները հիմնված են մինչև մեր աուդիտորական եզրակացության ամսաթիվը ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա: Այնուամենայնիվ, ապագա դեպքերը կամ հանգամանքները կարող են հանգեցնել Բանկի կողմից անընդհատության հիմունքով գործունեությունը շարունակելու դադարեցմանը:

- գնահատում ենք ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացումը, կառուցվածքը և բովանդակությունը, ներառյալ բացահայտումները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած գործարքների և դեպքերի ճշմարիտ ներկայացումը:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձանց, ի թիվս այլ հարցերի, մենք տեղեկացնում ենք աուդիտի պլանավորված շրջանակի և ժամկետների, աուդիտի ընթացքում հայտնաբերված նշանակալի հարցերի, ներառյալ՝ ներքին հսկողությանը վերաբերող նշանակալի թերությունների մասին:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձանց տրամադրում ենք նաև հավաստիացում, որ պահպանել ենք անկախությանը վերաբերող Էթիկայի պահանջները և տեղեկացնում ենք բոլոր հարաբերությունների և այլ հարցերի մասին, որոնք ըստ ողջամիտ ենթադրության, կարող են անդրադառնալ մեր անկախության վրա, և, կիրառելի լինելու դեպքում, ռիսկերը վերացնելու կամ անկախության պահպանմանն ուղղված միջոցառումների վերաբերյալ:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձանց հաղորդակցված հարցերից որոշում ենք այն հարցերը, որոնք առավել նշանակալի էին հաշվետու ժամանակաշրջանի ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի ընթացքում և, հետևաբար, հանդիսանում են աուդիտի առանցքային հարցեր: Մենք նկարագրում ենք այդ հարցերը մեր աուդիտորական եզրակացությունում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ օրենքով կամ կարգավորող ակտերով արգելված է հարցի հրապարակային բացահայտումը, կամ, երբ խիստ բացառիկ հանգամանքներում, որոշում ենք, որ տվյալ հարցը չպետք է ներկայացվի աուդիտորական եզրակացությունում, քանի որ կարող է ողջամտորեն ակնկալվել, որ դրա ներկայացման հետ կապված բացասական հետևանքներն ավելի շատ կլինեն, քան դրա ներկայացումից հանրային օգուտը:

Այս անկախ աուդիտորական եզրակացության ներկայացման հիմք հանդիսացող աուդիտի իրականացման համար պատասխանատու գործընկերն է՝

Իրինա Գևորգյան
Ղեկավար գործընկեր, «ԸԵՅ-ՓԻ-ԷՄ-ՋԻ Արմենիա» ՍՊԸ-ի տնօրեն

KPMG Armenia LLC

«ԸԵՅ-ՓԻ-ԷՄ-ՋԻ Արմենիա» ՍՊԸ
8 ապրիլի 2023թ.

	Ծնթյուն	2022թ. հազ. դրամ	2021թ. հազ. դրամ
Արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված տոկոսային եկամուտ	4	39,899,958	34,610,432
Տոկոսային ծախս	4	(16,788,441)	(15,066,940)
Չուտ տոկոսային եկամուտ		23,111,517	19,543,492
Միջնորդավճարների և այլ վճարների գծով եկամուտ	5	7,187,756	4,222,587
Միջնորդավճարների և այլ վճարների գծով ծախս	6	(3,073,144)	(2,133,519)
Չուտ եկամուտ միջնորդավճարների և այլ վճարների գծով		4,114,612	2,089,068
Չուտ օգուտ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքների գծով		355,977	412,288
Չուտ օգուտ փոխարժեքային տարբերություններից	7	12,609,714	2,607,526
Չուտ օգուտ իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերի գծով		218	3,308
Չուտ այլ գործառնական եկամուտ	8	373,211	291,815
Գործառնական եկամուտ		40,565,249	24,947,497
Ֆինանսական գործիքների արժեզրկման գույք վերականգնում/(արժեզրկումից գույք կորուստներ)	9	1,768,295	(5,170,750)
Գործառնական եկամուտն արժեզրկումից հետո		42,333,544	19,776,747
Անձնակազմի գծով ծախսեր		(8,909,257)	(5,514,221)
Այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր	10	(4,398,268)	(3,215,519)
Շահույթ մինչև շահութահարկով հարկումը		29,026,019	11,047,007
Շահութահարկի գծով ծախս	11	(5,380,377)	(2,039,711)
Շահույթ տարվա համար		23,645,642	9,007,296
Այլ համապարփակ (վնաս)/եկամուտ՝ առանց շահութահարկի			
<i>Հորիզոններ, որոնք վերադասակարգված են կամ կարող են հետագայում վերադասակարգվել որպես շահույթ կամ վնաս</i>			
Ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի փոփոխության գծով պահուստի շարժ.			
- իրական արժեքի գույք փոփոխություն		(379,787)	(386,421)
- շահույթ կամ վնաս վերադասակարգված գույք գումար		1,390	18,897
<i>Ընդամենը հորիզոններ, որոնք վերադասակարգված են կամ կարող են հետագայում վերադասակարգվել որպես շահույթ կամ վնաս</i>			
		(378,397)	(367,524)
Այլ համապարփակ վնաս տարվա համար՝ առանց շահութահարկի		(378,397)	(367,524)
Ընդամենը համապարփակ եկամուտ տարվա համար		23,267,245	8,639,772

8-ից 82-րդ էջերում ներկայացված ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատվել են Տնօրինության կողմից 2023թ. ապրիլի 7-ին և ստորագրվել են վերջինիս անունից:

Հայկ Ոսկանյան
Գործադիր տնօրեն

Արշարույս Եսախանյան
Գլխավոր հաշվապահ

	Ծնթգ.	2022թ. հազ. դրամ	2021թ. հազ. դրամ
ԱԿՏԻՎՆԵՐ			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	12	101,658,852	75,897,971
Ներդրումային արժեթղթեր	13		
- Բանկի կողմից պահվող		90,439,987	46,537,889
- Վաճառքի և հետգնման պայմանագրերի դիմաց գրավադրված		5,838,637	47,567,180
Բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխառություններ	14	27,111,928	10,953,887
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	15	3,088,545	3,403,625
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	16	278,784,266	221,248,728
Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներ		23,991	-
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	17	10,893,667	10,700,336
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	18	2,343,410	2,015,000
Այլ ակտիվներ	19	12,807,231	8,179,300
Ընդամենը ակտիվներ		532,990,514	426,503,916
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ			
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	20	6,329,864	3,804
Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	21	5,576,694	42,327,472
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	22	373,383,546	253,215,411
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	23	6,528,169	3,589,601
Այլ փոխառություններ	24	43,153,419	52,839,543
Ստորադաս փոխառություններ	24	6,102,830	7,441,804
Ընթացիկ հարկային պարտավորություն		4,223,221	893,793
Հետաձգված հարկային պարտավորություն	12	246,682	490,197
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	18	2,613,481	2,216,132
Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներ		1,845	18,632
Այլ պարտավորություններ	25	8,437,707	4,341,622
Ընդամենը պարտավորություններ		456,597,458	367,378,011
ՍԵՓԱԿԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼ	26		
Բաժնետիրական կապիտալ		19,545,758	14,545,680
Էմիսիոն եկամուտ		7,753,923	7,753,923
Գլխավոր պահուստ		3,500,000	3,500,000
Ծենքերի վերազնահատման պահուստ		1,687,386	1,712,628
Ներդրումային արժեթղթերի վերազնահատման պահուստ		(244,204)	134,193
Զբաղիված շահույթ		44,150,193	31,479,481
Ընդամենը սեփական կապիտալ		76,393,056	59,125,905
Ընդամենը պարտավորություններ և սեփական կապիտալ		532,990,514	426,503,916

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը պետք է դիտարկվի ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Ծնթգ.	2022թ. հազ. դրամ	2021թ. հազ. դրամ
Դրամական հոսքեր գործառնական գործունեությունից		
Ստացված տոկոսներ	39,564,896	34,725,336
Վճարված տոկոսներ	(16,547,030)	(15,791,802)
Ստացված միջնորդավճարներ և այլ վճարներ	7,160,312	4,187,724
Վճարված միջնորդավճարներ և այլ վճարներ	(3,073,144)	(2,139,441)
Չուտ մուտքեր իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներից	315,199	507,154
Չուտ մուտքեր արտարժույթով գործառնություններից	13,595,033	2,924,526
Այլ մուտքեր գործառնական գործունեությունից	187,434	49,738
Այլ ընդհանուր վարչական ծախսերի և անձնակազմի գծով ծախսերի վճարումներ	(9,516,830)	(7,133,811)
Գործառնական ակտիվների (ան)/նվազում		
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	312,902	98,990
Բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխառվություններ	(16,349,821)	(290,332)
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառվություններ	(72,866,310)	(18,927,240)
Այլ ակտիվներ	(5,584,105)	683,880
Գործառնական պարտավորությունների (նվազում)/ան		
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	6,995,494	423,034
Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	(36,478,199)	31,266,171
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	143,463,311	42,701,374
Այլ պարտավորություններ	3,579,557	1,594,141
Գործառնական գործունեությունից ստացված զուտ դրամական միջոցներ՝ մինչև շահութահարկի վճարումը		
Վճարված շահութահարկ	(2,211,400)	(2,638,295)
Գործառնական գործունեությունից ստացված դրամական հոսքեր		
	54,758,699	74,879,442
Գործառնական գործունեությունից ստացված դրամական հոսքեր		
	52,547,299	72,241,147
Դրամական հոսքեր ներդրումային գործունեությունից		
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների ձեռքբերում	(1,379,111)	(4,496,030)
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վաճառք	16,289	246,550
Ներդրումային արժեթղթերի ձեռքբերում	(7,225,487)	(32,531,284)
Մուտքեր իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերի վաճառքից և ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթերի մարումից	2,338,485	7,738,040
Ներդրումային գործունեության համար օգտագործված դրամական հոսքեր		
	(6,249,824)	(29,042,724)
Դրամական հոսքեր ֆինանսավորման գործունեությունից		
Վճարված շահաբաժիններ	26 (6,000,094)	(7,500,116)
Ստացված այլ փոխառություններ և ստորադաս պարտավորություններ	24 13,694,502	20,326,626
Այլ փոխառությունների և ստորադաս պարտավորությունների մարում	24 (21,086,605)	(37,148,952)
Մուտքեր թողարկված պարտքային արժեթղթերից	23 4,736,188	2,040,590
Թողարկված պարտքային արժեթղթերի մարում	23 (1,500,000)	(8,887,822)
Վարձակալության գծով պարտավորությունների վճարումներ	18 (722,644)	(651,177)
Ֆինանսավորման գործունեության համար օգտագործված դրամական հոսքեր		
	(10,878,653)	(31,820,851)
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ ան		
Փոխանակման փոխարժեքի փոփոխության ազդեցությունը	35,418,822	11,377,572
դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա	(9,631,992)	(4,563,223)
Արժեզրկման գծով պահուստի փոփոխությունների ազդեցություն	(25,949)	(7,312)
Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները տարեսկզբի դրությամբ	75,897,971	69,090,934
Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները տարեվերջի դրությամբ		
	12 101,658,852	75,897,971

Դրամական հոսքերի մասին հաշվետվությունը պետք է դիտարկվի ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

	Բաժնետիրական կապիտալ	Էմիսիոն եկամուտ	Գլխավոր պահուստ	Հոդատարածքի և շենքերի վերագնահա- տումից աճ	Ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի փոփոխության գծով պահուստ	Զբաղիված շահույթ	Ընդամենը սեփական կապիտալ
հազ. դրամ							
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2022թ.	14,545,680	7,753,923	3,500,000	1,712,628	134,193	31,479,481	59,125,905
Ընդամենը համապարփակ ֆինանսական արդյունք							
Շահույթ տարվա համար	-	-	-	-	-	23,645,642	23,645,642
Այլ համապարփակ վնաս							
<i>Հորվածներ, որոնք վերադասակարգված են կամ կարող են հետագայում վերադասակարգվել որպես շահույթ կամ վնաս</i>							
Ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի փոփոխության գծով պահուստ							
- իրական արժեքի գուտ փոփոխություն՝ առանց շահութահարկի	-	-	-	-	(379,787)	-	(379,787)
- շահույթ կամ վնաս վերադասակարգված գուտ գումար	-	-	-	-	1,390	-	1,390
Ընդամենը այլ համապարփակ վնաս	-	-	-	-	(378,397)	-	(378,397)
Ընդամենը համապարփակ ֆինանսական արդյունք տարվա համար	-	-	-	-	(378,397)	23,645,642	23,267,245
Գործառնություններ սեփականատերերի հետ՝ գրանցված ուղղակիորեն սեփական կապիտալում							
Բաժնետիրական կապիտալի համալրում	5,000,078	-	-	-	-	(5,000,078)	-
Վճարված շահաբաժիններ	-	-	-	-	-	(6,000,094)	(6,000,094)
Ընդամենը գործառնություններ սեփականատերերի հետ	5,000,078	-	-	-	-	(11,000,172)	(6,000,094)
<i>Հորվածներ, որոնք երբևէ հետագայում չեն վերադասակարգվի որպես շահույթ կամ վնաս</i>							
Տեղափոխում վերագնահատումից աճից չբաղիված շահույթ	-	-	-	(25,242)	-	25,242	-
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	19,545,758	7,753,923	3,500,000	1,687,386	(244,204)	44,150,193	76,393,056

Մեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվությունը պետք է դիտարկվի ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

	Բաժնետիրական կապիտալ	Էմիսիոն եկամուտ	Գլխավոր պահուստ	Հոդատարածքի և շենքերի վերագնահա- տումից աճ	Ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի փոփոխության գծով պահուստ	Զբաղիված շահույթ	Ընդամենը սեփական կապիտալ
հազ. դրամ							
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2021թ.	14,545,680	7,753,923	3,500,000	1,737,869	501,717	29,947,060	57,986,249
Ընդամենը համապարփակ ֆինանսական արդյունք							
Շահույթ տարվա համար	-	-	-	-	-	9,007,296	9,007,296
Այլ համապարփակ վնաս							
<i>Հողվածներ, որոնք վերադասակարգված են կամ կարող են հետագայում վերադասակարգվել որպես շահույթ կամ վնաս</i>							
Ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի փոփոխության գծով պահուստ							
- իրական արժեքի գուտ փոփոխություն՝ առանց շահութահարկի	-	-	-	-	(386,421)	-	(386,421)
- շահույթ կամ վնաս վերադասակարգված գուտ գումար	-	-	-	-	18,897	-	18,897
Ընդամենը այլ համապարփակ վնաս	-	-	-	-	(367,524)	-	(367,524)
Ընդամենը համապարփակ ֆինանսական արդյունք տարվա համար	-	-	-	-	(367,524)	9,007,296	8,639,772
Գործառնություններ սեփականատերերի հետ՝ գրանցված ուղղակիորեն սեփական կապիտալում							
Վճարված շահաբաժիններ	-	-	-	-	-	(7,500,116)	(7,500,116)
Ընդամենը գործառնություններ սեփականատերերի հետ	-	-	-	-	-	(7,500,116)	(7,500,116)
<i>Հողվածներ, որոնք երբևէ հետագայում չեն վերադասակարգվի որպես շահույթ կամ վնաս</i>							
Տեղափոխում վերագնահատումից աճից չբաղիված շահույթ	-	-	-	(25,241)	-	25,241	-
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2021թ.	14,545,680	7,753,923	3,500,000	1,712,628	134,193	31,479,481	59,125,905

Մեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվությունը պետք է դիտարկվի ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

1 Ներածություն

(ա) Կազմակերպչական կառուցվածքը և հիմնական գործունեությունը

«Ինելոքսանկ» ՓԲԸ-ն (Բանկ) հիմնադրվել է Հայաստանի Հանրապետությունում որպես փակ բաժնետիրական ընկերություն 1996թ-ին: Բանկի հիմնական գործունեությունն է ավանդների ներգրավումը, հաճախորդների հաշիվների սպասարկումը, վարկերի, երաշխավորությունների տրամադրումը, վճարահաշվարկային գործառնությունների, ինչպես նաև արժեթղթերով և արտարժույթով գործարքների իրականացումը: Բանկի գործունեությունը կարգավորվում է Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի (ՀՀ ԿԲ) կողմից: Բանկն ունի բանկային գործունեություն իրականացնելու լիցենզիա և Հայաստանի Հանրապետության ավանդների երաշխավորման համակարգի անդամ է:

Բանկի իրավաբանական հասցեն է՝ Հայաստանի Հանրապետություն, Երևան 0001, Թումանյան փ. 17:

Բանկն ունի 25 մասնաճյուղ (2021թ-ին՝ 25 մասնաճյուղ) և գլխամասային գրասենյակ: Բանկի ակտիվների և պարտավորությունների մեծամասնությունը գտնվում է Հայաստանի Հանրապետությունում:

Բանկի բաժնետերերն են Ավետիս Բաղդասյանը (39.98%) և Կարեն Սաֆարյանը (34.58%): Կապակցված կողմերի հետ գործարքների մանրամասները բացահայտված են Ծանոթագրություն 31-ում:

(բ) Հայաստանի գործարար միջավայրը

Բանկն իր գործունեությունն իրականացնում է Հայաստանում: Համապատասխանաբար, Բանկի գործունեության վրա ազդեցություն են ունենում Հայաստանի տնտեսությունը և ֆինանսական շուկան, որոնց բնորոշ են զարգացող շուկայի հատկանիշներ: Իրավական, հարկային և օրենսդրական համակարգերը շարունակում են զարգանալ, սակայն կարող են ունենալ տարբեր մեկնաբանություններ և ենթակա են հաճախակի փոփոխությունների, ինչը, այլ իրավական և ֆինանսական խոչընդոտների հետ մեկտեղ, լրացուցիչ բարդություններ է ստեղծում Հայաստանում գործող կազմակերպությունների համար: Բացի այդ, 2020թ. սեպտեմբերին Լեռնային Ղարաբաղում բռնկված զինված հակամարտությունը, որին հաջորդեց հրադադարի մասին համաձայնագիրը Լեռնային Ղարաբաղի վիճելի տարածքների շուրջ, հանգեցրեց սոցիալական հուզումների Հայաստանում: Չնայած հրադադարի մասին համաձայնագրի, Հայաստանի և Ադրբեջանի զինված ուժերը ներքաշվել են սահմանային բախման մեջ, ինչն իր հերթին մեծացրել է անորոշությունը բիզնես միջավայրում:

2022թ. փետրվարին Ռուսաստանի Դաշնության և Ուկրաինայի միջև բռնկված ռազմական հակամարտության պատճառով մի շարք երկրներ պատժամիջոցներ սահմանեցին Ռուսաստանի Դաշնության դեմ: Հակամարտությունն ազդեցություն ունի ոչ միայն երկու երկրների տնտեսական գործունեության, այլև՝ համաշխարհային տնտեսության վրա: Պատժամիջոցների արդյունքում աշխարհի շատ երկրներում հումքային և պարենային ապրանքների գներն աճել են, խախտվել են ռեսուրսների մատակարարման հաստատված կապերը, դիտվում է գնաճի ազդեցություն գների վրա, և վերլուծաբանները կանխատեսում են նաև տնտեսական հետևանքներ համաշխարհային արդյունաբերության համար:

Ֆինանսական հաշվետվություններն արտացոլում են Բանկի գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա Հայաստանի գործարար միջավայրի ազդեցության դեկավարության գնահատականը: Այսպես գործարար միջավայրը կարող է տարբերվել դեկավարության գնահատականից:

2 Պատրաստման հիմունքներ

(ա) Համապատասխանության հավաստում

Ներկայացված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհրդի կողմից հրապարակված Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ) համաձայն:

(բ) Չափման հիմունքներ

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են սկզբնական արժեքի հիմունքով, բացառությամբ իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքների և իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերի, որոնք ներկայացված են իրական արժեքով, և հողատարածքի ու շենքերի, որոնք ներկայացված են վերագնահատված արժեքով:

(գ) Ֆունկցիոնալ և ներկայացման արժույթ

Բանկի ֆունկցիոնալ արժույթը ՀՀ դրամն է (դրամ), որը, լինելով Հայաստանի Հանրապետության ազգային արժույթը, արտացոլում է Բանկի գործունեության հիմքում ընկած իրադարձությունների և հանգամանքների տնտեսական էությունը:

Դրամը նաև այս ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման արժույթն է: 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ ԿԲ-ի պաշտոնական փոխարժեքներն էին համապատասխանաբար 393.57 դրամ և 480.14 դրամ 1 ԱՄՆ դոլարի համար և 420.06 դրամ և 542.61 դրամ 1 եվրոյի համար:

Ֆինանսական տեղեկատվությունը ներկայացված է դրամով՝ հազարների ճշտությամբ:

(դ) Գնահատումների և դատողությունների օգտագործում

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս ղեկավարությունը կատարել է դատողություններ, գնահատումներ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն ունեն Բանկի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման, ինչպես նաև ակտիվների, պարտավորությունների, եկամտի և ծախսի ներկայացված գումարների վրա: Փաստացի արդյունքները կարող են տարբերվել այդ գնահատումներից:

Գնահատումները և հիմքում ընկած ենթադրությունները շարունակաբար վերանայվում են: Հաշվապահական հաշվառման գնահատումների վերանայումները ճանաչվում են այն ժամանակաշրջանում, որում վերանայվել են, և այն ապագա ժամանակաշրջաններում, որոնց վրա կարող են ազդեցություն ունենալ:

Դատողություններ

Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման ընթացքում կատարված այն դատողությունների վերաբերյալ տեղեկատվությունը, որոնք նշանակալի ազդեցություն ունեն ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված գումարների վրա, ներկայացված է հետևյալ ծանոթագրություններում.

- ֆինանսական ակտիվների, այդ թվում՝ ներդրումային արժեթղթերի դասակարգում. այն բիզնես մոդելի գնահատում, որի ներքո պահվում են ակտիվները, և գնահատում, արդյոք ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները հանդիսանում են միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ – Ծանոթագրություն 3 (ե) (i),
- չափանիշների սահմանում որոշելու համար, արդյոք տեղի է ունեցել ֆինանսական ակտիվի պարտքային ռիսկի նշանակալի աճ սկզբնական ճանաչումից ի վեր, և ակնկալվող պարտքային կորուստների (ԱՂԿ) չափման համար օգտագործվող մոդելների ընտրություն և հաստատում – Ծանոթագրություն 27 (գ),
- չափանիշների սահմանում որոշելու համար ֆինանսական ակտիվների դուրսգրման սահմանաչափը, որից հետո վերականգնումներ չեն ակնկալվում:

Ենթադրություններ և գնահատման անորոշություն

Այն ենթադրությունների և գնահատման անորոշության վերաբերյալ տեղեկատվությունը, որոնց դեպքում առկա է նշանակալի ռիսկ, որ դրանք հաջորդ ֆինանսական տարվա ընթացքում կարող են հանգեցնել էական ճշգրտումների, ներկայացված է հետևյալ ծանոթագրություններում.

- ֆինանսական գործիքների արժեգրկում. որոշել էլակետային տվյալներն ակնկալվող պարտքային կորուստների գնահատման մոդելի համար – Ծանոթագրություն 27 (գ),
- ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների իրական արժեքի գնահատում – Ծանոթագրություն 32:

3 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասեր

Ստորև ներկայացված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը հետևողականորեն կիրառվել է այս ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված բոլոր ժամանակաշրջանների համար: Որոշ փոփոխություններ և մեկնաբանություններ առաջին անգամ կիրառվում են 2022թ-ին, սակայն ազդեցություն չունեն Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

(ա) Արտարժույթով գործառնություններ

Արտարժույթով գործառնությունները վերահաշվարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի գործառնության ամսաթվի փոխարժեքով:

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ արտարժույթով դրամային ակտիվները և պարտավորությունները վերահաշվարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի այդ օրվա փոխարժեքով: Դրամային հոդվածների հետ կապված արտարժույթով գործառնությունների գծով օգուտը կամ կորուստն իրենից ներկայացնում է տարբերությունը ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ ֆունկցիոնալ արժույթով արտահայտված, ժամանակաշրջանի համար արդյունավետ տոկոսադրույքով հաշվարկված տոկոսների և վճարումների մասով ճշգրտված ամորտիզացված արժեքի և հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ գործող փոխարժեքով վերահաշվարկված արտարժույթով արտահայտված ամորտիզացված արժեքի միջև:

Իրական արժեքով չափվող արտարժույթով ոչ դրամային ակտիվները և պարտավորությունները վերահաշվարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի իրական արժեքի որոշման ամսաթվի փոխարժեքով: Սկզբնական արժեքով չափվող արտարժույթով ոչ դրամային հոդվածները վերահաշվարկվում են գործառնության ամսաթվի փոխարժեքով:

Վերահաշվարկից առաջացող փոխարժեքային տարբերությունները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ բաժնային գործիքների վերահաշվարկից առաջացող տարբերությունների, որոնց հետ կապված որոշում է կայացվել իրական արժեքի հետագա փոփոխությունները ներկայացնել այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմում:

(բ) Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքներ են կանխիկը և ՀՀ ԿԲ-ում և այլ բանկերում պահվող սահմանափակումներ չունեցող մնացորդները (նոստրո հաշիվներ): ՀՀ ԿԲ-ում պահվող պարտադիր պահուստային ավանդը չի համարվում դրամական միջոցների համարժեք, քանի որ դրանից միջոցների ելքագրումը սահմանափակված է: Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում:

(գ) Տոկոսներ

Արդյունավետ տոկոսադրույք

Տոկոսային եկամուտը և ծախսը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Արդյունավետ տոկոսադրույքն այն դրույքն է, որը ֆինանսական գործիքի ակնկալվող ժամկետի համար գնահատված ապագա դրամական վճարումները կամ մուտքերը զեղչում է ճիշտ մինչև՝

- ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեք կամ
- ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեք:

Ֆինանսական գործիքների, բացառությամբ ձեռք բերված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված ակտիվների, արդյունավետ տոկոսադրույքը հաշվարկելիս Բանկը գնահատում է ապագա դրամական հոսքերը՝ դիտարկելով ֆինանսական գործիքի բոլոր պայմանագրային պայմանները, սակայն առանց հաշվի առնելու ակնկալվող պարտքային կորուստները: Ձեռք բերված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների համար հաշվարկվում է պարտքային ռիսկով ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույք՝ կիրառելով գնահատված ապագա դրամական հոսքերը՝ ներառյալ ակնկալվող պարտքային կորուստները:

Արդյունավետ տոկոսադրույքի հաշվարկը ներառում է գործարքի գծով ծախսումները և վճարված կամ ստացված բոլոր միջնորդավճարները և գումարները, որոնք կազմում են արդյունավետ տոկոսադրույքի անբաժանելի մասը: Գործարքի գծով ծախսումները ներառում են այն լրացուցիչ ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ձեռքբերմանը կամ թողարկմանը:

Ամորտիզացված արժեք և համախառն հաշվեկշռային արժեք

Ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեքն այն գումարն է, որով ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական պարտավորությունը չափվում է սկզբնական ճանաչման պահին՝ հանած մայր գումարի վճարումները, գումարած կամ հանած արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված սկզբնական և մարման ենթակա գումարների միջև տարբերության կուտակային ամորտիզացիան և, ֆինանսական ակտիվների համար՝ ճշգրտված ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստի մասով:

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը ֆինանսական ակտիվի ամորտիզացված արժեքն է նախքան ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստի մասով ճշգրտումը:

Տոկոսային եկամտի և ծախսի հաշվարկ

Ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության արդյունավետ տոկոսադրույքը հաշվարկվում է ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության սկզբնական ճանաչման պահին: Տոկոսային եկամուտը և ծախսը հաշվարկելիս արդյունավետ տոկոսադրույքը կիրառվում է ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ (եթե ակտիվը պարտքային առումով արժեզրկված չէ) կամ պարտավորության ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Արդյունավետ տոկոսադրույքը վերանայվում է լրացող տոկոսադրույքով գործիքների դրամական հոսքերի պարբերական վերագնահատման արդյունքում՝ շուկայական դրույքների փոփոխություններն արտացոլելու նպատակով:

Այնուամենայնիվ, սկզբնական ճանաչումից հետո պարտքային առումով արժեզրկված դարձած ֆինանսական ակտիվների համար տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքը ֆինանսական ակտիվի ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Եթե ակտիվն այլևս չի համարվում պարտքային առումով արժեզրկված, տոկոսային եկամտի հաշվարկը կրկին իրականացվում է համախառն հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ:

Սկզբնական ճանաչման պահին պարտքային առումով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների համար տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է կիրառելով պարտքային ռիսկով ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույքն ակտիվի ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Տոկոսային եկամտի հաշվարկը չի իրականացվում համախառն հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ, նույնիսկ եթե ակտիվի պարտքային ռիսկը նվազում է:

Տեղեկատվությունն այն մասին, թե որ դեպքերում են ֆինանսական ակտիվները համարվում պարտքային առումով արժեզրկված, ներկայացված է Ծանոթագրություն 3 (ե) (iv) կետում:

Ներկայացում

Ծահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում ներկայացված արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված տոկոսային եկամուտը ներառում է՝

- ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների գծով տոկոսները,
- իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային գործիքների գծով տոկոսները:

Ծահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում ներկայացված տոկոսային ծախսը ներառում է ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական պարտավորությունների գծով տոկոսային ծախսը:

(դ) Վճարներ և միջնորդավճարներ

Վճարների և միջնորդավճարների տեսքով եկամուտը և ծախսերը, որոնք կազմում են ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության արդյունավետ տոկոսադրույքի անբաժանելի մասը, ներառվում են արդյունավետ տոկոսադրույքի հաշվարկում (տես Ծանոթագրություն 3 (գ)):

Վճարների և միջնորդավճարների տեսքով այլ եկամուտը, ներառյալ հաշիվների սպասարկման վճարները և վաճառքների գծով միջնորդավճարները, ճանաչվում է համապատասխան ծառայությունը մատուցելիս: Եթե չի ակնկալվում, որ փոխատվության հանձնառությունը կհանգեցնի վարկի տրամադրման, ապա համապատասխան փոխատվության հանձնառության գծով վճարը ճանաչվում է գծային մեթոդով՝ հանձնառության ժամկետի ընթացքում:

Հաճախորդի հետ պայմանագիրը, որի արդյունքում Բանկի ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչվում է ֆինանսական գործիք, կարող է մասնակիորեն գտնվել ՖՀՄՄ 9-ի գործողության ոլորտում և մասնակիորեն՝ ՖՀՄՄ 15-ի գործողության ոլորտում: Նման դեպքերում Բանկը նախ կիրառում է ՖՀՄՄ 9-ը՝ առանձնացնելու և չափելու համար պայմանագրի այն մասը, որը գտնվում է ՖՀՄՄ 9-ի գործողության ոլորտում, այնուհետև կիրառում է ՖՀՄՄ 15-ը՝ պայմանագրի մնացած մասի համար:

Վճարների և միջնորդավճարների տեսքով այլ ծախսերը հիմնականում վերաբերում են գործարքների գծով վճարներին և սպասարկման վճարներին, որոնք ծախսագրվում են ծառայությունը ստանալիս:

(ե) Ֆինանսական ակտիվներ և ֆինանսական պարտավորություններ

i. Դասակարգում

Ֆինանսական ակտիվներ

Սկզբնական ճանաչման պահին ֆինանսական ակտիվը դասակարգում է որպես ամորտիզացված արժեքով չափվող, իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող կամ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող:

Ֆինանսական ակտիվը չափվում է ամորտիզացված արժեքով, եթե այն բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմանները և նախորոշված չէ որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող.

- ակտիվը պահվում է այնպիսի բիզնես մոդելի շրջանակում, որի նպատակն է պահել ակտիվը պայմանագրային դրամական հոսքեր հավաքելու համար և
- ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացնում են դրամական հոսքեր, որոնք միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ են:

Պարտքային գործիքը չափվում է իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով, եթե այն բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմանները և նախորոշված չէ որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող.

- ակտիվը պահվում է այնպիսի բիզնես մոդելի շրջանակում, որի նպատակն իրագործվում է թե՛ պայմանագրային դրամական հոսքերը հավաքելու և թե՛ ֆինանսական ակտիվները վաճառելու միջոցով և
- ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացնում են դրամական հոսքեր, որոնք միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ են:

Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտքային ֆինանսական ակտիվների գծով օգուտները և կորուստները ճանաչվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում, բացառությամբ ստորև ներկայացվածների, որոնք ճանաչվում են նույն կերպ ինչ որ ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների գծով օգուտը և կորուստները.

- արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված տոկոսային եկամուտ,
- ակնկալվող պարտքային կորուստ և հակադարձումներ և
- արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից օգուտներ և վնասներ:

Երբ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտքային ֆինանսական ակտիվն ապաճանաչվում է, այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում նախկինում ճանաչված կուտակային օգուտը կամ կորուստը սեփական կապիտալից վերադասակարգվում է շահույթ կամ վնաս:

Առևտրական նպատակով չպահվող բաժնային գործիքում ներդրման սկզբնական ճանաչման ժամանակ Բանկը կարող է անշրջելի ընտրություն կատարել՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ներկայացնելու իրական արժեքի հետագա փոփոխությունները: Այս ընտրությունը կատարվում է առանձին՝ յուրաքանչյուր ներդրման համար:

Այս բաժնային գործիքների գծով օգուտները և կորուստները երբեք չեն վերադասակարգվում շահույթի կամ վնասի կազմ, և շահույթում կամ վնասում արժեզրկում չի ճանաչվում: Ծահաբաժինները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ շահաբաժինն ակնհայտորեն ներկայացնում է ներդրման ինքնարժեքի մասի վերականգնումը, որի դեպքում ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմում: Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմում ճանաչված կուտակային օգուտները և կորուստները փոխանցվում են չբաշխված շահույթ՝ ներդրման օտարման պահին:

Մյուս բոլոր ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող:

Բացի այդ, սկզբնական ճանաչման պահին Բանկը կարող է անշրջելիորեն նախորոշել ֆինանսական ակտիվը, որն այլպես բավարարում է ամորտիզացված արժեքով կամ իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվելու պահանջները, որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող, եթե դա կվերացնի կամ էականորեն կնվազեցնի հաշվառման անհամապատասխանությունը, որը հակառակ դեպքում կառաջանար:

Բիզնես մոդելի գնահատում

Բանկը պորտֆելի մակարդակով գնահատում է այն բիզնես մոդելի նպատակը, որի շրջանակում պահվում է ակտիվը, քանի որ այս գնահատումը լավագույնս արտացոլում է գործունեությունը կառավարելու և ղեկավարությանը տեղեկատվություն տրամադրելու եղանակը: Այդ դեպքում դիտարկվում է հետևյալ տեղեկատվությունը.

- պորտֆելի համար սահմանված քաղաքականությունը և նպատակները և այդ քաղաքականության աշխատանքը գործնականում: Մասնավորապես, արդյոք ղեկավարության ռազմավարության նպատակն է ապահովել պայմանագրով նախատեսված տոկոսային եկամտի ստացումը, ապահովել տոկոսային որոշակի եկամտաբերության մակարդակը, համապատասխանեցնել ֆինանսական ակտիվների ժամկետներն այն պարտավորությունների ժամկետներին, որոնք ֆինանսավորում են այդ ակտիվներով, կամ իրացնել դրամական հոսքերն ակտիվների վաճառքի միջոցով:
- ինչպես է գնահատվում պորտֆելի կատարողականը և ինչպես է այդ տեղեկատվությունը հաղորդվում Բանկի ղեկավարությանը:
- բիզնես մոդելի (և այդ բիզնես մոդելում պահվող ֆինանսական ակտիվների) վրա ազդող ռիսկերը և այդ ռիսկերի կառավարման եղանակը:
- ինչպես են վարձատրվում բիզնեսի ղեկավարները (օրինակ՝ արդյոք վարձատրությունը հիմնված է կառավարվող ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի, թե՛ հավաքված դրամական հոսքերի վրա):
- նախորդ ժամանակաշրջաններում վաճառքների հաճախականությունը, ծավալը և ժամկետները, այդ վաճառքների պատճառները և ապագա վաճառքների հետ կապված ակնկալիքները: Այնուամենայնիվ, վաճառքների վերաբերյալ տեղեկատվությունը չի դիտարկվում մեկուսի, այն դիտարկվում է որպես մեկ ընդհանուր վերլուծության մաս առ այն, թե ինչպես են իրագործվում ֆինանսական ակտիվների կառավարման համար Բանկի առաջադրված նպատակները և ինչպես են իրացվում դրամական հոսքերը:

Ֆինանսական ակտիվները, որոնք պահվում են առևտրական նպատակով կամ կառավարվում են և որոնց արդյունքը գնահատվում է իրական արժեքի հիմունքով, չափվում են իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով, քանի որ չեն պահվում ոչ պայմանագրային դրամական հոսքեր հավաքելու և ոչ էլ՝ պայմանագրային դրամական հոսքեր հավաքելու և ֆինանսական ակտիվներ վաճառելու համար:

Գնահատում, արդյոք պայմանագրային դրամական հոսքերը միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ են

Այս գնահատման նպատակների համար «մայր գումարը» սահմանվում է որպես ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքը սկզբնական ճանաչման պահին: «Տոկոսը» սահմանվում է որպես փողի ժամանակային արժեքի և որոշակի ժամանակահատվածում չմարված մայր գումարի հետ կապված պարտքային ռիսկի և փոխատվության հետ առնչվող այլ հիմնական ռիսկերի ու ծախսերի (օրինակ՝ իրացվելիության ռիսկի և վարչական ծախսերի) համար հատուցում և ներառում է շահույթի մարժան:

Գնահատելու համար, արդյոք պայմանագրային դրամական հոսքերը միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ են, Բանկը դիտարկում է գործիքի պայմանագրային պայմանները: Այս դիտարկումը ներառում է այն գնահատումը, արդյոք ֆինանսական ակտիվը պարունակում է այնպիսի պայմանագրային պայման, որը կարող է այնպես փոխել պայմանագրային դրամական հոսքերի ժամկետները կամ գումարը, որ ֆինանսական ակտիվը չբավարարի այս պայմանը: Գնահատումն իրականացնելիս Բանկը դիտարկում է հետևյալը.

- պայմանական դեպքերը, որոնք կարող են փոխել դրամական հոսքերի գումարը և ժամկետները,
- լծակավորման հատկանիշը,
- վաղաժամ մարման և ժամկետի երկարաձգման պայմանները,
- պայմանները, որոնք սահմանափակում են Բանկի պահանջը որոշակի ակտիվներից առաջացող դրամական հոսքերով (օրինակ՝ առանց ռեգրեսի իրավունքի ակտիվների գծով պայմանավորվածությունների), և
- հատկանիշները, որոնք փոփոխում են փողի ժամանակային արժեքի համար հատուցումը, օրինակ՝ տոկոսադրույքների պարբերաբար վերասահմանումը:

Բանկն ունի հաստատուն տոկոսադրույքով երկարաժամկետ վարկերի պորտֆել, որոնց հետ կապված հնարավորություն ունի վերանայել տոկոսադրույքը ՀՀ ԿԲ-ի կողմից սահմանված հիմնական տոկոսադրույքի փոփոխության դեպքում: Վարկառուն հնարավորություն ունի կամ համաձայնվել վերանայված տոկոսադրույքի հետ, կամ մարել վարկն անվանական արժեքով՝ առանց տուգանքի: Բանկը որոշել է, որ այս վարկերի պայմանագրային դրամական հոսքերը հանդիսանում են միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ, քանի որ այս հնարավորությունից օգտվելու դեպքում տոկոսադրույքն այնպես է փոփոխվում, որ դառնում է փողի ժամանակային արժեքի և որոշակի ժամանակահատվածում չմարված մայր գումարի հետ կապված պարտքային ռիսկի և փոխատվության հետ առնչվող այլ հիմնական ռիսկերի ու ծախսերի համար հատուցում: Փոխարենը, Բանկն այս վարկերը դիտարկում է որպես ըստ իրենց էության լողացող տոկոսադրույքով վարկեր (տես Ծանոթագրություն 3 (ե) (iii)):

Վերադասակարգում

Ֆինանսական ակտիվները չեն վերադասակարգվում սկզբնական ճանաչումից հետո, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ Բանկը փոխում է ֆինանսական ակտիվների կառավարման իր բիզնես մոդելը:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Բանկն իր ֆինանսական պարտավորությունները, բացառությամբ ֆինանսական երաշխավորությունների և փոխատվության հանձնառությունների, դասակարգում է ամորտիզացված արժեքով չափվող կամ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական պարտավորությունների դասին:

Վերադասակարգում

Ֆինանսական պարտավորությունները չեն վերադասակարգվում սկզբնական ճանաչումից հետո:

ii. Ապահանջում

Ֆինանսական ակտիվներ

Բանկն ապահանջում է ֆինանսական ակտիվն այն դեպքում, երբ ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները կորցնում են իրենց ուժը, կամ երբ փոխանցում է դրամական հոսքեր ստանալու իրավունքներն այնպիսի գործարքում, որում փոխանցվում են ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն

ու հատույցները, կամ որում Բանկը ոչ փոխանցում, ոչ էլ պահպանում է սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն և հատույցները և չի պահպանում ֆինանսական ակտիվի նկատմամբ հսկողությունը:

Ֆինանսական ակտիվն ապանանաչելիս ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի (կամ ապանանաչված մասի վրա բաշխված հաշվեկշռային արժեքի) և (i) ստացված հատուցման (ներառյալ ձեռք բերված որևէ նոր ակտիվ՝ հանած ստանձնած որևէ նոր պարտավորություն) և (ii) այլ համապարփակ արդյունքում ճանաչված կուտակային օգուտի կամ կորստի գումարի տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

Որպես այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող նախորդված բաժնային ներդրումային արժեթղթերի գծով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմում ճանաչված կուտակային օգուտը/կորուստը չի ճանաչվում շահույթում կամ վնասում նշված արժեթղթերի ապանանաչման ժամանակ: Ապանանաչման պահանջները բավարարող փոխանցված ֆինանսական ակտիվներում Բանկի կողմից ստեղծված կամ պահպանված մասնակցությունը ճանաչվում է որպես առանձին ակտիվ կամ պարտավորություն:

Բանկն իրականացնում է գործարքներ, որոնցով փոխանցում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված ակտիվները, սակայն պահպանում է փոխանցված ակտիվների սեփականության հետ կապված բոլոր կամ, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն ու հատույցները կամ դրանց մի մասը: Նման դեպքերում փոխանցված ակտիվները չեն ապանանաչվում: Այսպիսի գործարքների օրինակներ են արժեթղթերի փոխատվությունը և վաճառքի ու հետգնման գործարքները:

Գործարքներում, որոնցում Բանկը ոչ պահպանում է, ոչ էլ փոխանցում է ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն ու հատույցները, և պահպանում է ակտիվի նկատմամբ հսկողությունը, Բանկը շարունակում է ճանաչել ֆինանսական ակտիվն այդ ֆինանսական ակտիվում իր շարունակվող ներգրավվածության չափով, որն այն չափն է, որով Բանկը ենթարկվում է փոխանցված ակտիվի արժեքի փոփոխությունների ազդեցությանը:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Բանկն ապանանաչում է ֆինանսական պարտավորությունն այն դեպքում, երբ իր պայմանագրային պարտականությունները կատարվում են, կամ չեղյալ են համարվում, կամ ուժը կորցնում են:

iii. Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների փոփոխում

Ֆինանսական ակտիվներ

Եթե ֆինանսական ակտիվի պայմանները վերափոխվում են, Բանկը գնահատում է, արդյոք վերափոխված ակտիվի դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են: Եթե դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են («նշանակալի վերափոխում»), ապա սկզբնական ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները համարվում են ուժը կորցրած: Այս դեպքում սկզբնական ֆինանսական ակտիվն ապանանաչվում է և ճանաչվում է նոր ֆինանսական ակտիվ իրական արժեքով՝ գումարած պայմաններին համապատասխանող գործարքի գծով ծախսումները: Որպես փոփոխության մաս ստացված վճարները հաշվառվում են հետևյալ կերպ.

- վճարները, որոնք դիտարկվում են նոր ակտիվի իրական արժեքը որոշելիս, և վճարները, որոնք իրենցից ներկայացվում են պայմաններին համապատասխանող գործարքի գծով ծախսումների հատուցում, ներառվում են ակտիվի սկզբնական չափման մեջ,
- մյուս վճարները ներառվում են շահույթում կամ վնասում որպես ապանանաչումից օգուտի կամ կորուստի մաս:

Գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվների կամ ֆինանսական պարտավորությունների դրամական հոսքերի փոփոխությունները չեն դիտարկվում որպես վերափոխում, եթե բխում են գոյություն ունեցող պայմանագրային պայմաններից, օրինակ՝ Բանկի կողմից տոկոսադրույքների փոփոխությունը << ԿԲ-ի հիմնական տոկոսադրույքի փոփոխությունների արդյունքում, եթե վարկային պայմանագրով Բանկն իրավունք ունի կատարել նման փոփոխություն:

Բանկն իրականացնում է վերափոխման նշանակալի լինելու քանակական և որակական գնահատում, այսինքն, գնահատում է, արդյոք սկզբնական ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբերվում են փոփոխված կամ փոխարինված ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերից: Բանկը գնահատում է վերափոխման նշանակալի լինելը դիտարկելով քանակական և որակական գործոնները հետևյալ հերթականությամբ՝ որակական գործոններ, քանակական գործոններ, որակական և քանակական գործոնների համատեղ ազդեցություն: Եթե դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբերվում են, ապա սկզբնական ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները համարվում են ուժը կորցրած: Այս գնահատումն իրականացնելիս Բանկը կիրառում է ֆինանսական պարտավորությունների ապահանջման համար օգտագործված ուղեցույցին նմանատիպ ուղեցույց:

Բանկը եզրահանգում է, որ փոփոխությունը նշանակալի է հետևյալ որակական գործոնների հիման վրա.

- ֆինանսական ակտիվի արժույթի փոփոխություն,
- գրավի կամ պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցների փոփոխություն,
- ֆինանսական ակտիվի պայմանների այնպիսի փոփոխություն, որը հանգեցնում է միայն մայր գումարի և չնարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ հանդիսանալու չափանիշի հետ անհամապատասխանության:

Եթե դրամական հոսքերի վերափոխումը պայմանավորված է փոխառուի ֆինանսական դժվարություններով, ապա որպես կանոն փոփոխության նպատակն է առավելագույն չափով հետ ստանալ/վերականգնել ակտիվը պայմանագրի սկզբնական պայմաններով, այլ ոչ՝ սկզբնավորել նոր ակտիվ նշանակալիորեն տարբեր պայմաններով: Եթե Բանկը մտադիր է այնպես վերափոխել ֆինանսական ակտիվը, որպեսզի ներվեն դրամական հոսքերը, ապա այն նախ դիտարկում է, արդյոք ակտիվի մի մասը պետք է դուրսգրվի նախքան փոփոխությունը կատարելը (տես ստորև դուրսգրման քաղաքականություն): Այս մոտեցումն ազդում է քանակական գնահատման արդյունքի վրա և նշանակում է, որ ապահանջման չափանիշները միշտ չէ որ բավարարվում են նման դեպքերում: Բանկն իրականացնում է նաև որակական գնահատում գնահատելու համար վերափոխման նշանակալի լինելը:

Եթե ամորտիզացված արժեքով կամ իրական արժեքով՝ այլ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվի վերափոխումը չի հանգեցնում ֆինանսական ակտիվի ապահանջմանը, Բանկը նախ վերահաշվարկում է ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը, կիրառելով ակտիվի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը, և արդյունքում առաջացող ճշգրտումը ճանաչում է որպես վերափոխումից օգուտ կամ կորուստ շահույթում կամ վնասում: Լողացող տոկոսադրույքով ֆինանսական ակտիվների համար վերափոխումից օգուտը կամ կորուստը հաշվարկելու համար օգտագործված սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը ճշգրտվում է արտացոլելու համար ընթացիկ շուկայական պայմանները փոփոխության պահին: Վերափոխման շրջանակում ցանկացած կրած ծախսում կամ վճար կամ ստացված վճար ճշգրտում է վերափոխված ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը և ամորտիզացվում է վերափոխված ֆինանսական ակտիվի մնացած ժամկետի ընթացքում:

Եթե նման վերափոխումն իրականացվում է փոխառուի ֆինանսական դժվարությունների պատճառով, ապա օգուտը կամ կորուստը ներկայացվում է արժեզրկումից կորուստների հետ միասին: Մյուս դեպքերում այն ներկայացվում է որպես արդյունավետ տոկոսադրույքով հաշվարկված տոկոսային եկամուտ:

Հաստատուն տոկոսադրույքով վարկերի համար, որոնց դեպքում փոխառուն հնարավորություն ունի վաղաժամ մարել վարկն անվանական արժեքով՝ առանց էական տուգանքի, Բանկը հաշվառում է տոկոսադրույքի վերափոխումը մինչև ընթացիկ շուկայական տոկոսադրույքի մակարդակը՝ կիրառելով լողացող տոկոսադրույքով ֆինանսական գործիքների համար գործող ուղեցույցը: Դա նշանակում է, որ արդյունավետ տոկոսադրույքը ճշգրտվում է առաջընթաց:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Բանկն ապահանջում է ֆինանսական պարտավորությունը, երբ վերափոխվում են վերջինիս պայմանները և երբ վերափոխված պարտավորության դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբերվում են: Այս դեպքում վերափոխված պայմանների հիման վրա ճանաչվում է նոր ֆինանսական պարտավորություն իրական արժեքով: Մարված ֆինանսական պարտավորության և վերափոխված պայմաններով նոր ֆինանսական պարտավորության հաշվեկշռային արժեքների տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում: Վճարված հատուցումը ներառում է փոխանցված ոչ ֆինանսական ակտիվները (առկայության դեպքում) և ստանձնած պարտավորությունները, այդ թվում՝ նոր վերափոխված ֆինանսական պարտավորությունը:

Բանկն իրականացնում է վերափոխման նշանակալի լինելու քանակական և որակական գնահատում՝ դիտարկելով որակական գործոնները, քանակական գործոնները և որակական և քանակական գործոնների համատեղ ազդեցությունը: Բանկը եզրահանգում է, որ վերափոխումը նշանակալի է հետևյալ որակական գործոնների հիման վրա.

- ֆինանսական պարտավորության արժույթի փոփոխություն,
- գրավի կամ պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցների փոփոխություն,
- փոխարկման հնարավորության ներառում,
- ֆինանսական պարտավորության ստորադասության փոփոխություն:

Քանակական գնահատման համար պայմանները նշանակալիորեն տարբեր են, եթե նոր պայմաններով դրամական հոսքերի զեղչված ներկա արժեքը, ներառյալ վճարված վճարները զուտ ստացված վճարներով և զեղչված սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով, նվազագույնը 10 տոկոսով տարբերվում է սկզբնական ֆինանսական պարտավորության մնացած դրամական հոսքերի զեղչված ներկա արժեքից:

Եթե ֆինանսական պարտավորության վերափոխումը չի բավարարում ապահանջման պայմանները, պարտավորության ամորտիզացված արժեքը վերահաշվարկվում է, զեղչելով վերափոխված դրամական հոսքերը սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով, և արդյունքում առաջացող օգուտը կամ կորուստը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում: Լողացող տոկոսադրույքով ֆինանսական պարտավորությունների համար վերափոխումից օգուտը կամ կորուստը հաշվարկելու համար օգտագործված սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը ճշգրտվում է արտացոլելու համար ընթացիկ շուկայական պայմանները փոփոխության պահին: Ցանկացած կրած ծախսում կամ վճար ճշգրտում է վերափոխված ֆինանսական ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը և ամորտիզացվում է վերափոխված ֆինանսական ակտիվի մնացորդային ժամանակահատվածում: Ցանկացած կրած ծախսում կամ վճար ճանաչվում է որպես պարտավորության հաշվեկշռային արժեքի ճշգրտում և ամորտիզացվում է վերափոխված ֆինանսական պարտավորության մնացորդային ժամանակահատվածում գործիքի արդյունավետ տոկոսադրույքի վերահաշվարկի միջոցով:

iv. Արժեզրկում

Տես նաև Ծանոթագրություն 27 (գ):

Բանկը ճանաչում է կորստի պահուստ ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չհասնող հետևյալ ֆինանսական գործիքների համար.

- պարտքային գործիքներ հանդիսացող ֆինանսական ակտիվներ,
- ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրեր և
- փոխատվության հանձնառություններ:

Բաժնային գործիքներում ներդրումների գծով արժեզրկումից կորուստ չի ճանաչվում:

Բանկը կորստի պահուստը չափում է ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորուստներին հավասար գումարով, բացառությամբ հետևյալ գործիքների, որոնց համար վնասի գծով պահուստը չափվում է 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներին հավասար գումարով.

- պարտքային ներդրումային արժեթղթեր, որոնք համարվում են ցածր պարտքային ռիսկ ունեցող հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և
- այլ ֆինանսական գործիքներ, որոնց գծով պարտքային ռիսկը նշանակալիորեն չի անել սկզբնական ճանաչումից ի վեր (տես Ծանոթագրություն 27 (գ)):

12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներն իրենցից ներկայացնում են ակնկալվող պարտքային կորուստների այն մասը, որոնք առաջանում են ֆինանսական գործիքի գծով հաշվետու ամսաթվից հետո 12 ամսում հնարավոր պարտազանցման դեպքերից: Ֆինանսական գործիքները, որոնց գծով ճանաչվում են 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներ, դիտարկվում են որպես 1-ին փուլի ֆինանսական գործիքներ:

Ամբողջ ժամկետում պարտքային կորուստներն իրենցից ներկայացնում են այն ակնկալվող պարտքային կորուստներ, որոնք առաջանում են բոլոր հնարավոր պարտազանցման դեպքերից ֆինանսական գործիքի ակնկալվող ժամկետի ընթացքում: Ֆինանսական գործիքները, որոնց գծով ճանաչվում են ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորուստներ, դիտարկվում են որպես

2-րդ փուլի ֆինանսական գործիքներ (եթե պարտքային ռիսկը նշանակալիորեն անել է սկզբնական ճանաչումից ի վեր, բայց ֆինանսական գործիքները պարտքային առումով արժեզրկված չեն) և 3-րդ փուլի ֆինանսական գործիքներ (եթե ֆինանսական գործիքները պարտքային առումով արժեզրկված են):

Ակնկալվող պարտքային կորուստների չափում

Ակնկալվող պարտքային կորուստները պարտքային կորուստների հավանականությամբ կշռված գնահատականն են և չափվում է հետևյալ կերպ.

- *ֆինանսական ակտիվներ, որոնք պարտքային առումով արժեզրկված չեն հաշվետու ամսաթվի դրությամբ՝* որպես բոլոր դրամական պակասորդների ներկա արժեք (դրամական պակասորդը պայմանագրին համապատասխան Բանկին հասանելիք դրամական հոսքերի և Բանկի կողմից ակնկալվող ստացվելիք դրամական հոսքերի միջև տարբերությունն է),
- *ֆինանսական ակտիվներ, որոնք պարտքային առումով արժեզրկված են հաշվետու ամսաթվի դրությամբ՝* որպես համախառն հաշվեկշռային արժեքի և գնահատված ապագա դրամական հոսքերի ներկա արժեքի տարբերություն,
- *չօգտագործված փոխառվողական հանձնառություններ՝* որպես հետևյալ նշվածների միջև տարբերության ներկա արժեք՝ պայմանագրային դրամական հոսքերի, որոնք ենթակա են վճարման Բանկին, եթե օգտագործում է փոխառությունը ստանալու իրավունքը, և այն դրամական հոսքերի, որոնք Բանկն ակնկալում է ստանալ,
- *ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրեր՝* որպես այն ակնկալվող վճարումների ներկա արժեք, որոնք փոխհատուցում են տիրապետողին կրած պարտքային կորուստը՝ հանած այն գումարները, որոնք Բանկն ակնկալում է հետ ստանալ:

Տես նաև Ծանոթագրություն 27 (գ):

Վերանայված պայմաններով ֆինանսական ակտիվներ

Եթե ֆինանսական ակտիվի պայմանները վերաբանակցվում են կամ փոփոխվում են կամ գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվը փոխարինվում է նորով փոխառուի ֆինանսական դժվարությունների պատճառով, գնահատվում է ֆինանսական ակտիվն ապաճանաչելու անհրաժեշտությունը (տես Ծանոթագրություն 3 (ե) (ii)), և ակնկալվող պարտքային կորուստները չափվում են հետևյալ կերպ.

- Եթե ակնկալվող վերանայումը չի հանգեցնում գոյություն ունեցող ակտիվի ապաճանաչմանը, ապա փոփոխված ֆինանսական ակտիվից ակնկալվող դրամական հոսքերը ներառվում են գոյություն ունեցող ակտիվի գծով դրամական պակասորդի հաշվարկում (տես Ծանոթագրություն 27 (գ)):
- Եթե ակնկալվող վերանայումը հանգեցնում է գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչմանը, ապա նոր ակտիվի ակնկալվող իրական արժեքը դիտարկվում է որպես գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվից առաջացող վերջնական դրամական հոսքեր՝ վերջինիս ապաճանաչման ժամանակ: Այս գումարը ներառվում է գոյություն ունեցող ակտիվի գծով դրամական պակասորդի հաշվարկում, որը գեղջվում է ապաճանաչման ակնկալվող ամսաթվից մինչև հաշվետու ամսաթիվը՝ կիրառելով գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը:

Պարտքային առումով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվներ

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Բանկը գնահատում է ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվները և իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային ֆինանսական ակտիվները պարտքային առումով արժեզրկված լինելու տեսանկյունից: Ֆինանսական ակտիվը պարտքային առումով արժեզրկված է, եթե տեղի են ունեցել մեկ կամ ավելի դեպքեր, որոնք բացասական ազդեցություն ունեն այդ ֆինանսական ակտիվի գնահատված ապագա դրամական հոսքերի վրա:

Ֆինանսական ակտիվի պարտքային առումով արժեզրկված լինելու ապացույցներից են հետևյալ դեպքերի վերաբերյալ դիտելի տվյալները.

- փոխառուի կամ թողարկողի նշանակալի ֆինանսական դժվարությունները,
- պայմանագրի խախտումը, ինչպիսին է պարտագանցությունը կամ ժամկետանց դառնալը,
- Բանկի կողմից վարկի կամ փոխատվության պայմանների այնպիսի վերանայումը, որը Բանկն այլ հանգամանքներում չէր դիտարկի,
- հավանականությունը, որ փոխառուն կսնանկանա կամ այլ կերպ ֆինանսապես կվերակազմակերպվի, կամ
- արժեթղթի համար գործող շուկայի վերացումը ֆինանսական դժվարությունների պատճառով:

Վարկը, որի պայմանները վերաբանակցվել են փոխառուի վիճակի վատթարացման պատճառով, սովորաբար համարվում է պարտքային առումով արժեզրկված, եթե գոյություն չունի ապացույց, որ պայմանագրային դրամական հոսքերը չստանալու ռիսկը նշանակալիորեն նվազել է և չկան արժեզրկման այլ հայտանիշներ: Բացի այդ, ֆիզիկական անձանց տրվող վարկերի դեպքում պարտքային առումով արժեզրկված է համարվում 90 կամ ավելի օր ժամկետանց վարկը:

Պետական պարտատոմսերում ներդրման պարտքային առումով արժեզրկված լինելը գնահատելիս Բանկը դիտարկում է հետևյալ գործոնները.

- Վարկունակության շուկայական գնահատականը՝ արտացոլված պարտատոմսերի եկամտաբերությունում:
- Վարկունակության վարկանիշային գործակալությունների գնահատումները:
- Նոր պարտքի թողարկման համար կապիտալի շուկաներ մուտք գործելու երկրի կարողությունը:
- Պարտքի պայմանների վերանայման հավանականությունը, որի արդյունքում տիրապետողները կարող են վնաս կրել պարտքը կամավոր կամ պարտադիր կերպով ներելու պատճառով:
- Գործող միջազգային աջակցման մեխանիզմները, որոնք թույլ են տալիս որպես «վերջին հնարավոր վարկատու» տվյալ երկրին տրամադրել անհրաժեշտ աջակցություն, ինչպես նաև կառավարությունների և գործակալությունների հրապարակային հայտարարություններում նշված այդ մեխանիզմները կիրառելու մտադրությունը: Սա ներառում է նշված մեխանիզմների աշխատանքի արդյունավետության և, անկախ քաղաքական մտադրություններից, պահանջվող չափանիշները բավարարելու կարողության առկայության գնահատումը:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստի ներկայացումը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում

Ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով կորստի պահուստը ներկայացվում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում հետևյալ կերպ.

- *ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ*՝ որպես նվազեցում ակտիվների համախառն հաշվեկշռային արժեքից,
- *փոխատվության հանձնառություններ և ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրեր*՝ սովորաբար որպես պահուստ,
- *երբ ֆինանսական գործիքը ներառում է թե՛ օգտագործված և թե՛ չօգտագործված բաղադրիչ, և Բանկը չի կարող նույնականացնել փոխատվության հանձնառության բաղադրիչի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստներն օգտագործված բաղադրիչի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստներից առանձին*՝ Բանկը ներկայացնում է ընդհանուր կորստի պահուստ երկու բաղադրիչների համար: Ընդհանուր գումարը ներկայացվում է որպես նվազեցում օգտագործված բաղադրիչի համախառն հաշվեկշռային արժեքից: Կորստի պահուստի ավելցուկը օգտագործված բաղադրիչի համախառն հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ ներկայացվում է որպես պահուստ, և
- *իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային գործիքներ*՝ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում կորստի պահուստ չի ճանաչվում, քանի որ այս ակտիվների համար հաշվեկշռային արժեքը վերջիններիս իրական արժեքն է: Այնուամենայնիվ, կորստի պահուստը բացահայտվում և ճանաչվում է իրական արժեքի փոփոխությունների գծով պահուստում:

Դուրսգրումներ

Վարկերը և պարտքային արժեթղթերը դուրս են գրվում (ամբողջությամբ կամ մասնակիորեն), երբ գոյություն չունի ամբողջությամբ վերցրած ֆինանսական ակտիվը կամ դրա մի մասը վերականգնելու ողջամիտ ակնկալիք: Դուրսգրումը սովորաբար իրականացվում է այն դեպքում, երբ Բանկը որոշում է, որ փոխառուն չունի այնպիսի ակտիվներ կամ եկամտի աղբյուրներ, որոնցից կարող է ստանալ բավարար դրամական հոսքեր դուրսգրման ենթակա գումարները մարելու համար: Այս գնահատումն իրականացվում է առանձին յուրաքանչյուր ակտիվի համար:

Նախկինում դուրսգրված գումարների փոխհատուցումը ներառվում է «ֆինանսական գործիքների արժեզրկումից զուտ կորուստներ» հոդվածում՝ շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում:

Դուրսգրված ֆինանսական ակտիվների գծով կարող են դեռևս կիրառվել հարկադիր միջոցներ՝ վնասման ենթակա գումարների փոխհատուցման Բանկի ընթացակարգերի հետ համապատասխանություն ապահովելու համար:

Ֆինանսական ակտիվի անբաժանելի մաս չհանդիսացող ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրեր

Բանկը գնահատում է, արդյոք ֆինանսական երաշխավորության պայմանագիրը հանդիսանում է ֆինանսական ակտիվի անբաժանելի տարր, որը հաշվառվում է որպես այդ գործիքի բաղադրիչ, թե առանձին հաշվառվող պայմանագիր: Այս գնահատումն իրականացնելիս Բանկը դիտարկում է հետևյալ գործոնները.

- արդյոք երաշխավորությունը նախատեսված է պարտքային գործիքի պայմանագրի պայմաններով,
- արդյոք երաշխավորությունը պահանջվում է պարտքային գործիքի պայմանագիրը կարգավորող օրենքներով և կանոնակարգերով,
- արդյոք երաշխավորության պայմանագիրը կնքվել է պարտքային գործիքի պայմանագրի հետ նույն ժամանակ և հաշվի առնելով վերջինիս պայմանները և
- արդյոք երաշխավորությունը տրամադրվել է փոխառուի մայր կազմակերպության կամ փոխառուի խմբի անդամ հանդիսացող որևէ այլ կազմակերպության կողմից:

Եթե Բանկը որոշում է, որ փոխառությունը հանդիսանում է ֆինանսական ակտիվի անբաժանելի տարր, ֆինանսական ակտիվի սկզբնական ճանաչման հետ կապված վճարվելիք ցանկացած հավելավճար հաշվառվում է որպես այդ ակտիվի ձեռքբերման գործարքի գծով ծախսում: Պարտքային գործիքի իրական արժեքը և ակնկալվող պարտքային կորուստները չափելիս Բանկը հաշվի է առնում երաշխավորությամբ ապահովվող պաշտպանության ազդեցությունը:

Եթե Բանկը որոշում է, որ փոխառությունը չի հանդիսանում պարտքային գործիքի անբաժանելի տարր, ապա այն ճանաչում է ակտիվ, որն իրենից ներկայացնում է երաշխավորության հավելավճարի գծով կանխավճար, և պարտքային կորուստների դիմաց փոխհատուցում ստանալու իրավունք: Կանխավճարի տեսքով վճարված հավելավճարի գծով ակտիվը ճանաչվում է միայն այն դեպքում, երբ ֆինանսական ակտիվը, որի համար ստացվել է երաշխավորությունը, ոչ պարտքային առումով արժեզրկված է և ոչ էլ ենթարկվել է պարտքային ռիսկի նշանակալի աճի երաշխավորությունը ստանալու պահին: Այս ակտիվները ճանաչվում են «այլ ակտիվներ» հոդվածի կազմում: Բանկը փոխհատուցման իրավունքի գծով օգուտները կամ կորուստները ներկայացնում է շահույթում կամ վնասում՝ «ֆինանսական գործիքների արժեզրկումից զուտ կորուստներ» հոդվածում:

(գ) Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում «հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ» հոդվածը ներառում է.

- ամորտիզացված արժեքով չափվող հաճախորդներին տրված վարկերը (տես Ծանոթագրություն 3 (ե) (i)), որոնք սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով՝ գումարած գործարքի գծով լրացուցիչ ուղղակի ծախսումները, իսկ հետագայում՝ ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

(է) Ներդրումային արժեթղթեր

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում «ներդրումային արժեթղթեր» հոդվածը ներառում է.

- ամորտիզացված արժեքով չափվող պարտքային ներդրումային արժեթղթերը (տես Ծանոթագրություն 4 (ե) (i)), որոնք սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով՝ գումարած գործարքի գծով լրացուցիչ ուղղակի ծախսումները, իսկ հետագայում՝ ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը,
- իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթերը (տես Ծանոթագրություն 4 (ե) (i)) և
- բաժնային ներդրումային արժեթղթերը, որոնք նախորոշված են որպես այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող (տես Ծանոթագրություն 4 (ե) (i)):

(ը) Ավանդներ, թողարկված պարտքային արժեթղթեր, այլ փոխառություններ և ստորադաս պարտավորություններ

Ավանդները, թողարկված պարտքային արժեթղթերը, այլ փոխառությունները և ստորադաս պարտավորությունները սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով՝ հանած գործարքի գծով լրացուցիչ ուղղակի ծախսումները, և հետագայում չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

(թ) Ֆինանսական երաշխավորություններ և փոխատվության հանձնառություններ

Ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրով Բանկից պահանջվում է կատարել սահմանված վճարումներ՝ փոխհատուցելու համար վնասը, որը կրում է այդ պայմանագրի տիրապետողը՝ որոշակի դերիտորի կողմից պարտքային գործիքի պայմանների համաձայն վճարումը ժամանակին չկատարելու հետևանքով: Փոխատվության հանձնառություններն իրենցից ներկայացնում են նախապես սահմանված պայմաններով վարկ տրամադրելու կայուն հանձնառություններ:

Ֆինանսական երաշխավորությունները կամ շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով փոխառություն տրամադրելու հանձնառությունները սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով: Հետագայում դրանք չափվում են հետևյալ նշվածներից ավելի բարձրով՝ ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն որոշված կորստի պահուստից (տես Ծանոթագրություն 3 (ե) (iv)) և սկզբնապես ճանաչված գումարից՝ հանած, երբ տեղին է, ՖՀՄՍ 15-ի սկզբունքներին համապատասխան ճանաչված եկամտի կուտակային գումարը:

Բանկը չունի իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող փոխատվության հանձնառություններ:

Այլ փոխատվության հանձնառությունների համար Բանկը ճանաչում է կորստի պահուստ (տես Ծանոթագրություն 3 (ե) (iv)) ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն:

Ֆինանսական երաշխավորությունների և փոխատվության հանձնառությունների գծով առաջացող պարտավորությունները ներառվում են այլ պարտավորությունների կազմում:

(ժ) Հետզնման և հակադարձ հետզնման պայմանագրեր

Վաճառքի և հետզնման պայմանագրերով («ռեպո») վաճառված արժեթղթերը հաշվառվում են որպես գրավով ապահովված ֆինանսավորման գործարքներ, որի դեպքում արժեթղթերն արտացոլվում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, իսկ պայմանագրային կողմի պարտավորությունը ներառվում է ռեպո գործարքների գծով կրեդիտորական պարտքերի կազմում: Վաճառքի և հետզնման գների տարբերությունն իրենից ներկայացնում է տոկոսային ծախս և ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում ռեպո պայմանագրի գործողության ժամկետի ընթացքում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Հետադարձ վաճառքի պայմանագրերով («հակադարձ ռեպո») ձեռք բերված արժեթղթերը գրանցվում են որպես հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով դերիտորական պարտքեր: Ձեռքբերման և վերավաճառքի գների տարբերությունն իրենից ներկայացնում է տոկոսային եկամուտ և ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում ռեպո պայմանագրի գործողության ժամկետի ընթացքում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Եթե հետադարձ վաճառքի պայմանագրով ձեռք բերված ակտիվները վաճառվում են երրորդ անձանց, արժեթղթերը վերադարձնելու պարտավորությունն արտացոլվում է որպես առևտրական նպատակով պահվող պարտավորություն և չափվում է իրական արժեքով:

(ի) Հիմնական միջոցներ

(i) Մեխական ակտիվներ

Հիմնական միջոցների միավորները հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և արժեզրկումից կորուստները:

Երբ հիմնական միջոցի միավորը բաղկացած է օգտակար ծառայության տարբեր ժամկետներ ունեցող նշանակալի մասերից, այդ մասերը հաշվառվում են որպես հիմնական միջոցների առանձին միավորներ:

(ii) Վերագնահատում

Հողատարածքը և շենքերը ենթակա են վերագնահատման կանոնավոր հիմունքով: Վերագնահատման հաճախականությունը կախված է վերագնահատման ենթակա հողատարածքի և շենքերի իրական արժեքների փոփոխություններից: Եթե հողատարածքի և շենքի հաշվեկշռային արժեքը վերագնահատման հետևանքով աճում է, աճը ճանաչվում է որպես այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք: Մակայն եթե այդ աճը վերականգնում է նույն ակտիվի շահույթում կամ վնասում ճանաչված նախկին վերագնահատումների արդյունքում առաջացած նվազումը, ապա այն ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում: Եթե հողատարածքի և շենքի հաշվեկշռային արժեքը վերագնահատման հետևանքով նվազում է, նվազումը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում: Մակայն եթե այդ նվազումը վերականգնում է նույն ակտիվի սեփական կապիտալում որպես այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք ճանաչված նախկին վերագնահատումների արդյունքում առաջացած աճը, ապա այն ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում:

(iii) Մաշվածություն

Մաշվածությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում գծային մեթոդով առանձին ակտիվների օգտակար ծառայության ընթացքում: Մաշվածության հաշվարկը սկսվում է հիմնական միջոցի ձեռքբերման ամսաթվից, իսկ սեփական ուժերով կառուցված ակտիվների դեպքում՝ վերջիններիս կառուցումն ավարտելու և շահագործման հանձնելու պահից: Օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետները հետևյալն են.

- շենքեր 50 տարի
- համակարգիչներ և կապի սարքավորումներ 5-ից 7 տարի
- վարձակալված գույքի բարելավում 9 տարի
- փոխադրամիջոցներ 5 տարի
- այլ 5-ից 7 տարի

(լ) Ոչ նյութական ակտիվներ

Ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվները հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված ամորտիզացիան և արժեզրկումից կորուստները:

Ձեռք բերված համակարգչային ծրագրերի լիցենզիաները կապիտալացվում են հիմք ընդունելով համապատասխան ծրագրի ձեռքբերման և գործարկման համար կատարված ծախսումները:

Ոչ նյութական ակտիվների գծով հետագա ծախսումները կապիտալացվում են միայն այն դեպքում, երբ ավելացնում են այն ակտիվի հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտները, որին վերաբերում են:

Համակարգչային ծրագրերի մշակման կամ սպասարկման հետ կապված ծախսումները ճանաչվում են որպես կրած ծախսեր:

Ամորտիզացիան ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում գծային մեթոդով ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայության ընթացքում: Ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետները կազմում են 10 տարի:

(խ) Պահուստներ

Պահուստը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչվում է, երբ Բանկն ունի իրավական կամ կառուցողական պարտականություն՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, և հավանական է, որ այդ պարտականությունը մարելու համար կպահանջվի տնտեսական օգուտների արտահոսք: Եթե ազդեցությունն էական է, պահուստները որոշվում են գեղջելով ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերը գեղջման մինչև հարկումը դրույքով, որն արտացոլում է փողի ժամանակային արժեքի ընթացիկ շուկայական գնահատումները և, կիրառելիության դեպքում, պարտավորությանը հատուկ ռիսկերը:

(ծ) Բաժնետիրական կապիտալ

(i) Սովորական բաժնետոմսեր

Սովորական բաժնետոմսերը դասակարգվում են որպես սեփական կապիտալ: Սովորական բաժնետոմսերի և բաժնետոմսերի օպցիոնների թողարկմանն ուղղակիորեն վերագրելի լրացուցիչ ծախսումները, ներառյալ հարկերը, ճանաչվում են որպես սեփական կապիտալի նվազեցում:

(ii) Էմիսիոն եկամուտ

Թողարկված բաժնետոմսերի անվանական արժեքից ավել վճարվող գումարը ճանաչվում է որպես Էմիսիոն եկամուտ:

(iii) Ծահարաժիններ

Ծահարաժիններ հայտարարելու և վճարելու Բանկի կարողությունը կարգավորվում է Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կանոնակարգերով:

Սովորական բաժնետոմսերի գծով շահարաժիններն արտացոլվում են որպես չբաշխված շահույթի բաշխում այն ժամանակաշրջանում, երբ հայտարարվում են:

(կ) Առգրավված գրավ

Առգրավված գույքը հաշվառվում է սկզբնական արժեքից և գուտ իրացման արժեքից նվազագույնով:

(հ) Ոչ ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ այլ ոչ ֆինանսական ակտիվները, բացառությամբ հետաձգված հարկերի, գնահատվում են արժեզրկված լինելու հայտանիշ բացահայտելու նպատակով: Ոչ ֆինանսական ակտիվների փոխհատուցվող գումարը որոշվում է որպես նրանց իրական արժեքից՝ հանած վաճառքի ծախսումները, և օգտագործման արժեքից առավելագույնը: Օգտագործման արժեքը գնահատելիս գնահատված ապագա դրամական հոսքերը գեղջվում են մինչև իրենց ներկա արժեքը՝ օգտագործելով գեղջման մինչև հարկումը դրույքը, որն արտացոլում է փողի ժամանակային արժեքի ընթացիկ շուկայական գնահատումները և ակտիվին հատուկ ռիսկերը: Այլ ակտիվներից առաջացող դրամական միջոցների ներհոսքերից մեծապես անկախ դրամական միջոցների ներհոսքեր չառաջացնող ակտիվների փոխհատուցվող գումարը որոշվում է այն դրամաստեղծ միավորի համար, որին պատկանում է տվյալ ակտիվը: Արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է, երբ ակտիվի կամ նրա դրամաստեղծ միավորի հաշվեկշռային արժեքը գերազանցում է նրա փոխհատուցվող գումարը:

Ոչ ֆինանսական ակտիվների գծով արժեզրկումից կորուստները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում և հակադարձվում է միայն այն դեպքում, եթե տեղի են ունեցել փոփոխություններ փոխհատուցվող գումարը որոշելիս օգտագործված գնահատականներում: Արժեզրկումից կորուստը հակադարձվում է միայն այն չափով, որքանով ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը չի գերազանցում այն հաշվեկշռային արժեքը, որը որոշված կլիներ (առանց համապատասխան մաշվածության կամ ամորտիզացիայի), եթե արժեզրկումից կորուստ ճանաչված չլիներ:

(ձ) Հարկում

Շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն մասի, որը վերաբերում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի հողվածներին կամ ուղղակիորեն սեփական կապիտալում ճանաչված բաժնետերերի հետ գործարքներին, որի դեպքում շահութահարկը ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում կամ ուղղակիորեն սեփական կապիտալում:

Ընթացիկ հարկը հարկի այն գումարն է, որն ակնկալվում է վճարել տարվա հարկվող եկամտի գծով կիրառելով այն դրույքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, և ներառում է նախորդ տարիների համար վճարման ենթակա հարկի գծով ճշգրտումները:

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները ճանաչվում են ֆինանսական հաշվետվություններում արտացոլվելու նպատակով որոշվող ակտիվների ու պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկային նպատակների համար օգտագործվող գումարների միջև ժամանակավոր տարբերությունների գծով: Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները չեն ճանաչվում այն ժամանակավոր տարբերությունների գծով, որոնք առաջանում են ակտիվների կամ պարտավորությունների սկզբնական ճանաչման ժամանակ, որն ազդեցություն չունի ո՛չ հաշվապահական և ո՛չ հարկվող շահույթի վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվներ ճանաչվում են չօգտագործված հարկային վնասների, չօգտագործված հարկային զեղչերի և նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների գծով այն չափով, որով հավանական է, որ Բանկն ապագայում կունենա հարկվող շահույթ, որի դիմաց դրանք կարող են օգտագործվել: Ապագա հարկվող շահույթը որոշվում է հարկվող ժամանակավոր տարբերությունների մարումից առաջացող գումարի հիման վրա: Եթե հարկվող ժամանակավոր տարբերությունների գումարը բավարար չէ հետաձգված հարկային ակտիվն ամբողջությամբ ճանաչելու համար, դիտարկվում է գոյություն ունեցող ժամանակավոր տարբերությունների մարումներով ճշգրտված ապագա հարկվող շահույթը, որը որոշվում է Բանկի գործարար ծրագրերի հիման վրա: Հետաձգված հարկային ակտիվները վերանայվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և նվազեցվում են այն չափով, որով այլևս հավանական չէ, որ համապատասխան հարկային օգուտը կիրացվի: Այս նվազեցումները վերականգնվում են, եթե մեծանում է ապագա հարկվող շահույթ ստանալու հավանականությունը:

Չճանաչված հետաձգված հարկային ակտիվները վերագնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և ճանաչվում են այն չափով, որով հավանական է, որ Բանկն ապագայում կունենա հարկվող շահույթ, որի դիմաց կարող է դրանք օգտագործվել:

Հետաձգված հարկը չափվում է օգտագործելով հարկի այն դրույքները, որոնք ակնկալվում է, որ կկիրառվեն ժամանակավոր տարբերությունների նկատմամբ վերջիններս հակադարձելիս՝ հիմք ընդունելով այն օրենքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Հետաձգված հարկային ակտիվների և պարտավորությունների չափումն արտացոլում է այն հարկային հետևանքները, որոնք կառաջանան կախված այն եղանակից, որով Բանկը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում ակնկալում է փոխհատուցել կամ մարել իր ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքները:

(դ) Սեզմենտային հաշվետվություններ

Գործառնական սեզմենտը Բանկի բաղադրիչ է, որը ներգրավված է ձեռնարկատիրական գործունեությունում, որից կարող է վաստակել հասույթներ և կրել ծախսեր (ներառյալ Բանկի այլ բաղադրիչների հետ գործառնություններից հասույթները և ծախսերը), որի գործառնական արդյունքները կանոնավոր կերպով վերանայվում են գլխավոր գործառնական որոշում կայացնողի կողմից՝ սեզմենտին միջոցների բաշխման վերաբերյալ որոշում կայացնելու և դրա գործունեության արդյունքները գնահատելու նպատակով, և որի գծով առկա է առանձին ֆինանսական տեղեկատվություն: Ղեկավարությունը գտնում է, որ Բանկը բաղկացած է մեկ գործառնական սեզմենտից:

(6) Վարձակալություն

Պայմանագրի սկզբում Բանկը որոշում է, թե արդյոք պայմանագիրը հանդիսանում է վարձակալության պայմանագիր կամ պարունակում է վարձակալություն: Պայմանագիրը հանդիսանում է վարձակալության պայմանագիր կամ պարունակում է վարձակալություն, եթե այդ պայմանագրով հատուցման դիմաց՝ որպես փոխանակում որոշակի ժամանակահատվածի ընթացքում փոխանցվում է որոշակիացված ակտիվի օգտագործման հսկողության իրավունքը:

(i) Բանկը՝ որպես վարձակալ

Վարձակալության բաղադրիչ պարունակող պայմանագրի սկզբում կամ փոփոխության դեպքում, Բանկը վերագրում է պայմանագրում սահմանված հատուցումը վարձակալության յուրաքանչյուր բաղադրիչի վրա՝ հիմք ընդունելով վարձակալության բաղադրիչի առանձին գինը:

Բանկը ճանաչում է օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվ և վարձակալության գծով պարտավորություն վարձակալության մեկնարկի ամսաթվի դրությամբ: Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը սկզբնապես չափվում է սկզբնական արժեքով, որը ներառում է վարձակալության գծով պարտավորության սկզբնական գումարը՝ ճշգրտված վարձակալության մեկնարկի ամսաթվին կամ դրանից առաջ կատարված վարձավճարների մատուցման արժեքով, գումարած կրած սկզբնավորման ցանկացած ուղղակի ծախսումները և հիմքում ընկած ակտիվի ապատեղակայման և քանդման, կամ վերջինիս վերականգնման, կամ դրա գրադեցրած տեղանքի վերականգնման գնահատված ծախսումները՝ հանած ստացված ցանկացած վարձակալության խրախուսումները:

Հետագայում օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային հիմունքով՝ վարձակալության մեկնարկի ամսաթվից մինչև ժամկետի ավարտը, եթե վարձակալությամբ Բանկին չեն փոխանցվում հիմքում ընկած ակտիվի սեփականության իրավունքը վարձակալության ժամկետի ավարտին, կամ եթե ակտիվի օգտագործման իրավունքի արժեքը չի արտացոլում, որ Բանկը կիրառորձի գնման օպցիոնը: Այդ դեպքում օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի մաշվածությունը հաշվարկվում է հիմքում ընկած ակտիվի օգտակար ծառայության ընթացքում, որը որոշվում է նույն հիմունքով, որը կիրառվում է հիմնական միջոցների համար: Բացի այդ, օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը պարբերաբար նվազեցվում է արժեզրկումից կորուստների չափով, վերջիններիս առկայության դեպքում, և ճշգրտվում է վարձակալության գծով պարտավորության որոշ վերաչափումների մատուցմամբ:

Վարձակալության գծով պարտավորությունը սկզբնապես չափվում է այն վարձավճարների ներկա արժեքով, որոնք չեն վճարվել մեկնարկի ամսաթվին՝ գեղչված վարձակալությամբ ենթադրվող տոկոսադրույքով, կամ Բանկի լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքով, եթե այդ դրույքը չի կարելի հեշտությամբ որոշել: Որպես կանոն, Բանկը որպես գեղչման դրույք կիրառում է լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքը:

Բանկը որոշում է լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքը, հիմք ընդունելով տարբեր արտաքին ֆինանսական աղբյուրներից ստացված տոկոսադրույքները, և կատարում է որոշ ճշգրտումներ արտացոլելու համար վարձակալության պայմանները և վարձակալված ակտիվի տեսակը:

Վարձակալության գծով պարտավորության չափման մեջ ներառվում են հետևյալ վարձավճարները.

- հաստատուն վճարումները, ներառյալ ըստ էության հաստատուն վճարումները,
- վարձակալության փոփոխուն վճարումները, որոնք կախված են ինդեքսից կամ դրույքից, և որոնք սկզբնապես չափվել են՝ կիրառելով մեկնարկի ամսաթվին գործող ինդեքսը կամ դրույքը,
- գումարները, որոնք, ինչպես ակնկալվում է կվճարվեն մնացորդային արժեքի երաշխիքի ներքո և
- գնման օպցիոնի իրագործման գինը, եթե Բանկը խելամտորեն համոզված է, որ կիրառորձի այդ օպցիոնը, վարձավճարներն օպցիոնով նախատեսված նորացման ժամանակաշրջանի համար, եթե Բանկը խելամտորեն համոզված է, որ կիրառորձի այդ երկարաձգման օպցիոնը, ինչպես նաև վարձակալությունը դադարեցնելու հետ կապված տուգանքները, եթե Բանկը խելամտորեն համոզված է, որ վաղաժամ չի դադարեցնի վարձակալությունը:

Վարձակալության գծով պարտավորությունը չափվում է ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Այն վերաչափվում է, եթե առկա է ապագա վարձավճարների փոփոխություն՝ որպես ինդեքսի կամ դրույքի փոփոխության արդյունք, առկա է մնացորդային արժեքի երաշխիքի շրջանակներում վճարման ենթակա գումարների Բանկի գնահատականի փոփոխություն, եթե Բանկը փոխում է գնման, երկարաձգման կամ դադարեցման օպցիոնն իրագործելու իր գնահատականը, կամ եթե առկա է վերանայված ըստ էության հաստատուն վարձավճար:

Եթե վարձակալության գծով պարտավորությունը վերաչափվում է այս եղանակով, կատարվում է համապատասխան ճշգրտում օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի գծով, կամ գրանցվում է շահույթում կամ վնասում, եթե օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է մինչև զրո:

Բանկը որոշել է չճանաչել օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ և վարձակալության գծով պարտավորություններ փոքրարժեք ակտիվների և կարճաժամկետ վարձակալությունների համար: Այս վարձակալությունների գծով վարձավճարները Բանկը ճանաչում է որպես ծախս գծային մեթոդով վարձակալության ժամկետի ընթացքում:

(մ) Հրապարակված, սակայն դեռևս չկիրառվող ստանդարտներ

Մի շարք նոր ստանդարտներ գործում են 2022թ. հունվարի 1-ից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար, և թույլատրվում է այդ ստանդարտների վաղաժամ կիրառումը: Այնուամենայնիվ, այս ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս Բանկը վաղաժամ չի կիրառել նոր կամ փոփոխված ստանդարտները:

(i) Այլ ստանդարտներ

Ստորև ներկայացված նոր կամ փոփոխված ստանդարտներն ըստ ակնկալիքների նշանակալի ազդեցություն չեն ունենա Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

- ՖՀՄՄ 17 «Ապահովագրության պայմանագրեր» և ՖՀՄՄ 17 «Ապահովագրության պայմանագրեր» փոփոխություններ. Բանկը դեռ չի ավարտել կատարողական երաշխիքների իր պորտֆելի վերլուծությունը և ուստի դեռ չի որոշել, թե արդյոք 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ առկա կատարողական երաշխիքները կդիտարկվեն որպես ապահովագրության պայմանագրեր ՖՀՄՄ 17-ի «Ապահովագրության պայմանագրեր» պահանջների համաձայն: Այնուամենայնիվ, Բանկը գտնում է, որ հնարավոր ազդեցությունն էական չի լինի ֆինանսական հաշվետվությունների համար:
- Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության բացահայտում (ՀՀՄՄ 1-ի և ՖՀՄՄ վերաբերյալ գործնական առաջարկներ 2-ի փոփոխություններ):
- Հաշվապահական հաշվառման գնահատումների սահմանում (ՀՀՄՄ 8-ի փոփոխություններ):
- Մեկ գործարքից առաջացած ակտիվներին և պարտավորություններին վերաբերող հետաձգված հարկ (ՀՀՄՄ 12 փոփոխություններ):

4 Չուտ տոկոսային եկամուտ

	2022թ. հազ. դրամ	2021թ. հազ. դրամ
Արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված տոկոսային եկամուտ		
Հանախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	31,691,759	27,954,748
Ներդրումային արժեթղթեր	7,701,476	6,378,613
Բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխատվություններ	454,132	10,754
Հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	24,986	265,399
Այլ	27,605	918
Ընդամենը տոկոսային եկամուտ	39,899,958	34,610,432
Տոկոսային ծախս		
Հանախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	8,906,103	8,245,219
Այլ փոխառություններ	3,619,665	4,019,641
Հետզնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	2,652,965	1,244,711
Ստորադաս փոխառություններ	663,384	766,934
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	492,910	555,262
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	281,065	233,724
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	172,349	1,449
Ընդամենը տոկոսային ծախս	16,788,441	15,066,940
Չուտ տոկոսային եկամուտ	23,111,517	19,543,492

5 Միջնորդավճարների և այլ վճարների տեսքով եկամուտ

	2022թ. հազ. դրամ	2021թ. հազ. դրամ
Պլաստիկ քարտերի սպասարկման ծառայություններ	3,429,303	2,263,500
Դրամական միջոցների կանխիկացում	1,257,176	268,573
Դրամական փոխանցումներ	894,992	694,931
Հաշիվների սպասարկում և հեռավար համակարգի ծառայություններ	868,844	508,860
Երաշխավորությունների և ակրեդիտիվների տրամադրում	190,038	177,652
Այլ	547,403	309,071
	7,187,756	4,222,587

(ա) Կատարման պարտականություններ և հատույթի ճանաչման քաղաքականություն

Հաճախորդների հետ պայմանագրերից ստացվող միջնորդավճարների և այլ վճարների տեսքով եկամուտը չափվում է հաճախորդի հետ կնքված պայմանագրով սահմանված հատուցման հիման վրա: Բանկը ճանաչում է հատույթը, երբ հաճախորդին է փոխանցում ծառայության նկատմամբ հսկողությունը: Պայմանավորված ծառայությունների բնույթով՝ Բանկը չունի էական պայմանագրի գծով ակտիվներ և պարտավորություններ:

Ծառայության տեսակը	Կատարման պարտականությունների բնույթը և կատարման ժամկետները, ներառյալ վճարման նշանակալի պայմանները	Հատույթի ճանաչումը ՖՀՄՍ 15-ի համաձայն
Ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց մատուցվող բանկային ծառայություններ	<p>Բանկը մատուցում է բանկային ծառայություններ ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց, այդ թվում՝ հաշիվների կառավարման, վարկային քարտերի և հաշիվների սպասարկման, փոխանցումների ծառայություններ:</p> <p>Հաշիվների ընթացիկ կառավարման ծառայության վճարները գանձվում են հաճախորդի հաշվից ամսական կտրվածքով: Բանկը կանոնավոր կերպով սահմանում է դրույքաչափեր ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց մատուցվող բանկային ծառայությունների համար առանձին հիմունքով:</p> <p>Սպասարկման վճարները գանձվում են ամսական կտրվածքով և հիմնված են կանոնավոր կերպով վերանայվող հաստատուն դրույքաչափերի վրա:</p> <p>Դրամական փոխանցումների գործարքի վրա հիմնված վճարները գանձվում են հաճախորդի հաշվից՝ գործարքն իրականացնելիս:</p>	<p>Հաշիվների սպասարկումից ստացվող հատույթը ճանաչվում է ժամանակի ընթացքում՝ ծառայությունների մատուցմանը զուգընթաց:</p> <p>Գործարքներից ստացվող հատույթը ճանաչվում է ժամանակի որոշակի պահին՝ գործարքն իրականացնելիս:</p>

6 Միջնորդավճարների և այլ վճարների տեսքով ծախս

	2022թ. հազ. դրամ	2021թ. հազ. դրամ
Պլաստիկ քարտերի սպասարկման ծառայություններ	2,069,587	1,675,980
Հաշիվների սպասարկման ծառայության վճար	197,911	192,060
Այլ	805,646	265,479
	3,073,144	2,133,519

7 Չուստ օգուտ փոխարժեքային տարբերություններից

	2022թ. հազ. դրամ	2021թ. հազ. դրամ
Չուստ օգուտ արտարժույթի առք ու վաճառքի գործառնություններից	13,595,033	2,924,529
Չուստ կորուստ արտարժույթի վերազնահատումից	(985,319)	(317,003)
	12,609,714	2,607,526

8 Չուտ այլ գործառնական եկամուտ

	2022թ. հազ. դրամ	2021թ. հազ. դրամ
Եկամուտ տույժերից և տուգանքներից	525,404	282,115
Այլ	(152,193)	9,700
	373,211	291,815

9 Ֆինանսական գործիքների արժեզրկման զուտ վերականգնում/(արժեզրկումից զուտ կորուստներ)

	2022թ. հազ. դրամ	2021թ. հազ. դրամ
Հանախորդներին տրված վարկեր	1,796,060	(5,116,069)
Փոխատվության հանձնառություններ	80,454	(9,303)
Ներդրումային արժեթղթեր	6,882	(46,288)
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	(82,069)	(8,686)
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	(25,949)	(492)
Բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխատվություններ	(6,682)	-
Հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	(401)	9,104
	1,768,295	(5,170,750)

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված է հանախորդներին տրված վարկերի գծով կորստի պահուստի սկզբնական և վերջնական մնացորդների համադրումը 2022թ. և 2021թ. համար:

հազ. դրամ	2022թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	214,663	125,734	848,969	1,189,366
Տեղափոխում 1-ին փուլ	122,647	(71,782)	(50,865)	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	(113)	1,085	(972)	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	(9)	(147)	156	-
Կորստի պահուստի զուտ վերաչափում	(226,182)	(33,288)	(193,171)	(452,641)
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ֆինանսական ակտիվներ	131,357	-	-	131,357
Վերականգնումներ	-	-	433,309	433,309
Չուտ դուրսգրումներ	-	-	(596,250)	(596,250)
Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխություններ	(30,297)	(4,960)	(67,040)	(102,297)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	212,066	16,642	374,136	602,844

հազ. դրամ	2022թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	1,650,619	1,823,929	3,428,153	6,902,701
Տեղափոխում 1-ին փուլ	580,624	(523,579)	(57,045)	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	(92,467)	154,847	(62,380)	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	(29,709)	(346,745)	376,454	-
Կորստի պահուստի զուտ վերաչափում	(2,063,486)	252,190	(818,928)	(2,630,224)
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ֆինանսական ակտիվներ	1,267,359	-	-	1,267,359
Վերականգնումներ	-	-	3,056,662	3,056,662
Չուտ դուրսգրումներ	-	-	(3,983,773)	(3,983,773)
Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխություններ	(2,847)	(466)	(6,300)	(9,613)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	1,310,093	1,360,176	1,932,843	4,603,112

հազ. դրամ	2021թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Հաճախորդներին տրված՝ ամորտիզացված արժեքով չափող վարկեր – իրավաբանական անձիք				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	365,790	466,977	1,465,378	2,298,145
Տեղափոխում 1-ին փուլ	32,499	(30,929)	(1,570)	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	(6,127)	10,080	(3,953)	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	(857)	(244,578)	245,435	-
Կորստի պահուստի զուտ վերաչափում	(380,422)	(66,320)	(769,344)	(1,216,086)
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ֆինանսական ակտիվներ	212,396	-	-	212,396
Չուտ դուրսգրումներ	-	-	(19,808)	(19,808)
Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխություններ	(8,616)	(9,496)	(67,169)	(85,281)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	214,663	125,734	848,969	1,189,366

հազ. դրամ	2021թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Հաճախորդներին տրված՝ ամորտիզացված արժեքով չափող վարկեր – ֆիզիկական անձիք				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	1,753,471	2,686,404	4,147,454	8,587,329
Տեղափոխում 1-ին փուլ	296,228	(252,353)	(43,875)	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	(70,672)	218,250	(147,578)	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	(82,579)	(1,307,270)	1,389,849	-
Կորստի պահուստի զուտ վերաչափում	(1,378,828)	479,845	5,974,884	5,075,901
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ֆինանսական ակտիվներ	1,135,708	-	-	1,135,708
Չուտ դուրսգրումներ	-	-	(7,889,668)	(7,889,668)
Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխություններ	(2,709)	(947)	(2,913)	(6,569)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	1,650,619	1,823,929	3,428,153	6,902,701

10 Այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր

	2022թ. հազ. դրամ	2021թ. հազ. դրամ
Մաշվածություն և ամորտիզացիա*	1,684,589	1,595,929
Համակարգչային ծրագրերի և սերվերի սպասարկման ծախսեր	619,215	61,151
Վճարումներ Ավանդների հատուցումը երաշխավորող հիմնադրամին	439,657	328,857
Ծուկայավարում և հասարակայնության հետ կապեր	392,743	201,930
Վերանորոգման և սպասարկման ծախսեր	379,249	234,044
Ապահովագրություն	113,563	104,054
Մասնագիտական ծառայություններ	88,095	103,652
Կապի ծառայություններ	82,717	67,712
Անվտանգության ծառայություն	76,461	77,613
Գրասենյակային ծախսեր	72,860	62,323
Չհատուցվող հարկեր	69,148	46,761
Վարկային բյուրոյին վճարված վճարներ	61,571	40,432
Վարձակալության ծախսեր	42,203	20,239
Այլ	276,197	270,822
	4,398,268	3,215,519

* 2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա մաշվածության և ամորտիզացիայի գումարում ներառված 510,518 հազար դրամ գումարը (2021թ-ին՝ 465,461 հազար դրամ) վերաբերում է օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվների ամորտիզացիային՝ ՖՀՄՍ 16 «Վարձակալություններ» պահանջների համաձայն (տես Ծանոթագրություն 18):

11 Ծահութահարկի գծով ծախս

	2022թ. հազ. դրամ	2021թ. հազ. դրամ
Ընթացիկ տարվա հարկի գծով ծախս	5,539,438	1,970,423
Պակաս/(ավել) հաշվարկված նախորդ տարիներում	1,390	(40,009)
Հետաձգված հարկային ակտիվների և պարտավորությունների փոփոխություններ՝ ժամանակավոր տարբերությունների առաջացման և հակադարձման արդյունքում	(160,451)	109,297
Ընդամենը ծախս շահութահարկի գծով	5,380,377	2,039,711

2022թ-ին ընթացիկ հարկի գծով կիրառելի հարկի դրույքաչափը կազմում է 18% (2021թ-ին՝ 18%):

Հարկի արդյունավետ դրույքաչափի համադրում դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

	2022թ. հազ. դրամ	%	2021թ. հազ. դրամ	%
Ծահույթը մինչև շահութահարկով հարկումը	29,026,019		11,047,007	
Ծահութահարկ՝ հաշվարկված հարկի կիրառելի դրույքաչափով	5,224,683	18.0	1,988,461	18.0
Չնվազեցվող ծախսեր	154,304	0.5	91,259	0.9
Պակաս/(ավել) հաշվարկված նախորդ տարիներում	1,390	0.0	(40,009)	0.0
Ընդամենը ծախս շահութահարկի գծով	5,380,377	18.5	2,039,711	18.5

(ա) Հետաձգված հարկային ակտիվներ և պարտավորություններ

Ֆինանսական հաշվետվություններում արտացոլելու նպատակով որոշված ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկային նպատակներով օգտագործվող գումարների միջև ժամանակավոր տարբերություններն առաջացնում են զուտ հետաձգված հարկային պարտավորություններ 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

Գործող հարկային օրենսդրության համաձայն՝ նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունները մարման ժամկետ չունեն:

Ստորև ներկայացված են ժամանակավոր տարբերությունների փոփոխությունները 2022թ. դեկտեմբերի 31-ին և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարիների ընթացքում:

հազ. դրամ	Մնացորդը առ 1 հունվարի 2022թ.	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված	Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.
Ներդրումային արժեթղթեր	(3,643)	3,624	83,064	83,045
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	1,316	4,671	-	5,987
Բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխատվություններ	(5,575)	(18,166)	-	(23,741)
Հաճախորդներին տրված վարկեր	(156,262)	(85,867)	-	(242,129)
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	(576,772)	(63,103)	-	(639,875)
Այլ ակտիվներ	40,737	(63,728)	-	(22,991)
Այլ պարտավորություններ	210,002	383,020	-	593,022
Ընդամենը հետաձգված հարկային ակտիվ/ (պարտավորություն)	(490,197)	160,451	83,064	(246,682)

հազ. դրամ	Մնացորդը առ 1 հունվարի 2021թ.	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված	Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2021թ.
Ներդրումային արժեթղթեր	(87,048)	2,729	80,676	(3,643)
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	1,405	(89)	-	1,316
Բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխատվություններ	(13,114)	7,539	-	(5,575)
Հաճախորդներին տրված վարկեր	(9,157)	(147,105)	-	(156,262)
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	(577,843)	1,071	-	(576,772)
Այլ ակտիվներ	25,862	14,875	-	40,737
Այլ պարտավորություններ	198,319	11,683	-	210,002
Ընդամենը հետաձգված հարկային ակտիվ/ (պարտավորություն)	(461,576)	(109,297)	80,676	(490,197)

12 Գրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

	2022թ. հազ. դրամ	2021թ. հազ. դրամ
Գրամական միջոցներ դրամարկղում	16,942,913	22,075,286
Նոստրո հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում	73,706,221	50,732,958
Նոստրո հաշիվներ այլ բանկերում		
- A1-ից A3 վարկանիշով	1,909,766	259,822
- Baa1-ից Baa3 վարկանիշով	-	1,800,028
- Ba1-ից Ba3 վարկանիշով	759,278	818,387
- B1 -ից ցածր վարկանիշով	2,036	6,066
- վարկանիշ չունեցող*	615,026	212,736
Ընդամենը նոստրո հաշիվներ այլ բանկերում	3,286,106	3,097,039
Կարճաժամկետ տեղաբաշխումներ բանկերում		
- Ba1-ից Ba3 վարկանիշով	1,180,873	-
- վարկանիշ չունեցող*	6,576,000	-
Ընդամենը կարճաժամկետ տեղաբաշխումներ բանկերում	7,756,873	-
Ընդամենը համախառն գրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	101,692,113	75,905,283
Պարտքային կորստի պահուստ	(33,261)	(7,312)
Ընդամենը զուտ գրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	101,658,852	75,897,971

* Բանկի գնահատմամբ վարկանիշ չունեցող գործիքների համար պայմանագրային կողմ հանդիսացող բանկերի վարկանիշը մոտավորապես համապատասխանում է «Moody's» գործակալության վարկանշավորման համակարգի B1-ից B3 վարկանիշին: Բանկի գնահատմամբ այդ մնացորդներից միջոցների ելքագրելու իրավունքը չի սահմանափակվում:

Պարտքային որակը բացահայտելիս Բանկն օգտագործում է «Moody's» վարկանիշային գործակալության վարկանիշները:

Գրամական միջոցները և դրանց համարժեքներն ամբողջությամբ դասված են 1-ին փուլ և չափվում են ամորտիզացված արժեքով 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չունի պայմանագրային կողմ հանդիսացող այնպիսի բանկ, բացառությամբ ՀՀ ԿԲ-ի, որտեղ տեղաբաշխված միջոցների մնացորդները գերազանցում են Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը:

Նոստրո հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում

ՀՀ ԿԲ-ում պահվող նոստրո հաշիվները վերաբերում են վճարահաշվարկային գործունեությանը (տես Ծանոթագրություն 14) և անհրաժեշտության դեպքում կարող են ելքագրվել:

13 Ներդրումային արժեթղթեր

(ա) Իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր

	2022թ. հազ. դրամ	2021թ. հազ. դրամ
Բանկի կողմից պահվող		
Պարտքային և հաստատուն եկամտով այլ գործիքներ		
- Հայաստանի Հանրապետության պետական արժեթղթեր	3,055,575	3,930,457
Ընդամենը պետական պարտատոմսեր	3,055,575	3,930,457
Կորպորատիվ պարտատոմսեր		
- Ba1-ից Ba3 վարկանիշով	-	1,458,553
- B1-ից B3 վարկանիշով	-	24,175
- վարկանիշ չունեցող*	119,154	169,414
Ընդամենը կորպորատիվ պարտատոմսեր	119,154	1,652,142
Բաժնային գործիքներ		
Կորպորատիվ բաժնետոմսեր	30,754	30,921
Ընդամենը Բանկի կողմից պահվող արժեթղթեր	3,205,483	5,613,520
Վաճառքի և հետգնման պայմանագրերի դիմաց գրավադրված		
Պարտքային և հաստատուն եկամտով այլ գործիքներ		
- Հայաստանի Հանրապետության պետական արժեթղթեր	5,838,637	5,365,506
Ընդամենը վաճառքի և հետգնման պայմանագրերի դիմաց գրավադրված արժեթղթեր	5,838,637	5,365,506
Ընդամենը իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	9,044,120	10,979,026

(բ) Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր

	2022թ. հազ. դրամ	2021թ. հազ. դրամ
Բանկի կողմից պահվող		
Պարտքային և հաստատուն եկամտով այլ գործիքներ		
- Հայաստանի Հանրապետության պետական արժեթղթեր	70,882,297	27,075,357
ԱՄՆ պետական արժեթղթեր	3,495,846	-
- Հայաստանի Հանրապետության եվրոպարտատոմսեր	10,862,517	11,819,520
Ընդամենը պետական պարտատոմսեր	85,240,660	38,894,877
Կորպորատիվ պարտատոմսեր		
- Ba1-ից Ba3 վարկանիշով	1,122,291	1,055,803
- վարկանիշ չունեցող*	1,058,598	1,067,795
Ընդամենը կորպորատիվ պարտատոմսեր	2,180,889	2,123,598
Ընդամենը Բանկի կողմից պահվող արժեթղթեր	87,421,549	41,018,475
Վաճառքի և հետգնման պայմանագրերի դիմաց գրավադրված		
Պարտքային և հաստատուն եկամտով այլ գործիքներ		
- Հայաստանի Հանրապետության պետական արժեթղթեր	-	42,293,494
Ընդամենը վաճառքի և հետգնման պայմանագրերի դիմաց գրավադրված արժեթղթեր	-	42,293,494
Ընդամենը համախառն ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	87,421,549	83,311,969
Պարտքային կորստի պահուստ	(187,045)	(185,927)
Ընդամենը զուտ ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	87,234,504	83,126,042

* Ղեկավարության գնահատմամբ 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ վարկանիշ չունեցող կորպորատիվ պարտատոմսերի վարկանիշը մոտավորապես համապատասխանում է «Moody's» վարկանիշային գործակալության B2 վարկանիշին (2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ B2-ին):

Բանկը վաճառում է արժեթղթեր հետգնման պայմանագրերի շրջանակում և ձեռք է բերում արժեթղթեր վերավաճառքի պայմանագրերի շրջանակում:

Հետգնման պայմանագրերի շրջանակում վաճառված արժեթղթերը փոխանցվում են երրորդ կողմին, և Բանկը ստանում է դրամական միջոցներ դրա դիմաց: Պայմանագրային կողմերը կարող են վերագրավադրել կամ վերավաճառվել այս ֆինանսական ակտիվները Բանկի կողմից պարտագանցման բացակայության դեպքում, սակայն պայմանագրային կողմը պարտավոր է վերադարձնել արժեթղթերը պայմանագրի ժամկետի ավարտին: Բանկը որոշել է, որ պահպանում է այս արժեթղթերի հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերը և հատույցները, այդ իսկ պատճառով, չի ապահանջել դրանք: Ստացված դրամական միջոցները ճանաչվում են որպես ֆինանսական ակտիվ, իսկ գրավի ձեռքբերման գինը մարելու պարտականության գծով ճանաչվում է ֆինանսական պարտավորություն և ներառվում է հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարների կազմում (Ծանոթագրություն 21):

Այս գործարքներն իրականացվում են փոխատվության, արժեթղթերի փոխառության և փոխատվություն ստանդարտ գործառնություններին բնորոշ պայմաններով:

Բոլոր ներդրումային արժեթղթերը ամբողջությամբ դասված են 1-ին փուլ 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

14 Բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխատվություններ

	2022թ. հազ. դրամ	2021թ. հազ. դրամ
Վարկային քարտերով գործառնությունների համար դեպոզիտային միջոց ՀՀ ԿԲ-ում	3,615,000	2,354,500
Ավանդ ՀՀ ԿԲ-ում, պարտադիր պահուստներ	19,826,268	8,492,135
Բանկերին տրված փոխատվություններ		
- A1-ից A3 վարկանիշով	230,239	60,414
- Baa1-ից B1 վարկանիշով	393,570	7,258
- B1-ից B3 վարկանիշով	-	37,031
- B3-ից ցածր վարկանիշով	-	435
- վարկանիշ չունեցող*	3,052,350	-
Սովորական ձևի գնման պայմանագրեր – արտարժույթային սփոթ գործարքներ		
- A1-ից A3 վարկանիշով	1,130	1,054
- Baa1-ից ցածր վարկանիշով	-	1,060
- վարկանիշ չունեցող*	53	-
Ընդամենը բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրված համախառն վարկեր և փոխատվություններ	27,118,610	10,953,887
Պարտքային կորստի պահուստ	(6,682)	-
Ընդամենը բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրված զուտ վարկեր և փոխատվություններ	27,111,928	10,953,887

* Բանկի գնահատմամբ վարկանիշ չունեցող գործիքների համար պայմանագրային կողմ հանդիսացող բանկերի վարկանիշը մոտավորապես համապատասխանում է «Moody's» գործակալության վարկանշավորման համակարգի Ba3-ից B1 վարկանիշին:

Պարտքային որակը բացահայտելիս Բանկն օգտագործում է «Moody's» վարկանիշային գործակալության վարկանիշները:

(ա) Մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում

Մնացորդները ՀՀ ԿԲ-ում ներառում են վարկային քարտերով գործառնությունների համար ՀՀ ԿԲ-ում դեպոզիտացված միջոցը, որը ոչ տոկոսակիր ավանդ է, որը հաշվարկվում է ՀՀ ԿԲ-ի կողմից սահմանված կանոնակարգերի համաձայն և որի ելքագրումը սահմանափակված է:

Բանկերից պահանջվում է ՀՀ ԿԲ-ում պահել կանխիկ ավանդ (պարտադիր պահուստ) ներգրավված միջոցների համար: ՀՀ դրամով ներգրավված միջոցների համար պարտադիր պահուստը կազմում է 4% և ամբողջությամբ պահվում է ՀՀ դրամով: Արտարժույթով ներգրավված միջոցների համար պարտադիր պահուստը կազմում է 18%, որից 6%-ը պահվում է ՀՀ դրամով, իսկ 12%-ը՝ ներգրավված միջոցների համապատասխան արտարժույթով (2021թ-ին՝ 10%): ՀՀ դրամով պահվող ավանդը ելքագրելու Բանկի իրավունքը չի սահմանափակվում օրենսդրությամբ, սակայն եթե Բանկը չի ապահովում պահուստի նվազագույն միջին օրական գումարը, վերջինիս նկատմամբ կարող են կիրառվել պատժամիջոցներ: ՀՀ դրամով պահվող պարտադիր պահուստները դասակարգվում են որպես դրամական միջոցներ և դրանց դրամական համարժեքներ (տես Ծանոթագրություն 13), քանի որ կարող են ելքագրվել անհրաժեշտության դեպքում:

Արտարժույթով պահվող պարտադիր պահուստի համար Բանկն պարտավոր է ապահովել նվազագույն մնացորդ յուրաքանչյուր օրվա վերջում: Այս պահուստները չեն համարվում դրամական միջոցներ և դրանց դրամական համարժեքներ և ներառված են բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկերի և փոխատվությունների կազմում:

(բ) Բանկերին և այլ ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկերի և փոխատվությունների կենտրոնացում

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չունի պայմանագրային կողմ հանդիսացող բանկ, բացառությամբ ՀՀ ԿԲ-ի (2021թ-ին՝ ՀՀ ԿԲ), որի գծով մնացորդները գերազանցում են Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը:

(գ) Բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկերի և փոխատվությունների պարտքային որակ

Բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկերը և փոխատվությունները ժամկետանց կամ արժեզրկված չեն և ամբողջությամբ դասված են 1-ին փուլ 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ: Բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրված բոլոր վարկերը և փոխատվությունները չափվում են ամորտիզացված արժեքով 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

15 Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ

	2022թ. հազ. դրամ	2021թ. հազ. դրամ
Հայկական բանկերից ստացվելիք գումարներ, վարկանիշ չունեցող	3,090,840	2,518,164
Փոքր և միջին չափի հայկական ֆինանսական կազմակերպություններից ստացվելիք գումարներ, վարկանիշ չունեցող	-	887,355
Ընդամենը հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք համախառն գումարներ	3,090,840	3,405,519
Պարտքային կորստի պահուստ	(2,295)	(1,894)
Ընդամենը հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գուտ գումարներ	3,088,545	3,403,625

Հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարները ժամկետանց չեն:

Ղեկավարության գնահատմամբ 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ վարկանիշ չունեցող հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարների վարկանիշը մոտավորապես համապատասխանում է «Moody's» վարկանիշային գործակալության B2 վարկանիշին (2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ B2 վարկանիշին):

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չունի այնպիսի պայմանագրային կողմ հանդիսացող բանկ կամ այլ ֆինանսական կազմակերպություն, որի գծով մնացորդները գերազանցում են Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը:

Հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարները վերագրելի են խոշոր հայկական բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին: Բոլոր գումարները դասված են 1-ին փուլ և չափվում են ամորտիզացված արժեքով 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

(ա) Ակտիվների համար որպես ապահովություն ընդունված գրավ

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարների դիմաց գրավադրված էին հետևյալ իրական արժեքով արժեթղթերը.

	2022թ. հազ. դրամ	2021թ. հազ. դրամ
Հայաստանի Հանրապետության պետական արժեթղթեր	3,128,294	3,726,550
Կորպորատիվ պարտատոմսեր	-	101,391
Արժեթղթերի ընդամենը իրական արժեք	3,128,294	3,827,941

16 Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառվածություններ

	2022թ. հազ. դրամ	2021թ. հազ. դրամ
Հաճախորդներին տրված՝ ամորտիզացված արժեքով չափվող վարկեր		
Վարկեր խոշոր ընկերություններին	77,416,711	72,325,249
Վարկեր փոքր և միջին չափի ընկերություններին	82,683,984	54,451,360
Ընդամենը իրավաբանական անձանց տրված վարկեր	160,100,695	126,776,609
Ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր		
Սպառողական վարկեր	54,091,195	48,916,674
Հիփոթեքային վարկեր	48,795,801	37,423,000
Վարկային քարտեր	8,075,742	7,854,915
Այլ վարկեր ֆիզիկական անձանց	12,926,788	8,369,597
Ընդամենը ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր	123,889,526	102,564,186
Հաճախորդներին տրված՝ ամորտիզացված արժեքով չափվող համախառն վարկեր	283,990,221	229,340,795
Պարտքային կորստի պահուստ	(5,205,955)	(8,092,067)
Հաճախորդներին տրված՝ ամորտիզացված արժեքով չափվող զուտ վարկեր	278,784,266	221,248,728

(ա) Իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց տրված վարկերի պարտքային որակը

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց տրված վարկերի պարտքային որակի վերաբերյալ 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	1-ին փուլ հազ. դրամ	2-րդ փուլ հազ. դրամ	3-րդ փուլ հազ. դրամ	Ընդամենը հազ. դրամ
Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր				
Վարկեր խոշոր ընկերություններին				
- ոչ ժամկետանց	76,014,921	1,317,772	-	77,332,693
- մինչև 30 օր ժամկետանց	-	-	-	-
- 30-90 օր ժամկետանց	-	-	-	-
- ավելի քան 90 օր ժամկետանց	-	-	84,018	84,018
Ընդամենը համախառն վարկեր խոշոր ընկերություններին	76,014,921	1,317,772	84,018	77,416,711
Պարտքային կորստի պահուստ	(100,343)	(7,481)	(105)	(107,929)
Ընդամենը զուտ վարկեր խոշոր ընկերություններին	75,914,578	1,310,291	83,913	77,308,782
Վարկեր փոքր և միջին չափի ընկերություններին				
- ոչ ժամկետանց	80,555,209	914,945	355,072	81,825,226
- մինչև 30 օր ժամկետանց	18,529	40,163	49,983	108,675
- 30-90 օր ժամկետանց	-	14,038	-	14,038
- ավելի քան 90 օր ժամկետանց	-	-	736,045	736,045
Ընդամենը համախառն վարկեր փոքր և միջին չափի ընկերություններին	80,573,738	969,146	1,141,100	82,683,984
Պարտքային կորստի պահուստ	(111,721)	(9,162)	(374,030)	(494,913)
Ընդամենը զուտ վարկեր փոքր և միջին չափի ընկերություններին	80,462,017	959,984	767,070	82,189,071
Ընդամենը իրավաբանական անձանց տրված համախառն վարկեր	156,588,659	2,286,918	1,225,118	160,100,695
Ընդամենը իրավաբանական անձանց տրված զուտ վարկեր	156,376,595	2,270,275	850,983	159,497,853
Ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր				
Սպառողական վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	48,484,836	2,305,243	220,834	51,010,913
- մինչև 30 օր ժամկետանց	395,129	144,281	34,272	573,682
- 30-90 օր ժամկետանց	-	364,662	67,892	432,554
- ավելի քան 90 օր ժամկետանց	-	-	2,074,046	2,074,046
Ընդամենը համախառն սպառողական վարկեր	48,879,965	2,814,186	2,397,044	54,091,195
Պարտքային կորստի պահուստ	(1,037,373)	(1,256,287)	(1,711,148)	(4,004,808)
Ընդամենը զուտ սպառողական վարկեր	47,842,592	1,557,899	685,896	50,086,387

	1-ին փուլ հազ. դրամ	2-րդ փուլ հազ. դրամ	3-րդ փուլ հազ. դրամ	Ընդամենը հազ. դրամ
Հիփոթեքային վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	48,648,394	53,106	17,388	48,718,888
- մինչև 30 օր ժամկետանց	18,456	-	-	18,456
- 30-90 օր ժամկետանց	-	8,712	4,985	13,697
- ավելի քան 90 օր ժամկետանց	-	-	44,760	44,760
Ընդամենը համախառն հիփոթեքային վարկեր	48,666,850	61,818	67,133	48,795,801
Պարտքային կորստի պահուստ	(3,513)	(1,811)	(4,684)	(10,008)
Ընդամենը զուտ հիփոթեքային վարկեր	48,663,337	60,007	62,449	48,785,793
Վարկային քարտեր				
- ոչ ժամկետանց	7,545,679	175,948	5,784	7,727,411
- մինչև 30 օր ժամկետանց	26,809	13,943	2,734	43,486
- 30-90 օր ժամկետանց	-	32,967	5,440	38,407
- ավելի քան 90 օր ժամկետանց	-	-	266,438	266,438
Ընդամենը համախառն վարկային քարտեր	7,572,488	222,858	280,396	8,075,742
Պարտքային կորստի պահուստ	(129,234)	(80,629)	(172,411)	(382,274)
Ընդամենը զուտ վարկային քարտեր	7,443,254	142,229	107,985	7,693,468
Այլ վարկերի ֆիզիկական անձանց				
- ոչ ժամկետանց	12,611,503	55,461	25,626	12,692,590
- մինչև 30 օր ժամկետանց	78,103	4,836	6,099	89,038
- 30-90 օր ժամկետանց	-	37,068	3,331	40,399
- ավելի քան 90 օր ժամկետանց	-	-	104,761	104,761
Ընդամենը համախառն այլ վարկեր ֆիզիկական անձանց	12,689,606	97,365	139,817	12,926,788
Պարտքային կորստի պահուստ	(139,973)	(21,448)	(44,602)	(206,023)
Ընդամենը զուտ այլ վարկեր ֆիզիկական անձանց	12,549,633	75,917	95,215	12,720,765
Ընդամենը ֆիզիկական անձանց տրված համախառն վարկեր	117,808,909	3,196,227	2,884,390	123,889,526
Ընդամենը ֆիզիկական անձանց տրված զուտ վարկեր	116,498,816	1,836,052	951,545	119,286,413
Ընդամենը հաճախորդներին տրված համախառն վարկեր	274,397,568	5,483,145	4,109,508	283,990,221
Ընդամենը հաճախորդներին տրված զուտ վարկեր	272,875,411	4,106,327	1,802,528	278,784,266

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց տրված վարկերի պարտքային որակի վերաբերյալ 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
	հազ. դրամ	հազ. դրամ	հազ. դրամ	հազ. դրամ
Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր				
Վարկեր խոշոր ընկերություններին				
- ոչ ժամկետանց	67,810,562	3,864,848	36,662	71,712,072
- մինչև 30 օր ժամկետանց	342,990	-	-	342,990
- 30-90 օր ժամկետանց	-	-	-	-
- ավելի քան 90 օր ժամկետանց	-	-	270,187	270,187
Ընդամենը համախառն վարկեր խոշոր ընկերություններին	68,153,552	3,864,848	306,849	72,325,249
Պարտքային կորստի պահուստ	(120,179)	(89,526)	(46,910)	(256,615)
Ընդամենը զուտ վարկեր խոշոր ընկերություններին	68,033,373	3,775,322	259,939	72,068,634
Վարկեր փոքր և միջին չափի ընկերություններին				
- ոչ ժամկետանց	49,853,430	2,268,845	718,617	52,840,892
- մինչև 30 օր ժամկետանց	22,202	47,781	-	69,983
- 30-90 օր ժամկետանց	-	32,462	-	32,462
- ավելի քան 90 օր ժամկետանց	-	-	1,508,023	1,508,023
Ընդամենը համախառն վարկեր փոքր և միջին չափի ընկերություններին	49,875,632	2,349,088	2,226,640	54,451,360
Պարտքային կորստի պահուստ	(94,484)	(36,208)	(802,059)	(932,751)
Ընդամենը զուտ վարկեր փոքր և միջին չափի ընկերություններին	49,781,148	2,312,880	1,424,581	53,518,609
Ընդամենը իրավաբանական անձանց տրված համախառն վարկեր	118,029,184	6,213,936	2,533,489	126,776,609
Ընդամենը իրավաբանական անձանց տրված զուտ վարկեր	117,814,521	6,088,202	1,684,520	125,587,243
Ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր				
Սպառողական վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	41,337,436	2,455,704	77,691	43,870,831
- մինչև 30 օր ժամկետանց	640,245	265,678	24,088	930,011
- 30-90 օր ժամկետանց	-	534,903	70,718	605,621
- ավելի քան 90 օր ժամկետանց	-	-	3,510,211	3,510,211
Ընդամենը համախառն սպառողական վարկեր	41,977,681	3,256,285	3,682,708	48,916,674
Պարտքային կորստի պահուստ	(1,373,011)	(1,661,068)	(3,261,404)	(6,295,483)
Ընդամենը զուտ սպառողական վարկեր	40,604,670	1,595,217	421,304	42,621,191
Հիփոթեքային վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	37,123,768	73,722	-	37,197,490
- մինչև 30 օր ժամկետանց	44,524	27,773	-	72,297
- 30-90 օր ժամկետանց	-	1,689	-	1,689
- ավելի քան 90 օր ժամկետանց	-	-	151,524	151,524
Ընդամենը համախառն հիփոթեքային վարկեր	37,168,292	103,184	151,524	37,423,000
Պարտքային կորստի պահուստ	(10,553)	(3,687)	(20,092)	(34,332)
Ընդամենը զուտ հիփոթեքային վարկեր	37,157,739	99,497	131,432	37,388,668

	1-ին փուլ հազ. դրամ	2-րդ փուլ հազ. դրամ	3-րդ փուլ հազ. դրամ	Ընդամենը հազ. դրամ
Վարկային քարտեր				
- ոչ ժամկետանց	7,258,910	315,858	408	7,575,176
- մինչև 30 օր ժամկետանց	38,495	22,498	781	61,774
- 30-90 օր ժամկետանց	-	59,833	5,975	65,808
- ավելի քան 90 օր ժամկետանց	-	-	152,157	152,157
Ընդամենը համախառն վարկային քարտեր	7,297,405	398,189	159,321	7,854,915
Պարտքային կորստի պահուստ	(199,143)	(127,257)	(92,492)	(418,892)
Ընդամենը զուտ վարկային քարտեր	7,098,262	270,932	66,829	7,436,023
Այլ վարկերի ֆիզիկական անձանց				
- ոչ ժամկետանց	7,854,083	150,110	8,133	8,012,326
- մինչև 30 օր ժամկետանց	40,355	13,246	970	54,571
- 30-90 օր ժամկետանց	-	37,612	2,097	39,709
- ավելի քան 90 օր ժամկետանց	-	-	262,991	262,991
Ընդամենը համախառն այլ վարկեր ֆիզիկական անձանց	7,894,438	200,968	274,191	8,369,597
Պարտքային կորստի պահուստ	(67,912)	(31,917)	(54,165)	(153,994)
Ընդամենը զուտ այլ վարկեր ֆիզիկական անձանց	7,826,526	169,051	220,026	8,215,603
Ընդամենը ֆիզիկական անձանց տրված համախառն վարկեր	94,337,816	3,958,626	4,267,744	102,564,186
Ընդամենը ֆիզիկական անձանց տրված զուտ վարկեր	92,687,197	2,134,697	839,591	95,661,485
Ընդամենը հաճախորդներին տրված համախառն վարկեր	212,367,000	10,172,562	6,801,233	229,340,795
Ընդամենը հաճախորդներին տրված զուտ վարկեր	210,501,718	8,222,899	2,524,111	221,248,728

Ստորև ներկայացված են 2022թ. դեկտեմբերի 31-ին և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարիների ընթացքում ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց տրված վարկերի համախառն հաշվեկշռային արժեքի նշանակալի փոփոխությունները, որոնք հանգեցրել են կորստի պահուստի փոփոխությունների:

հազ. դրամ	2022թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Հաճախորդներին տրված՝ ամորտիզացված արժեքով չափվող վարկեր – իրավաբանական անձիք – համախառն հաշվեկշռային արժեք				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	118,029,184	6,213,936	2,533,489	126,776,609
Տեղափոխում 1-ին փուլ	2,530,942	(2,349,807)	(181,135)	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	(64,938)	257,667	(192,729)	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	(5,082)	(1,302)	6,384	-
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ֆինանսական ակտիվներ	98,264,653	-	-	98,264,653
Ամբողջությամբ կամ մասնակի մարված ֆինանսական ակտիվներ	(62,542,849)	(1,375,165)	(614,428)	(64,532,442)
Ակտիվի զուտ փոփոխություն տոկոսների և արտարժույթի վերագնահատումից	376,749	(458,411)	(163,523)	(245,185)
Չուտ դուրսգրումներ	-	-	(162,941)	(162,941)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	156,588,659	2,286,918	1,225,118	160,100,695

հազ. դրամ	2022թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Հանախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով չափվող վարկեր – ֆիզիկական անձիք – համախառն հաշվեկշռային արժեք				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	94,337,816	3,958,626	4,267,744	102,564,186
Տեղափոխում 1-ին փուլ	1,244,979	(1,166,270)	(78,709)	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	(2,472,265)	2,558,974	(86,709)	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	(749,606)	(722,465)	1,472,071	-
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ֆինանսական ակտիվներ	62,322,673	-	-	62,322,673
Ամբողջությամբ կամ մասնակի մարված ֆինանսական ակտիվներ	(50,213,944)	(1,769,087)	(2,097,970)	(54,081,001)
Ակտիվի գուտ փոփոխություն տոկոսների և արտարժույթի վերագնահատումից	13,339,256	336,449	335,075	14,010,780
Չուտ դուրսգրումներ	-	-	(927,111)	(927,111)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	117,808,909	3,196,227	2,884,391	123,889,527

հազ. դրամ	2021թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Հանախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով չափվող վարկեր – իրավաբանական անձիք – համախառն հաշվեկշռային արժեք				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	110,221,137	6,651,397	4,079,021	120,951,555
Տեղափոխում 1-ին փուլ	1,128,127	(1,118,650)	(9,477)	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	(4,197,526)	4,320,744	(123,218)	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	(537,854)	(827,462)	1,365,316	-
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ֆինանսական ակտիվներ	60,749,731	-	-	60,749,731
Ամբողջությամբ կամ մասնակի մարված ֆինանսական ակտիվներ	(54,272,044)	(2,852,126)	(2,726,404)	(59,850,574)
Ակտիվի գուտ փոփոխություն տոկոսների և արտարժույթի վերագնահատումից	4,937,613	40,033	(31,941)	4,945,705
Չուտ դուրսգրումներ	-	-	(19,808)	(19,808)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	118,029,184	6,213,936	2,533,489	126,776,609

հազ. դրամ	2021թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Հանախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով չափվող վարկեր – ֆիզիկական անձիք – համախառն հաշվեկշռային արժեք				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	91,661,998	6,927,795	7,806,366	106,396,159
Տեղափոխում 1-ին փուլ	884,257	(766,978)	(117,279)	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	(2,442,268)	2,758,514	(316,246)	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	(2,977,264)	(3,217,227)	6,194,491	-
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ֆինանսական ակտիվներ	45,443,025	-	-	45,443,025
Ամբողջությամբ կամ մասնակի մարված ֆինանսական ակտիվներ	(53,276,833)	(2,386,924)	(1,711,879)	(57,375,636)
Ակտիվի գուտ փոփոխություն տոկոսների և արտարժույթի վերագնահատումից	15,044,901	643,447	301,959	15,990,306
Չուտ դուրսգրումներ	-	-	(7,889,668)	(7,889,668)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	94,337,816	3,958,626	4,267,744	102,564,186

(բ) Պարտքային կորստի պահուստի գնահատման համար կիրառվող հիմնական ենթադրություններ և դատողություններ

Պարտքային կորստի պահուստի գնահատման համար կիրառվող հիմնական ենթադրությունները և դատողությունները ներկայացված են Ծանոթագրություն 27-ի (բ) կետում:

(գ) Գրավի և պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցների վերլուծություն

Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր

Բանկը որպես կանոն գրավ է պահանջում իրավաբանական անձանցից:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն իրավաբանական անձանց տրված վարկերի համար ապահովություն ծառայող գրավի և պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցների բնույթի վերաբերյալ (առանց արժեզրկման):

	Հաճախորդներին տրված վարկեր, հաշվեկշռային արժեք	
	2022թ. հազ. դրամ	2021թ. հազ. դրամ
Դրամական միջոցներ և ավանդներ	8,325,125	6,388,263
Անշարժ գույք	133,191,832	112,467,405
Փոխադրամիջոցներ	535,596	333,325
Սարքավորումներ	828,756	539,623
Պաշարներ	2,812,578	1,329,470
Անձնական երաշխավորություններ	10,458,294	2,495,923
Այլ գրավ	2,494,689	348,714
Ընդամենը հաճախորդներին տրված՝ արժեզրկման անհատական հայտանիշ չունեցող վարկեր	158,646,870	123,902,723
Պարտքային առումով արժեզրկված վարկեր		
Անշարժ գույք	835,553	1,494,191
Այլ գրավ	15,429	190,329
Ընդամենը պարտքային առումով արժեզրկված վարկեր	850,982	1,684,520
Ընդամենը իրավաբանական անձանց տրված վարկեր	159,497,852	125,587,243

Ղեկավարության գնահատմամբ վարկերի, այդ թվում՝ 3-րդ փուլ դասված վարկերի իրական արժեքը ցածր չէ առանձին վարկերի հաշվեկշռային արժեքից:

Բանկն ունի վարկեր, որոնց համար գրավի իրական արժեքը գնահատվել է վարկի տրամադրման ամսաթվի դրությամբ և չի վերանայվել հետագա փոփոխություններն արտացոլելու համար, ինչպես նաև վարկեր, որոնց գրավի իրական արժեքը չի որոշվել: Որոշ վարկերի համար գրավի իրական արժեքը վերանայվել է հաշվետու ամսաթվի դրությամբ: Գրավի գնահատման վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացվում է կախված այն փաստից, թե երբ է այն գնահատվել, եթե նման գնահատում իրականացվել է:

Մի քանի տեսակի գրավով ապահովված վարկերի համար բացահայտվում է այն գրավը, որն առավել տեղին է արժեզրկման գնահատման համար: Ֆիզիկական անձանցից, օրինակ՝ ՓՄՁ վարկառուների բաժնետերերից ստացված երաշխավորությունները չեն դիտարկվում արժեզրկման գնահատման նպատակների համար:

Ոչ ժամկետանց և չարժեզրկված վարկերի վերադարձելիությունը հիմնականում կախված է վարկառուների վճարունակությունից, այլ ոչ գրավի արժեքից, և Բանկի համար պարտադիր չէ վերանայել գրավի գնահատումը յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր

Ֆիզիկական անձանց տրամադրված վարկերը ներառում են սպառողական վարկերը, վարկային քարտերը, հիփոթեքային և այլ վարկերը: Սպառողական վարկերը, վարկային քարտերը և այլ վարկերը (բացառությամբ ոսկու գրավով վարկերի) հիմնականում գրավով ապահովված չեն:

Այլ վարկերը ներառում են 4,906,711 հազար դրամ (2021թ-ին՝ 3,771,158 հազար դրամ) համախառն հաշվեկշռային արժեքով ոսկու գրավով վարկեր: Ոսկու գրավի իրական արժեքն առնվազն հավասար է առանձին վարկերի հաշվեկշռային արժեքներին՝ հիմք ընդունելով վարկի տրամադրման ամսաթվին որոշված արժեքները:

Հիփոթեքային վարկեր

Հիփոթեքային վարկերի դիմաց գրավադրվում է վարկի առարկա հանդիսացող անշարժ գույքը: Բանկի քաղաքականության համաձայն՝ հիփոթեքային վարկերը տրամադրվում են առավելագույնը 70% վարկ/արժեք հարաբերակցությամբ՝ վարկի տրամադրման ամսաթվի դրությամբ: Անշարժ գույքի գրավի իրական արժեքն առնվազն հավասար է առանձին վարկերի հաշվեկշռային արժեքներին՝ հիմք ընդունելով վարկի տրամադրման ամսաթվին որոշված արժեքները:

(դ) Առգրավված գրավ

2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ընթացքում Բանկը ձեռք է բերել 62,293 հազար դրամ (2021թ-ին՝ 1,303,451 հազար դրամ) հաշվեկշռային արժեքով ակտիվներ՝ հանախորդներին տրված վարկերի դիմաց գրավադրված միջոցների առգրավման միջոցով: Առգրավված գրավից 293,334 հազար դրամ գումարով գրավը վաճառվել է 2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ընթացքում (2021թ-ին՝ 1,344,665 հազար դրամ): 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ առգրավված գրավը ներառում է.

	2022թ. հազ. դրամ	2021թ. հազ. դրամ
Անշարժ գույք	4,382,644	4,755,408
Այլ	305,443	163,700
Նվազեցում մինչև իրացման գուտ արժեք	(123,054)	(71,319)
Ընդամենը առգրավված գրավ	4,565,033	4,847,789

Բանկը մտադիր է վաճառել այս ակտիվները հնարավորինս սեղմ ժամկետներում:

(ե) Գրավադրված ակտիվներ

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 23,246,260 հազար դրամ ընդհանուր գումարով հանախորդներին տրված վարկերը (2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 22,642,721 հազար դրամ) ծառայում են որպես գրավ այլ փոխառությունների համար (տես Ծանոթագրություն 24):

(զ) Իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց տրված վարկերի աշխարհագրական և ըստ տնտեսության ճյուղերի վերլուծություն

Վարկերը տրամադրվել են հիմնականում Հայաստանի Հանրապետությունում գտնվող հանախորդներին, որոնք իրենց գործունեությունն իրականացնում են տնտեսության հետևյալ ճյուղերում.

	2022թ. հազ. դրամ	2021թ. հազ. դրամ
Առևտուր	60,828,355	57,277,471
Արդյունաբերություն	20,439,750	18,646,021
Սննդի և խմիչքի արտադրություն	18,552,681	16,223,199
Տուրիզմ, հյուրանոցային և ռեստորանային ծառայություններ	2,597,760	3,094,624
Տրանսպորտ և կապ	11,503,268	8,692,993
Էներգետիկայի ոլորտ	1,626,417	1,862,837
Շինարարություն	13,065,568	9,631,245
Գյուղատնտեսություն, անտառտնտեսություն և փայտամշակում	925,324	877,830
Ներդրումային ընկերություններ	13,996,931	215,759
Այլ	16,564,641	10,254,630
Ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր	123,889,526	102,564,186
	283,990,221	229,340,795
Պարտքային կորստի պահուստ	(5,205,955)	(8,092,067)
	278,784,266	221,248,728

(է) Պարտքային ռիսկին ենթարկվածություն

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չունի վարկառու կամ կապակցված վարկառուների խմբեր, որոնց տրամադրված վարկերի մնացորդները գերազանցում են Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը (2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ մեկ, ընդհանուր գումարը (առանց որպես գրավ ստացված դրամական միջոցների) կազմում էր 5,989,099 հազար դրամ):

(ը) Վարկերի մարման ժամկետներ

Վարկային պորտֆելի մարման ժամկետների վերլուծությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 27-ի (դ) կետում, որն արտացոլում է հաշվետու ամսաթվից մինչև վարկերի պայմանագրով նախատեսված մարման ժամկետը մնացած ժամանակահատվածը:

17 Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ

հազ. դրամ	Հոդատա- րածք և շենքեր	Վարձակա- ված գույքի բարելավում	Սարքա- վորումներ	Փոխադրա- միջոցներ	Ոչ նյութական ակտիվներ	Այլ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք/ վերագնահատված արժեք							
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2022թ.	5,957,451	424,989	4,433,035	363,408	5,136,628	1,603,208	17,918,719
Ավելացումներ	82,014	78,433	407,680	34,065	648,093	128,826	1,379,111
Օտարումներ	-	-	(145,416)	(23,051)	(17,320)	(11,699)	(197,486)
Վերադասակարգում	-	12,000	-	8,133	-	(20,133)	-
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	6,039,465	515,422	4,695,299	382,555	5,767,401	1,700,202	19,100,344
Մաշվածություն և ամորտիզացիա							
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2022թ.	(162,056)	(244,735)	(3,040,670)	(283,251)	(2,117,093)	(1,370,578)	(7,218,383)
Տարվա մաշվածություն և ամորտիզացիա	(58,040)	(33,016)	(463,641)	(45,828)	(491,507)	(82,039)	(1,174,071)
Օտարումներ	-	-	145,235	23,051	6,018	11,472	185,777
Վերադասակարգում	-	-	(5,930)	-	-	5,930	-
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	(220,096)	(277,751)	(3,365,006)	(306,027)	(2,602,582)	(1,435,215)	(8,206,677)
Հաշվեկշռային արժեք Առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	5,819,369	237,671	1,330,293	76,528	3,164,819	264,987	10,893,667
Սկզբնական արժեք/ վերագնահատված արժեք							
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2021թ.	3,035,216	357,293	3,975,630	373,781	4,369,924	1,557,395	13,669,239
Ավելացումներ	2,922,235	67,696	642,488	18,400	766,704	78,507	4,496,030
Օտարումներ	-	-	(185,083)	(28,773)	-	(32,694)	(246,550)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2021թ.	5,957,451	424,989	4,433,035	363,408	5,136,628	1,603,208	17,918,719
Մաշվածություն և ամորտիզացիա							
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2021թ.	(106,996)	(217,272)	(2,886,835)	(271,062)	(1,546,407)	(1,301,420)	(6,329,992)
Տարվա մաշվածություն և ամորտիզացիա	(55,060)	(27,463)	(336,411)	(40,962)	(570,686)	(99,886)	(1,130,468)
Օտարումներ	-	-	182,576	28,773	-	30,728	242,077
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2021թ.	(162,056)	(244,735)	(3,040,670)	(283,251)	(2,117,093)	(1,370,578)	(7,218,383)
Հաշվեկշռային արժեք Առ 31 դեկտեմբերի 2021թ.	5,795,395	180,254	1,392,365	80,157	3,019,535	232,630	10,700,336

Վերագնահատված ակտիվներ

Եթե շենքերը չվերագնահատվեին, 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հողատարածքի և շենքերի հաշվեկշռային արժեքը կկազմեր 3,731,142 հազար դրամ (2021թ-ին՝ 3,706,824 հազար դրամ):

Հողատարածքի և շենքերի իրական արժեքը դասվել է իրական արժեքի հիերարխիայի 3-րդ մակարդակին կիրառված գնահատման մեթոդի դիտելի ելակտեային տվյալների նշանակալի ոչ դիտելի ճշգրտումների (գործակիցների) պատճառով:

Հիմք ընդունելով անշարժ գույքի գների փոփոխությունների վերլուծությունը՝ ղեկավարությունը գտնում է, որ հողատարածքի և շենքերի իրական արժեքը մոտավորապես համապատասխանում է վերջիններիս հաշվեկշռային արժեքին 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

18 Վարձակալություն

Բանկը վարձակալում է ակտիվներ, մասնավորապես, մասնաճյուղերի տարածքները և այլ տարածքներ, որոնց վարձակալության ժամկետը որպես կանոն կազմում է 10 տարի:

Ստորև ներկայացված է այն վարձակալությունների մասին տեղեկատվությունը, որոնց շրջանակում Բանկը հանդես է գալիս որպես վարձակալ:

(ա) Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ

	2022թ. հազ. դրամ	2021թ. հազ. դրամ
Մնացորդը առ 1 հունվարի	2,015,000	1,921,338
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվների ավելացումներ	838,928	559,123
Ժամանակաշրջանի մաշվածության գումար	(510,518)	(465,461)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	2,343,410	2,015,000

(բ) Ծախսված կամ վնասում ճանաչված գումարներ

	2022թ. հազ. դրամ	2021թ. հազ. դրամ
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվների մաշվածություն	510,518	465,461
Վարձակալության գծով պարտավորությունների գծով տոկոսներ	281,065	233,724

(գ) Պարտավորությունների և ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքերի փոփոխությունների համադրում

	2022թ. հազ. դրամ	2021թ. հազ. դրամ
Մնացորդը առ 1 հունվարի	2,216,132	2,074,462
Փոփոխություններ ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքերի հետ կապված		
Վարձակալության գծով պարտավորությունների վճարում	(722,644)	(651,177)
Ընդամենը փոփոխություններ ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքերի հետ կապված	(722,644)	(651,177)
Այլ փոփոխություններ		
Նոր վարձակալություններ	838,928	559,123
Տոկոսային ծախս	281,065	233,724
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	2,613,481	2,216,132

19 Այլ ակտիվներ

	2022թ. հազ. դրամ	2021թ. հազ. դրամ
Վճարահաշվարկային ծառայություններ մատուցող կազմակերպություններից ստացվելիք գումարներ*	4,483,935	2,015,692
Պարտքային կորստի պահուստ	(97,470)	(8,805)
Ընդամենը ամորտիզացված արժեքով չափվող այլ ֆինանսական ակտիվներ	4,386,465	2,006,887
Առգրավված ակտիվներ	4,565,033	4,847,789
Մատակարարներին տրված կանխավճարներ	3,270,433	854,639
Պաշարներ	503,095	121,764
Թանկարժեք մետաղների ստանդարտացված ձուլակտորներ	69,104	334,531
Այլ	13,101	13,690
Ընդամենը այլ ոչ ֆինանսական ակտիվներ	8,420,766	6,172,413
Ընդամենը այլ ակտիվներ	12,807,231	8,179,300

* Ղեկավարության գնահատմամբ 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ վճարահաշվարկային ծառայություններ մատուցող կազմակերպություններից ստացվելիք գումարների վարկանիշը մոտավորապես համապատասխանում է «Moody's» վարկանիշային գործակալության B2 վարկանիշին (2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ B2 վարկանիշին):

Այլ ակտիվներն արժեզրկված կամ ժամկետանց չեն: Բոլոր ֆինանսական ակտիվները դասված են 1-ին փուլ:

20 Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ

	2022թ. հազ. դրամ	2021թ. հազ. դրամ
Բանկերից ստացված վարկեր	6,305,517	-
Սովորական ձևի գնման պայմանագրեր – արտարժույթային սվոփ գործարքներ	24,044	-
Այլ բանկերի թղթակցային հաշիվներ	14	14
Այլ	289	3,790
Ընդամենը բանկերի ավանդներ և մնացորդները	6,329,864	3,804

21 Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ

	2022թ. հազ. դրամ	2021թ. հազ. դրամ
Հետգնման պայմանագրերի շրջանակում տեղական բանկերին վճարվելիք գումարներ	-	42,327,472
Հետգնման պայմանագրերի շրջանակում ՀՀ ԿԲ-ին վճարվելիք գումարներ	5,576,694	-
	5,576,694	42,327,472

Հետգնման պայմանագրերի դիմաց գրավադրված են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող 5,838,637 հազար դրամ գումարով Բանկի սեփական արժեթղթերը (2021թ-ին՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող՝ 5,365,506 հազար դրամ և ամորտիզացված արժեքով չափվող՝ 38,891,907 հազար դրամ գումարով սեփական արժեթղթերը):

22 Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ

	2022թ. հազ. դրամ	2021թ. հազ. դրամ
Ընթացիկ հաշիվներ և ցպահանջ ավանդներ		
- Ֆիզիկական անձիք	114,304,940	70,526,829
- Իրավաբանական անձինք	102,849,363	54,041,713
Ժամկետային ավանդներ		
- Ֆիզիկական անձիք	111,928,586	98,070,458
- Իրավաբանական անձինք	44,300,657	30,576,411
	373,383,546	253,215,411

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներից և ավանդներից 9,161,787 հազար դրամ գումարով մնացորդները (2021թ-ին՝ 10,611,155 հազար դրամ) ծառայում են որպես գրավ Բանկի կողմից տրամադրված վարկերի և փոխատվության հանձնառությունների դիմաց:

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի երկու հաճախորդ (2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ մեկ հաճախորդ), որոնց մնացորդները գերազանցում են Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը: 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այդ մնացորդների ընդհանուր գումարը կազմում է 52,701,647 հազար դրամ (2021թ-ին՝ 7,580,000 հազար դրամ):

23 Թողարկված պարտքային արժեթղթեր

	2022թ. հազ. դրամ	2021թ. հազ. դրամ
ՀՀ դրամով թողարկված տեղական պարտատոմսեր	4,546,263	3,589,601
ԱՄՆ դոլարով թողարկված տեղական պարտատոմսեր	1,981,906	-
	6,528,169	3,589,601

2022թ. դեկտեմբերի դրությամբ Բանկը թողարկել և տեղաբաշխել է պարտքային արժեթղթեր ՀՀ դրամով՝ 4,500 միլիոն դրամ անվանական արժեքով և ԱՄՆ դոլարով՝ 5 միլիոն ԱՄՆ դոլար անվանական արժեքով (2021թ-ին՝ պարտքային արժեթղթեր ՀՀ դրամով՝ 4,000 միլիոն դրամ անվանական արժեքով):

Բանկի կողմից թողարկված պարտատոմսերը ցուցակված են Հայաստանի ֆոնդային բորսայում:

Պարտավորությունների և ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքերի փոփոխությունների համադրում

	2022թ. հազ. դրամ	2021թ. հազ. դրամ
Մնացորդը առ 1 հունվարի	3,589,601	10,961,859
Ֆինանսավորման գործունեությունից ստացված դրամական հոսքերի հետ կապված փոփոխություններ		
Մուտքեր թողարկումից	4,736,188	2,040,590
Թողարկված պարտքային արժեթղթերի մարում	(1,500,000)	(8,887,822)
Ընդամենը ֆինանսավորման գործունեությունից ստացված դրամական հոսքերի հետ կապված փոփոխություններ	6,825,789	(6,847,232)
Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունների ազդեցությունը	(262,045)	(451,029)
Այլ փոփոխություններ		
Տոկոսային ծախս	492,910	555,262
Վճարված տոկոսներ	(528,485)	(629,259)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	6,528,169	3,589,601

24 Այլ փոխառություններ և ստորադաս փոխառություններ

	2022թ. հազ. դրամ	2021թ. հազ. դրամ
Գրավով չապահովված փոխառություններ միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից	22,294,484	28,670,548
Գրավով ապահովված փոխառություններ ՀՀ կառավարությունից և ՀՀ ԿԲ-ից	17,619,809	21,379,196
Գրավով ապահովված փոխառություններ հայկական ֆինանսական կազմակերպություններից	3,239,126	2,789,799
	43,153,419	52,839,543
Ստորադաս փոխառություններ միկրոֆինանսավորման միջազգային հիմնադրամից	6,102,830	7,441,804
	49,256,249	60,281,347

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի երեք ֆինանսական կազմակերպությունից (2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ չորս) ստացված փոխառություններ, որոնց մնացորդները գերազանցում են Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը: 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այդ մնացորդների ընդհանուր գումարը կազմում է 38,201,213 հազար դրամ (2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 50,465,347 հազար դրամ):

Ստորադաս փոխառությունն իրենից ներկայացնում է կապակցված կողմ չհանդիսացող միկրոֆինանսավորման միջազգային հիմնադրամից ստացված փոխառությունը, որի մարման ժամկետը լրանում է 2026թ. փետրվարին:

Ստացված փոխառությունները Բանկը դիտարկում է որպես ստորադաս փոխառություններ, եթե սնանկության դեպքում փոխառությունը մարվում է Բանկի մյուս բոլոր այլ պարտավորությունների ամբողջական կատարումից հետո:

Բանկը չի խախտել փոխառության պայմանագրերի արտաքին սահմանափակումները (կովենանտները) 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

Պարտավորությունների և ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքերի փոփոխությունների համադրում

հազ. դրամ	Այլ փոխառություններ	Ստորադաս փոխառություններ	Ընդամենը
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2022թ.	52,839,543	7,441,804	60,281,347
Ֆինանսավորման գործունեությունից ստացված դրամական հոսքերի հետ կապված փոփոխություններ			
Մուտքեր	13,694,502	-	13,694,502
Մարումներ	(21,086,605)	-	(21,086,605)
Ընդամենը ֆինանսավորման գործունեությունից ստացված դրամական հոսքերի հետ կապված փոփոխություններ	(7,392,103)	-	(7,392,103)
Արտաբժույթի փոխարժեքի փոփոխությունների ազդեցությունը	(2,274,526)	(1,298,550)	(3,573,076)
Այլ փոփոխություններ			
Այլ փոփոխություններ	(63,178)	(29,194)	(92,372)
Տոկոսային ծախս	3,619,665	663,384	4,283,049
Վճարված տոկոսներ	(3,575,982)	(674,614)	(4,250,596)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	43,153,419	6,102,830	49,256,249

հազ. դրամ	Այլ փոխառություններ	Ստորադաս փոխառություններ	Ընդամենը
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2021թ.	72,134,596	8,092,844	80,227,440
Ֆինանսավորման գործունեությունից ստացված դրամական հոսքերի հետ կապված փոփոխություններ			
Մուտքեր	20,326,626	-	20,326,626
Մարումներ	(37,148,952)	-	(37,148,952)
Ընդամենը ֆինանսավորման գործունեությունից ստացված դրամական հոսքերի հետ կապված փոփոխություններ	(16,822,326)	-	(16,822,326)
Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունների ազդեցությունը	(2,181,124)	(695,035)	(2,876,159)
Այլ փոփոխություններ			
Այլ փոփոխություններ	(102,533)	50,729	(51,804)
Տոկոսային ծախս	4,019,642	766,934	4,786,576
Վճարված տոկոսներ	(4,208,712)	(773,668)	(4,982,380)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2021թ.	52,839,543	7,441,804	60,281,347

25 Այլ պարտավորություններ

	2022թ. հազ. դրամ	2021թ. հազ. դրամ
Աշխատակիցներին վճարվելիք գումարներ	3,079,961	900,000
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	3,447,644	1,585,624
Ընդամենը այլ ֆինանսական պարտավորություններ	6,527,605	2,485,624
Արձակուրդի պահուստ	392,895	466,750
Վճարվելիք հարկեր՝ բացառությամբ շահութահարկի	441,598	655,679
Ակնկալվող կորուստների պահուստ ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրերի գծով	186,613	267,067
Այլ կանխավճարներ	721,450	319,617
Այլ ոչ ֆինանսական պարտավորություններ	167,546	146,885
Ընդամենը այլ ոչ ֆինանսական պարտավորություններ	1,910,102	1,855,998
Ընդամենը այլ պարտավորություններ	8,437,707	4,341,622

26 Բաժնետիրական կապիտալ

(ա) Թողարկված կապիտալ և Էմիսիոն եկամուտ

Հայտարարված, թողարկված և շրջանառության մեջ գտնվող բաժնետիրական կապիտալը բաղկացած է 181,821 սովորական բաժնետոմսից (2021թ-ին՝ 181,821): Բոլոր բաժնետոմսերի անվանական արժեքը կազմում է 107,500 դրամ (2021թ-ին՝ 80,000):

2022թ. ընթացքում Բանկը համալրել է իր բաժնետիրական կապիտալը չբաշխված շահույթի հաշվին՝ 5,000,078 հազար դրամի չափով:

Սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերերն իրավունք ունեն ժամանակ առ ժամանակ ստանալ հայտարարված շահաբաժինները և քվեարկել Բանկի բաժնետերերի տարեկան ընդհանուր ժողովներում՝ մեկ բաժնետոմս՝ մեկ ձայն սկզբունքով:

(բ) Պահուստների բնույթը և նպատակը

Հողատարածքի և շենքերի վերագնահատումից աճ

Հողատարածքի և շենքերի վերագնահատումից աճը ներառում է հողատարածքի և շենքերի վերագնահատման կուտակային դրական տարբերությունը՝ մաշվածությունը, ապաճանաչումը կամ արժեզրկումը (առկայության դեպքում) չբաշխված շահույթ փոխանցելուց հետո:

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերի վերագնահատման պահուստ

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերի վերագնահատման պահուստը ներառում է իրական արժեքի կուտակային գուտ փոփոխությունը՝ մինչև ակտիվների ապաճանաչումը կամ արժեզրկումը (արժեզրկումը կիրառելի է միայն պարտքային ներդրումային արժեթղթերի համար):

(գ) Ճահաբաժիններ

Վճարման ենթակա շահաբաժինները սահմանափակվում են ՀՀ օրենսդրության համաձայն որոշվող Բանկի առավելագույն չբաշխված շահույթի չափով:

2022թ. ընթացքում Բանկը հայտարարել և վճարել է 6,000,094 հազար դրամ գումարով շահաբաժիններ (2021թ-ին՝ 7,500,116 հազար դրամ): Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող շահաբաժինները կազմում են 33,000 դրամ (2021թ-ին՝ 41,250 դրամ):

27 Ռիսկերի կառավարում

Ռիսկերի կառավարումը հիմնարար նշանակություն ունի բանկային գործունեության համար և Բանկի գործառնությունների կենսական տարրն է: Շուկայական, պարտքային և իրացվելիության ռիսկերն այն հիմնական ռիսկերն են, որոնց ենթարկվում է Բանկը:

(ա) Ռիսկերի կառավարման քաղաքականություն և ընթացակարգեր

Ռիսկերի կառավարման քաղաքականության նպատակն է բացահայտել, վերլուծել և կառավարել այն ռիսկերը, որոնց ենթարկվում է Բանկը, սահմանել ռիսկերի համապատասխան սահմանաչափերը և հսկողության մեխանիզմները, անընդհատ վերահսկել ռիսկերի մակարդակները և դրանց համապատասխանությունը սահմանված սահմանաչափերին: Ռիսկերի կառավարման քաղաքականությունը և ընթացակարգերը կանոնավոր կերպով վերանայվում են՝ շուկայական պայմանների, առաջարկվող պրոդուկտների և ծառայությունների փոփոխությունները և հայտնվող լավագույն պրակտիկան արտացոլելու նպատակով:

Տնօրինությունը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման համակարգի աշխատանքի, առանցքային ռիսկերի կառավարման գործընթացի հսկողության, ռիսկերի կառավարման քաղաքականության ու ընթացակարգերի վերանայման և խոշոր գործարքների հաստատման համար:

Ռիսկերի կառավարման կենտրոնը պատասխանատու է ռիսկերի մեղմացմանն ուղղված միջոցառումների վերահսկողության և իրականացմանն ու ռիսկերի համար սահմանված սահմանաչափերում Բանկի գործունեության իրականացումն ապահովելու համար: Ռիսկերի կառավարման կենտրոնի ղեկավարը պատասխանատու է ռիսկերի ընդհանուր կառավարման, ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ռիսկերի բացահայտման, չափման, կառավարման և ներկայացման համար ընդհանուր սկզբունքների ու մեթոդների կիրառումն ապահովելու համար: Նա հաշվետու է ուղղակիորեն Տնօրինությանը և անուղղակիորեն՝ Տնօրենների խորհրդին:

Պարտքային, շուկայական և իրացվելիության ռիսկերը թե՛ պորտֆելի և թե՛ առանձին գործառնությունների մակարդակով կառավարվում ու վերահսկվում են Վարկային կոմիտեների համակարգի միջոցով և Ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման կոմիտեի (ԱՊԿԿ) կողմից: Ռոշումների կայացմանը գործընթացի արդյունավետությունը բարձրացնելու նպատակով՝ Բանկը ստեղծել է վարկային կոմիտեների հիերարխիա՝ կախված ռիսկին ենթարկվածության տեսակից և չափից:

Ռիսկի թե՛ արտաքին և թե՛ ներքին գործոնները բացահայտվում և կառավարվում են Բանկի ներսում: Բանկը հատուկ ուշադրություն է դարձնում ռիսկի բոլոր գործոնների բացահայտմանը և ռիսկերի մեղմացման ուղղված ընթացիկ միջոցառումների բավարար լինելու որոշմանը: Բացի պարտքային և շուկայական ռիսկերի ստանդարտ վերլուծություն իրականացնելուց, Ռիսկերի կառավարման կենտրոնը վերահսկում է ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ռիսկերը, կազմակերպելով կանոնավոր հանդիպումներ գործառնական բաժինների հետ՝ նրանց գործունեության ոլորտներին առնչվող մասնագիտական դատողություններ ստանալու համար:

(բ) Ծուկայական ռիսկ

Ծուկայական ռիսկը ֆինանսական գործիքի իրական արժեքի կամ ապագա դրամական հոսքերի տատանման ռիսկն է շուկայական գների փոփոխությունների հետևանքով: Ծուկայական ռիսկը ներառում է արժույթային, տոկոսադրույքային և այլ գնային ռիսկերը: Ծուկայական ռիսկն առաջանում է տոկոսակիր և բաժնային ֆինանսական գործիքների բաց դիրքերի գծով, որոնք ենթարկվում են շուկայի ընդհանուր և առանձնահատուկ փոփոխությունների ազդեցությանը և շուկայական գների ու արտարժույթի փոխարժեքների փոփոխականության մակարդակի փոփոխություններին: Ծուկայական ռիսկի կառավարման նպատակն է կառավարել և հսկել շուկայական ռիսկին ենթարկվածությունը և պահպանել այն ընդունելի սահմանաչափերում՝ միաժամանակ ապահովելով ռիսկի դիմաց եկամտաբերության օպտիմալացումը:

Ծուկայական ռիսկի կառավարման համար պատասխանատվություն է կրում ԱԳԿԿ-ն, որը գլխավորում է Գլխավոր տնօրենը: Ծուկայական ռիսկի սահմանաչափերը հաստատվում են Տնօրինության կողմից՝ Ռիսկերի կառավարման կենտրոնի առաջարկությունների հիման վրա:

Բանկը կառավարում է շուկայական ռիսկը՝ սահմանելով բաց դիրքերի սահմանաչափեր ֆինանսական գործիքների գծով, տոկոսադրույքների փոփոխության ժամկետներ, արտարժույթի դիրքեր, որոնք կանոնավոր կերպով վերահսկվում, ուսումնասիրվում և հաստատվում են Տնօրինության կողմից:

Բացի այդ, Բանկն իրականացնում է մեծ թվով սթրես-թեստեր առանձին պորտֆելների և Բանկի ընդհանուր դիրքի վրա շուկայի բազմաթիվ բացառիկ սցենարների ֆինանսական ազդեցությունը մոդելավորելու համար: Սթրես-թեստերը ցույց են տալիս կորուստների հավանական չափը, որոնք կարող են առաջանալ արտասովոր պայմաններում:

(i) Տոկոսադրույքի ռիսկ

Ուղենիշային տոկոսադրույքի բարեփոխում

Ընդհանուր դիտարկում

Ողջ աշխարհում իրականացվում է հիմնական ուղենիշային տոկոսադրույքների ֆունդամենտալ բարեփոխում, որի շրջանակում նախատեսվում է որոշ միջբանկային առաջարկի տոկոսադրույքները (IBORs) փոխարինել այլընտրանքային գրեթե ոչ ռիսկային տոկոսադրույքներով (IBOR բարեփոխում): Բանկն ունի ֆինանսական գործիքներ, որոնց տոկոսադրույքները հիմնված են IBOR-ի վրա, որոնք ենթարկվում են բարեփոխման այս շուկայական նախաձեռնությունների շրջանակում:

Հիմնական ռիսկերը, որոնց Բանկը ենթարկվել է IBOR բարեփոխման արդյունքում, գործառնական ռիսկերն են, օրինակ՝ վարկային պայմանագրերի պայմանների վերաբանակցումը վարկառուների հետ երկկողմանի բանակցությունների միջոցով, պայմանագրերի պայմանների վերանայումը, IBOR կորերն օգտագործող համակարգերի թարմացումը և բարեփոխման և կանոնակարգերի փոփոխության ռիսկերին առնչվող գործառնական գործունեության հսկողության մեխանիզմների վերանայումը: Ֆինանսական ռիսկը հիմնականում սահմանափակվում է տոկոսադրույքային ռիսկով:

Ֆինանսական և գործառնական վարչությունը վերահսկում և կառավարում է Բանկի անցումն այլընտրանքային տոկոսադրույքներին: Ֆինանսական և գործառնական վարչությունը գործառնական սեզմենտի հետ մեկտեղ գնահատում է տրամադրված վարկերը, փոխատվության հանձնառությունները, պարտավորությունները և ածանցյալ գործիքները IBOR-ի վրա հիմնված դրամական հոսքերի առկայության տեսանկյունից, թե արդյոք այդ պայմանագրերում կպահանջվեն փոփոխություններ IBOR բարեփոխման արդյունքում և ինչպես կառավարել IBOR բարեփոխման վերաբերյալ հաղորդակցման գործընթացը պայմանագրային կողմերի հետ: Ֆինանսական և գործառնական վարչությունը հաշվետու է Տնօրինությանը և անհրաժեշտության դեպքում համագործակցում է այլ բաժինների հետ: Այն պարբերաբար հաշվետվություններ է ներկայացնում ԱԳԿԿ-ին տոկոսադրույքի ռիսկի կառավարման օժանդակելու համար:

Այն պայմանագրերի համար, որոնց տոկոսադրույքները հաշվարկված են IBOR-ի հիման վրա և որոնց գործողության ժամկետը լրանում է IBOR տոկոսադրույքի վերաբերյալ տեղեկատվության հրապարակման ակնկալվող դադարեցումից հետո, Բանկը սահմանել է պայմանագրային պայմանները փոխելու քաղաքականություն: Այդ փոփոխությունները ներառում են վերապահում նախատեսող կետերի ավելացումը կամ IBOR տոկոսադրույքի փոխարինումն այլընտրանքային ուղենիշային տոկոսադրույքով, եթե այդպիսի փոփոխությունը թույլատրվում է տեղական օրենսդրությամբ:

Բանկը հաստատել է քաղաքականություն, որի համաձայն 2023թ. փետրվարի 1-ից բոլոր նոր տրամադրված լողացող տոկոսադրույքով վարկերի տոկոսադրույքները կապակցված լինեն Չիկագոյի ապրանքային բորսայի (CME) կողմից հրապարակված ժամկետային ապահովված օվերնայթ ֆինանսավորման տոկոսադրույքին (SOFR)՝ ԱՄՆ դոլարով տրամադրված վարկերի համար:

Բանկը վերահսկում է IBOR-ից նոր ուղենիշային տոկոսադրույքներին անցման գործընթացն ուսումնասիրելով այն պայմանագրերի ընդհանուր արժեքը, որոնք դեռ չեն անցել այլընտրանքային ուղենիշային տոկոսադրույքի, և այն պայմանագրերի արժեքը, որոնք ներառում են վերապահում նախատեսող համապատասխան կետ: Բանկը համարում է, որ պայմանագրի տոկոսադրույքը դեռ չի փոխարինվել այլընտրանքային ուղենիշային տոկոսադրույքով («չբարեփոխված պայմանագիր»), եթե պայմանագրի տոկոսադրույքը հաշվարկված է այնպիսի ուղենիշային տոկոսադրույքի հիման վրա, որը դեռ ենթակա է IBOR բարեփոխման, նույնիսկ եթե այն ներառում է վերապահում նախատեսող կետ IBOR տոկոսադրույքի վերաբերյալ տեղեկատվության հրապարակման դադարեցման հետ կապված:

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ IBOR բարեփոխումն այն արտարժույթների հետ կապված, որոնցով Բանկն ունի ֆինանսական գործիքներ, ընդհանուր առմամբ ավարտված էր: Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն Բանկի ֆինանսական գործիքների IBOR տոկոսադրույքների և նոր ուղենիշային տոկոսադրույքների վերաբերյալ, որոնցով փոփարինվել կամ փոխարինվում են ֆինանսական գործիքների տոկոսադրույքները, ինչպես նաև նոր տոկոսադրույքներին անցման գործընթացի կարգավիճակի վերաբերյալ:

Արտարժույթ	Ուղենիշային տոկոսադրույքը մինչև բարեփոխումը	Ուղենիշային տոկոսադրույքը բարեփոխումից հետո	Կարգավիճակը առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.
ԱՄՆ դոլար	ԱՄՆ դոլարի LIBOR	SOFR	Ընթացքում է

2021թ. մարտին Ֆինանսական կարգավորման և վերահսկողության վարչությունը (FCA)՝ որպես Միջմայրցամաքային բորսայի (ICE) կարգավորիչ (LIBOR-ի լիազորված ադմինիստրատոր), հայտարարեց, որ 2021թ. դեկտեմբերի 31-ից հետո LIBOR տոկոսադրույքների վերաբերյալ տեղեկատվությունը ֆունտ ստերլինգի, եվրոյի և մեկչաբայթյա և երկամսյա տոկոսադրույքների վերաբերյալ տեղեկատվությունը ԱՄՆ դոլարի համար կամ կղաղարի հրապարակվել, կամ այլևս չի հանդիսանա ներկայացուցչական: ԱՄՆ դոլարի համար մնացած LIBOR տոկոսադրույքների վերաբերյալ տեղեկատվությունը կամ կղաղարի հրապարակվել, կամ այլևս չի հանդիսանա ներկայացուցչական 2023թ. հունիսի 30-ից հետո:

Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորությունների չբարեփոխված պայմանագրերի և վերապահում նախատեսող համապատասխան կետ ներառող պայմանագրերի ընդհանուր արժեքները 2022թ. հունվարի 1-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ: Աղյուսակի գումարներն իրենցից ներկայացնում են հաշվեկշռային արժեքները:

	ԱՄՆ դոլարի LIBOR	
	Չբարեփոխված պայմանագրերի ընդհանուր արժեքը	Որից վերապահում նախատեսող կետ ներառող պայմանագրերի արժեքը
հազ. դրամ		
31 դեկտեմբերի 2022թ.		
Այլ փոխառություններ	7,084,855	7,084,855
	7,084,855	7,084,855
1 հունվարի 2022թ.		
Այլ փոխառություններ	8,439,735	8,439,735
	8,439,735	8,439,735

Տոկոսադրույքային ռիսկը ֆինանսական գործիքի իրական արժեքի կամ ապագա դրամական հոսքերի տատանման ռիսկն է շուկայական տոկոսադրույքների փոփոխությունների հետևանքով: Բանկը ենթարկվում է իր ֆինանսական վիճակի և դրամական հոսքերի վրա շուկայում գերակշռող տոկոսադրույքների տատանումների ազդեցությանը: Նման տատանումները կարող են ավելացնել տոկոսային մարժան, սակայն կարող են նաև նվազեցնել այն կամ հանգեցնել կորուստների՝ տոկոսադրույքների անապասելի փոփոխությունների դեպքում:

Տոկոսադրույքի ճեղքվածքի վերլուծություն

Տոկոսադրույքի ռիսկը հիմնականում կառավարվում է տոկոսադրույքների ճեղքվածքի հսկողության միջոցով: Ստորև ամփոփ կերպով ներկայացված է տոկոսադրույքների ճեղքվածքի վերաբերյալ տեղեկատվությունը հիմնական ֆինանսական գործիքների համար:

հազ. դրամ	Մինչև 3 ամիս	3-6 ամիս	6-12 ամիս	1-5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Ոչ տոկոսակիր	Հաշվեկշռ. արժեք
31 դեկտեմբերի 2022թ.							
ԱԿՏԻՎՆԵՐ							
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	7,889,971	-	-	-	-	93,768,881	101,658,852
Ներդրումային արժեթղթեր	1,284,454	4,364,864	1,335,063	20,199,125	69,064,197	30,921	96,278,624
Բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխատվություններ	45,849	-	2,993,793	-	-	24,072,286	27,111,928
Հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	3,088,545	-	-	-	-	-	3,088,545
Հանախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	26,243,547	25,549,997	49,981,484	123,594,498	53,414,740	-	278,784,266
	38,552,366	29,914,861	54,310,340	143,793,623	122,478,937	117,872,088	506,922,215
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ							
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	6,305,517	-	-	-	-	24,347	6,329,864
Հետզնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	5,576,694	-	-	-	-	-	5,576,694
Հանախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	80,529,085	24,395,145	68,714,651	26,724,818	-	173,019,849	373,383,546
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	60,319	-	6,467,850	-	-	6,528,169
Այլ փոխառություններ	1,324,418	4,492,493	5,092,730	29,476,638	2,767,140	-	43,153,419
Ստորադաս փոխառություններ	199,280	-	-	5,903,550	-	-	6,102,830
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	130,820	180,668	211,964	1,465,401	624,627	-	2,613,481
	94,065,814	29,128,625	74,019,345	70,038,257	3,391,767	173,044,196	443,688,003
	(55,513,448)	786,236	(19,709,005)	73,755,366	119,087,170	(55,172,108)	63,234,212

հազ. դրամ	Մինչև 3 ամիս	3-6 ամիս	6-12 ամիս	1-5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Ոչ տոկոսակիր	Հաշվեկշռ. արժեք
31 դեկտեմբերի 2021թ. ԱԿՏԻՎՆԵՐ							
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	1,629,140	-	-	-	-	74,268,831	75,897,971
Ներդրումային արժեթղթեր	1,579,562	1,575,616	-	19,336,766	71,582,204	30,921	94,105,069
Բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխատվություններ	-	-	-	-	-	10,953,887	10,953,887
Հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	3,403,625	-	-	-	-	-	3,403,625
Հանախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	24,671,375	25,216,718	34,746,793	101,887,471	34,726,371	-	221,248,728
	31,283,702	26,792,334	34,746,793	121,224,237	106,308,575	85,253,639	405,609,280
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ							
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	3,804	-	-	-	-	-	3,804
Հետզնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	42,327,472	-	-	-	-	-	42,327,472
Հանախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	85,089,633	28,358,189	50,118,366	17,098,660	530	72,550,033	253,215,411
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	40,401	8,610	1,500,000	2,040,590	-	-	3,589,601
Այլ փոխառություններ	2,387,102	7,439,333	7,787,251	31,087,938	4,137,919	-	52,839,543
Ստորադաս փոխառություններ	282,396	-	-	7,159,408	-	-	7,441,804
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	119,951	64,043	196,336	1,322,039	513,763	-	2,216,132
	130,250,759	35,870,175	59,601,953	58,708,635	4,652,212	72,550,033	361,633,767
	(98,967,057)	(9,077,841)	(24,855,160)	62,515,602	101,656,363	12,703,606	43,975,513

Միջին արդյունավետ տոկոսադրույթներ

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են տոկոսակիր ակտիվների և պարտավորությունների միջին արդյունավետ տոկոսադրույթները 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ: Այդ տոկոսադրույթներն իրենցից ներկայացնում են ակտիվների և պարտավորությունների մինչև մարման ժամկետն ընկած ժամանակահատվածի մոտավոր եկամտաբերությունը:

	2022թ.			2021թ.		
	Միջին արդյունավետ տոկոսադրույթ, %			Միջին արդյունավետ տոկոսադրույթ, %		
	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար	Այլ արտարժույթ	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար	Այլ արտարժույթ
Տոկոսաբեր ակտիվներ						
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	-	0.41%	0.69%	-	0.01%	0.70%
Ներդրումային արժեթղթեր						
- Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	9.11%	4.79%	-	8.84%	4.36%	-
- Իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	10.49%	6.53%	-	11.41%	4.41%	-
Հակադարձ հետզման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	11.00%	-	-	8.21%	3.55%	8.05%
Հանախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	16.05%	8.65 %	5.34%	16.13%	9.03%	8.26%
Տոկոսակիր պարտավորություններ						
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	10.80%	-	7.50%	-	-	-
Հետզման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	10.80%	-	-	7.90%	-	-
Հանախորդների ժամկետային ավանդներ	9.51%	2.92%	1.35%	8.61%	3.22%	1.97%
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	9.78%	4.00 %	-	9.66%	-	-
Ստորադաս փոխառություններ	-	10.01%	-	-	10.01%	-
Այլ փոխառություններ	8.75%	6.25%	-	5.95%	5.51%	1.53%
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	11.50%	-	-	11.50%	-	-

Տոկոսադրույթի զգայնության վերլուծություն

Տոկոսադրույթի ճեղքվածքի վերլուծության վրա հիմնված տոկոսադրույթի կառավարումը լրացվում է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների զգայնության հսկողությամբ: Ստորև ներկայացված է տոկոսադրույթների փոփոխությունների (վերագնորոշման ռիսկ) նկատմամբ գուտ շահույթի կամ վնասի և սեփական կապիտալի (առանց հարկերի) զգայնության վերլուծությունը, որն իրականացվել է տոկոսակիր ակտիվների և պարտավորությունների, բացառությամբ տոկոսակիր դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների, հանախորդների ընթացիկ հաշիվների և ցպահանջ ավանդների, եկամտաբերության բոլոր կորերի 100 բազիսային կետով (բկ) գուգահեռ նվազման կամ աճի պարզեցված սցենարի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ առկա դիրքերի հիման վրա:

	2022թ. հազ. դրամ	2021թ. հազ. դրամ
100 բկ գուգահեռ աճ	22,797	39,342
100 բկ գուգահեռ նվազում	(22,797)	(39,342)

Ստորև ներկայացված է սեփական կապիտալի զգայնության վերլուծությունն իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքների իրական արժեքի փոփոխությունների նկատմամբ, որն իրականացվել է 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ առկա դիրքերի և եկամտաբերության բոլոր կորերի 100 բազիսային կետով (բկ) գուգահեռ նվազման կամ աճի պարզեցված սցենարի հիման վրա:

	2022թ.	2021թ.
	Սեփական կապիտալ հազ. դրամ	Սեփական կապիտալ հազ. դրամ
100 բկ գուգահեռ աճ	(156,740)	(162,108)
100 բկ գուգահեռ նվազում	156,740	162,108

(ii) Արժույթային ռիսկ

Բանկն ունի մի շարք արտարժույթներով արտահայտված ակտիվներ և պարտավորություններ:

Արժույթային ռիսկը ֆինանսական գործիքի իրական արժեքի կամ ապագա դրամական հոսքերի տատանման ռիսկն է արտարժույթի փոխարժեքների փոփոխությունների հետևանքով: Թեև Բանկը հեջավորում է իր ենթարկվածությունն արժույթային ռիսկին, այս գործառնությունները չեն որակվում որպես հեջավորման փոխհարաբերություն՝ ՖՀՄՍ պահանջների համաձայն:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների կառուցվածքն ըստ արժույթների 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	ԱՄՆ դոլար հազ. դրամ	Եվրո հազ. դրամ	Այլ արտարժույթ հազ. դրամ	Ընդամենը հազ. դրամ
ԱԿՏԻՎՆԵՐ				
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	10,279,691	64,721,612	9,485,969	84,487,272
Ներդրումային արժեթղթեր	15,604,426	573	-	15,604,999
Բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխատվություններ	16,747,991	3,710,018	1,130	20,459,139
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	75,006,620	20,725,697	159,661	95,891,978
Այլ ակտիվներ	1,336,219	241,612	75,949	1,653,780
Ընդամենը ակտիվներ	118,974,947	89,399,512	9,722,709	218,097,168
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ				
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	1,144	22,618	2,801,883	2,825,645
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	116,946,649	73,261,330	6,972,701	197,180,680
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	1,981,907	-	-	1,981,907
Ստորադաս փոխառություններ	6,102,830	-	-	6,102,830
Այլ փոխառություններ	11,586,038	-	-	11,586,038
Այլ պարտավորություններ	575,637	602,285	10,053	1,187,975
Ընդամենը պարտավորություններ	137,194,205	73,886,233	9,784,637	220,865,075
Չուտ դիրքը	(18,219,258)	15,513,279	(61,928)	(2,767,907)
Աձանցյալ գործիքների ազդեցությունը (արժույթային սվոփ)	19,078,493	(17,238,489)	(135,115)	1,704,889
Չուտ դիրքը	859,235	(1,725,210)	(197,043)	(1,063,018)

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների կառուցվածքն ըստ արժույթների 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	ԱՄՆ դոլար հազ. դրամ	Եվրո հազ. դրամ	Այլ արտարժույթ հազ. դրամ	Ընդամենը հազ. դրամ
ԱԿՏԻՎՆԵՐ				
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	27,671,785	8,762,925	486,128	36,920,838
Ներդրումային արժեթղթեր	14,545,103	740	-	14,545,843
Բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխատվություններ	7,484,820	1,081,064	34,014	8,599,898
Հակադարձ հետզման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	264,204	329,045	515,975	1,109,224
Հանախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	73,824,530	5,753,236	952,899	80,530,665
Այլ ակտիվներ	406,513	46,469	58,868	511,850
Ընդամենը ակտիվներ	124,196,955	15,973,479	2,047,884	142,218,318
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ				
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	310	352	3,017	3,679
Հանախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	95,927,074	15,604,614	3,211,436	114,743,124
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	-	-	-
Ստորադաս փոխառություններ	7,441,804	-	-	7,441,804
Այլ փոխառություններ	13,528,321	-	-	13,528,321
Այլ պարտավորություններ	870,999	275,379	189,155	1,335,533
Ընդամենը պարտավորություններ	117,768,508	15,880,345	3,403,608	137,052,461
Չուտ դիրքը	6,428,447	93,134	(1,355,724)	5,165,857
Ածանցյալ գործիքների ազդեցությունը (արժույթային սկոպի)	(5,584,337)	(553,462)	878,479	(5,259,320)
Չուտ դիրքը	844,110	(460,328)	(477,245)	(93,463)

Ստորև աղյուսակում ներկայացված 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ դրամի փոխարժեքի նվազումը հետևյալ արտարժույթների նկատմամբ կավելացներ (կնվազեցներ) սեփական կապիտալը և շահույթը կամ վնասը ստորև ներկայացված գումարների չափով: Վերլուծությունն իրականացվել է մինչև հարկումը հիմունքով և հիմք են ընդունվել արտարժույթների փոխարժեքների փոփոխությունները, որոնք Բանկը դիտարկում է որպես ողջամտորեն հնարավոր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ: Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունից առաջացող եկամուտը (ծախսը) ենթակա չէ հարկման (ենթակա չէ նվազեցման): Վերլուծությունը ենթադրում է, որ մյուս բոլոր փոփոխականները, մասնավորապես տոկոսադրույքները, կմնան անփոփոխ:

	2022թ. հազ. դրամ	2021թ. հազ. դրամ
ՀՀ դրամի նկատմամբ ԱՄՆ դոլարի փոխարժեքի ան 20%-ով	171,847	168,822
ՀՀ դրամի նկատմամբ եվրոյի փոխարժեքի ան 20%-ով	(345,042)	(92,066)

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ դրամի փոխարժեքի անը վերոնշյալ արտարժույթների նկատմամբ կունենար գումարային առումով նույն, սակայն հակառակ ազդեցություն վերը նշված գումարների վրա՝ ելնելով այն ենթադրությունից, որ մյուս բոլոր փոփոխականները կմնան անփոփոխ:

(գ) Պարտքային ռիսկ

Պարտքային ռիսկը ֆինանսական վնաս կրելու ռիսկն է, երբ հաճախորդը կամ ֆինանսական գործիքի պայմանագրային կողմը չի կատարում իր պայմանագրային պարտականությունները: Բանկում գործում են պարտքային ռիսկին ենթարկվածությունը կառավարող քաղաքականություն և ընթացակարգեր (թե՛ ճանաչված ֆինանսական ակտիվների և թե՛ չճանաչված պայմանագրային հանձնառությունների համար), ներառյալ պորտֆելի գծով ռիսկի կենտրոնացումը սահմանափակելու վերաբերյալ ուղեցույցները և Վարկային կոմիտեի և Ռիսկերի կառավարման կենտրոնի ստեղծումը՝ պարտքային ռիսկն ակտիվորեն վերահսկելու նպատակով: Պարտքային ռիսկի կառավարման քաղաքականությունն ուսումնասիրվում և հաստատվում է Տնօրինության կողմից:

Պարտքային ռիսկի կառավարման քաղաքականությունը սահմանում է՝

- վարկի դիմումների ուսումնասիրման և հաստատման ընթացակարգերը,
- վարկառուների (իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց) վճարունակության գնահատման մեթոդաբանությունը,
- պայմանագրային կողմերի, թողարկողների և ապահովագրական ընկերությունների վճարունակության գնահատման մեթոդաբանությունը,
- գրավի գնահատման մեթոդաբանությունը,
- վարկերի փաստաթղթավորման պահանջները,
- վարկերի և այլ գործիքների, որոնց գծով Բանկը ենթարկվում է պարտքային ռիսկի, շարունակական հսկողության և մշտադիտարկման ընթացակարգերը:

Իրավաբանական անձանց վարկի դիմումները պատրաստվում են հաճախորդների հետ աշխատող համապատասխան մենեջերների կողմից և փոխանցվում են ռիսկերի կառավարման բաժին, որը պատասխանատու է իրավաբանական անձանց տրված վարկերի պորտֆելի համար: Վերլուծական հաշվետվությունները հիմնվում են հաճախորդի գործունեության և ֆինանսական արդյունքների կառուցվածքային վերլուծության վրա: Այնուհետև, վարկի դիմումը և հաշվետվությունն անցնում են անկախ ուսումնասիրություն Բաժնի ղեկավարի կողմից: Վարկային կոմիտեն ուսումնասիրում է վարկի դիմումը ռիսկերի կառավարման բաժնի կողմից ներկայացված նյութերի հիման վրա:

Բանկը շարունակաբար վերահսկում է պարտքային ռիսկին ենթարկվող առանձին գործիքների կատարողականը և կանոնավոր կերպով վերագնահատում է իր հաճախորդների վճարունակությունը: Ուսումնասիրությունն իրականացվում է հաճախորդի ամենավերջին ֆինանսական հաշվետվությունների և փոխառուի կողմից տրամադրված կամ Բանկի կողմից այլ կերպ ձեռք բերված տեղեկատվության հիման վրա: Ֆիզիկական անձանց վարկի դիմումներն ուսումնասիրվում են Ֆիզիկական անձանց վարկավորման բաժնի կողմից Ռիսկերի կառավարման բաժնի հետ մեկտեղ մշակված գնահատման մոդելների և տվյալների ստուգման ընթացակարգերի միջոցով:

Բացի առանձին հաճախորդների վերլուծությունից, վարկային պորտֆելը գնահատվում է Ռիսկերի կառավարման բաժնի կողմից՝ վարկերի կենտրոնացման և շուկայական ռիսկերի տեսանկյունից:

Պարտքային ռիսկին ենթարկվածության առավելագույն չափը, որպես կանոն, արտացոլվում է ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքներում՝ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում և չճանաչված պայմանագրային հանձնառությունների գումարներում: Ակտիվների և պարտավորությունների հնարավոր հաշվանցումն էական ազդեցություն չունի պոտենցիալ վարկային ռիսկի նվազեցման վրա:

Որպես կանոն գրավ չի պահանջվում անանցյալ ֆինանսական գործիքների գծով պահանջների, արժեթղթերում ներդրումների, բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկերի և փոխատվությունների համար, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ արժեթղթերը պահվում են որպես հակադարձ հետգնման և արժեթղթերի փոխառության գոծառնությունների մաս:

Հանախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների գրավի և այդ վարկերի և փոխատվությունների գծով պարտքային ռիսկի կենտրոնացման վերլուծությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 16-ում:

Չճանաչված պայմանագրային հանձնառությունների գծով պարտքային ռիսկին առավելագույն ենթարկվածությունը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ներկայացված է Ծանոթագրություն 29-ում:

Պարտքային ռիսկ. Ակնկալվող պարտքային կորստների գումարները

Արժեզրկման գնահատման համար օգտագործվող ելակետային տվյալներ, ենթադրություններ և մեթոդներ

Տես հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը Ծանոթագրություն 3 (ե) (iv) կետում:

Արժեզրկման գնահատում

Բանկն ակնկալվող պարտքային կորուստները հաշվարկում է հավանականությամբ կշռված մի շարք սցենարներով գնահատելու համար ակնկալվող դրամական պակասորդները՝ գեղջված արդյունավետ տոկոսադրույքի մոտարկմամբ: Դրամական պակասորդը պայմանագրին համապատասխան Բանկին հասանելիք բոլոր պայմանագրային դրամական հոսքերի և Բանկի կողմից ակնկալվող ստացվելիք դրամական հոսքերի միջև տարբերությունն է: Ստորև ներկայացված են ակնկալվող պարտքային կորուստների հաշվարկի մեթոդները և առանցքային տարրերը:

Պարտազանցման տեղի ունենալու հավանականության *Պարտազանցման տեղի ունենալու հավանականությունը* որոշակի ժամանակահատվածի ընթացքում պարտազանցման հավանական լինելու գնահատումն է: Պարտազանցումը կարող է տեղի ունենալ միայն որոշակի պահի՝ գնահատված ժամանակահատվածում, եթե գործիքը նախկինում չի ապանանաչվել և դեռևս պորտֆելում է:

Պարտքի գումարը պարտազանցման պահին *Պարտքի գումարը պարտազանցման պահին* ապագա պարտազանցման ամսաթվի դրությամբ պարտքի գնահատված գումարն է՝ հաշվի առնելով հաշվետու ամսաթվից հետո պարտքի գումարի ակնկալվող փոփոխությունները, ներառյալ մայր գումարի և տոկոսների վճարումները պայմանագրով նախատեսված կարգով կամ այլ կերպ, փոխառություն ստանալու իրավունքի օգտագործումը և բաց թողնված վճարումների գծով հաշվեզրված տոկոսները:

Կորուստը պարտազանցման դեպքում *Կորուստը պարտազանցման դեպքում* դա այն կորստի գնահատված գումարն է, որը կառաջանա, եթե որոշակի պահի տեղի ունենա պարտազանցում: Այն հիմնված է վճարման ենթակա պայմանագրային դրամական հոսքերի և այն դրամական հոսքերի տարբերության վրա, որոնք վարկատուն ակնկալում է ստանալ, այդ թվում՝ գրավի իրացումից: Այն սովորաբար արտահայտվում է որպես պարտազանցման պահին պարտքի գումարի տոկոս:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստը հիմնված է այն պարտքային կորուստների վրա, որոնք ակնկալվում է, որ կառաջանան ակտիվի ամբողջ ժամկետի ընթացքում (ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորուստներ), եթե տեղի չի ունեցել պարտքային ռիսկի նշանակալի ան սկզբնական ճանաչումից ի վեր, որի դեպքում պահուստը հիմնվում է 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստների վրա:

12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներն իրենցից ներկայացնում են ակնկալվող պարտքային կորուստների այն մասը, որոնք առաջանում են ֆինանսական գործիքի գծով հաշվետու ամսաթվից հետո 12 ամսում հնարավոր պարտագանցման ռիսկերից: Ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորուստները և 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստները հաշվարկվում են անհատական կամ խմբային հիմունքով կախված ֆինանսական գործիքների համապատասխան պորտֆելի բնույթից:

Բանկի կողմից մշակված քաղաքականության համաձայն՝ յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում գնահատվում է, թե արդյոք տեղի է ունեցել ֆինանսական գործիքի պարտքային ռիսկի նշանակալի աճ սկզբնական ճանաչումից ի վեր՝ հաշվի առնելով ֆինանսական գործիքի ամբողջ ժամկետի մնացած մասի ընթացքում պարտագանցման տեղի ունենալու ռիսկի փոփոխությունը: Վերը նշված գործընթացի հիման վրա Բանկը խմբավորում է իր վարկերն ըստ փուլերի՝ 1-ին փուլի, 2-րդ-փուլի, 3-րդ փուլի և ձեռք բերված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված, ինչպես ներկայացված է ստորև.

- 1-փուլ Վարկերի սկզբնական ճանաչման ժամանակ Բանկը ճանաչում է պահուստ 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստների հիման վրա: 1-ին փուլի վարկերը ներառում են նաև գործիքներ, որոնց պարտքային ռիսկը բարելավվել է, և վարկը վերադասակարգվել է 2-րդ փուլից:
- 2-րդ փուլ Երբ վարկի պարտքային ռիսկը նշանակալիորեն աճում է սկզբնական ճանաչումից ի վեր, սակայն չկա պարտքային առումով արժեզրկված լինելու վկայություն, Բանկը ձևավորում է պահուստ ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով: 2-րդ փուլի վարկերը ներառում են նաև գործիքներ, որոնց պարտքային ռիսկը բարելավվել է, և վարկը վերադասակարգվել է 3-րդ փուլից:
- 3-րդ փուլ Վարկերը համարվում են պարտքային առումով արժեզրկված: Բանկը ձևավորում է պահուստ ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով:
- Ձեռք բերված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված Ձեռք բերված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված ակտիվները սկզբնական ճանաչման պահին պարտքային առումով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվներ են: Սկզբնական ճանաչման պահին ձեռք բերված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված ակտիվները հաշվառվում են իրական արժեքով, և տոկոսային եկամուտը հետագայում ճանաչվում է պարտքային ռիսկով ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույքի հիման վրա: Ակնկալվող պարտքային կորուստները ճանաչվում կամ ապաճանաչվում է այնքանով, որքանով հետագայում փոխվում են ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորուստները:

Պարտագանցման սահմանում

Բանկը համարում է, որ ֆինանսական գործիքի գծով տեղի է ունեցել պարտագանցում և, հետևաբար, այն դասում է 3-րդ փուլ (պարտքային առումով արժեզրկված) ակնկալվող պարտքային կորուստների հաշվարկի համար, բոլոր այն դեպքերում, երբ փոխառուի պարտավորությունները դառնում են 90 օր ժամկետանց՝ պայմանագրով նախատեսված ժամկետից, բացառությամբ պարտքային արժեթղթերի և բանկային ավանդների, որոնց դեպքում դիտարկվում է ավելի քան 30 օր ժամկետանցությունը:

Հաճախորդի կողմից պարտականությունների չկատարման որակական գնահատման շրջանակում Բանկը նաև դիտարկում է տարբեր դեպքերը, որոնք կարող են վկայել վճարման անհավանականության մասին՝ հիմնվելով դեկավարության դատողությունների վրա: Եթե այդ դեպքը տեղի է ունենում, Բանկը մանրամասն դիտարկում է, թե արդյոք դրա արդյունքում հաճախորդը պետք է դիտարկվի որպես պարտականությունները չկատարած և դասվի 3-րդ փուլ՝ ակնկալվող պարտքային կորուստների հաշվարկի համար, կամ արդյոք 2-րդ փուլ դասելը տեղին է:

Պարտագանցման տեղի ունենալու հավանականության գնահատման գործընթաց

Պահառուական և միջբանկային հարաբերություններ

Բանկի պահառուական և միջբանկային հարաբերությունները և պայմանագրային կողմերն իրենցից ներկայացնում են ֆինանսական ծառայություններ մատուցող կազմակերպություններ, բանկեր, բրոքերներ և դիլերներ, ֆոնդային բորսաներ և քլիրինգային կազմակերպություններ:

Այս հարաբերությունների հետ կապված Բանկը վերլուծում է հրապարակայնորեն հասանելի տեղեկատվությունը, մասնավորապես ֆինանսական տեղեկատվությունը և արտաքին աղբյուրներից ստացված այլ տվյալները, օրինակ՝ արտաքին վարկանիշները:

Հանախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ

Հանախորդներին տրված վարկերի և փոխառությունների գծով պարտագանգման տեղի ունենալու հավանականությունը հիմնված է անցյալ ժամանակաշրջանների տեղեկատվության վրա և հաշվարկվում է հավանականության փոփոխության մատրիցների միջոցով՝ հիմք ընդունելով վարկային պորտֆելների ժամկետայնության վերաբերյալ անցյալ ժամանակաշրջանների տեղեկատվությունը: Հավանականությունը հաշվարկվում է որպես ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ ընդհանուր վարկերի ժամկետանց դասերի միջև տեղափոխվող վարկերի մասնաբաժինը: Պարտագանգման տեղի ունենալու հավանականությունը հաշվարկելիս Բանկը դիտարկում է կանխատեսվող մակրոտնտեսական ցուցանիշները, որոնք էական ազդեցություն ունեն պարտագանգման տեղի ունենալու հավանականության վրա:

Պարտքի գումարը պարտագանգման պահին

Պարտքի գումարը պարտագանգման պահին իրենից ներկայացնում է արժեզրկման տեսանկյունից գնահատման ենթակա ֆինանսական գործիքների համախառն հաշվեկշռային արժեքը՝ հաշվի առնելով թե՛ պարտքի գումարը մեծացնելու հանախորդի կարողությունն առաջիկա պարտագանգման դեպքում և թե՛ հնարավոր վաղաժամ մարումը: 1-ին փուլի վարկի գծով պարտագանգման պահին պարտքի գումարը հաշվարկելու նպատակով Բանկը գնահատում է 12 ամսում հնարավոր պարտագանգման դեպքերը 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստները հաշվարկելու համար: 2-րդ-փուլի, 3-րդ փուլի և ձեռք բերված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների համար պարտագանգման պահին պարտքի գումարը դիտարկվում է գործիքի ամբողջ ժամկետի ընթացքում տեղի ունեցող դեպքերի համար:

3-րդ փուլի և ձեռք բերված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների համար պարտքի գումարը պարտագանգման պահին հավասար է այդ վարկերի հաշվեկշռային արժեքին:

Պարտքի գումարը պարտագանգման պահին որոշվում է նախքան պարտագանգման տեղի ունենալու ամսաթիվը չկատարված պարտականություններով վարկերի վերաբերյալ անցյալ ժամանակաշրջանների տվյալների հիման վրա:

Կորուստը պարտագանգման դեպքում

Հանախորդներին տրված 1-ին փուլի վարկերի, ինչպես նաև անհատական հիմունքով ոչ խոշոր 2-րդ և 3-րդ փուլերի վարկերի համար, Բանկը պարտագանգման դեպքում կորուստը հաշվարկում է պորտֆելի մակարդակով: Բանկը պարտագանգման դեպքում կորստի չափը հաշվարկելու համար օգտագործում է պարտագանգման ամսաթվից հետո վերականգնումների վերաբերյալ անցյալ ժամանակաշրջանների տվյալները չկատարված պարտականություններով բոլոր վարկերի կտրվածքով: Հավաքագրվում է պարտագանգման ամսաթվից հետո դրամական հոսքերի վերաբերյալ ամբողջ տեղեկատվությունը և գեղչվում է պարտագանգման ամսաթվի դրությամբ՝ յուրաքանչյուր վարկի արդյունավետ տոկոսադրույքով: Դրամական հոսքերի վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներառում է չկատարված պարտականություններով վարկերի գծով ստացված բոլոր տեսակի դրամական միջոցները (վարկերի մարումից ստացված դրամական միջոցներ, երաշխավորից ստացված դրամական միջոցներ, գրավի վանառքից ստացված դրամական միջոցներ և այլն):

Պարտքային ռիսկի նշանակալի աճ

Բանկի կողմից մշակված քաղաքականության համաձայն՝ յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում գնահատվում է, թե արդյոք տեղի է ունեցել ֆինանսական գործիքի պարտքային ռիսկի նշանակալի աճ սկզբնական ճանաչումից ի վեր: Որպես հիմնական չափանիշ Բանկն օգտագործում է վարկերի ժամկետանց օրերի քանակի վերաբերյալ տեղեկատվությունը: Բանկը համարում է, որ պարտքային ռիսկը նշանակալիորեն աճել է սկզբնական ճանաչումից ի վեր, եթե ակտիվների գծով վճարումներն ավելի քան 30 օր ժամկետանց են, սակայն ոչ ավել քան 90 օր բոլոր ակտիվների համար, բացառությամբ պարտքային ներդրումային արժեթղթերի և բանկային ավանդների:

Պարտքային ռիսկի անը գնահատելիս Բանկի ղեկավարությունը դիտարկում է նաև հետևյալ գործոնները՝

- տվյալ վարկառուի ժամկետանց օրերի քանակը Հայաստանի այլ ֆինանսական կազմակերպություններում,
- վարկառուի զգալի ֆինանսական դժվարությունները,
- վարկի պայմանների վերանայումը վարկառուի ֆինանսական վիճակի վատթարացման պատճառով,
- մակրոտնտեսական ցուցանիշների վատթարացումը և դրանց հնարավոր ազդեցությունը վարկառուի ֆինանսական արդյունքների վրա:

Ապագայամետ տեղեկատվություն և տարբեր տնտեսական սցենարներ

Ակնկալվող պարտքային կորուստների մոդելներում Բանկը որպես տնտեսական ելակետային տվյալներ օգտագործում է ապագայամետ տեղեկատվությունը: Բանկն ակնկալվող պարտքային կորուստների մոդելում ներառում է տնտեսական ցուցանիշները, որոնք սերտորեն փոխկապակցված են պորտֆելի անցյալ ժամակաշրջանների պարտագանցման ցուցանիշների հետ, այդ թվում՝

- ԱՄՆ դոլար/ՀՀ դրամ փոխարժեքը,
- արտահանման ծավալները,
- զուտ արտահանումը,
- ներհոսքը Ռուսաստանից:

Հիմնական խթանն արտարժույթի փոխարժեքն է: 2022թ. համար կանխատեսվող ԱՄՆ դոլար/ՀՀ դրամ փոխարժեքը կազմում է 505:

Բանկը կիրառել ապագայամետ տեղեկատվության հետևյալ գործակիցները. 1՝ իրավաբանական անձանց տրված վարկերի համար և 0.95-1.1՝ ֆիզիկական անձանց տրված վարկերի համար:

Ապագայամետ տեղեկատվությունը Բանկը ստանում էրորդ կողմերից (Հայաստանի վիճակագրական գործակալություն և ՀՀ կենտրոնական բանկ): Բանկի Պարտքային ռիսկի կառավարման վարչության փորձագետները որոշում են տարբեր սցենարներին վերագրելի կշիռները: Բանկը գնահատում է պարտագանցման դրույքի և մակրոտնտեսական գործոնների միջև հարաբերությունները հիմնվելով սովորական փոքրագույն քառակուսիների ռեգրեսիայի մոդելների վրա: Մոդելում օգտագործված ընտրված փոփոխականները տարբեր են՝ կախված վարկային պորտֆելներից:

Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցում

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված բացահայտումները ներառում են այն ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները, որոնք՝

- հաշվանցվում են Բանկի ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում կամ
- հանդիսանում են իրավաբանորեն ամրագրված հաշվանցման գլխավոր պայմանագրի կամ համանման գործիքներին վերաբերող նմանատիպ պայմանագրերի առարկա՝ անկախ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում հաշվանցվելու հանգամանքից:

Նմանատիպ պայմանագրերը ներառում են ածանցյալ գործիքների քլիրինգի պայմանագրերը, հետզնման գլխավոր պայմանագրերը և արժեթղթերի փոխատվության գլխավոր պայմանագրերը: Համանման ֆինանսական գործիքները ներառում են ածանցյալ գործիքները, վաճառքի և հետզնման պայմանագրերը, հակադարձ վաճառքի և հետզնման պայմանագրերը և արժեթղթերի փոխառության և փոխատվության պայմանագրերը: Ֆինանսական գործիքները, այդ թվում՝ վարկերը և ավանդները, չեն բացահայտվում ստորև ներկայացվող աղյուսակներում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ հաշվանցվում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում:

Բանկը ստանում և ընդունում է գրավ շուկայում շրջանառվող արժեթղթերի տեսքով վաճառքի և հետզնման, հակադարձ վաճառքի և հետզնման պայմանագրերի գծով: Այս գրավի համար գործում են տվյալ դրրոտում ընդունված ստանդարտ պայմանները: Սա նշանակում է, որ որպես գրավ ստացված/տրամադրված արժեթղթերը կարող են գրավադրվել կամ վաճառվել գործարքի ժամկետի ընթացքում, սակայն պետք է վերադարձվեն մինչև գործարքի ավարտը: Այս պայմանները յուրաքանչյուր պայմանագրային կողմին իրավունք են տալիս նաև դադարեցնել համապատասխան գործարքը՝ պայմանագրային կողմի կողմից գրավ տրամադրելու անկարողության դեպքում:

Վերը նշված պայմանագրերը չեն բավարարում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում հաշվանցման պայմանները: Պատճառն այն է, որ այս պայմանագրերը տալիս են ճանաչված գումարները հաշվանցելու իրավունք, որն իրագործելի է միայն Բանկի կամ պայմանագրային կողմերի կողմից պարտագանցում կատարելու, անվճարունակ դառնալու կամ սնանկանալու դեպքում: Բացի այդ Բանկը և վերջինիս պայմանագրային կողմերը մտադիր չեն հաշվարկն իրականացնել գուտ հիմունքով, կամ իրացնել ակտիվը և մարել պարտավորությունը միաժամանակ:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են հաշվանցման ենթակա, իրագործելի գլխավոր պայմանագրերի կամ նմանատիպ պայմանագրերի առարկա հանդիսացող ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

հազ. դրամ

Ֆինանսական ակտիվների/ պարտավորությունների տեսակներ	Ճանաչված ֆինանսական ակտիվի/ պարտավորության համախառն գումարներ	Ֆին. վիճակի մասին հաշվետվությունում հաշվանցված՝ ճանաչված ֆին. պարտավորության/ ակտիվի համախառն գումար	Ֆին. վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացված ֆին. ակտիվների/ պարտավորությունների գուտ գումար	Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում չհաշվանցված գումարներ	Ֆինանսական գործիքներ	Զուտ գումար
Հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	3,088,545	-	3,088,545	(3,088,545)	-	-
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ	3,088,545	-	3,088,545	(3,088,545)		-
Հետզնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	(5,576,694)		(5,576,694)	5,576,694		-
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ	(5,576,694)		(5,576,694)	5,576,694		-

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են հաշվանցման, իրագործելի գլխավոր պայմանագրերի կամ նմանատիպ պայմանագրերի առարկա հանդիսացող ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

հազ. դրամ

Ֆինանսական ակտիվների/ պարտավորությունների տեսակներ	Ճանաչված ֆինանսական ակտիվի/ պարտավորության համախառն գումարներ	Ֆին. վիճակի մասին հաշվետվությունում հաշվանցված՝ ճանաչված ֆին. պարտավորության/ ակտիվի համախառն գումար	Ֆին. վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացված ֆին. ակտիվների/ պարտավորությունների գուտ գումար	Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում չհաշվանցված գումարներ	Ֆինանսական գործիքներ	Զուտ գումար
Հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	3,403,625	-	3,403,625	(3,403,625)	-	-
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ	3,403,625	-	3,403,625	(3,403,625)		-
Հետզնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	(42,327,472)		(42,327,472)	42,327,472		-
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ	(42,327,472)	-	(42,327,472)	42,327,472		-

Վերը աղյուսակներում բացահայտված՝ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացված ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների համախառն և գուտ գումարները չափվում են ամորտիզացված արժեքով ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում:

(դ) Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը ենթադրում է, որ Բանկը կունենա դժվարություններ ֆինանսական պարտավորությունների հետ կապված իր պարտականությունները կատարելիս, որոնք մարվելու են դրամական միջոցներ կամ այլ ֆինանսական ակտիվ տրամադրելով: Իրացվելիության ռիսկն առաջանում է ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության անհամապատասխանության դեպքում: Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության և տոկոսադրույքների համապատասխանությունը և/կամ վերահսկվող անհամապատասխանությունը իրացվելիության կառավարման հիմնարար գործոնն է: Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության ամբողջական համապատասխանությունը սովորական չէ ֆինանսական կազմակերպությունների համար՝ պայմանավորված իրականացվող գործարքների տարաբնույթությամբ և ժամկետների անորոշությամբ: Անհամապատասխանությունը հնարավորություն է տալիս բարձրացնել շահութաբերությունը, սակայն կարող է նաև մեծացնել կորուստների ռիսկը:

Բանկի կողմից իրացվելիության ռիսկի կառավարման նպատակն է ցանկացած պահի ապահովել բոլոր անհրաժեշտ միջոցները՝ դրամական հոսքերի հետ կապված պարտականությունները սահմանված ժամկետներում կատարելու համար: Իրացվելիության ռիսկի կառավարման քաղաքականությունն ուսումնասիրվում և հաստատվում է Տնօրենների խորհրդի կողմից:

Բանկը ձգտում է պահպանել ֆինանսավորման աղբյուրների տարբերակված և կայուն կառուցվածք, որը կազմված է այլ բանկերից և ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված երկարաժամկետ և կարճաժամկետ վարկերից, հիմնական կորպորատիվ հաճախորդների և անհատների ավանդներից, ինչպես նաև բարձր իրացվելի ակտիվների տարբերակված պորտֆելները՝ իրացվելիության անկանխատեսելի պահանջներն արագ և արդյունավետ բավարարելու համար:

Իրացվելիության ռիսկի կառավարման քաղաքականությունը պահանջում է՝

- դրամական հոսքերի կանխատեսում ըստ հիմնական արտարժույթների և այդ դրամական հոսքերի հետ կապված պահանջվող իրացվելի ակտիվների մակարդակի դիտարկում,
- ֆինանսավորման աղբյուրների տարբերակված կառուցվածքի պահպանում,
- պարտքերի կենտրոնացման և կառուցվածքի կառավարում,
- փոխառու միջոցների հաշվին ֆինանսավորման ներգրավման ծրագրերի մշակում,
- բարձր իրացվելի ակտիվների պորտֆելի պահպանում, որը կարելի է հեշտությամբ վաճառվել որպես ապահովություն՝ դրամական հոսքերի դադարեցման դեպքում,
- իրացվելիության և ֆինանսավորման անընդհատությունն ապահովող ծրագրերի մշակում,
- օրենսդրական պահանջների հետ իրացվելիության ցուցանիշների համապատասխանության մոնիթորինգ:

Գանձապետարանը գործարար ստորաբաժանումներից ստանում է տեղեկատվություն վերջիններիս ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրացվելիության կառուցվածքի և ապագայում պլանավորվող գործունեությունից ակնկալվող դրամական հոսքերի կանխատեսումների վերաբերյալ: Այնուհետև, Գանձապետարանը ձևավորում է կարճաժամկետ իրացվելի ակտիվների համապատասխան պորտֆել, որը հիմնականում բաղկացած է բանկերին տրված վարկերից և այլ միջբանկային գործիքներից՝ նպատակ ունենալով ապահովել իրացվելիության բավարար մակարդակ Բանկում:

Գանձապետարանն իրականացնում է իրացվելիության դիրքի հսկողություն օրական կտրվածքով և իրացվելիության կանոնավոր ստրես-թեսթեր՝ շուկայական սովորական և ոչ բարենպաստ պայմանները ներառող տարբեր սցենարների շրջանակում: Սովորական շուկայական պայմաններում իրացվելիության դիրքի վերաբերյալ հաշվետվությունները ներկայացվում են վերադաս դեկավարությանը շաբաթական կտրվածքով: Իրացվելիության կառավարման վերաբերյալ որոշումները կայացնում է ԱՊԿԿ-ի կողմից և իրականացվում են Գանձապետարանի կողմից:

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված են ֆինանսական պարտավորությունների և փոխատվության հանձնառությունների գծով չզեղչված դրամական հոսքերը՝ ըստ պայմանագրով սահմանված ամենավաղ մարման ժամկետի: Աղյուսակներում ներկայացված դրամական ներհոսքի և արտահոսքի ընդհանուր համախառն գումարն իրենից ներկայացնում է չզեղչված պայմանագրային դրամական հոսքերը ֆինանսական պարտավորությունների կամ փոխատվության հանձնառությունների գծով: Ֆինանսական երաշխավորությունների պայմանագրերի համար երաշխավորության առավելագույն գումարը վերագրվում է այն ամենավաղ ժամանակաշրջանին, որի ընթացքում երաշխավորությունը կարող է օգտագործվել:

Ստորև ներկայացված է ֆինանսական պարտավորությունների վերլուծությունն ըստ մարման ժամկետների 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

հազ. դրամ	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 6 ամիս	6-ից 12 ամիս	1-ից 5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	(Ներհոսքի)/ արտահոսքի ընդհանուր համախառն գումար	Հաշվեկշռ. արժեք
Ֆինանսական պարտավորություններ								
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	6,348,700	-	-	-	-	-	6,348,700	6,329,864
Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	5,581,638	-	-	-	-	-	5,581,638	5,576,694
Հանախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	231,662,786	22,383,078	25,366,680	71,954,419	29,172,839	-	380,539,802	373,383,546
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	-	259,357	259,357	7,005,921	-	7,524,635	6,528,169
Ստորադաս փոխառություններ	-	302,072	-	297,147	7,254,665	-	7,853,884	6,102,830
Այլ փոխառություններ	468,996	950,626	5,751,220	6,679,738	35,010,442	3,093,368	51,954,390	43,153,419
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	3,447,644	-	3,079,961	-	-	-	6,527,605	6,527,605
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	8,499	170,107	116,437	401,231	1,936,322	886,980	3,519,576	2,613,481
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ								
- Ներհոսք	(3,056,238)	-	-	-	-	-	(3,056,238)	-
- Արտահոսք	3,033,052	-	-	-	-	-	3,033,052	1,845
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ	245,546,791	23,756,183	34,637,886	79,552,089	80,467,104	3,955,773	469,915,826	450,217,453
Փոխատվության հանձնառություններ	42,292,678	-	-	-	-	-	-	-

Վերը և ստորև ներկայացված աղյուսակներում հաճախորդների նկատմամբ պարտավորություններում ներառված են ֆիզիկական անձանց ժամկետային ավանդները: Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության համաձայն՝ Բանկը պարտավոր է վճարել ֆիզիկական անձանց ժամկետային ավանդներն ըստ ավանդատուի պահանջի, որի դեպքում ավանդատուն կորցնում է հաշվեգրված տոկոսները: Վերը ներկայացված աղյուսակում այդ ավանդները դասակարգված են ըստ պայմանագրային մարման ժամկետների: Ստորև ներկայացված է այդ ավանդների դասակարգումն ըստ մարման ժամկետների:

	2022թ. հազ. դրամ	2021թ. հազ. դրամ
Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս ժամկետով	12,077,722	9,283,116
1-ից 3 ամիս ժամկետով	19,588,575	15,550,855
3-ից 6 ամիս ժամկետով	21,171,437	21,025,397
6-ից 12 ամիս ժամկետով	39,408,965	40,616,510
Ավելի քան 1 տարի ժամկետով	19,681,887	11,594,580
	111,928,586	98,070,458

Ստորև ներկայացված է ֆինանսական պարտավորությունների վերլուծությունն ըստ մարման ժամկետների 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

հազ. դրամ	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 6 ամիս	6-ից 12 ամիս	1-ից 5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	(Ներհոսքի)/ արտահոսքի ընդհանուր համախառն գումար	Հաշվեկշռ. արժեք
Ֆինանսական պարտավորություններ								
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	3,804	-	-	-	-	-	3,804	3,804
Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	42,364,102	-	-	-	-	-	42,364,102	42,327,472
Հանախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	136,580,377	21,352,938	29,282,762	52,419,140	18,547,374	583	258,183,174	253,215,411
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	73,125	97,948	1,671,073	2,334,434	-	4,176,580	3,589,601
Ստորադաս փոխառություններ	-	368,516	-	362,508	9,581,433	-	10,312,457	7,441,804
Այլ փոխառություններ	425,717	2,092,379	8,640,859	9,299,958	36,544,659	4,533,141	61,536,713	52,839,543
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	2,485,624	-	-	-	-	-	2,485,624	2,485,624
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	35,691	161,993	102,176	317,814	1,803,956	611,529	3,033,159	2,216,132
Աձանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ								
- Ներհոսք	(5,259,320)	-	-	-	-	-	(5,259,320)	-
- Արտահոսք	5,300,172	-	-	-	-	-	5,300,172	18,632
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ	181,936,167	24,048,951	38,123,745	64,070,493	68,811,856	5,145,253	382,136,465	364,138,023
Փոխատվության հանձնառություններ	31,607,600	-	-	-	-	-	-	-

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված գումարների վերլուծությունն ըստ պայմանագրային մարման ժամկետների:

հազ. դրամ	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 12 ամիս	1-ից 5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Անժամկետ	Ժամկետանց	Ընդամենը
ԱԿՏԻՎՆԵՐ								
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	101,658,852	-	-	-	-	-	-	101,658,852
Ներդրումային արժեթղթեր	818,613	466,007	5,699,927	20,199,125	69,064,197	30,754	-	96,278,624
Բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխատվություններ	439,815	787	2,992,956	-	-	23,678,370	-	27,111,928
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	3,088,545	-	-	-	-	-	-	3,088,545
Հանախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	10,265,672	15,977,875	75,531,481	123,594,498	47,964,102	-	5,450,638	278,784,266
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	-	-	-	-	-	10,893,667	-	10,893,667
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	-	-	-	-	-	2,343,410	-	2,343,410
Այլ ակտիվներ	7,288,635	64,605	610,826	224	-	4,842,941	-	12,807,231
Իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ	7,925	-	16,066	-	-	-	-	23,991
Ընդամենը ակտիվներ	123,568,057	16,509,273	84,851,256	143,793,847	117,028,300	41,789,142	5,450,638	532,990,514
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ								
Իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական պարտավորություններ	303	-	1,542	-	-	-	-	1,845
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	6,329,864	-	-	-	-	-	-	6,329,864
Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	5,576,694	-	-	-	-	-	-	5,576,694
Հանախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	231,586,248	21,962,685	93,109,795	26,724,818	-	-	-	373,383,546
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	-	60,319	6,467,850	-	-	-	6,528,169
Ստորադաս փոխառություններ	-	199,280	-	5,903,550	-	-	-	6,102,830
Այլ փոխառություններ	450,580	873,838	9,585,223	29,476,638	2,767,140	-	-	43,153,419
Հետաձգված հարկային պարտավորություն	-	-	-	-	-	246,682	-	246,682
Ընթացիկ հարկային պարտավորություն	-	4,223,221	-	-	-	-	-	4,223,221
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	8,756	172,169	496,335	1,495,214	441,007	-	-	2,613,481
Այլ պարտավորություններ	5,357,746	-	3,079,961	-	-	-	-	8,437,707
Ընդամենը պարտավորություններ	249,345,047	27,346,233	106,229,472	70,038,257	3,391,767	246,682	-	456,597,458
Չուտ դիրքը	(125,776,989)	(10,836,960)	(21,378,216)	73,755,590	113,636,532	41,542,460	5,450,638	59,125,905

Բացասական կարճաժամկետ ժամկետայնության դիրքը կառավարելու համար Բանկը հիմք է ընդունում ներդրումային արժեթղթերի պորտֆելը, որից 9,044,120 հազար դրամ գումարով ներդրումային արժեթղթերը կարող են վաճառվել, իսկ 87,234,504 հազար դրամ գումարով ներդրումային արժեթղթերը կարող են գրավադրվել հետգնման պայմանագրերի դիմաց, և հիմնվում է այն ենթադրության վրա, որ ժամկետային ավանդները կերկարաձգվեն մարման ժամկետից հետո և այն հանգամանքի վրա, որ ցպահանջ պարտավորությունների նվազագույն օրական մնացորդը պակաս չի եղել 106,041,259 հազար դրամից վերջին երկու տարիների ընթացքում:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված գումարների վերլուծությունն ըստ ակնկալվող մարման ժամկետների:

հազ. դրամ	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 12 ամիս	1-ից 5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Անժամկետ	Ժամկետանց	Ընդամենը
ԱԿՏԻՎՆԵՐ								
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	75,897,971	-	-	-	-	-	-	75,897,971
Ներդրումային արժեթղթեր	53,529	1,526,033	1,575,616	19,336,766	71,582,204	30,921	-	94,105,069
Բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխատվություններ	2,114	-	-	105,138	-	10,846,635	-	10,953,887
Հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	2,390,935	1,012,690	-	-	-	-	-	3,403,625
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	7,861,823	16,809,552	59,963,511	101,887,471	31,618,114	-	3,108,257	221,248,728
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	-	-	-	-	-	10,700,336	-	10,700,336
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	-	-	-	-	-	2,015,000	-	2,015,000
Այլ ակտիվներ	2,866,467	2,910	124,111	-	-	5,185,812	-	8,179,300
Իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ	-	-	-	-	-	-	-	-
Ընդամենը ակտիվներ	89,072,839	19,351,185	61,663,238	121,329,375	103,200,318	28,778,704	3,108,257	426,503,916
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ								
Իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական պարտավորություններ	18,632	-	-	-	-	-	-	18,632
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	3,804	-	-	-	-	-	-	3,804
Հետզնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	42,327,472	-	-	-	-	-	-	42,327,472
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	136,537,252	21,042,054	78,536,915	17,098,660	530	-	-	253,215,411
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	40,401	1,508,610	2,040,590	-	-	-	3,589,601
Ստորադաս փոխառություններ	-	282,396	-	7,159,408	-	-	-	7,441,804
Այլ փոխառություններ	409,325	1,977,778	15,226,584	31,087,937	4,137,919	-	-	52,839,543
Հետաձգված հարկային պարտավորություն	-	-	-	-	-	490,197	-	490,197
Ընթացիկ հարկային պարտավորություն	-	893,793	-	-	-	-	-	893,793
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	23,160	96,791	260,379	1,322,039	513,763	-	-	2,216,132
Այլ պարտավորություններ	2,401,341	24,087	72,262	218,903	1,625,029	-	-	4,341,622
Ընդամենը պարտավորություններ	181,720,986	24,357,300	95,604,750	58,927,537	6,277,241	490,197	-	367,378,011
Զուտ դիրքը	(92,648,147)	(5,006,115)	(33,941,512)	62,401,838	96,923,077	28,288,507	3,108,257	59,125,905

Իրացվելիության ռիսկի կառավարման համար Բանկի կողմից կիրառվող հիմնական ցուցանիշը բարձր իրացվելի ակտիվների և ցպահանջ պարտավորությունների հարաբերակցությունն է: Այս նպատակով բարձր իրացվելի ակտիվները ներառում են դրամական միջոցները, նոստրո հաշիվները, ՀՀ կառավարության և ՀՀ ԿԲ-ի կողմից թողարկված պարտքային արժեթղթերը և այլ կորպորատիվ պարտքային արժեթղթերը, որոնց համար գործում է ակտիվ և իրացվելի շուկա, որոնք գրավադրված չեն և որոնց օգտագործումը ոչ մի կերպ սահմանափակված չէ: Ցպահանջ պարտավորությունները ներառում են հաճախորդների ընթացիկ հաշիվները, ցպահանջ ավանդները և ըստ պահանջի վճարման ենթակա այլ պարտավորությունները: Ստորև ներկայացված է բարձր իրացվելի ակտիվների և ցպահանջ պարտավորությունների հարաբերակցությունը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	2022թ. հազ. դրամ Աուդիտի չենթարկված	2021թ. հազ. դրամ Աուդիտի չենթարկված
Դեկտեմբեր ամսվա միջին ցուցանիշ	80.12%	105.5%

Վերը ներկայացված հարաբերակցությունը կիրառվում է նաև ՀՀ ԿԲ-ի կողմից սահմանված իրացվելիության սահմանաչափի հետ համապատասխանությունը գնահատելու համար, որը չպետք է պակաս լինի 60%-ից:

28 Կապիտալի կառավարում

Բանկի կապիտալի կառավարման առաջնային նպատակներն են ապահովել համապատասխանություն Բանկի կապիտալի համար գործող արտաքին պահանջներին և պահպանել բարձր պարտքային վարկանիշ ու կապիտալի լավ ցուցանիշներ՝ գործունեությանն աջակցելու և բաժնետիրական արժեքը առավելագույնի հասցնելու համար:

Բանկը կառավարում է իր կապիտալի կառուցվածքը և կատարում է ճշգրտումներ տնտեսական պայմանների փոփոխությունների ու իր գործունեության ռիսկային բնույթին համապատասխան: Կապիտալը կառուցվածքը պահպանելու կամ դրա հետ կապված ճշգրտումներ կատարելու համար Բանկը կարող է ճշգրտել բաժնետերերին վճարվելիք շահաբաժինների գումարը, վերադարձնել կապիտալը բաժնետերերին կամ թողարկել արժեթղթեր: Կապիտալի կառավարման նպատակները, քաղաքականությունը և ընթացակարգերը չեն փոփոխվել նախորդ տարիների համեմատությամբ:

Բանկի կապիտալի չափի պահանջները սահմանվում և վերահսկվում են ՀՀ ԿԲ-ի կողմից: ՀՀ ԿԲ-ի ներկայիս պահանջների համաձայն՝ բանկերի նվազագույն ընդհանուր կապիտալը պետք է կազմի 30,000,000 հազար դրամ (2021թ-ին՝ 30,000,000 հազար դրամ): 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի կապիտալի չափը համապատասխանում էր ՀՀ ԿԲ-ի կողմից սահմանված նվազագույն չափին:

Բանկը որպես կապիտալ սահմանում է օրենսդրությամբ վարկային կազմակերպությունների համար որպես կապիտալ սահմանված հոդվածները: ՀՀ ԿԲ-ի կողմից սահմանված կապիտալի ներկայիս պահանջների համաձայն, որոնք հիմնված են Բազելյան համաձայնագրի սկզբունքների վրա, բանկերը պետք է ապահովեն, որպեսզի կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների հարաբերակցության ցուցանիշը («կապիտալի համարժեքության ցուցանիշ») բարձր լինի սահմանված նվազագույն մակարդակից: 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ սահմանված նվազագույն մակարդակը կազմում էր 12%: 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի կապիտալի համարժեքության ցուցանիշը համապատասխանում էր օրենսդրությամբ սահմանված ցուցանիշին:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է ՀՀ ԿԲ-ի պահանջների համաձայն հաշվարկված կապիտալի համարժեքության ցուցանիշը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	2022թ. հազ. դրամ Աուդիտի չենթարկված	2021թ. հազ. դրամ Աուդիտի չենթարկված
Հիմնական կապիտալ	63,570,962	50,831,420
Լրացուցիչ կապիտալ	4,410,500	6,933,998
Ընդամենը կապիտալ	67,981,462	57,765,418
Ընդամենը ռիսկով կշռված ակտիվներ՝ ներառյալ պարտքային, շուկայական և գործառնական ռիսկերը	378,314,737	298,283,551
Ընդամենը կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների տոկոսային հարաբերակցություն (ընդամենը կապիտալի հարաբերակցություն)	17.9%	19.0%

Ռիսկով կշռված ակտիվները չափվում են ռիսկի կշիռների հիերարխիայի միջոցով, որոնք դասակարգված են ըստ բնույթի և արտացոլում են յուրաքանչյուր ակտիվի և պայմանագրային կողմի հետ կապված պարտքային, շուկայական և այլ ռիսկերի գնահատականը՝ հաշվի առնելով պահանջներին համապատասխանող ցանկացած գրավ կամ երաշխավորություն: Նմանատիպ մոտեցում է կիրառվում չճանաչված պայմանագրային հանձնառությունների համար՝ որոշակի ճշգրտումներով՝ հնարավոր կորուստների առավել պայմանական բնույթն արտացոլելու նպատակով:

29 Փոխատվության հանձնառություններ

Բանկն ունի վարկեր տրամադրելու հանձնառություններ: Այս հանձնառությունները նախատեսում են վարկային ռեսուրսների տրամադրում հաստատված վարկերի, վարկային քարտերի սահմանաչափերի և օվերդրաֆտների տեսքով:

Բանկը տրամադրում է ֆինանսական երաշխավորություններ և ակրեդիտիվներ երրորդ անձանց հանդեպ հաճախորդների պարտավորությունների կատարումը երաշխավորելու համար: Այս պայմանագրերն ունեն հաստատուն ժամկետներ՝ սովորաբար մինչև հինգ տարի:

Փոխատվության հանձնառությունների, ֆինանսական երաշխավորությունների և ակրեդիտիվների հետ կապված Բանկը կիրառում է պարտքային ռիսկի կառավարման նույն քաղաքականությունը և ընթացակարգերը, որոնք գործում են իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց վարկեր տրամադրելիս:

Աղյուսակում փոխատվության հանձնառությունների գծով արտացոլված գումարները ենթադրում են, որ գումարներն ամբողջությամբ տրամադրված են: Աղյուսակում երաշխավորությունների և ակրեդիտիվների գծով արտացոլված գումարներն իրենցից ներկայացնում են առավելագույն հաշվապահական վնասը, որը կճանաչվի հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, եթե պայմանագրային կողմերը չկատարեն իրենց պայմանագրային պարտականությունները:

	2022թ. հազ. դրամ	2021թ. հազ. դրամ
Պայմանագրային գումար		
Վարկերի և վարկային գծերի տրամադրման հանձնառություններ	26,692,455	16,523,282
Վարկային քարտերի տրամադրման հանձնառություններ	7,254,261	6,806,229
Ֆինանսական երաշխավորություններ և ակրեդիտիվներ	8,345,962	8,278,089
	42,292,678	31,607,600
Պարտքային կորստի պահուստ	186,613	267,067

Վերը ներկայացված պայմանագրերով նախատեսված ընդհանուր փոխառվածքային հանձնառությունները պարտադիր չէ որ իրենցից ներկայացնեն դրամական միջոցների գծով ապագա պահանջներ, քանի որ այս հանձնառությունները կարող են ուժը կորցնել կամ դադարել մինչև կատարվելը: Փոխառվածքային հանձնառությունները դասված են 1-ին փուլ:

30 Պայմանական դեպքեր

(ա) Դատական վարույթներ

Բնականոն գործունեության ընթացքում Բանկը կարող է հանդես գալ որպես դատական վարույթների և հայցերի կողմ: Ղեկավարությունը գտնում է, որ նման վարույթների կամ հայցերի արդյունքում առաջացող պարտավորությունների վերջնական գումարը, եթե այդպիսիք լինեն, նշանակալի բացասական ազդեցություն չի ունենա ֆինանսական վիճակի կամ ապագա գործունեության արդյունքների վրա:

(բ) Պայմանական հարկային պարտավորություններ

Հայաստանի հարկային համակարգը, լինելով համեմատաբար նոր, բնորոշվում է օրենսդրության, պաշտոնական պարզաբանումների և դատական որոշումների հաճախակի փոփոխություններով, որոնք երբեմն հստակ չեն, հակասական են, ինչը ենթադրում է տարբեր մեկնաբանություններ: Հարկերը ենթակա են ստուգման և ուսումնասիրության հարկային մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են սահմանել տույժեր և տուգանքներ: Հարկային օրենսդրության խախտման դեպքում հարկային մարմիններն իրավասու չեն առաջադրել հարկերի գծով լրացուցիչ պարտավորություններ, տույժեր կամ տուգանքներ, եթե խախտման ամսաթվից անցել է երեք տարի:

Այս հանգամանքները Հայաստանում կարող են առաջացնել այլ երկրների ռիսկերի համեմատ շատ ավելի մեծ ռիսկեր: Ղեկավարությունը գտնում է, որ համապատասխանաբար է ճանաչել հարկային պարտավորությունները՝ Հայաստանի կիրառելի հարկային օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատական որոշումների իր մեկնաբանությունների հիման վրա: Այնուամենայնիվ, համապատասխան իրավասու մարմինները կարող են ունենալ այլ մեկնաբանություններ, և հետևանքները կարող են էական լինել այս ֆինանսական հաշվետվությունների համար, եթե իրավասու մարմիններին հաջողվի գործադրել իրենց մեկնաբանությունները:

31 Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

(ա) Գործարքներ Տնօրենների խորհրդի և Տնօրինության անդամների հետ

Ստորև ներկայացված է անձնակազմի գծով ծախսերում ներառված ընդհանուր վարձատրությունը դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարիների համար:

	2022թ. հազ. դրամ	2021թ. հազ. դրամ
Աշխատակիցների կարճաժամկետ հատուցումներ	868,067	919,645

Այս գումարները ներառում են Տնօրենների խորհրդի և Տնօրինության անդամների դրամային հատուցումները:

Ստորև ներկայացված են Տնօրենների խորհրդի և Տնօրինության անդամների հետ գործարքների մնացորդները և միջին արդյունավետ տոկոսադրույքները 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	2022թ. հազ. դրամ	Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %	2021թ. հազ. դրամ	Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն				
Հանախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	420,543	11.78%	291,083	11.1%
Հանախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	1,275,780	4.66%	505,549	4.5%

Ստորև ներկայացված են Տնօրենների խորհրդի և Տնօրինության անդամների հետ գործարքների գծով շահույթում կամ վնասում արտացոլված գումարները դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար:

	2022թ. հազ. դրամ	2021թ. հազ. դրամ
Ծախույթ կամ վնաս		
Տոկոսային եկամուտ	35,785	21,582
Տոկոսային ծախս	(96,359)	(18,919)
Այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր	(569)	(9)

(զ) Գործարքներ այլ կապակցված կողմերի հետ

Այլ կապակցված կողմերը հիմնականում իրենցից ներկայացնում են Տնօրենների խորհրդի և Տնօրինության անդամների հետ կապակցված կողմերը:

Ստորև ներկայացված են 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այլ կապակցված կողմերի հետ գործարքների մնացորդները և համապատասխան միջին արդյունավետ տոկոսադրույքները, ինչպես նաև 2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա շահույթում կամ վնասում այդ գործարքների գծով արտացոլված գումարները:

	Բաժնետերեր		Այլ կապակցված կողմեր	
	հազ. դրամ	Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք %	հազ. դրամ	Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք %
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն				
ԱԿՏԻՎՆԵՐ				
Տրված վարկեր (համախառն)	-		78,590	11.16%
Պարտքային կորստի պահուստ	-		(192)	
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ				
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	5,723,813	3.10%	566,720	8.25%
Ծահույթ (վնաս)				
Տոկոսային եկամուտ	35		8,914	
Տոկոսային ծախս	(72,297)		(11,958)	
Այլ ծախսեր	-		(507,707)	

Ստորև ներկայացված են 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այլ կապակցված կողմերի հետ գործարքների մնացորդները և համապատասխան միջին արդյունավետ տոկոսադրույքները, ինչպես նաև 2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա շահույթում կամ վնասում այդ գործարքների գծով արտացոլված գումարները:

	Բաժնետերեր		Այլ կապակցված կողմեր	
	հազ. դրամ	Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք %	հազ. դրամ	Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք %
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն				
ԱԿՏԻՎՆԵՐ				
Տրված վարկեր (համախառն)	3,529	10.0%	55,588	10.34%
Պարտքային կորստի պահուստ	-		(126)	-
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ				
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	2,084,165	3.1%	444,621	5.22%
Ծահույթ (վնաս)				
Տոկոսային եկամուտ	4		19,656	
Տոկոսային ծախս	(62,419)		(24,637)	

32 Ֆինանսական ակտիվներ և պարտավորություններ. Իրական արժեք և հաշվապահական հաշվառման դասակարգում

Բանկը ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը չափելիս կիրառում է ստորև ներկայացված իրական արժեքի հիերարխիան, որն արտացոլում է չափումների ժամանակ օգտագործված երկարաժամկետ տվյալների նշանակալիությունը:

- 1-ին մակարդակ. նույն գործիքների համար գործող շուկայում գնանշված գները (չճշգրտված):
- 2-րդ մակարդակ. 1-ին մակարդակում ներառված գնանշված գներից տարբեր երկարաժամկետ տվյալները, որոնք դիտելի են կամ ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ), կամ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գներից ստացվող): Այս դասակարգը ներառում է այն գործիքները, որոնց գնահատման համար կիրառվել են նմանատիպ գործիքների համար գործող շուկայում գնանշված գները, նմանատիպ գործիքների համար գնանշված գներն ակտիվ չհամարվող շուկաներում, կամ գնահատման այլ մեթոդներ, որտեղ բոլոր նշանակալի երկարաժամկետ տվյալներն ուղղակիորեն կամ անուղղակիորեն դիտելի են շուկայական տվյալներից:
- 3-րդ մակարդակ. ոչ դիտելի երկարաժամկետ տվյալներ: Այս դասակարգը ներառում է բոլոր այն գործիքները, որոնց դեպքում գնահատման մեթոդները ներառում են դիտելի տվյալների վրա չհիմնված երկարաժամկետ տվյալները և ոչ դիտելի երկարաժամկետ տվյալները նշանակալի ազդեցություն ունեն գործիքի գնահատման վրա: Այս դասակարգը ներառում է այն գործիքները, որոնք գնահատվում են նմանատիպ գործիքների համար գնանշված գների հիման վրա, որոնց գծով պահանջվում են նշանակալի ոչ դիտելի ճշգրտումներ կամ ենթադրություններ՝ գործիքների միջև տարբերություններն արտացոլելու համար:

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ բոլոր ֆինանսական գործիքների, բացառությամբ ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթերի, գնահատված իրական արժեքները մոտավորապես համապատասխանում են դրանց հաշվեկշռային արժեքներին:

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքը ցածր էր վերջիններիս 87,234,504 հազար դրամ հաշվեկշռային արժեքից (2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 83,126,042 հազար դրամ) 11,458,353 հազար դրամով (2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 4,500,573 հազար դրամով):

Հանձնարողներին տրված վարկերի և փոխառությունների և հանձնարողների ընթացիկ հաշիվների և ավանդների իրական արժեքը դասվել է իրական արժեքի հիերարխիայի 3-րդ մակարդակին, իսկ այլ փոխառությունների, ստորադաս փոխառությունների, թողարկված պարտքային արժեթղթերի և ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքը դասվել է իրական արժեքի հիերարխիայի 2-րդ մակարդակին:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների վերլուծությունը՝ իրական արժեքի հիերարխիայի համապատասխան մակարդակների կտրվածքով: Գումարները հիմնված են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված գումարների վրա:

հազ. դրամ	1-ին մակարդակ	2-րդ մակարդակ	3-րդ մակարդակ	Ընդամենը
Իրական արժեքով չափվող ակտիվներ և պարտավորություններ				
Իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ				
- Ներդրումային արժեթղթեր	-	9,044,120	-	9,044,120
	-	9,044,120	-	9,044,120

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների վերլուծությունը՝ իրական արժեքի հիերարխիայի համապատասխան մակարդակների կտրվածքով: Գումարները հիմնված են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված գումարների վրա:

հազ. դրամ	1-ին մակարդակ	2-րդ մակարդակ	3-րդ մակարդակ	Ընդամենը
Իրական արժեքով չափվող ակտիվներ և պարտավորություններ				
Իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ				
- Ներդրումային արժեթղթեր	-	10,979,026	-	10,979,026
	-	10,979,026	-	10,979,026

Իրական արժեքի այս գնահատականի նպատակն է ներկայացնել այն մոտավոր գինը, որը շուկայի մասնակիցների միջև սովորական գործարքում կստացվեր ակտիվը վաճառելու կամ կվճարվեր պարտավորությունը փոխանցելու համար չափման ամսաթվի դրությամբ: Այնուամենայնիվ, հաշվի առնելով անորոշությունները և կողմնակալ դատողությունները, իրական արժեքը չպետք է դիտվի որպես իրացման գին՝ անմիջապես ակտիվների վաճառքի կամ պարտավորությունների փոխանցման ժամանակ:

Գնահատման մեթոդները ներառում են գուտ ներկա արժեքի և գեղջված դրամական հոսքերի մոդելները, նմանատիպ գործիքների հետ համեմատությունը, որոնց համար առկա են շուկայական դիտելի գներ, և գնահատման այլ մոդելները: Գնահատման մեթոդներում կիրառվող ենթադրությունները և ելակետային տվյալները ներառում են ոչ ռիսկային և ուղենիշային տոկոսադրույքները, վարկային սփրեդերը և այլ հավելավճարները, որոնք օգտագործվում են գեղջման դրույքները, պարտատոմսերի և բաժնետոմսերի գները, արտարժույթի փոխարժեքները, բաժնային գործիքների և բաժնային գործիքների ինդեքսի գները գնահատելու համար: Գնահատման մեթոդների նպատակն է ստանալ այն իրական արժեքը, որն արտացոլում է ֆինանսական գործիքի գինը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, որը կորոշվեր շուկայի մասնակիցների կողմից «անկախ կողմերի միջև գործարքում»: